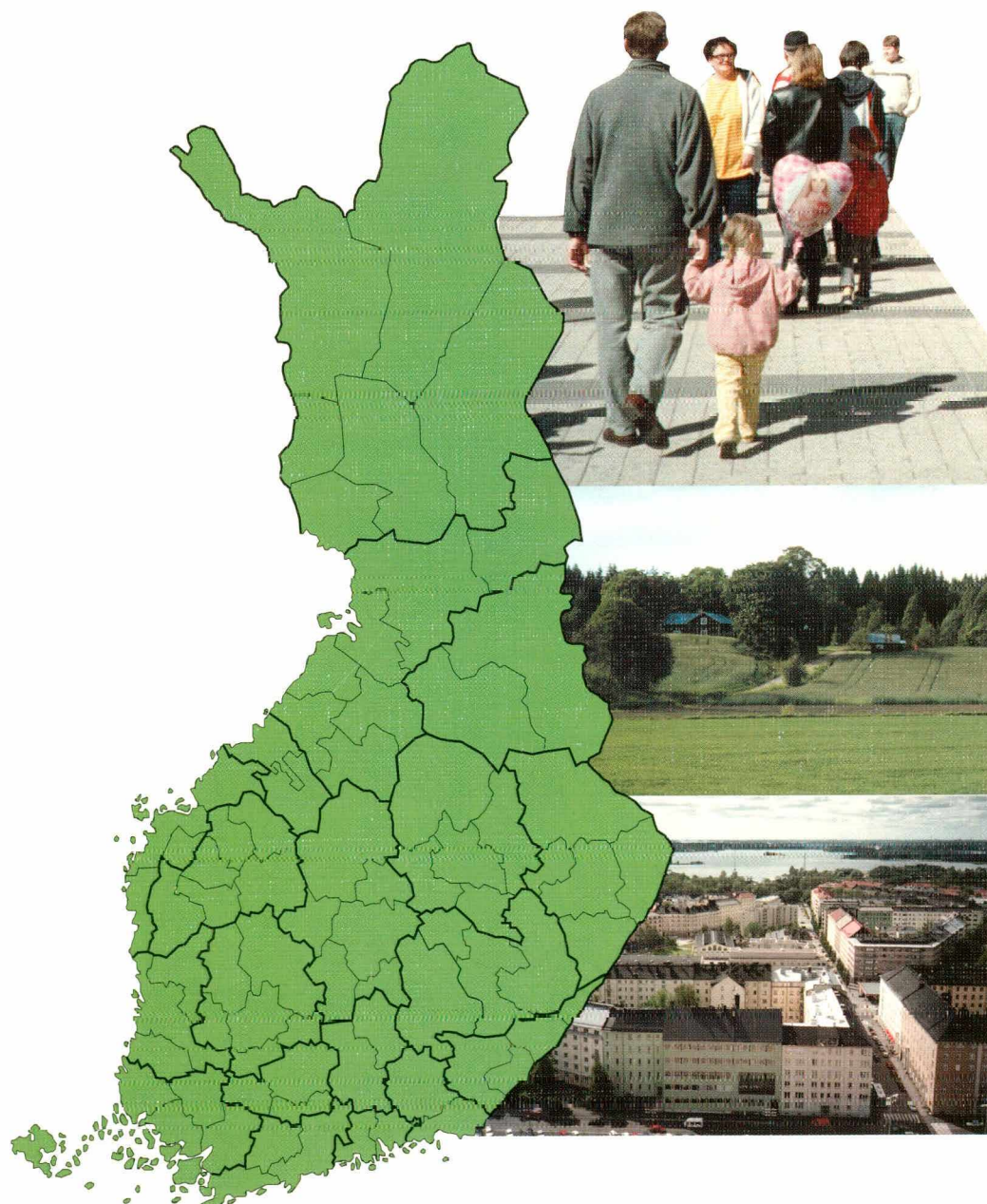

Seutukunta- ja maakuntakatsaus 2004

Seutukunta- ja maakuntakatsaus

Tiedustelut:

Esko Syrjäkari (08) 535 1414
Sirkku Hiltunen (08) 535 1411
Leena Jännti (08) 535 1412

oulu@tilastokeskus.fi

Kansikuva: Jenni Riikonen

ISSN 1456-2480
ISBN 952-467-286-3

© 2004 Tilastokeskus

Tietoja lainattaessa lähteenä on mainittava Tilastokeskus.

Multiprint, Oulu 2004

Alkusanat

Seutukunta- ja maakuntakatsaus 2004 on seutukunnalliseen aluejakoon perustuva kokoomajulkaisu, joka ilmestyy nyt yhdeksännen kerran. Aiemmin julkaisu ilmestyi aina joulukuussa. Vuodesta 2004 alkaen julkaisu valmistuu jo toukokuussa uusien väestötilastojen ilmestyttyä. Julkaisussa eri ilmiöitä ja niissä esiintyviä alueellisia eroja pyritään kuvaamaan mahdollisimman helposti havaittavassa muodossa. Katsaus ei sisällä perinteisiä numeromatriiseja, vaan tiedot on valmiiksi muokattu ja esitetty visuaalisesti seutukunnittaisina ja maakunnittaisina teemakarttoina ja diagrammeina.

Seutukuntajako (NUTS 4) luotiin aluekehityslakien perusjaoksi ja otettiin käyttöön vuoden 1994 alusta. Päätös perustuu alueiden kehittämisestä annettuun lakiin, jonka Sisäasiainministeriö on vahvistanut. Seutukuntien muodostamisen kriteereinä on käytetty kuntien välistä yhteistyötä ja työssäkäyntiä. Seutukuntajaon käyttöönoton jälkeen rajoja on jonkin verran korjailtu vastaamaan paremmin alueiden sisäistä yhtenäisyyttä. Viimeksi seutukuntien lukumäärä muuttui vuoden 2004 alussa, jolloin seutukuntien määräksi tuli 80. Näistä 77 sijaitsee Manner-Suomessa ja 3 Ahvenanmaalla.

Seutukunnittainen tarkastelu soveltuu alueellisten erojen tarkasteluun usein paremmin kuin perinteiset kunta-, maakunta- ja läänijaot. Kuntarajat eivät kuitenkaan juuri koskaan rajaa ihmistoimintaa. Ihmiset käyvät töissä, opiskelevat ja tekevät ostoksiaan hallinnollisista rajoista riippumatta.

Katsauksen tietosisältö on pyritty pitämään kutakuinkin samanlaisena edellisten julkaisujen kanssa, jotta ajallinen vertailtavuus säilyisi. Tämänvuotisessa katsauksessa on 207 diagrammia tai teemakarttaa. Julkaisun tietolähteenä on käytetty myös Tilastokeskuksen ulkopuolisia tiedontuottajia.

Seutukunta- ja maakuntakatsaus ja sen sisältämä materiaali on kokonaisuudessaan saatavana Internetistä AlueOnline –palvelun kautta (tilastokeskus.fi/alueonline). Itse julkaisujen pdf-muotoisten tekstitiedostojen lisäksi tarjolla on kaikki katsausten teemakartat ja diagrammit PowerPoint-kuvina. Paperijulkaisuista poiketen internetpalvelun koko kuvamateriaali on värillistä. Se on myös tietosisällöltään selvästi paperijulkaisuja laajempi. Internetpalveluun kuvia päivitetään jatkuvasti ja saatavilla on aina tuorein tieto.

Seutukunta- ja maakuntakatsaus 2004 on tehty Tilastokeskuksen Oulun aluepalvelussa. Sen toteutuksesta ovat vastanneet suunnittelijat Leena Jäntti ja Sirkku Hiltunen sekä korkeakouluharjoittelija Anna Kujala.

Helsingissä ja Oulussa, toukokuussa 2004

Jussi Melkas

Esko Syrjäkari

Tietopalvelujohtaja

Aluepäällikkö

SISÄLLYSLUETTELO

SIVU

Seutukunnat	7
Maakunnat.....	7
Väestö	13
Ikä- ja sukupuolirakenne sekä siviilisääty	13
Syntyvyys ja kuolleisuus	26
Muutot	30
Ulkomaalaisväestö.....	34
Elinkeinoelämä	37
Yritykset ja toimipaikat	37
Työpaikat ja työllinen työvoima	43
Alkutuotanto.....	45
Jalostus	53
Korkea teknologia	63
Informaatioalat.....	65
Palvelut	68
Tulonsaajien tulot	72
Bruttokansantuote ja aluetilinpito	77
Työllisyys ja työttömyys	86
Koulutus	95
Terveys- ja sosiaalipalvelut.....	100
Asuminen ja rakentaminen	106
Liikenne ja matkailu.....	114
Energiatalous.....	122
Ympäristön tila.....	127
Oikeustilastot.....	132
Kunnallistalous.....	135
Toimialamuutokset.....	141
Seutukuntamuutokset 1.1.2004.....	143
Käytetyt tietolähteet ja lyhenteet	144
Kuvaluettelo	146
Liitteet	

Seutukunnat

Seutukunnat ovat yhden tai useamman kunnan muodostamia alueita, joiden muodostamisen kriteerinä on käytetty kuntien välistä yhteistyötä ja työssäkäyntiä. Seutukuntajako otettiin käyttöön vuoden 1994 alusta. Silloisen päätöksen mukaan Suomi jaettiin 88 seutukuntaan. Tämän jälkeen seutukuntajakoa on tarkistettu (sivu 143) ja vuoden 2004 muutosten jälkeen seutukuntien lukumäärä on 80 (liite 1).

Kuntien määrä seutukunnissa vaihtelee yhdestä seitsemääntoista. Eniten kuntia on Turun seutukunnassa. Maarianhaminan kaupunki erkaantui omaksi seutukunnakseen vuoden 2001 alussa. Seutukuntajakoa muutettiin viimeksi 1.1.2004, jolloin seutukuntien määrä väheni kahdella. Saarijärven ja Viitasaaren seutukunnat yhdistyivät tuolloin Saarijärven-Viitasaaren seutukunnaksi ja Kaakkois-Satakunnan seutukunta lakkautettiin. Lisäksi usea kunta vaihtoi seutukuntaa vuoden 2004 alussa.

Seutukunnat ovat eri kokoisia niin väestöltään kuin pinta-alaltaankin. Koko Suomen väestöstä vajaa neljännes (23,3 %) asuu Helsingin seutukunnassa (1,2 milj. asukasta). Muita yli 100 000 asukkaan seutukuntia on 7. Viiden seutukunnan alueella asui alle 10 000 asukasta. Pienin niistä on Ahvenanmaalla sijaitseva Ålands skärgårdin seutukunta, jossa asukkaita oli vuoden 2003 lopussa 2 354. Pinta-alaltaan suurimmat seutukunnat ovat Lapissa, niistä suurimpana Pohjois-Lapin seutukunta, joka kattaa 10,5 % koko maan pinta-alasta. Pohjoisen seutukunnat ovat harvaanasuttuja. Suurin keskimääräinen asukastiheys on Helsingin seutukunnassa.

Sisäasiainministeriö on määritellyt seutukunnat aluepoliittisen tukialuejaon perusalueeksi. Euroopan unionin hierarkkisessa NUTS (Nomenclature of Territorial Units for Statistics) -alueluokitusjärjestelmässä seutukuntataso on NUTS 4 -taso. Vain kuudella EU:n jäsenvaltiolla on vastaavia aluetasoja.

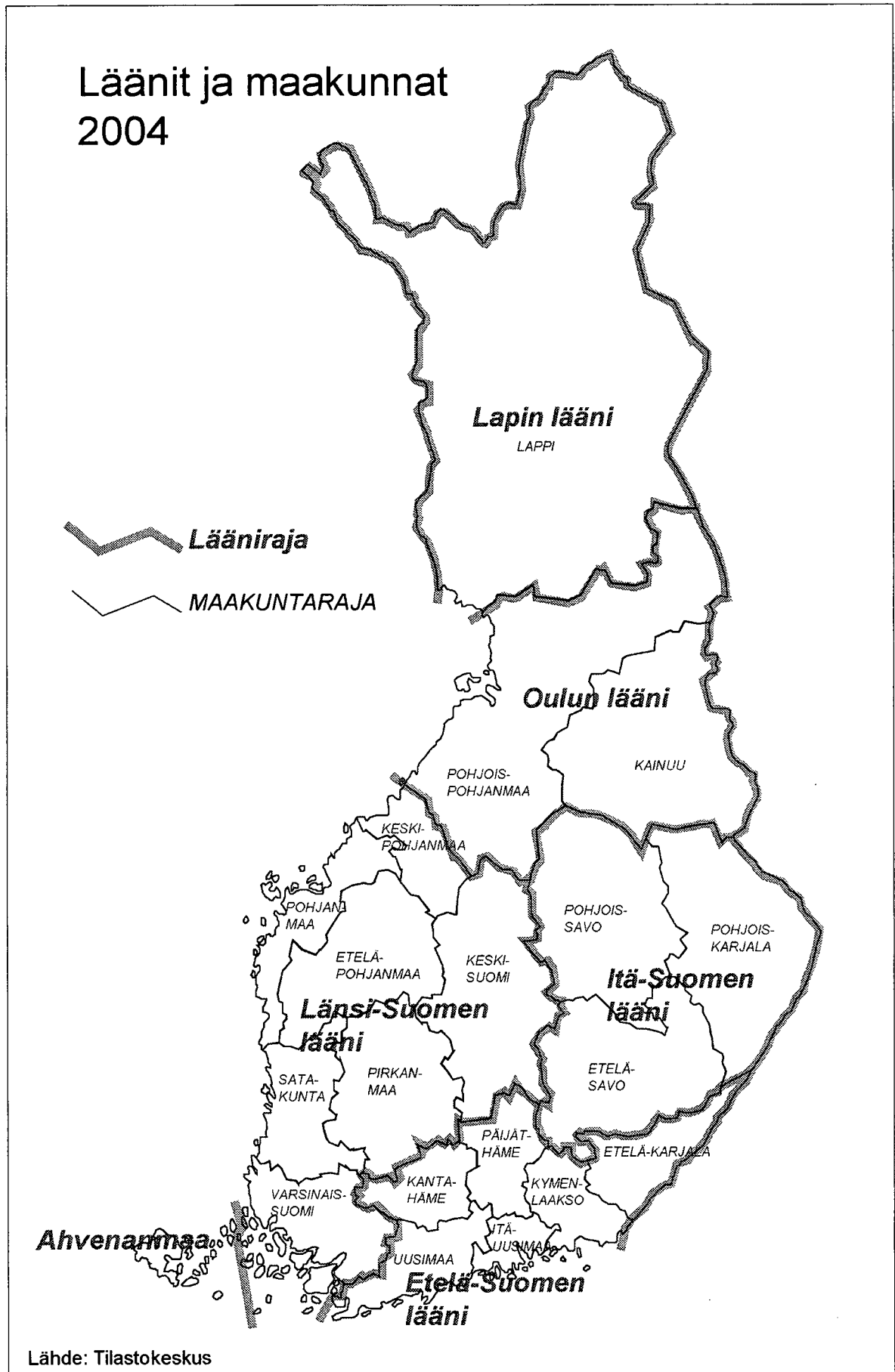
Maakunnat

Maakuntataso on Euroopan unionin NUTS -alueluokitusjärjestelmässä NUTS 3 -taso. Maakuntien tarkoituksena on muodostaa toiminnallistaloudellisia alueita valtion aluejakojen yhtenäistämiseksi. Valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaan maakunnan liittojen aluejako otetaan valtion aluehallintoviranomaisten aluejakojen pohjaksi. Maakuntia on nykyään 20 kappaletta.

Seutukuntien määrä vaihtelee maakunnittain kahdesta kahdeksaan. Kahden seutukunnan maakuntia ovat Päijät-Häme, Kymenlaakso, Keski-Pohjanmaa, Kainuu ja Itä-Uusimaa. Eniten seutukuntia on Pohjois-Pohjanmaan maakunnassa. Kuntien määrä vaihtelee maakunnissa Kainuun ja Itä-Uudenmaan kymmenestä Varsinais-Suomen 56:een.

Uudenmaan asukasluku on maakuntien suurin. Siellä asui vuoden 2003 lopussa reilu 1,3 miljoonaa asukasta. Ahvenanmaalla, Keski-Pohjanmaalla, Itä-Uudellamaalla ja Kainuussa asukasluku oli alle 100 000. Tiheintä asutus on Uudellamaalla, jossa asuu 210 ihmistä neliökilometrillä. Harvinta asutus on Pohjois-Suomen maakunnissa.

Läänit ja maakunnat 2004

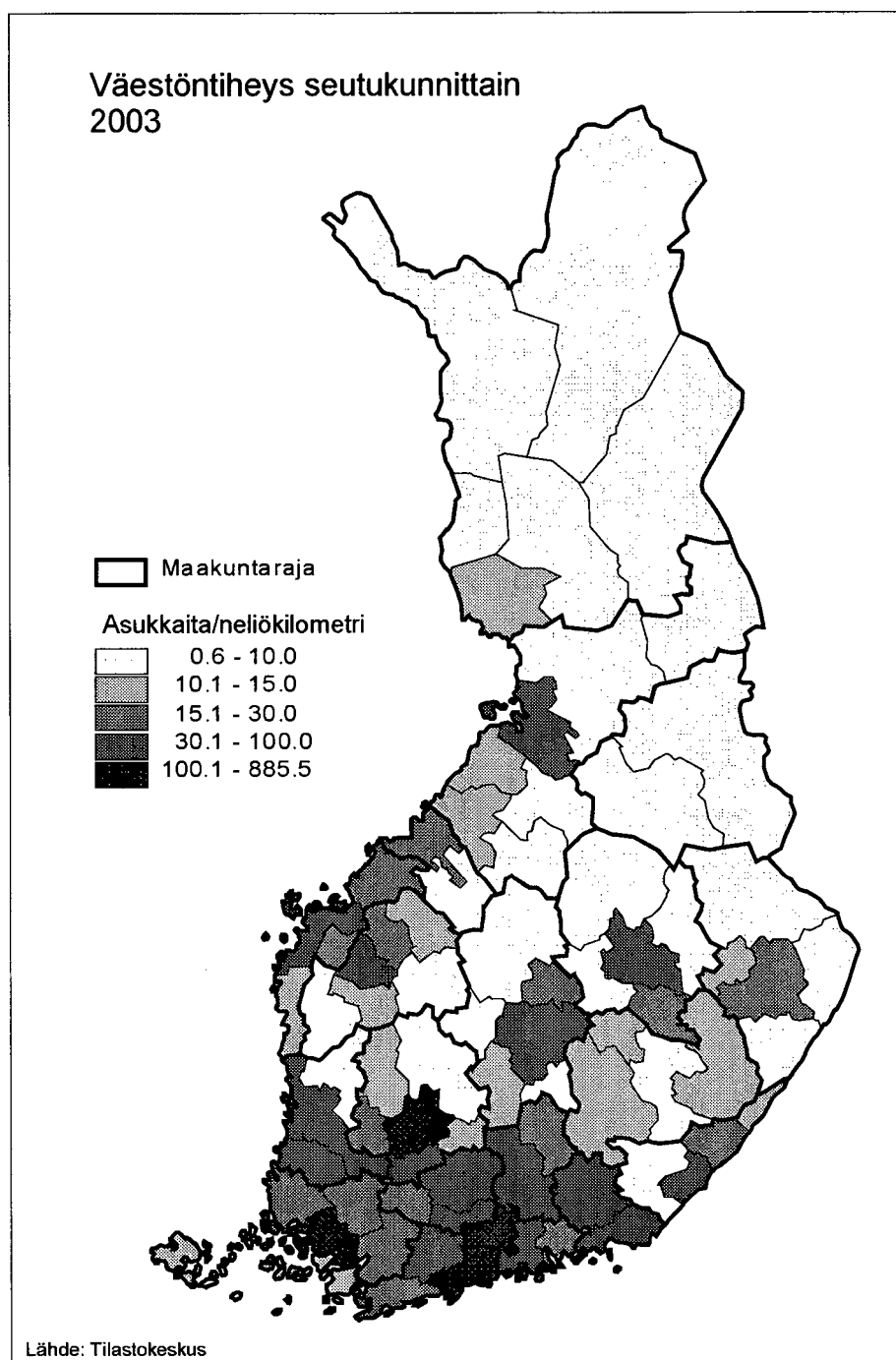
Kuva 1.1. Läänit ja maakunnat 2004.

Maakunnat ja seutukunnat 2004

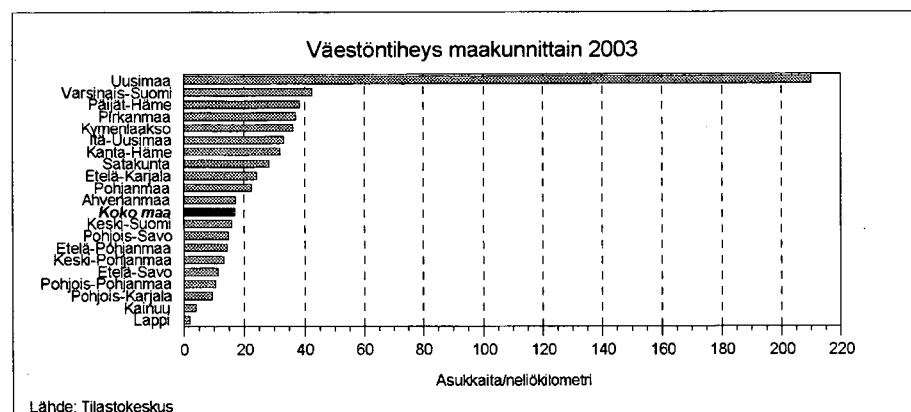

Lähde: Tilastokeskus

Kuva 1.2. Maakunnat ja seutukunnat 2004.

Kuva 1.3. Väestötiheys seutukunnittain 2003.

Kuva 1.4. Väestötiheys maakunnittain 2003.

Taulukko 1. Perustietoja seutukunnista ja maakunnista.

Seutukunta	Väkiluku 2003	Naisia/1000 miestä 2003	Syntyneiden enemmitys 2003	Kokonais- nettomuutto 2003	Valm. asun- not/1000 as. 2003*	Toimipaik- koja/1000 as. tammi.04	Elinkeinorak. (%)		
							Alkut. 2002*	Jalost. 2002*	Palv. 2002*
Eteläisten seinänaapurien	23043	1013	-80	-3	3,2	61	14	31	51
Etelä-Pirkanmaan	42299	1027	-76	239	4,6	48	4	44	51
Forssan	35477	1032	-32	-48	1,6	57	7	36	55
Heinolan	29343	1048	-138	-20	2,6	57	7	35	56
Helsingin	1216308	1088	6329	2238	8,4	65	0	18	81
Hämeenlinnan	88495	1077	-77	378	1,7	52	4	29	65
Härmänmaan	30047	1015	-33	-33	4,2	67	12	34	52
Ilomantsin	8866	994	-60	-60	0,7	53	13	24	60
Imatran	40420	1036	-191	-162	2,1	47	3	36	59
Itä-Lapin	21499	924	-113	-231	0,5	51	13	21	62
Jakobstadsregionen	48332	1006	132	-6	3,4	60	10	36	52
Joensuun	93198	1039	201	443	5,4	48	4	25	69
Joutsan	6173	973	-78	-5	0,2	74	18	23	56
Juvan	20471	996	-149	-27	1,1	59	21	22	53
Jyväskylän	161433	1057	661	1163	10,2	50	3	26	70
Jämsän	25767	1000	-92	-85	1,7	51	6	40	52
Järviseu-dun	21685	995	-65	-186	2,1	73	18	29	50
Kaakkois-Pirkanmaan	10018	988	-41	93	2,6	65	13	33	51
Kajaanin	58795	1027	-13	-336	3,3	45	6	22	69
Kaustisen	18332	970	33	-119	2,8	62	24	24	47
Kehys-Kainuun	27778	937	-222	-215	1,4	46	14	20	61
Kemi-Tornion	61589	998	57	-309	2,0	52	3	35	60
Keski-Karjalan	21322	975	-123	-247	2,2	52	17	25	54
Keuruun	13460	1027	-73	-56	3,8	58	9	27	61
Koillismaan	22263	939	32	-298	1,7	54	10	17	70
Koillis-Savon	21183	952	-171	-53	4,0	51	19	24	53
Kokkolan	52252	1039	208	-209	3,0	55	7	28	62
Kolka-Haminan	87844	1025	-231	201	2,3	50	4	28	67
Kouvolan	97818	1043	-250	-163	2,6	49	5	32	61
Kuopion	117655	1078	400	258	5,1	49	3	19	76
Kuusikuntien	28881	1001	-99	-146	2,9	63	14	26	58
Kyrönmaan	17288	986	2	-19	3,9	55	11	34	53
Kärkikuntien	6353	1009	-92	-28	2,0	52	22	21	53
Lahden	169091	1078	-2	493	3,7	57	3	33	63
Lappeenrannan	69718	1035	-30	183	4,8	52	3	29	67
Lohjan	78392	1023	246	415	6,9	59	3	33	63
Loimaan	37152	1028	-52	114	3,7	68	14	32	53
Lounais-Pirkanmaan	24550	1029	-45	57	2,7	65	8	34	55
Loviisan	18610	1006	-100	73	2,3	68	9	31	58
Luoteis-Pirkanmaan	29566	999	-35	11	3,8	63	9	36	53
Länsi-Saimaan	19810	958	-135	69	5,5	52	14	24	59
Mariehamns stad	10626	1124	0	-3	7,5	104	0	13	84
Mikkelin	72192	1042	-166	-18	4,5	55	8	24	66
Nivala-Haapajärven	31574	955	26	-288	2,1	48	17	27	52
Oulun	199140	1019	1927	1100	10,3	44	2	26	71
Oulunkaaren	27059	915	4	-115	2,7	46	12	27	57
Outokummun	12994	1002	-96	-93	1,4	48	13	29	54
Pieksämäen	21264	1062	-106	-105	0,8	50	8	25	65
Pielisen Karjalan	32749	974	-255	-325	0,5	47	14	25	57
Pohjois-Lapin	17911	912	-51	-154	1,9	65	11	12	73
Pohjois-Satakunnan	25451	990	-88	-134	1,6	67	15	27	55
Pohjoisten seinänaapurien	60446	1060	340	365	9,9	62	5	25	68
Porin	142254	1051	-165	63	3,5	58	4	32	62

Seutukunta	Väkiluku 2003	Naisia/1000 miestä 2003	Syntyneiden enemmitys 2003	Kokonais- nettomuutto 2003	Valm. asun- not/1000 as. 2003*	Toimipaik- koja/1000 as. tammi.04	Elinkeinorak. (%)		
							Alkut. 2002*	Jalost. 2002*	Palv. 2002*
Porvoon	73079	1032	269	518	5,8	59	3	30	66
Raahen	35476	953	102	-395	2,5	43	6	42	49
Rauman	67072	1027	-60	-249	2,4	56	5	39	55
Riihimäen	42676	1027	79	459	2,9	53	4	27	68
Rovaniemen	61840	1049	175	-122	2,3	52	4	15	79
Saarijärvi-Viitasaaren	35617	985	-161	-297	1,4	60	16	26	54
Salon	62709	1045	-51	226	4,0	62	7	40	51
Savonlinnan	48369	1058	-156	-221	1,9	56	9	24	64
Siikalatvan	16551	925	5	-158	3,4	48	18	28	50
Sisä-Savon	16105	1001	-118	-64	1,1	58	17	20	59
Suupohjan	29852	985	-121	-99	2,7	67	15	33	50
Sydösterbottens kustregion	18969	990	-94	-70	1,4	80	18	25	54
Tammisaaren	43480	1033	-68	24	1,3	64	4	30	65
Tampereen	309589	1064	1092	2360	7,9	57	1	30	68
Torniolaakson	9900	988	-51	-7	0,5	62	11	19	66
Tunturi-Lapin	14178	942	-49	-7	2,9	88	8	12	76
Turun	289313	1095	457	1162	3,8	59	2	27	70
Vaasan	88522	1025	187	-37	3,3	62	4	27	67
Vakka-Suomen	40460	1004	-68	-320	1,7	67	9	39	50
Varkauden	35404	1013	-75	-107	3,8	49	5	37	56
Ylivieskan	39868	991	133	-163	5,9	51	12	31	55
Ylä-Pirkanmaan	41295	1028	-210	-113	1,1	60	9	34	54
Ylä-Savon	61009	998	-299	-388	2,2	52	16	24	56
Åboland-Turunmaan	22810	1017	-77	82	3,5	75	6	27	65
Ålands landsbygd	13367	986	2	87	2,2	68	7	20	70
Ålands skärgård	2354	926	-8	15	3,8	109	15	13	68
Äänekosken	23632	986	26	-18	2,4	44	5	41	51

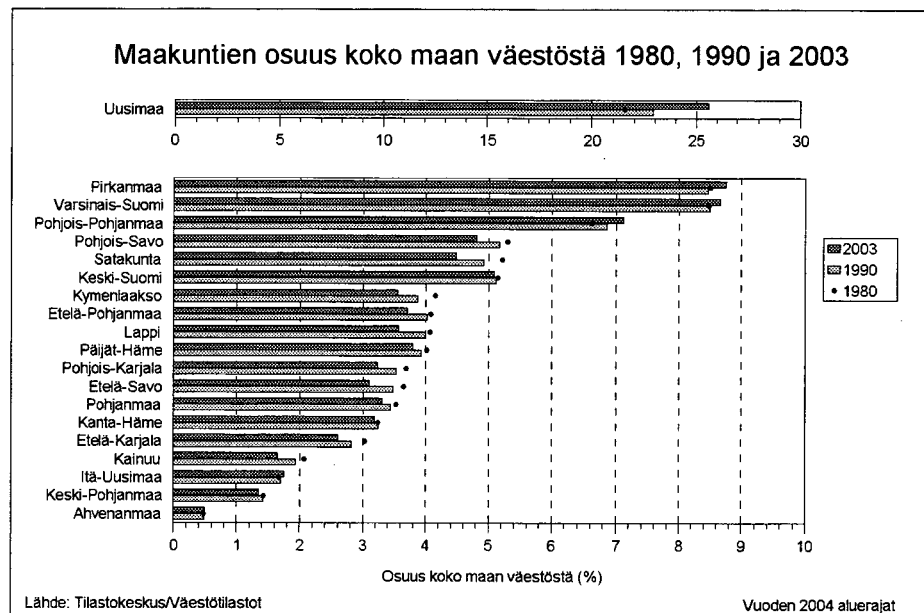
Maakunta	Väkiluku 2003	Naisia/1000 miestä 2003	Syntyneiden enemmitys 2003	Kokonais- nettomuutto 2003	Valm. asun- not/1000 as. 2003*	Toimipaik- koja/1000 as. tammi.04	Elinkeinorak. (%)		
							Alkut. 2002*	Jalost. 2002*	Palv. 2002*
Ahvenanmaa	26347	1033,4	-6	99	6,2	86	5	17	76
Etelä-Karjala	136301	1022,6	-448	62	5,8	51	5	30	63
Etelä-Pohjanmaa	193954	1019,3	-58	-102	4,9	65	11	29	58
Etelä-Savo	162296	1043,1	-577	-371	2,7	55	10	24	64
Itä-Uusimaa	91689	1026,5	169	591	5,6	61	4	30	64
Kainuu	86573	996,9	-235	-551	1,8	46	8	21	67
Kanta-Häme	166648	1054,4	-30	789	4,0	53	5	30	64
Keski-Pohjanmaa	70584	1020,7	241	-328	2,9	57	11	27	58
Keski-Suomi	266082	1031,3	283	702	6,4	52	5	28	64
Kymenlaakso	185662	1034,5	-481	38	2,6	50	5	30	64
Lappi	186917	992	-32	-830	1,8	56	6	22	70
Pirkanmaa	457317	1049,3	685	2647	8,1	57	3	32	63
Pohjanmaa	173111	1012	227	-132	3,1	63	8	30	60
Pohjois-Karjala	169129	1012,6	-333	-282	3,1	49	8	25	63
Pohjois-Pohjanmaa	371931	986,8	2229	-317	6,2	46	6	28	64
Pohjois-Savo	251356	1032,9	-263	-354	3,3	50	8	23	66
Päijät-Häme	198434	1073,1	-140	473	4,3	57	4	33	62
Satakunta	234777	1037,3	-313	-320	2,9	58	5	33	59
Uusimaa	1338180	1082	6507	2677	7,2	65	1	19	79
Varsinais-Suomi	452444	1070	209	1264	4,3	61	4	30	64
Koko maa	5219732	1044,6	7634	5755	5,2	58	4	26	68

* ennakkotieto

Väestö

Vuoden 2003 lopussa Suomen 5 219 732 asukkaasta yli 23 % asui Helsingin seutukunnassa (1 216 308 asukasta). Helsingin ohella Tampereen ja Turun seutukunnat ovat Suomen väkirikkeitä. Yli kolmannes (35 %) koko maan väestöstä asuu näiden kolmen seutukunnan alueella. Väkiluvultaan maan pienimmässä seutukunnassa Ålands skärgårdissa oli vuoden 2003 lopussa 2 354 asukasta. Maakunnista Uudenmaan väestöosuus on selkeästi suurin ja se on myös kasvanut koko 1980- ja 1990-lukujen ajan siten, että nykyään yli neljännes koko maan väestöstä asuu Uudellamaalla.

Väestö kasvoi vuoden 2003 aikana 27 seutukunnassa, suhteellisesti eniten Oulun ja Riihimäen seutukunnissa. Suhteellisesti eniten väestöä menettivät Keski-Karjalan, Pielisen Karjalan ja Kärkikuntien seutukunnat. Maakunnittain tarkasteltuna väkimäärä lisääntyi eniten Itä-Uudellamaalla, yli 0,8 % ja väheni eniten Kainuussa ja Etelä-Savossa yli 0,5 %.

Kuva 2.1. Maakuntien osuus koko maan väestöstä 1980, 1990 ja 2003.

Ikä- ja sukupuolirakenne sekä siviilisäätty

Suurimman ikäryhmän muodostivat 55-vuotiaat vuonna 2003. Heidän joukossaan oli hieman enemmän miehiä kuin naisia. Vanhimmissa ikäluokissa naisten osuus on kuitenkin miesten osuutta suurempi. Esimerkiksi kaikissa yli 94-vuotiaissa ikäryhmissä yli 80 % on naisia.

Väestön ikä- ja sukupuolirakenteessa on suuria eroja eri kuntaryhmien välillä. Kaupunkimaisissa kunnissa ikärakenne on suhteellisen tasapainoinen. Nuoria ikäluokkia on hieman vanhempia vähemmän, mutta kuitenkin huomattavasti enemmän kuin taajaan asutuissa tai varsinkin maaseutumaisissa kunnissa, joissa nuorten aikuisten osuus on huomattavan pieni. Kaupunkimaisissa kunnissa naisten osuus väestöstä on suurempi kuin miesten, maaseutumaisissa kunnissa tilanne on päinvastainen.

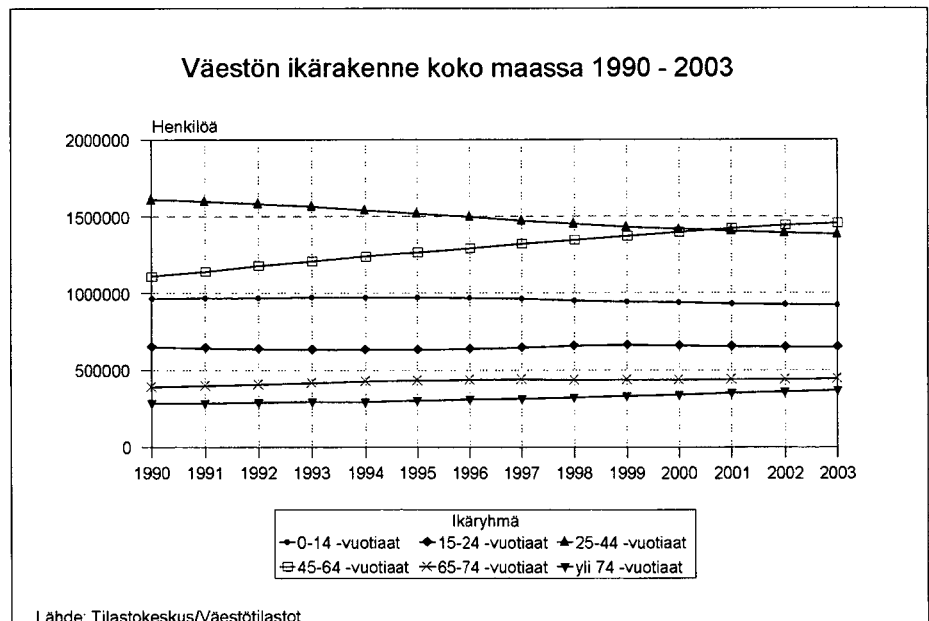
Väestön ikärakenne vaihtelee myös alueellisesti. Nuorten ikäluokkien osuus väestöstä on huomattavan suuri kaikissa Keski- ja Pohjois-Pohjanmaan seutukunnissa. Ylivieskan seutukunnassa alle 15-vuotiaita oli 22 % koko väestöstä vuonna 2003. Tämän ikäryhmän osuus jäi 9 seutukunnassa alle 15 %:iin. Suhteellisesti vähiten alle 15-vuotiaita oli Kärkikuntien ja Joutsan seutukunnissa ja maakunnista Etelä-Savossa ja Etelä-Karjalassa.

Työikäisten (15–64-vuotiaat) osuudet vaihtelivat seutukunnissa yli 70 %:sta alle 60 %:iin. Suhteellisesti eniten tähän ikäryhmään kuuluvia oli Helsingin, Jyväskylän, Tampereen ja Oulun seutukunnissa ja vähiten Ålands skärdgården ja Kärkikuntien seutukunnissa. Uudellamaalla 15–64-vuotiaiden osuus oli muita maakuntia suurempi ja Pohjanmaalla ja Etelä-Pohjanmaalla tämän ikäryhmän osuus väestöstä oli pienin.

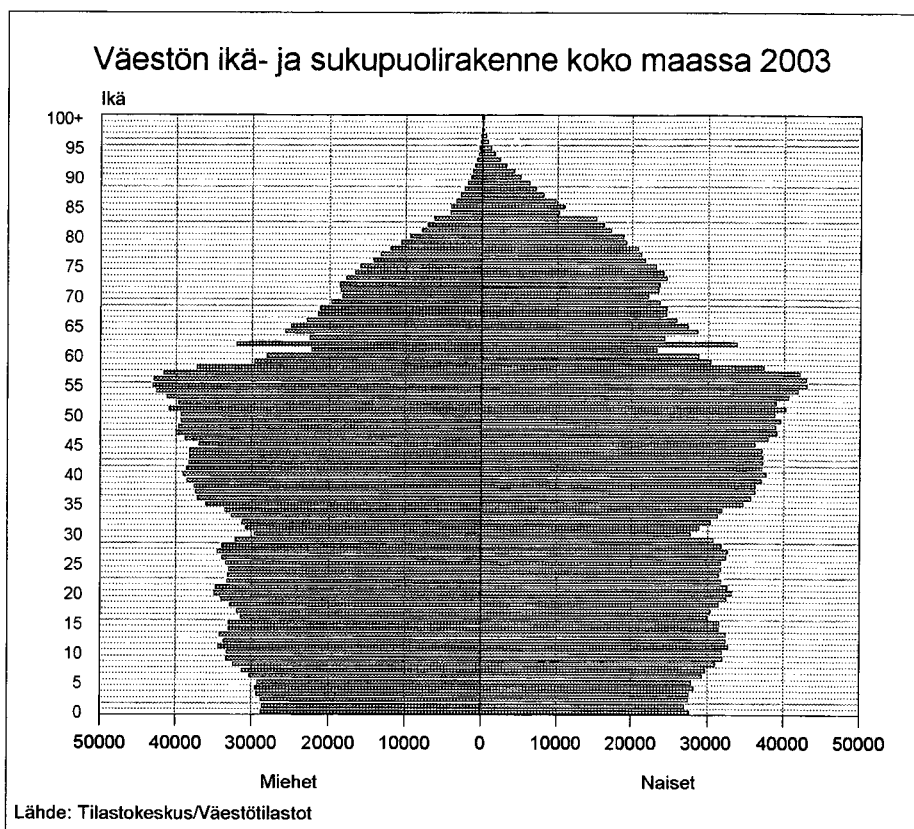
Vuonna 2003 yli 64-vuotiaiden osuus väestöstä oli suurin Etelä-Savon ja pienin Uudenmaan maakunnassa. 51 seutukunnassa yli 64-vuotiaita oli enemmän kuin alle 15-vuotiaita. Suurimmillaan vanhimpien ikäluokkien osuus oli 26 % Kärkikuntien seutukunnassa. Oulun seutukunnassa 65 vuotta täyttäneiden osuus jäi reiluun kymmeneen prosenttiin.

Oulun seutukunnissa väestö oli maan nuorinta keski-iän ollessa 35,3 vuotta vuonna 2003. Kärkikuntien seutukunnassa keski-ikä oli 47,4 vuotta. Koko maassa se oli 40,1 vuotta ja se on noussut 0,7 vuotta vuodesta 2000. Tänä aikana keski-ikä on noussut myös kaikissa seutu- ja maakunnissa. Itä-Lapin seutukunnassa se nousi eniten, 2,2 vuotta. Oulun ja Jyväskylän seutukunnissa nousua oli vähiten, 0,3 vuotta. Reilun kahdenkymmenen vuoden aikana (1980–2003) keski-ikä on noussut eniten Kainuussa (8,4 vuotta) ja vähiten Uudellamaalla (2,9 vuotta).

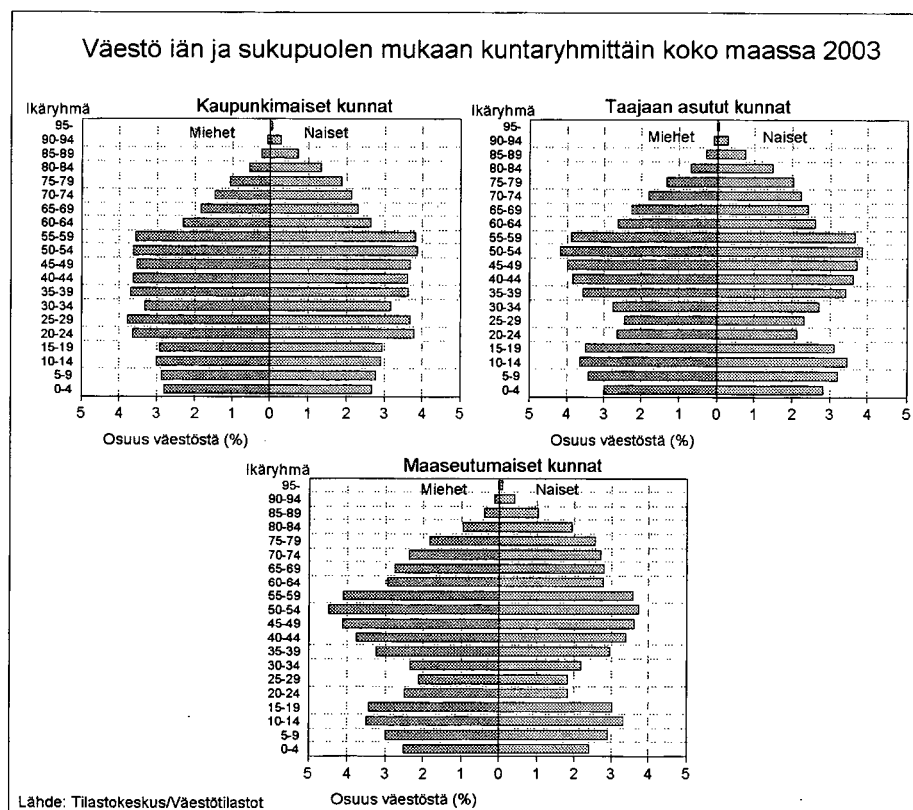
47 seutukuntaa ja suurin osa maakunnista on sukupuolirakenteeltaan naisemmistöisiä. Naisvaltaisimmat seutukunnat olivat vuonna 2003 Mariehamns stadin, Turun ja Helsingin seutukunnat, joissa tuhatta miestä kohti asui yli 1 080 naista. Naisten suhteellinen osuus oli pienin (alle 920 naista tuhatta miestä kohti) Pohjois-Lapin ja Oulunkaaren seutukunnissa.

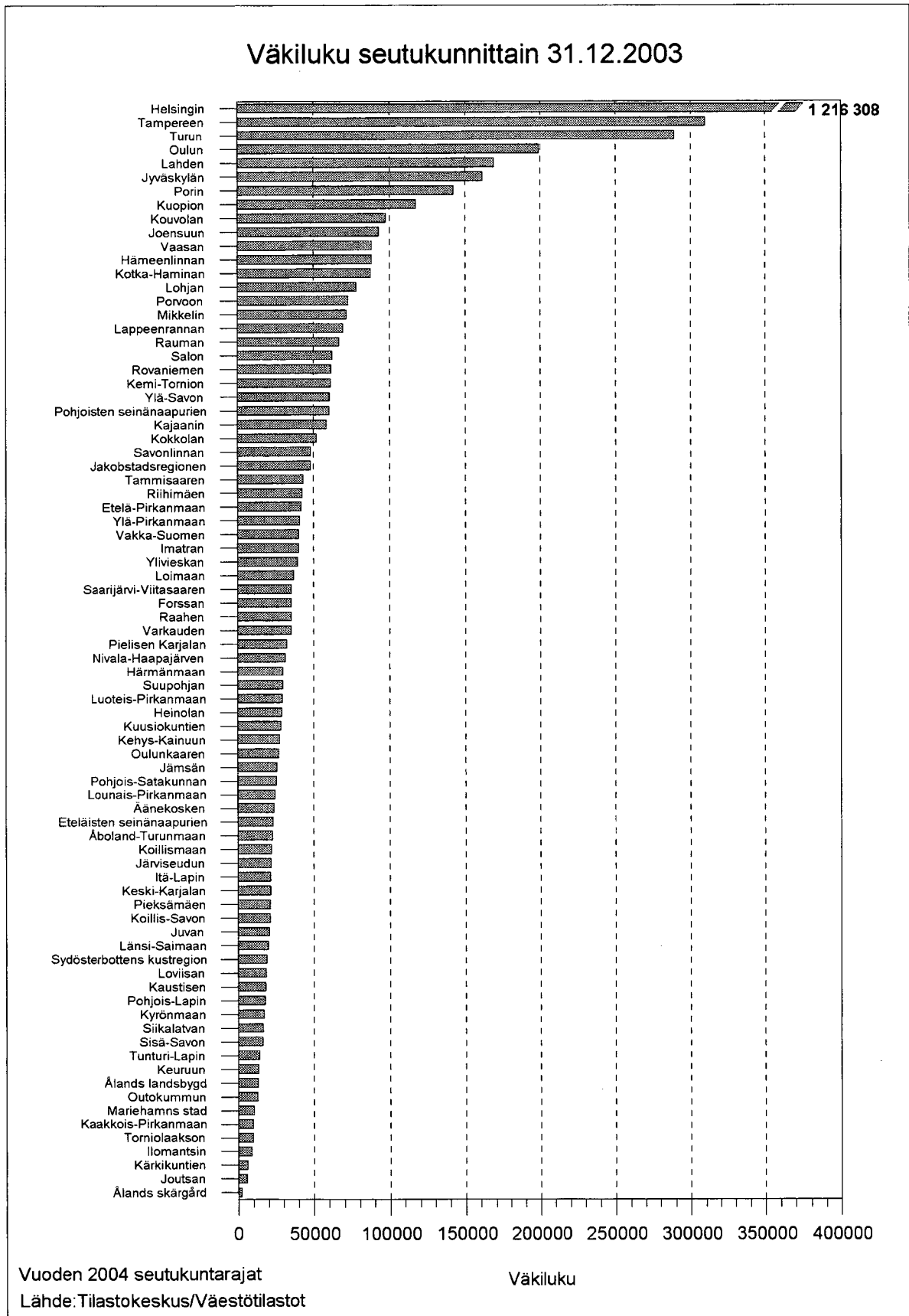
Kuva 2.2. Väestön ikärakenne koko maassa 1990–2003.

Kuva 2.3. Väestön ikä- ja sukupuolirakenne koko maassa 2003.

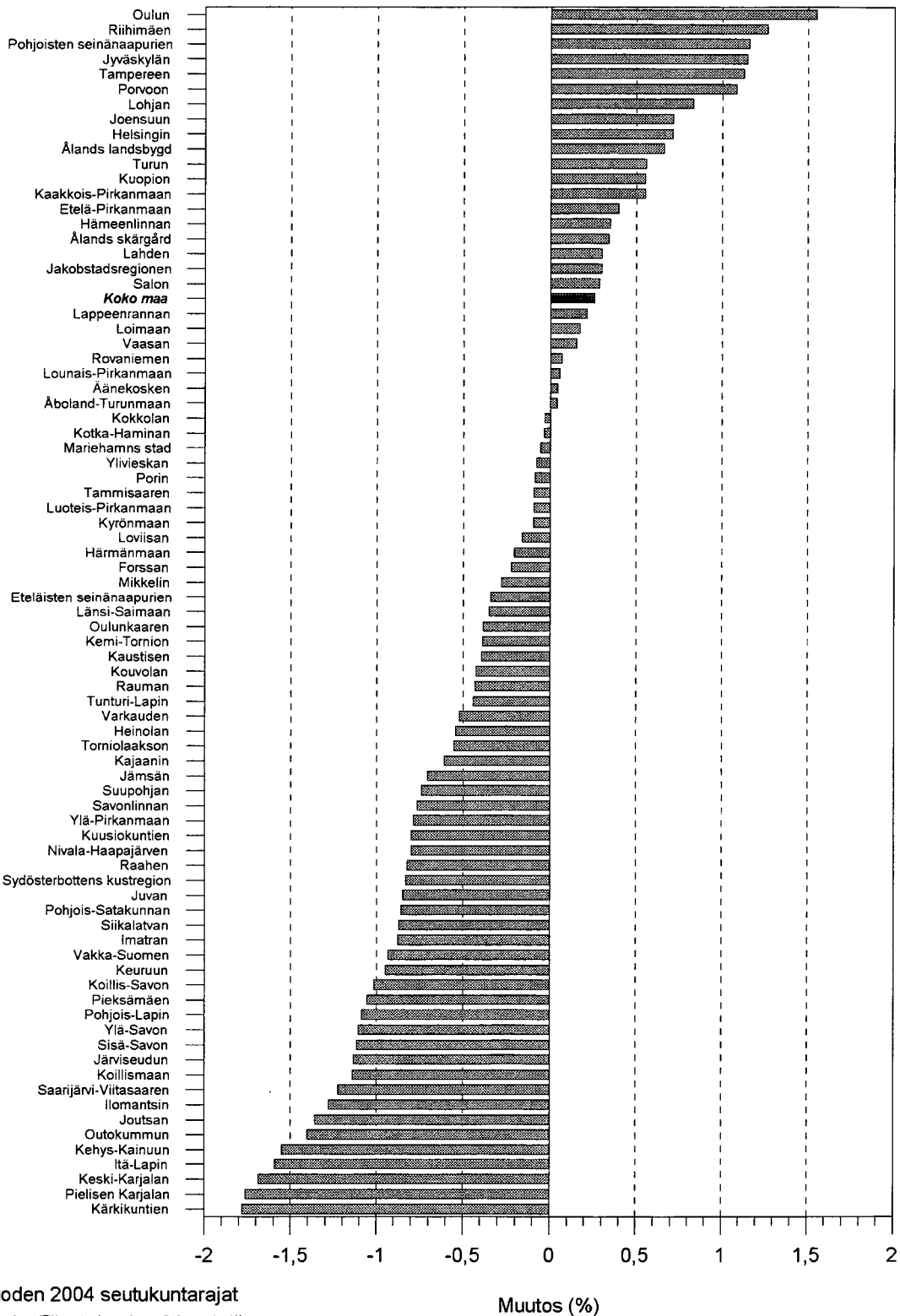

Kuva 2.4. Väestö iän ja sukupuolen mukaan kuntaryhmittäin koko maassa 2003.

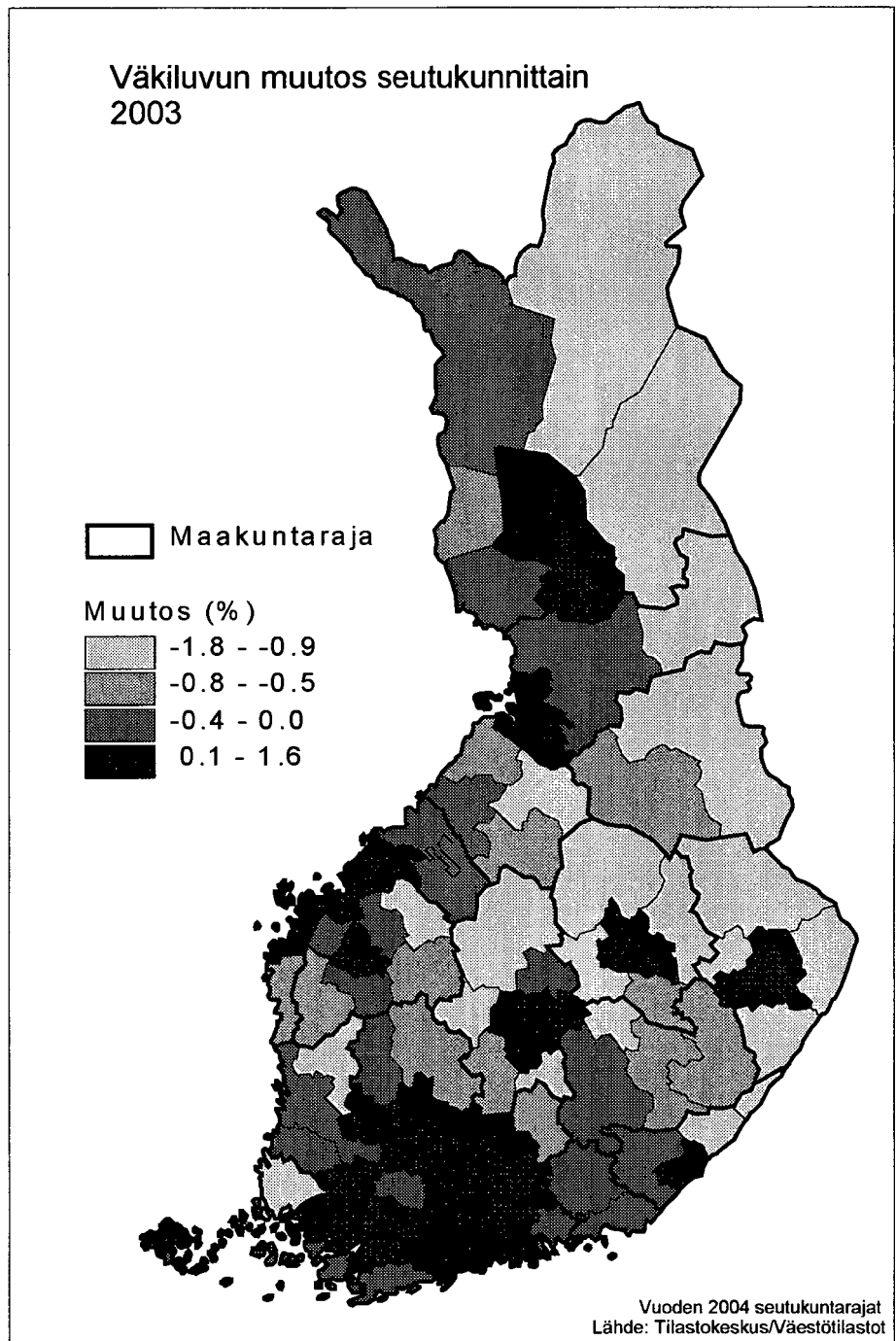

Kuva 2.5. Väkiluku seutukunnittain 31.12.2003.

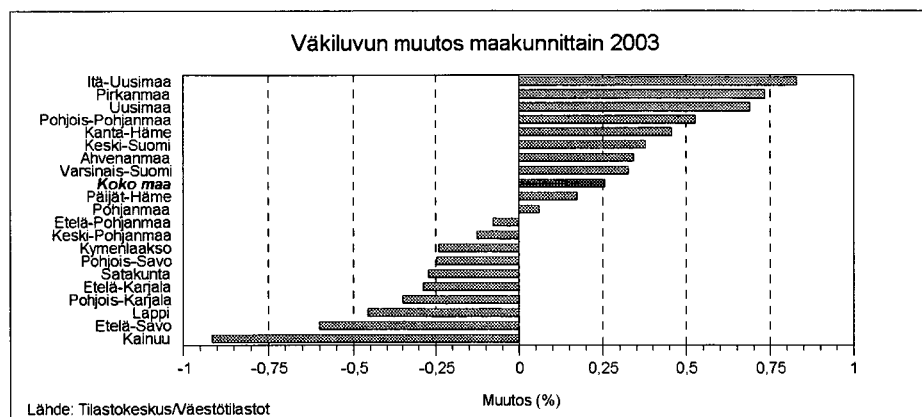
Väkiluvun muutos seutukunnittain 2003

Kuva 2.6. Väkiluvun muutos seutukunnittain 2003.

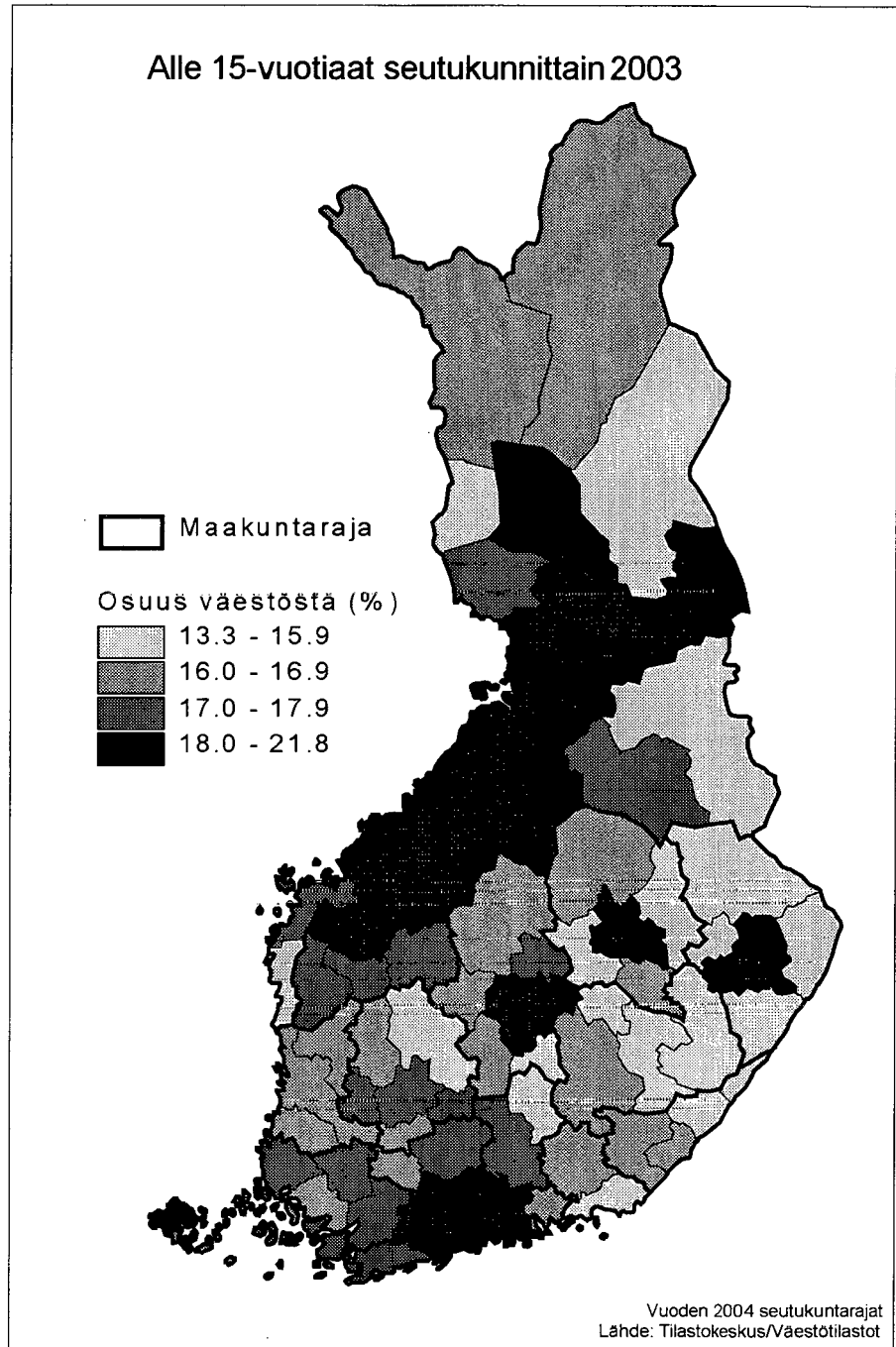

Kuva 2.7. Väkiluvun muutos seutukunnittain 2003.

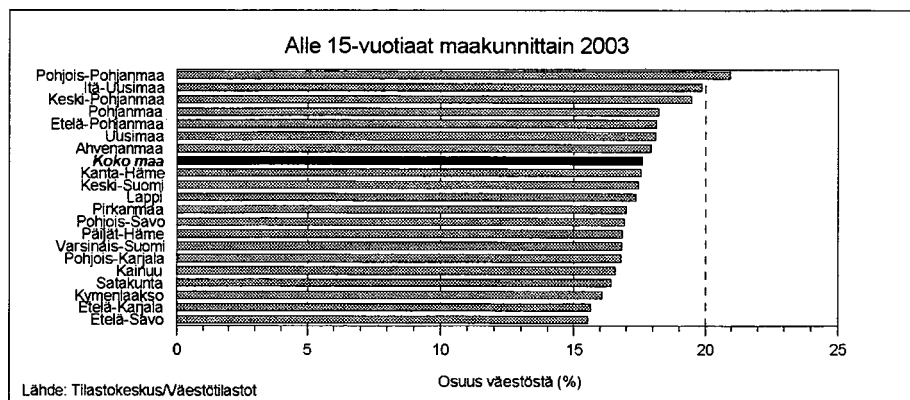

Kuva 2.8. Väkiluvun muutos maakunnittain 2003.

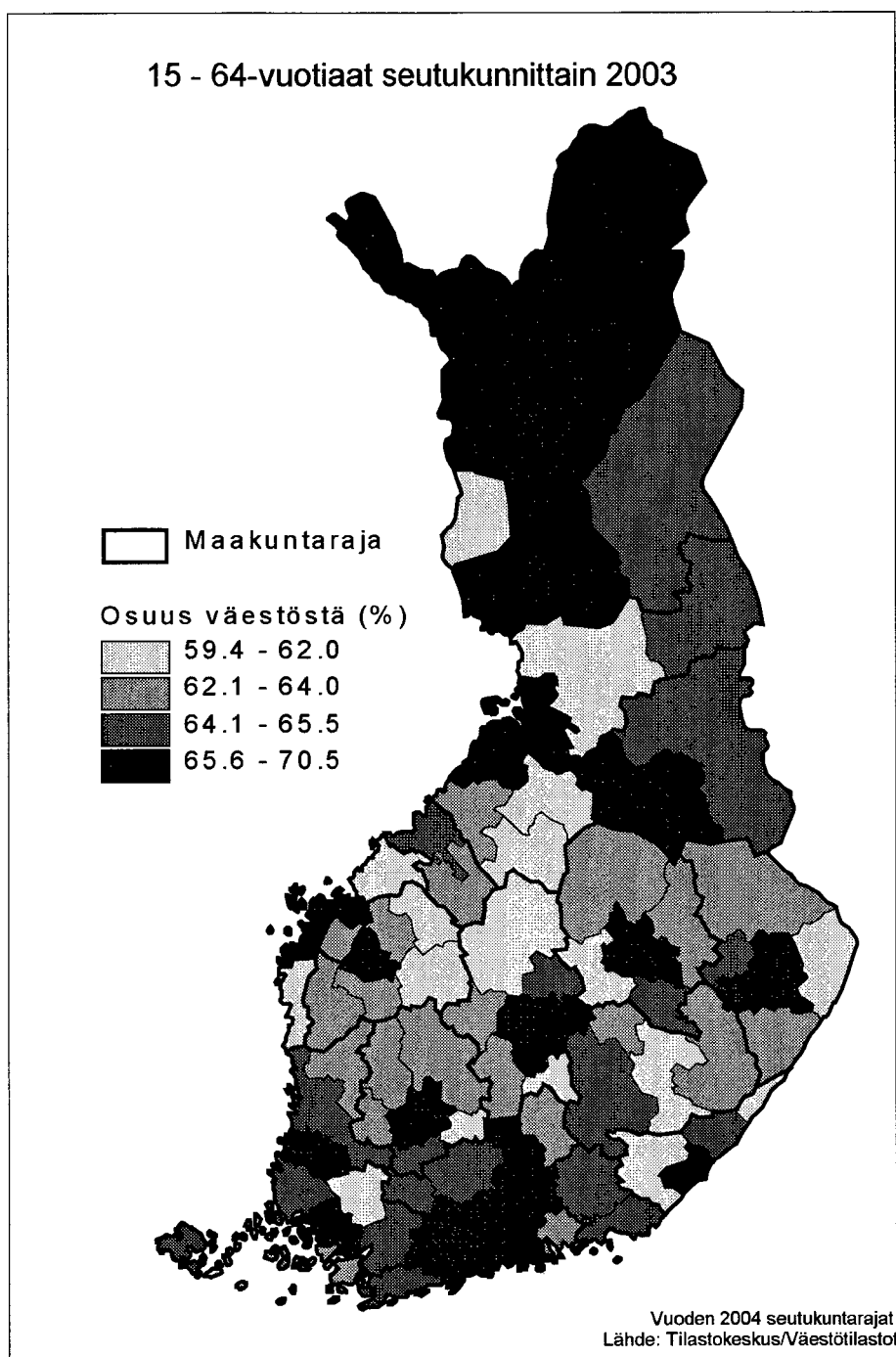

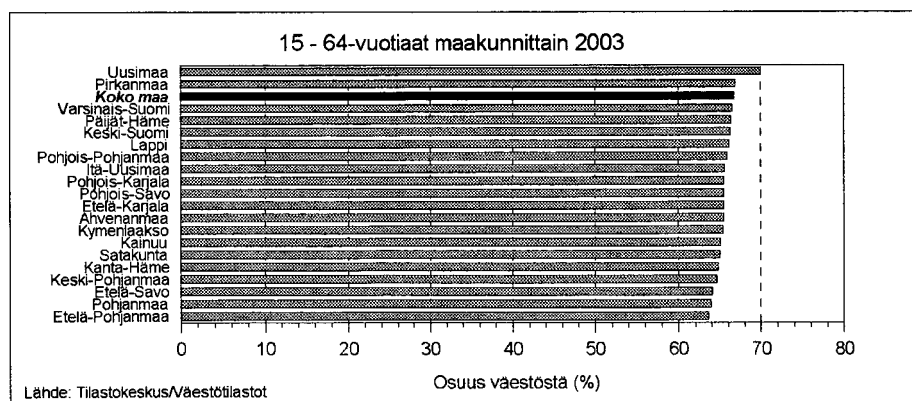
Kuva 2.9. Alle 15-vuotiaat seutukunnittain 2003.

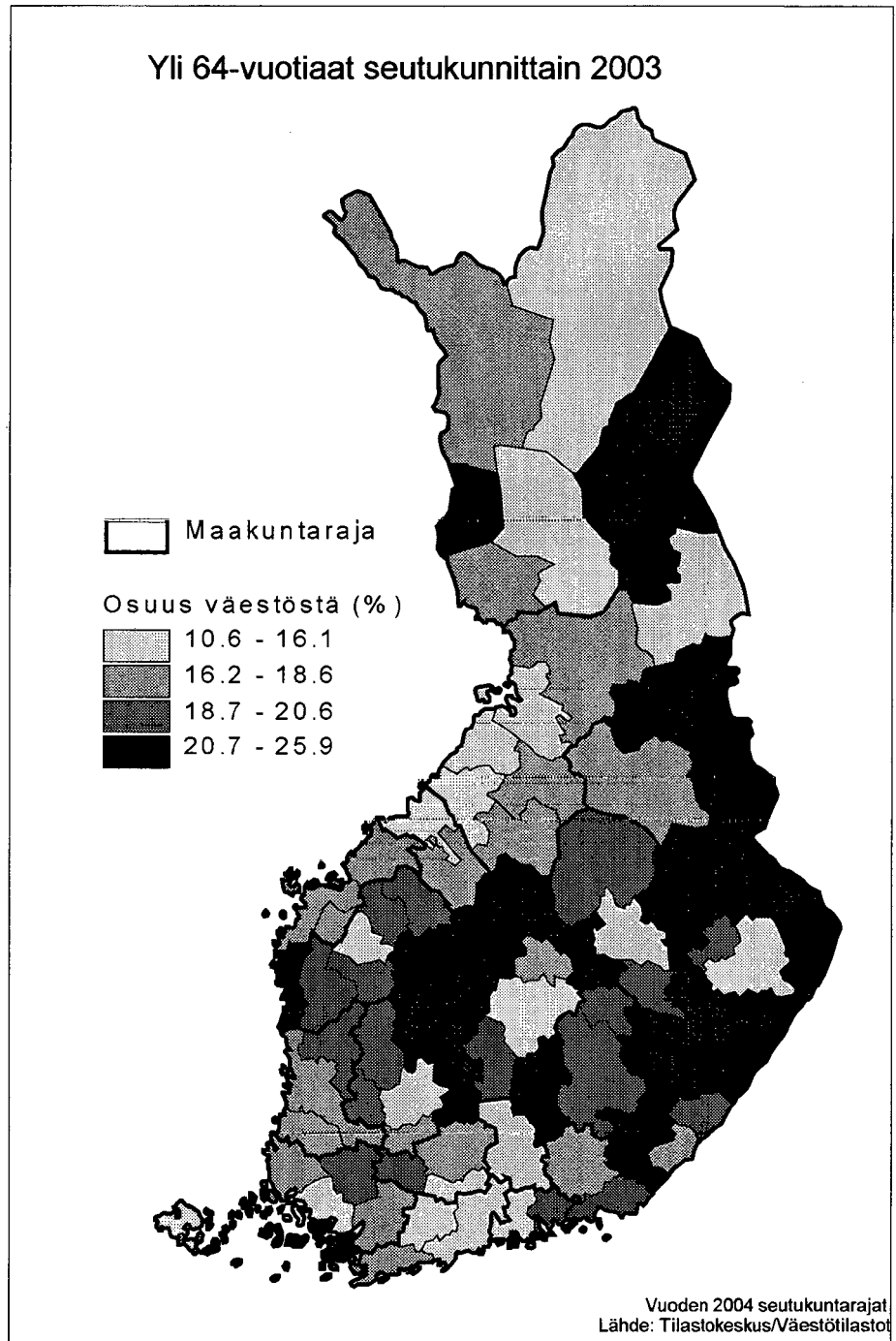
Kuva 2.10. Alle 15-vuotiaat maakunnittain 2003.

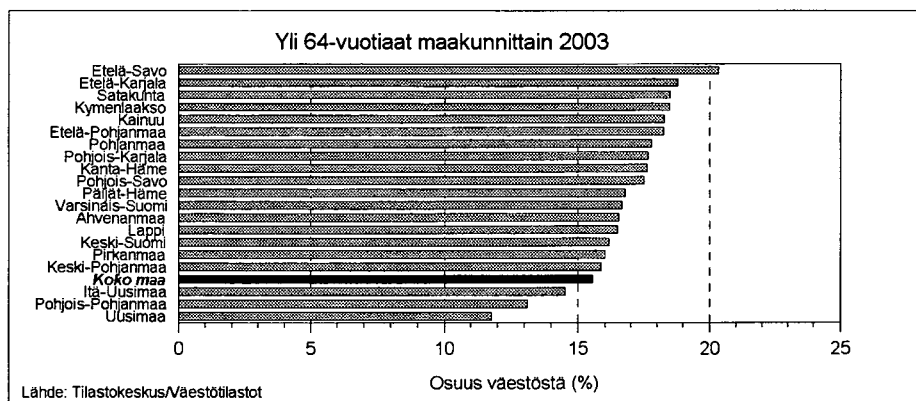
Kuva 2.11. 15–64-vuotiaat seutukunnittain 2003.

Kuva 2.12. 15–64-vuotiaat maakunnittain 2003.

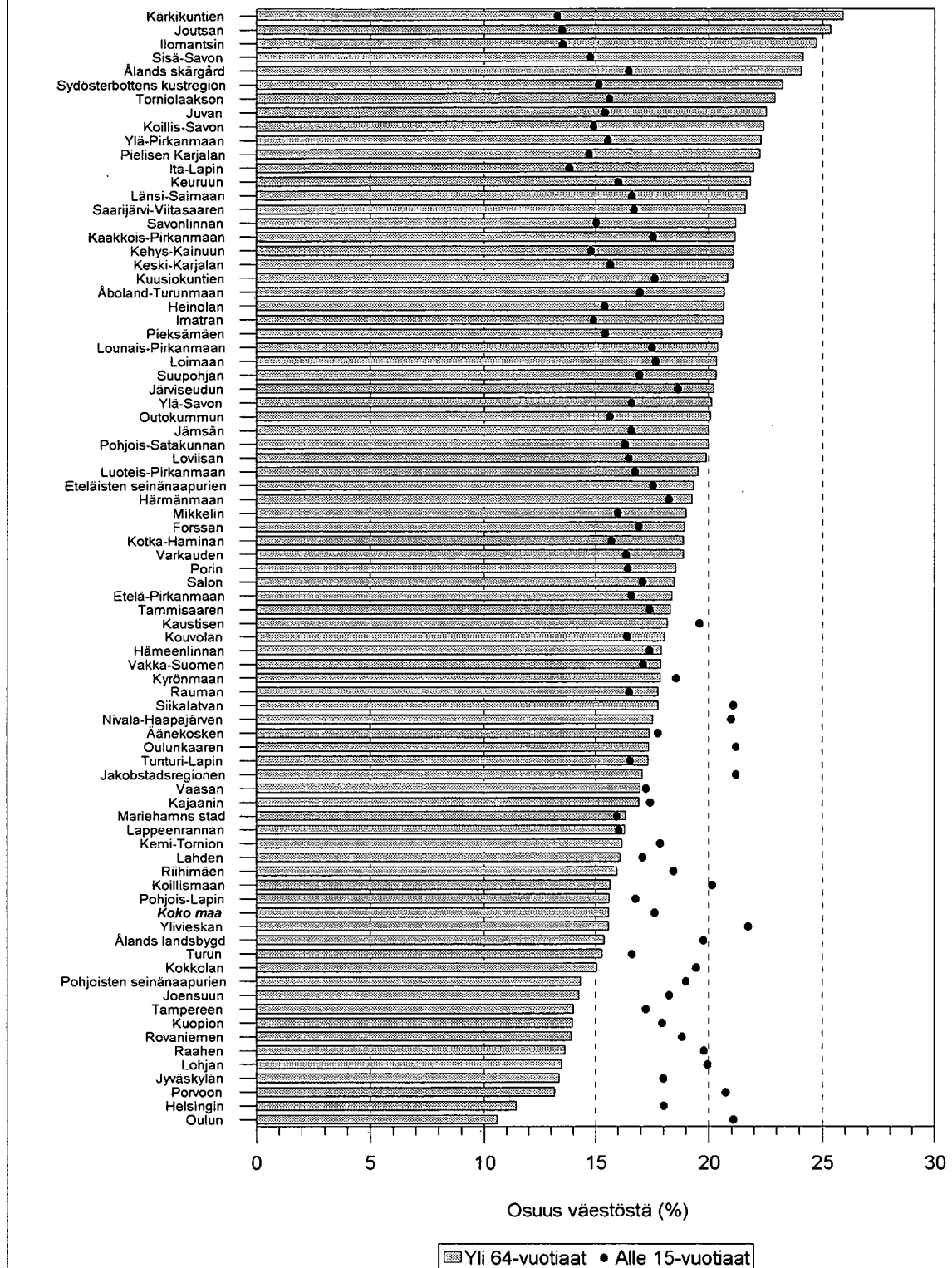

Kuva 2.13. Yli 64-vuotiaat seutukunnittain 2003.

Kuva 2.14. Yli 64-vuotiaat maakunnittain 2003.

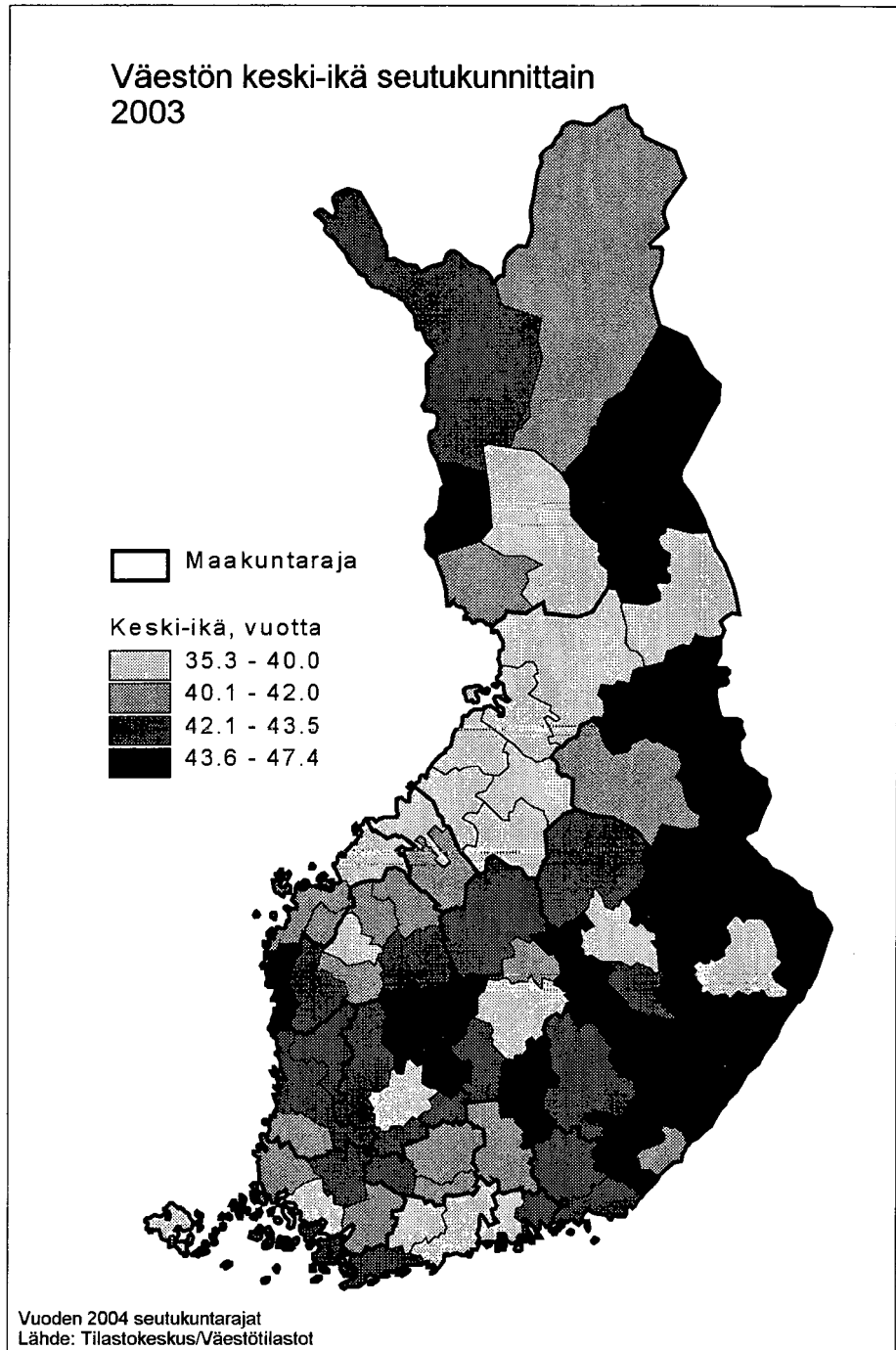
Yli 64- ja alle 15-vuotiaat seutukunnittain 2003

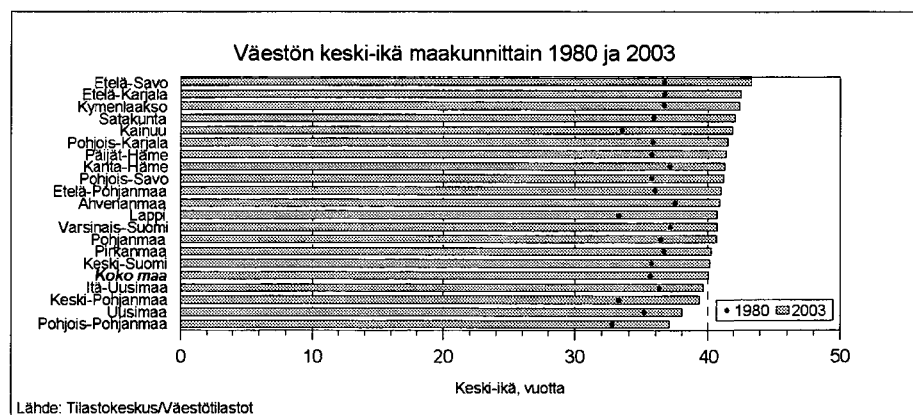
Vuoden 2004 seutukuntarajat

Lähde: Tilastokeskus/Väestötilastot

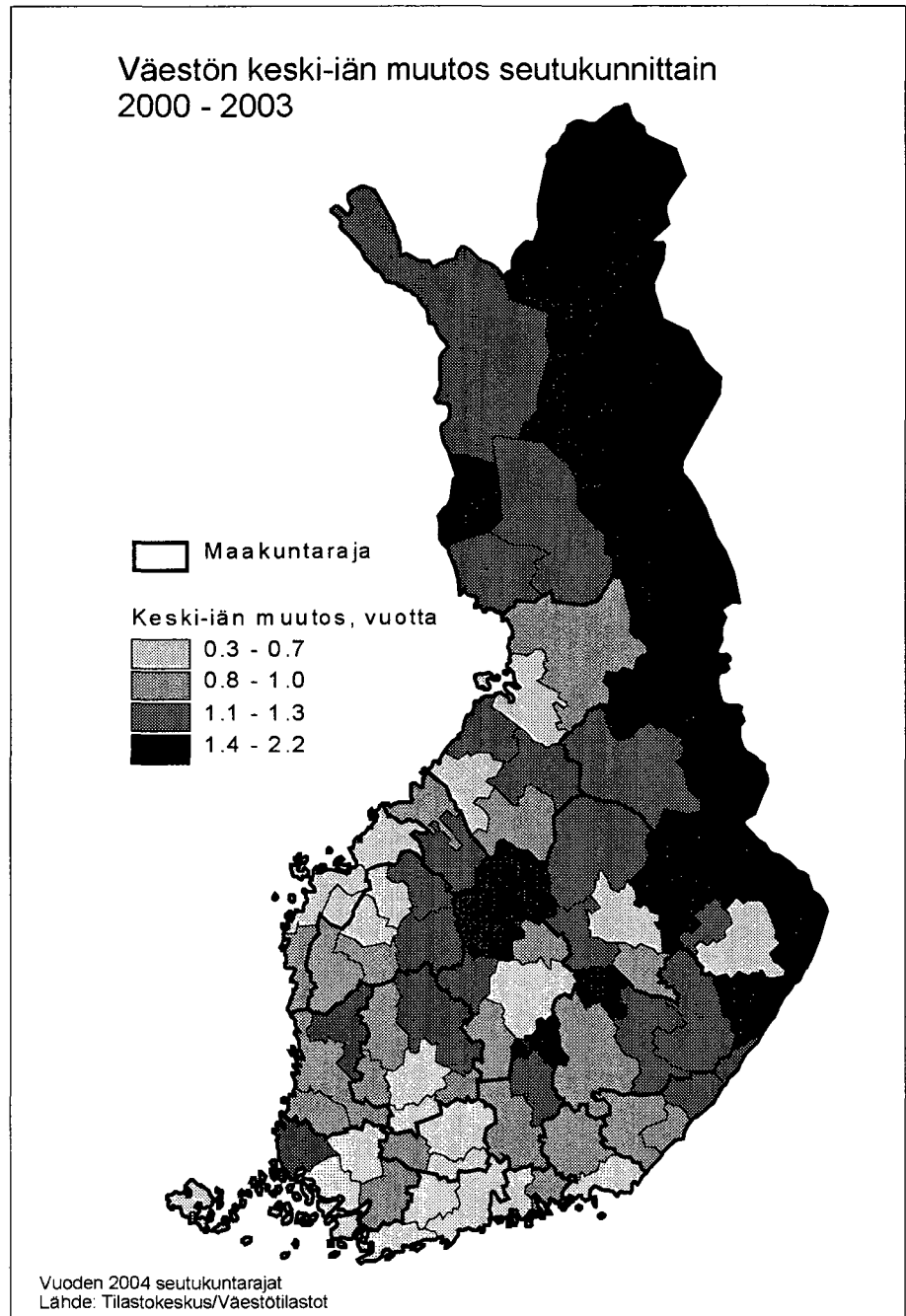
Kuva 2.15. Yli 64- ja alle 15-vuotiaat seutukunnittain 2003.

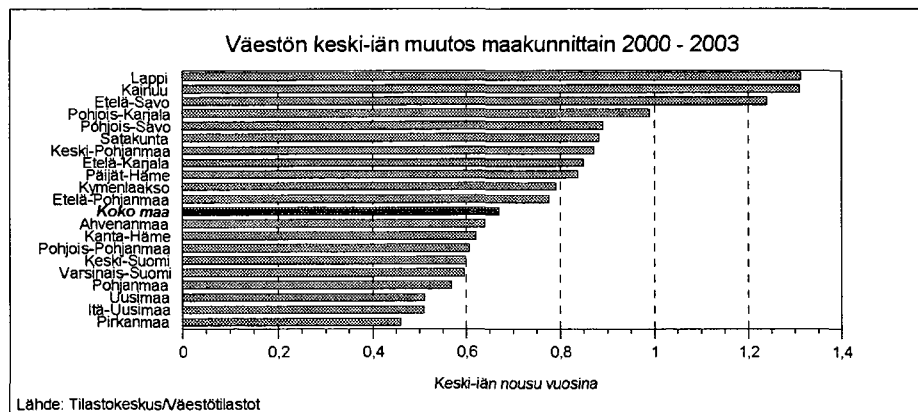
Kuva 2.16. Väestön keski-ikä seutukunnittain 2003.

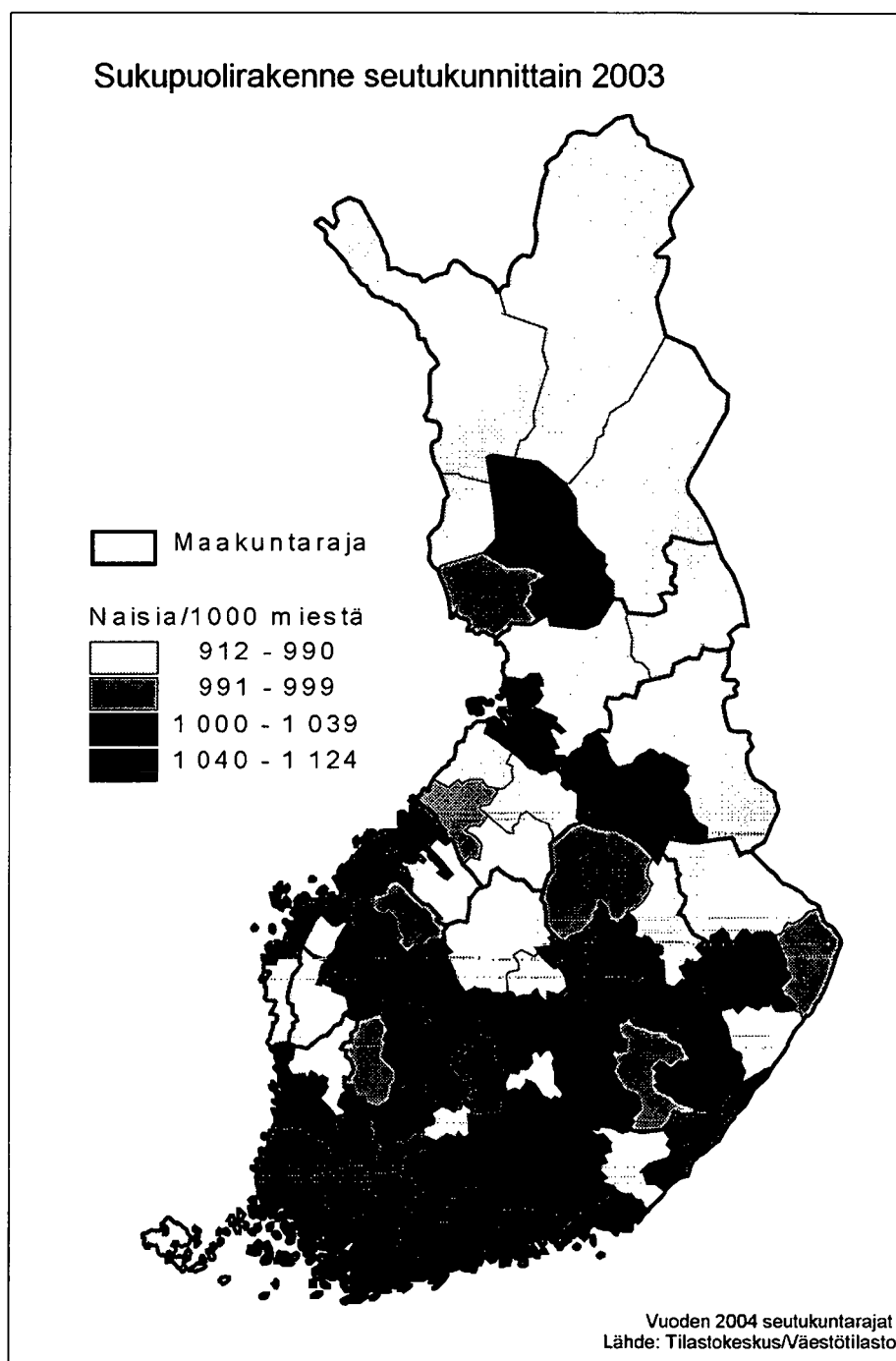
Kuva 2.17. Väestön keski-ikä maakunnittain 1980 ja 2003.

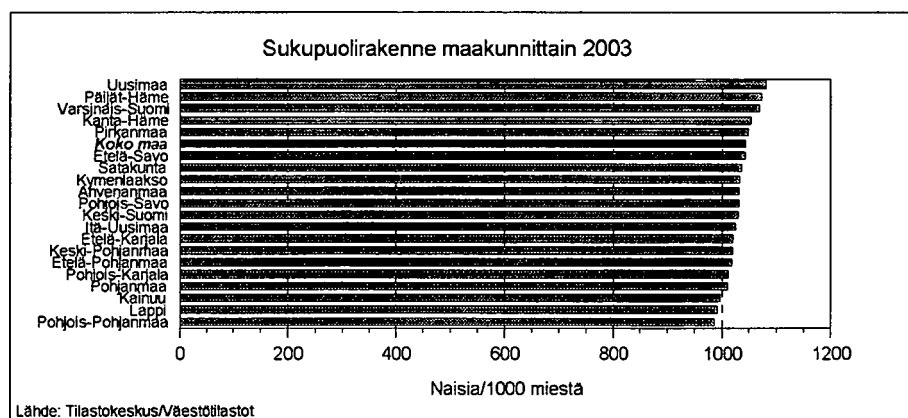
Kuva 2.18. Väestön keski-ikä muutos seutukunnittain 2000–2003.

Kuva 2.19. Väestön keski-ikä muutos maakunnittain 2000–2003.

Kuva 2.20. Sukupuolirakenne seutukunnittain 2003.

Kuva 2.21. Sukupuolirakenne maakunnittain 2003.

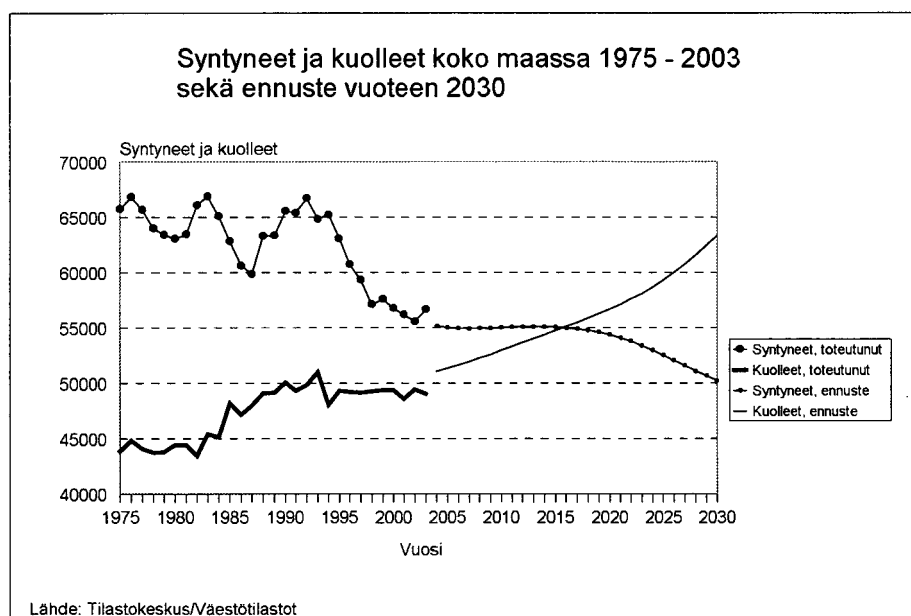

Syntyvyys ja kuolleisuus

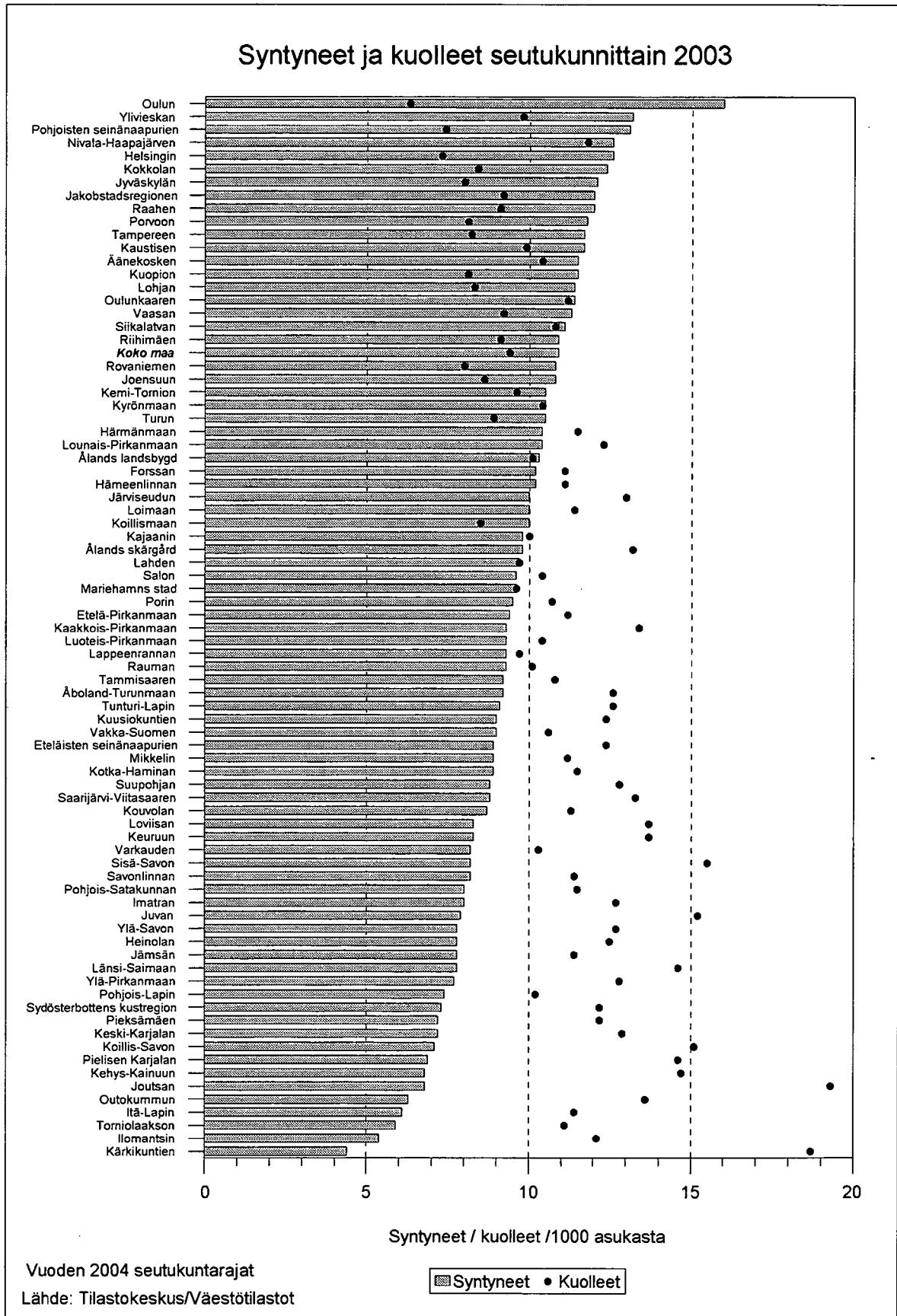
Syntyvyys- ja kuolleisuusluvut kertovat syntyneiden ja kuolleiden määrän suhteessa koko väestöön. Syntyvyys oli korkeinta ja kuolleisuus matalinta vuonna 2003 Oulun seutukunnassa, jossa tuhatta asukasta kohti syntyi 16 lasta ja kuoli 6 henkilöä. Pienimmillään syntyvyys oli Kärkikuntien, Ilo-mantsin ja Torniolaakson seutukunnissa, alle 6 syntynyttä tuhatta asukasta kohti. Joutsan seutukunnassa kuolleisuus oli vastaavasti korkein, yli 19 promillea.

Syntyneiden enemmyydellä eli syntyneiden ja kuolleiden määrän erotuksella ilmaistaan luonnollisen väestömuutoksen suuntaa ja suuruutta. Vuonna 2003 koko maassa syntyneitä oli enemmän kuin kuolleita, mutta syntyneiden enemmyyden ennustetaan jatkuvasti pienenevän, kun syntyvyys alenee. Kuolleiden määrään taas vaikuttaa vuosittaisen satunnaisvaihtelun lisäksi väestön ikääntyminen, joka lisää kuolleiden määrää. Vuoden 2015 jälkeen luonnollisen väestömuutoksen odotetaan kääntyvän Suomessa negatiiviseksi.

Yli kolmasosassa seutukuntia syntyneitä oli vuonna 2003 enemmän kuin kuolleita, eli syntyneiden enemmisyys oli positiivinen. Suurinta se oli Oulun seutukunnassa. Kärkikuntien seutukunnassa syntyneitä oli vähiten suhteessa kuolleiden määrään. 8 maakunnassa luonnollinen väestömuutos oli positiivinen ja 12:ssa negatiivinen. Eniten luonnollista väestönkasvua tapahtui Pohjois-Pohjanmaalla. Heikointa luonnollinen väestönkehitys oli Etelä-Savon ja Etelä-Karjalan maakunnissa.

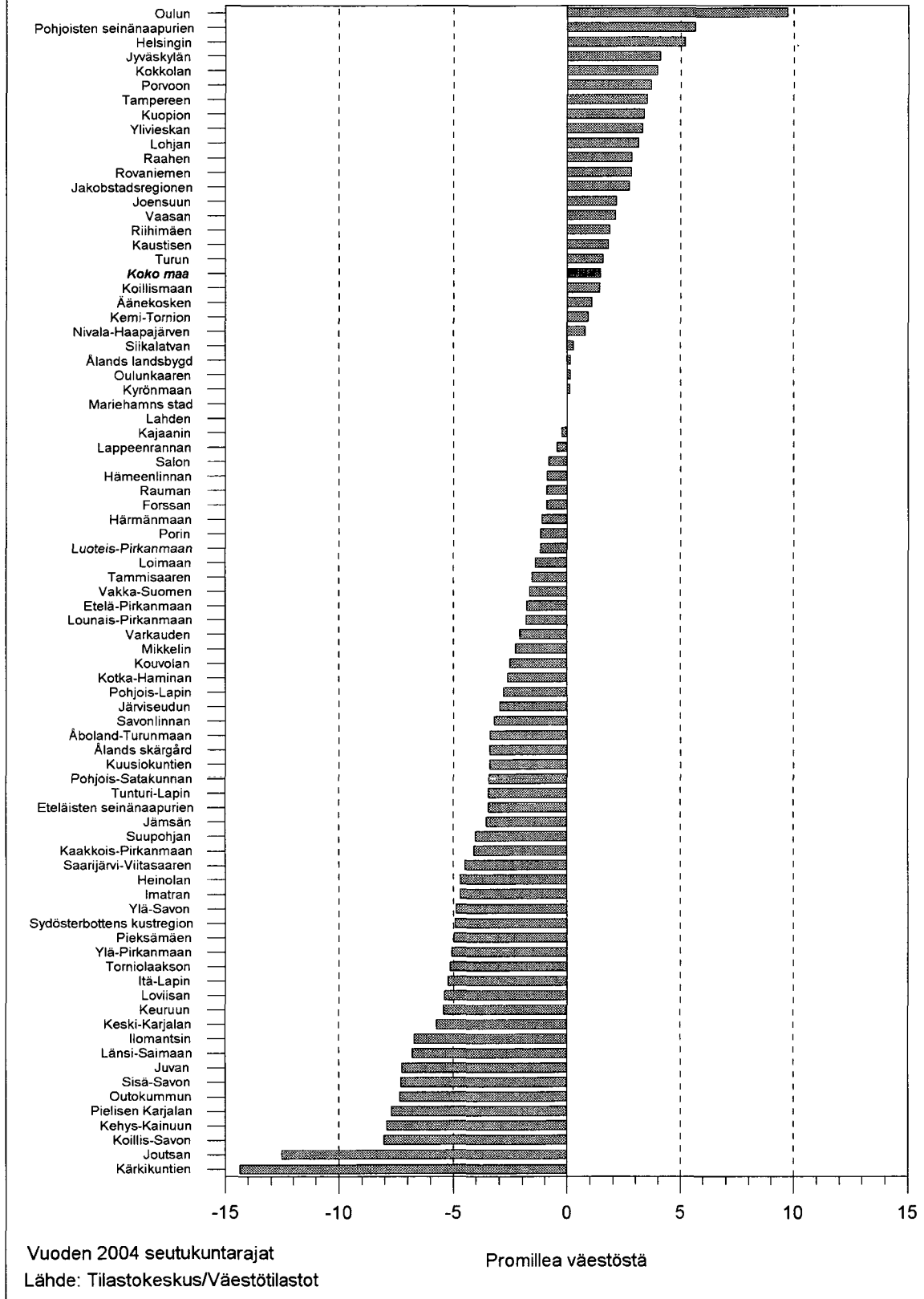

Kuva 2.22. Syntyneet ja kuolleet koko maassa 1975–2003 sekä ennuste vuoteen 2030.

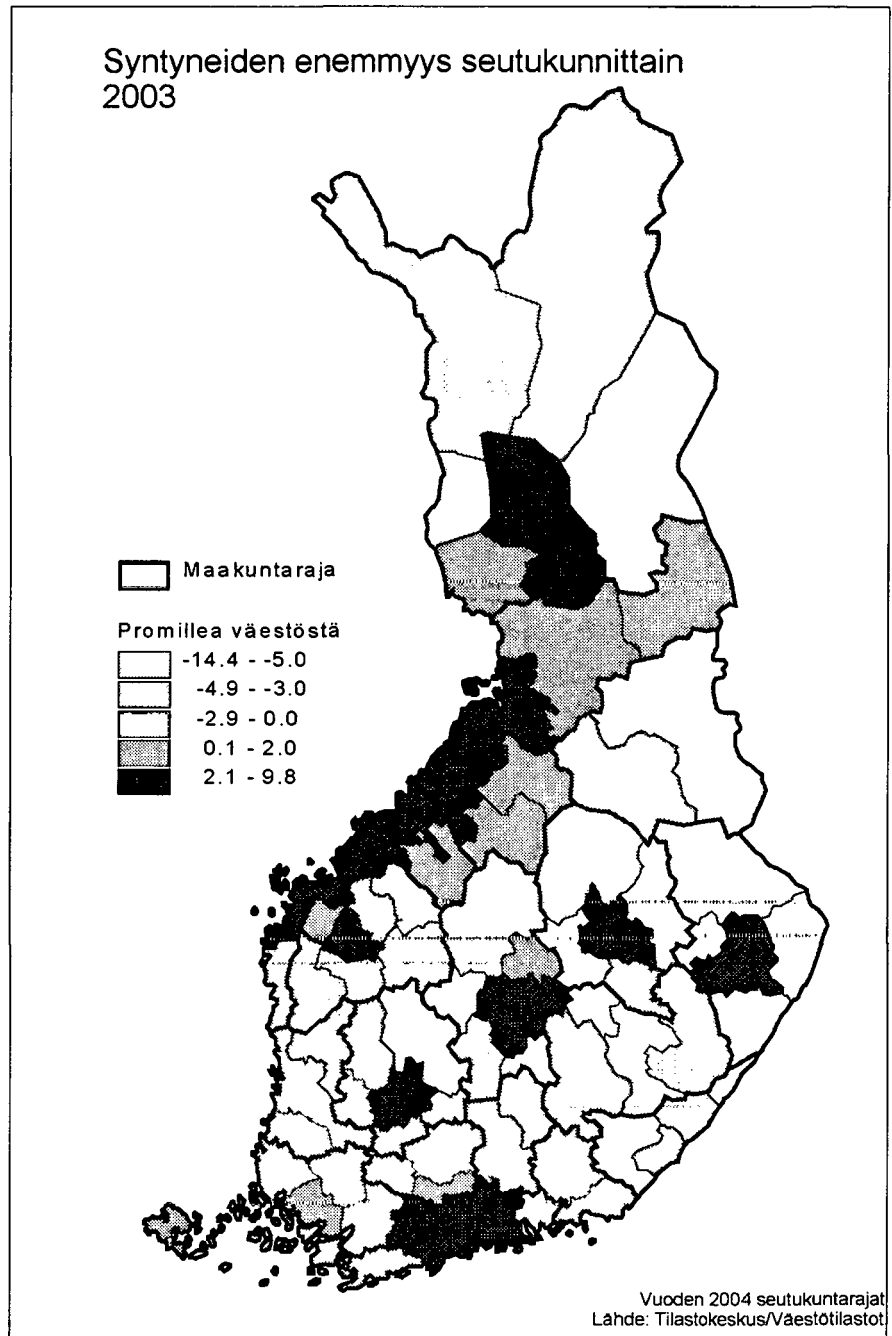

Kuva 2.23. Syntyneet ja kuolleet seutukunnittain 2003.

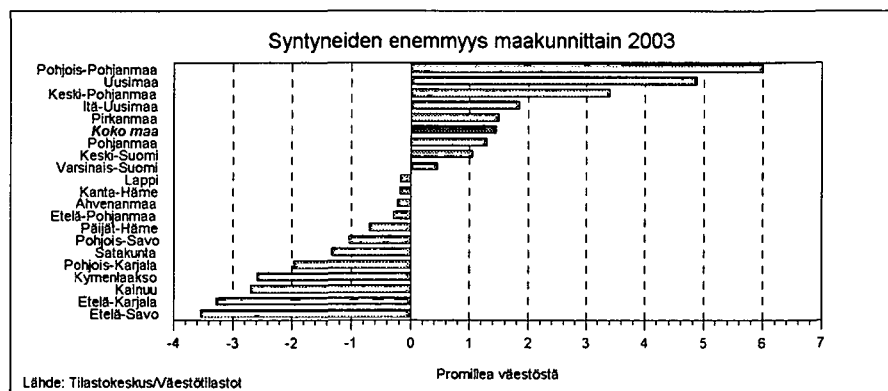
Syntyneiden enemmitys seutukunnittain 2003

Kuva 2.24. Syntyneiden enemmitys seutukunnittain 2003.

Kuva 2.25. Syntyneiden enemmitys seutukunnittain 2003.

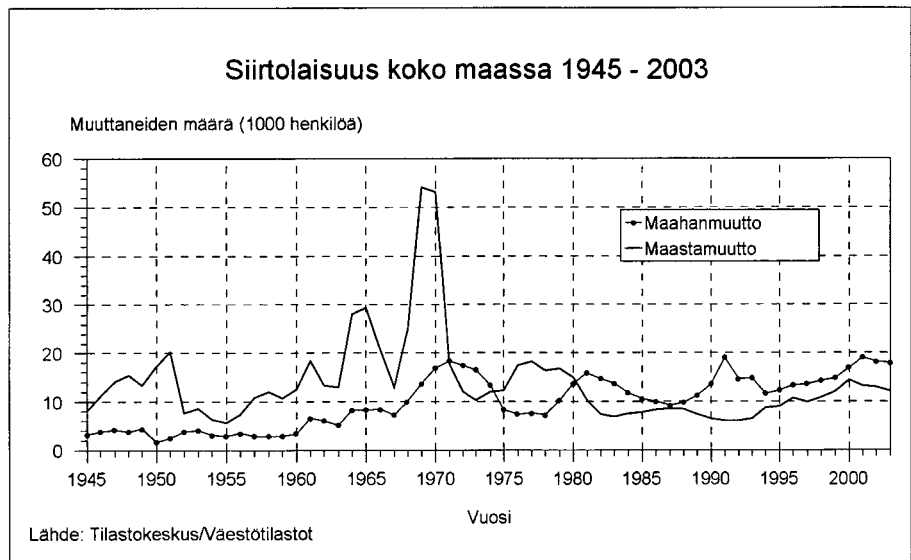

Kuva 2.26. Syntyneiden enemmitys maakunnittain 2003.

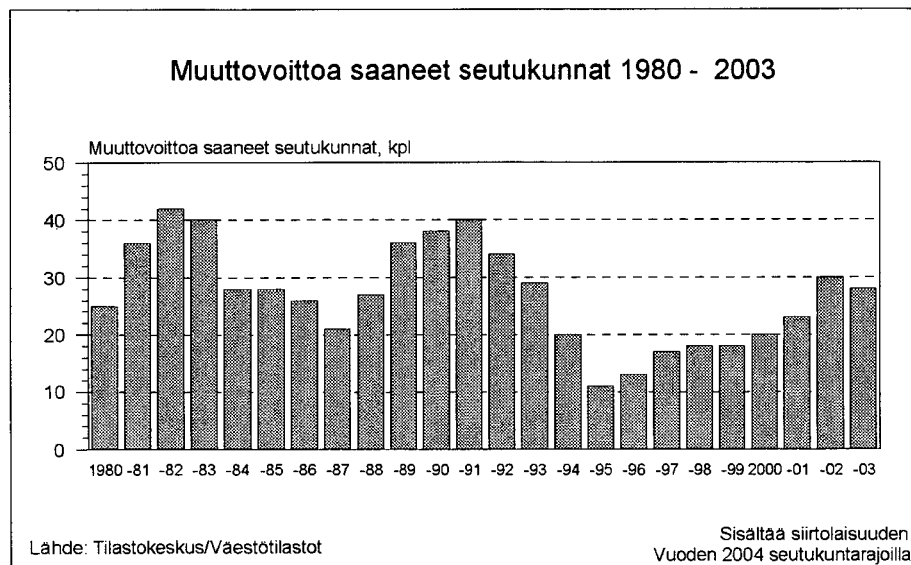
Muutot

Muuttotase oli vuonna 2003 positiivinen 28 seutukunnassa. Suhteellisesti eniten muuttovoittoa saivat Riihimäen ja Kaakkois-Pirkanmaan seutukunnat. Suhteellisesti eniten väestöä menettivät muuttoliikkeen seurauksena Koillismaan, Keski-Karjalan ja Raahen seutukunnat. Maakunnista 10 oli muuttovoittoista, kärjessä Itä-Uusimaa ja Pirkanmaa. Kainuussa ja Keski-Pohjanmaalla muuttotase oli suhteellisesti negatiivisin.

Suomessa maahanmuutto on ollut 1980-luvun alusta alkaen suurempaa kuin maastamuutto. Vuonna 2003 nettomaahanmuutto oli kaikissa maakunnissa positiivinen. Suhteellisesti se oli voimakkainta Ahvenanmaalla. Vain 6 seutukunnista oli muuttotappiollisia maiden välisessä muutossa. Suhteellisesti eniten muuttovoittoa sai Ålands skärgårdin seutukunta.

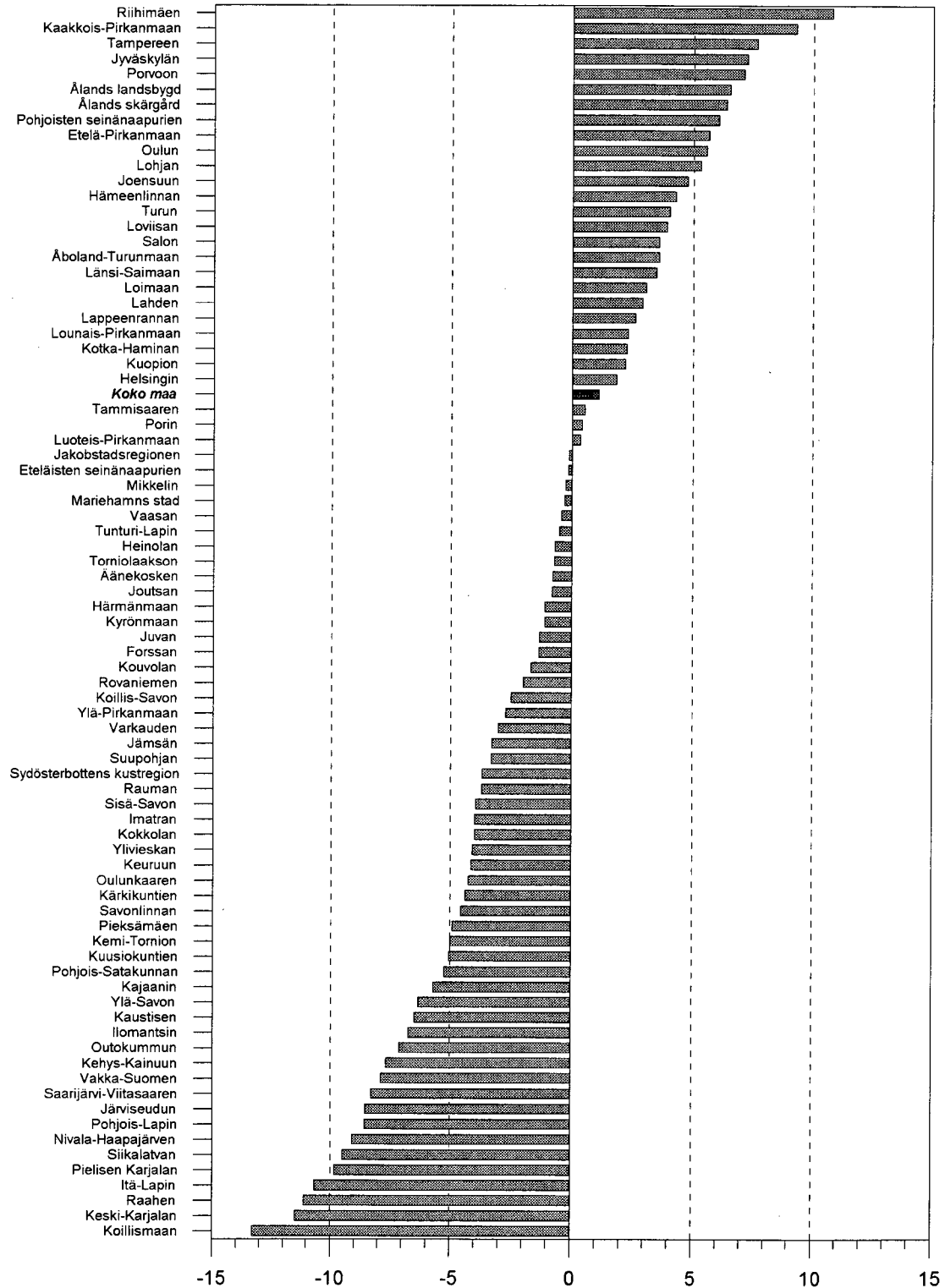

Kuva 2.27. Siirtolaisuus koko maassa 1945–2003.

Kuva 2.28. Muuttovoittoa saaneet seutukunnat 1980–2003.

Muuttotase seutukunnittain 2003

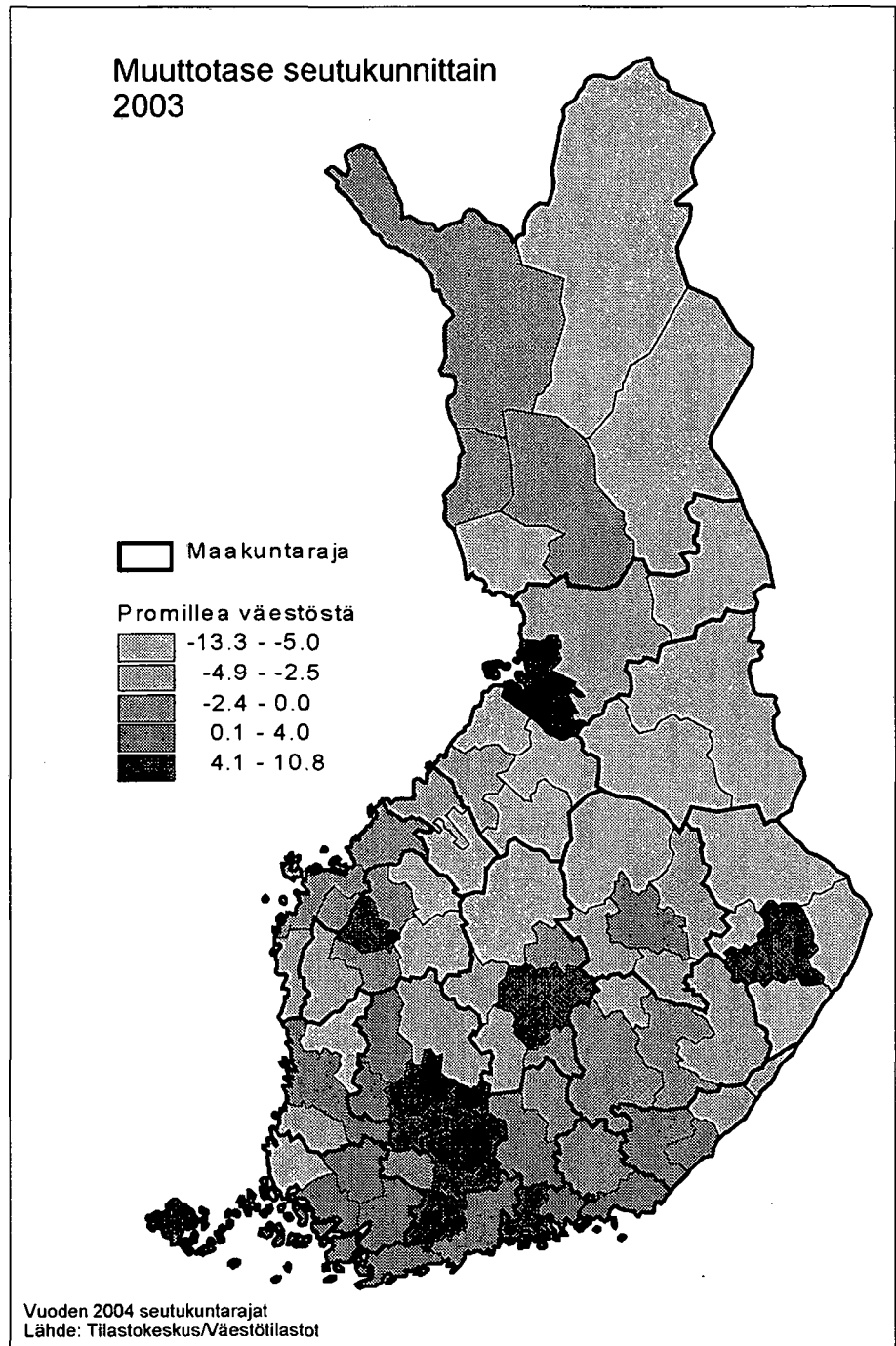

Vuoden 2004 seutukuntarajat

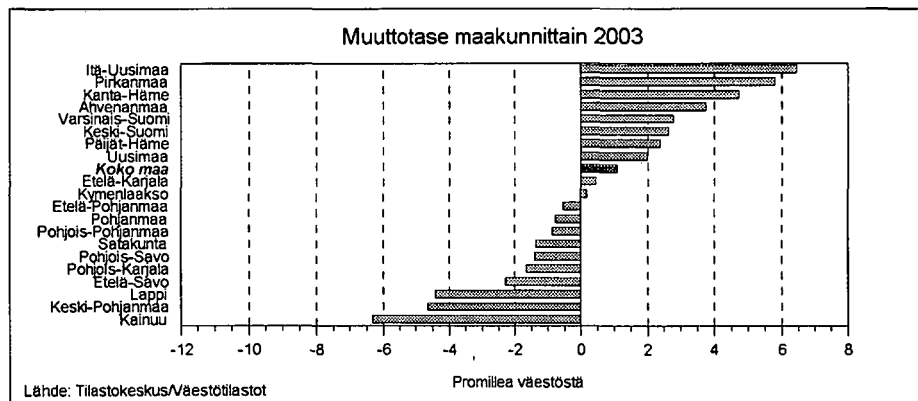
Lähde: Tilastokeskus/Väestötilastot

Promillea väestöstä

Kuva 2.29. Muuttotase seutukunnittain 2003.

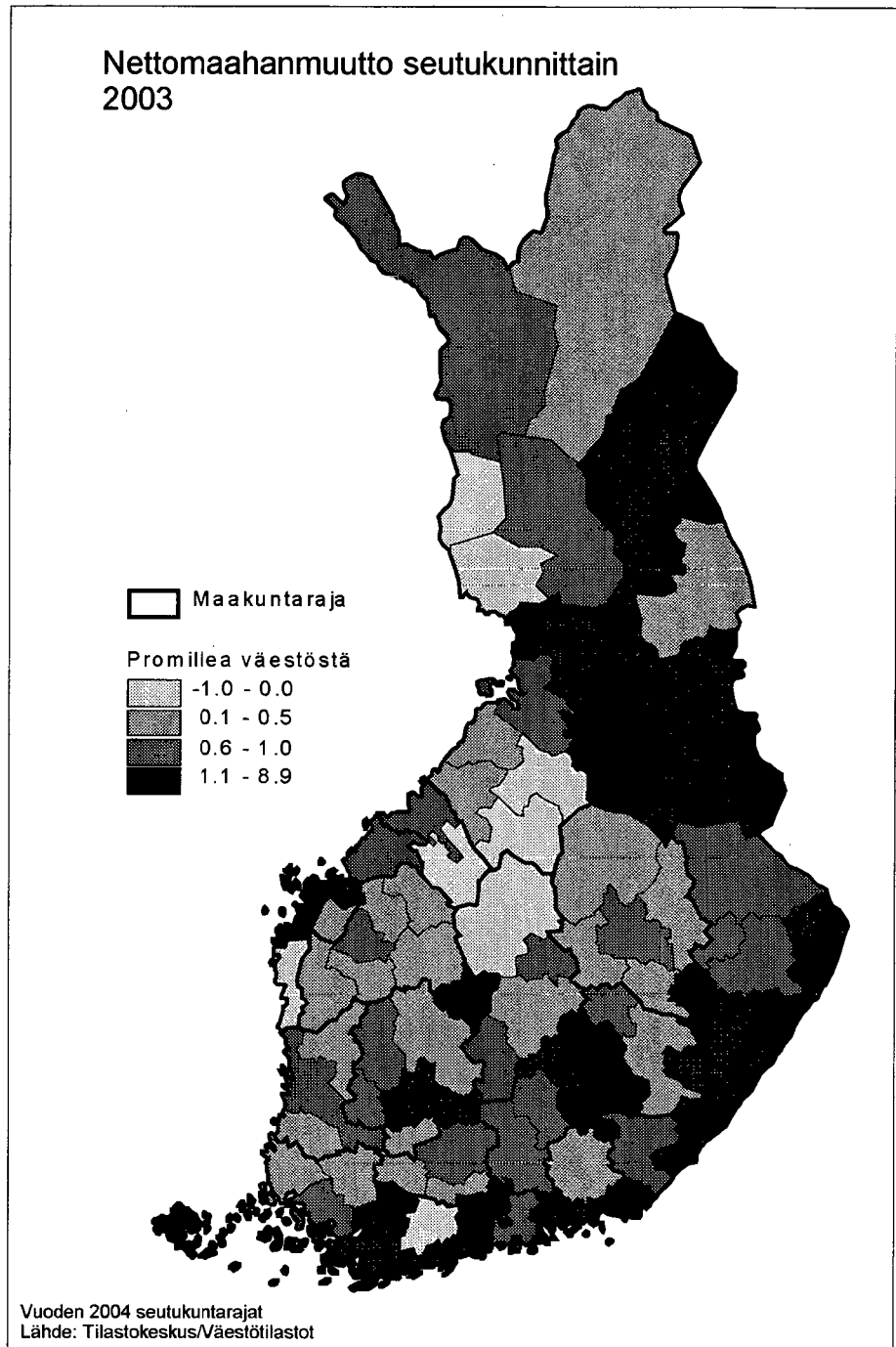

Kuva 2.30. Muuttotase seutukunnittain 2003.

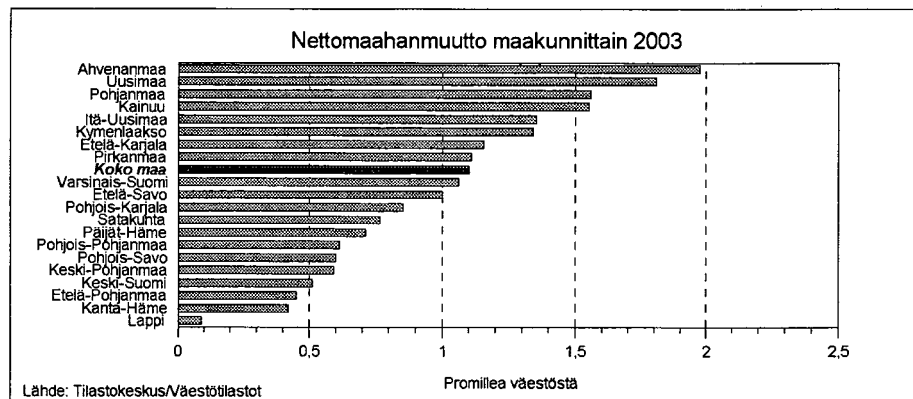

Kuva 2.31. Muuttotase maakunnittain 2003.

Kuva 2.32. Nettomaahanmuutto seutukunnittain 2003.

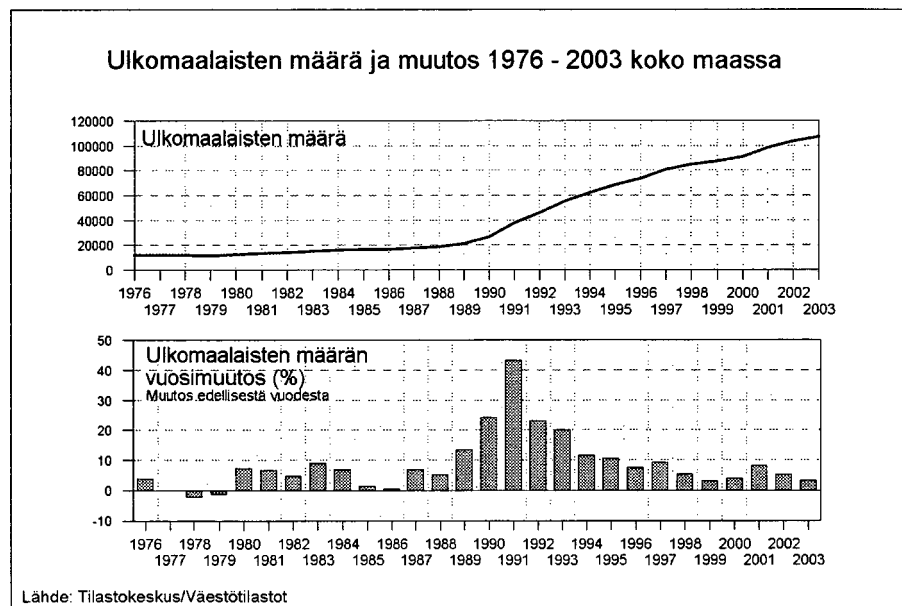

Kuva 2.33. Nettomaahanmuutto maakunnittain 2003.

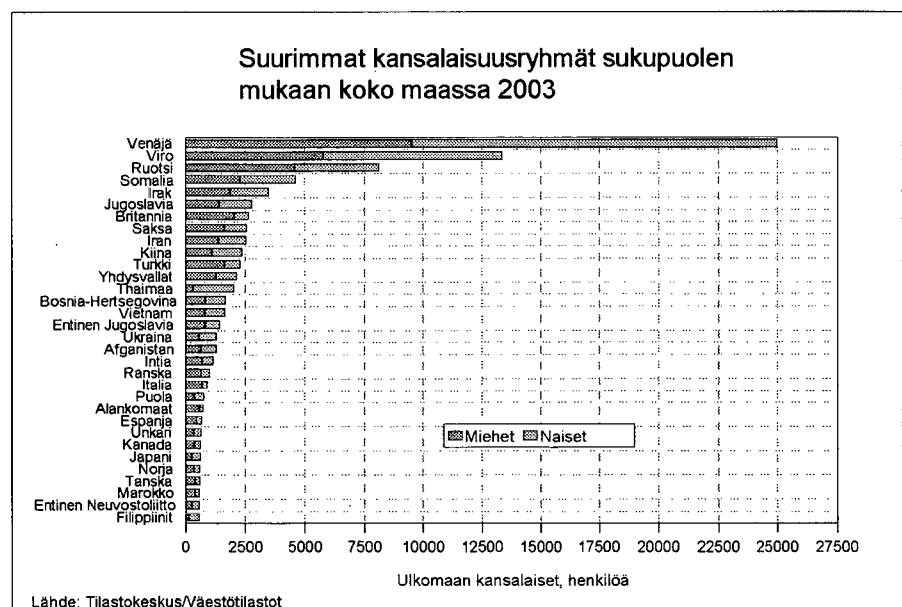
Ulkomaalaisväestö

Ulkomaalaisten määrä on kasvanut Suomessa huomattavasti koko 1990-luvun ajan. Vuonna 2003 ulkomaalaisia oli koko maassa 107 000 henkeä, mikä on 2,0 % väestöstä. Lähes puolet ulkomaalaisista asui Helsingin seutukunnassa. Mariehamns stadin seutukunnassa ulkomaalaisten osuus väestöstä oli kuitenkin suurin, 6,6 %. Pienimmäksi ulkomaalaisten osuus jäi Siikalatvan ja Koillis-Savon seutukunnissa. Ulkomaalaisia asui maakunnista suhteellisesti eniten Ahvenanmaalla ja vähiten Etelä-Pohjanmaalla.

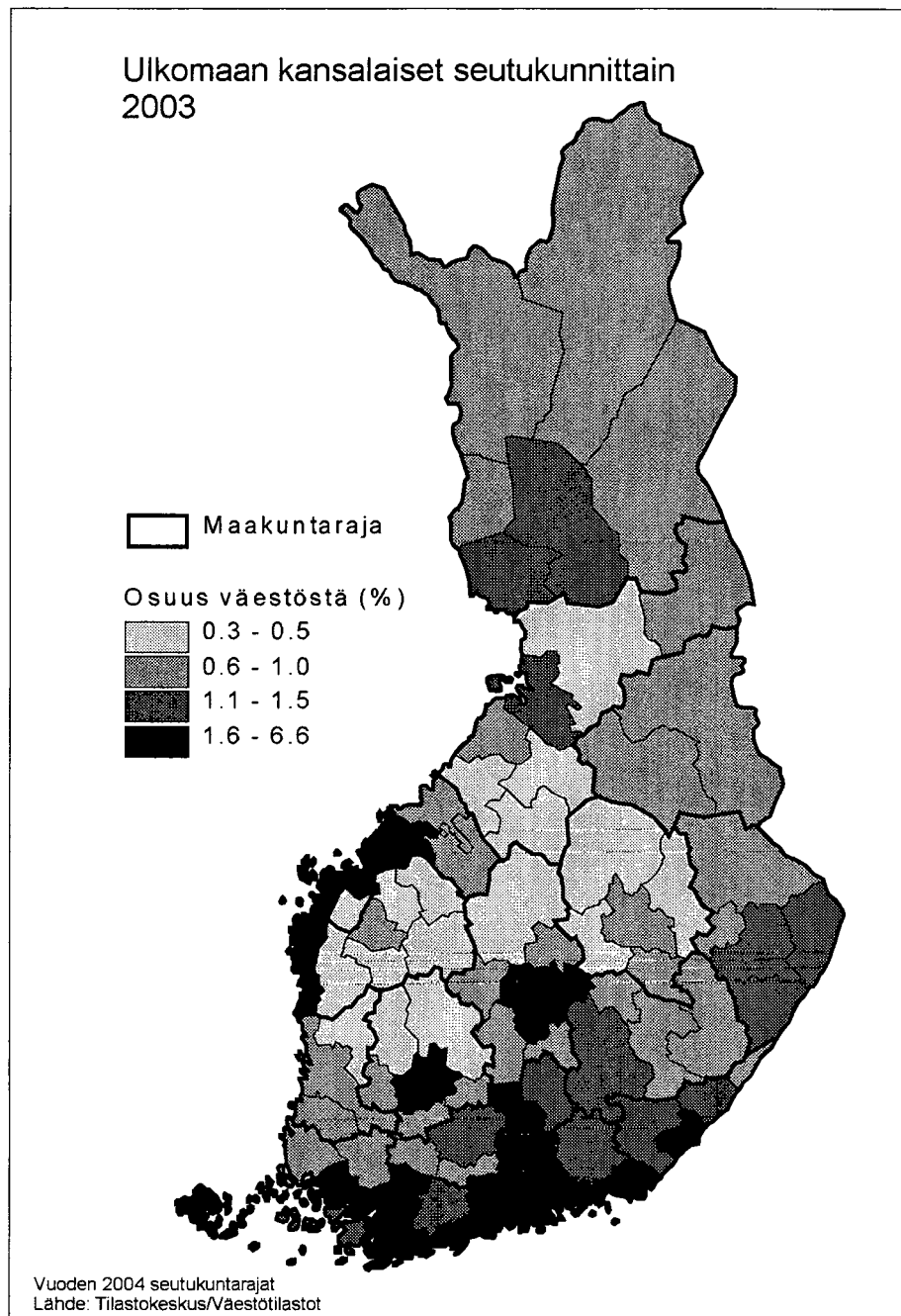
Venäläiset ovat maassamme selvästi suurin ulkomaalaisryhmä. Venäläisiä asui Suomessa 25 000 vuoden 2003 lopussa. Heistä naisia oli 62 %.

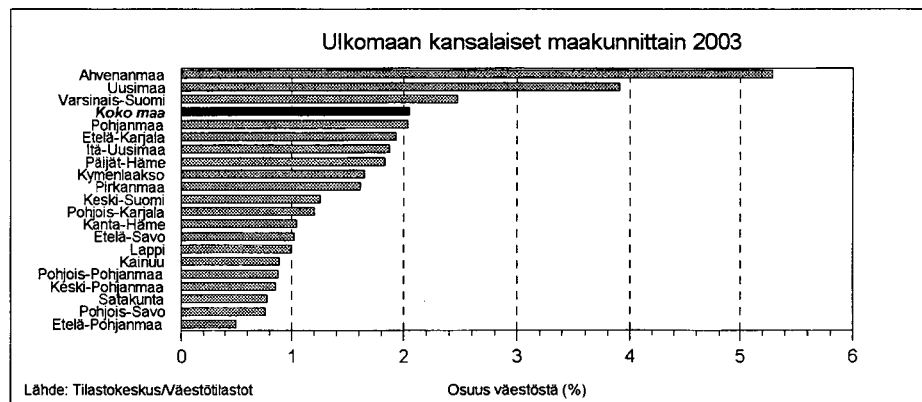
Kuva 2.34. Ulkomaalaisten määrä ja muutos 1976 - 2003 koko maassa.

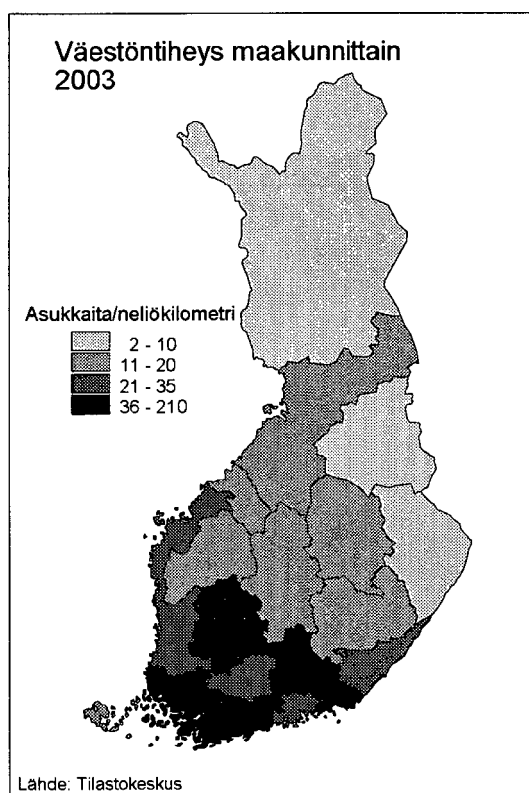
Kuva 2.35. Suurimmat kansalaisuusryhmät sukupuolen mukaan koko maassa 2003.

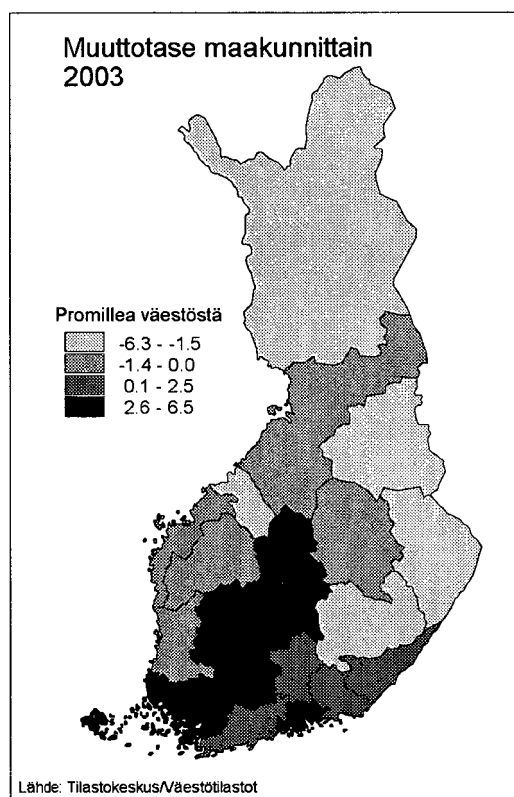
Kuva 2.36. Ulkomaan kansalaiset seutukunnittain 2003.

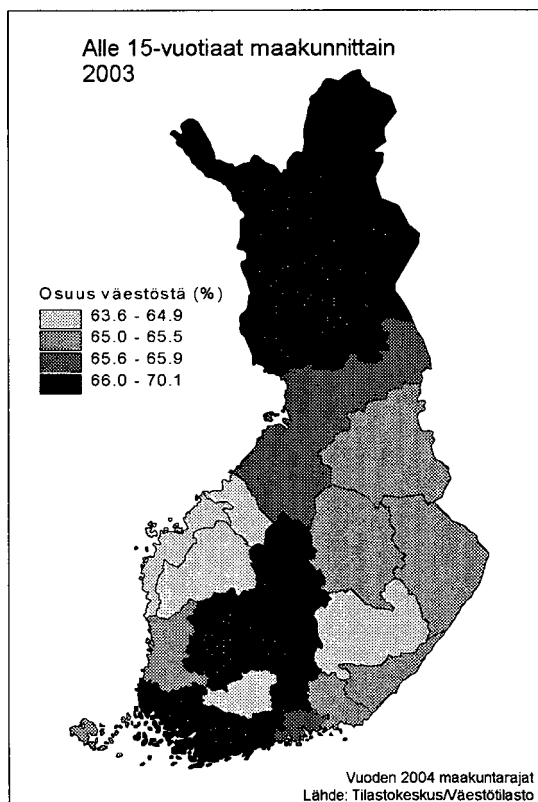
Kuva 2.37. Ulkomaan kansalaiset maakunnittain 2003.

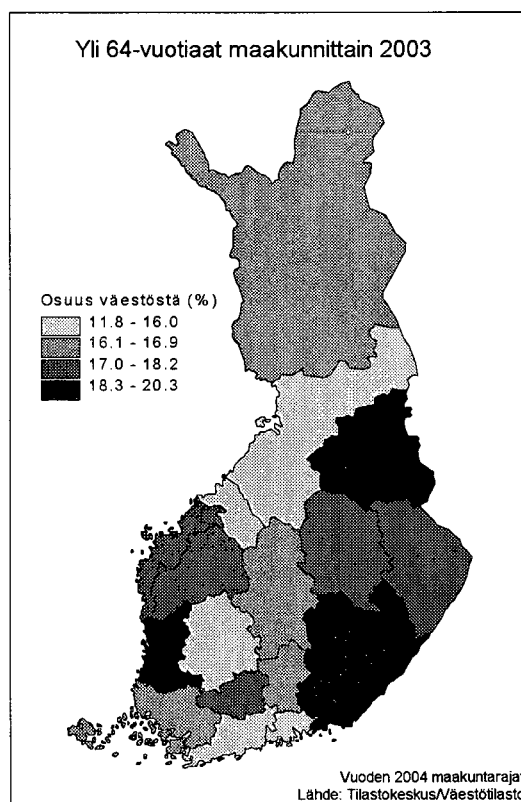
Kuva 2.38. Väestötiheys maakunnittain 2003.

Kuva 2.39. Muuttotase maakunnittain 2003.

Kuva 2.40. Alle 15-vuotiaat maakunnittain 2003.

Kuva 2.41. Yli 64-vuotiaat maakunnittain 2003.

Elinkeinoelämä

Yritykset ja toimipaikat

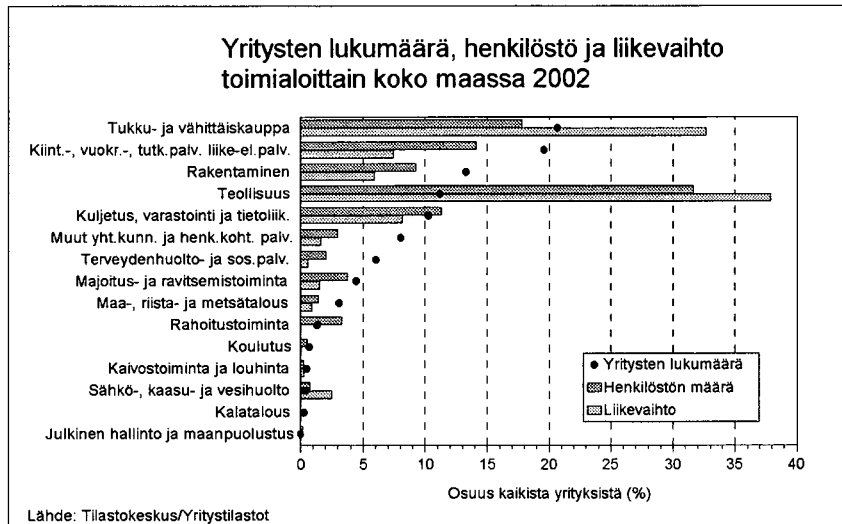
Tukku- ja vähittäiskauppa oli vuonna 2002 suurin yksittäinen toimiala *yritysten* lukumäärällä mitattuna. Henkilökuntaa ja liikevaihtoa oli sen sijaan teollisuuden yrityksissä enemmän. Teollisuudessa syntyi 38 % kaikkien yritysten liikevaihdosta. Henkilökunnastakin lähes 32 % työskenteli teollisuudessa.

Sekä teollisuuden että vähittäiskaupan yritysten määrä oli korkeimmillaan vuonna 1990. Sen jälkeen yritysten määrä väheni teollisuudessa vuoteen 1994 ja vähittäiskaupassa vuoteen 1995 asti. Muutaman vuoden nousun jälkeen vuonna 1999 yritysten määrät kääntyivät taas laskuun, joka jatkui edelleen vuonna 2002.

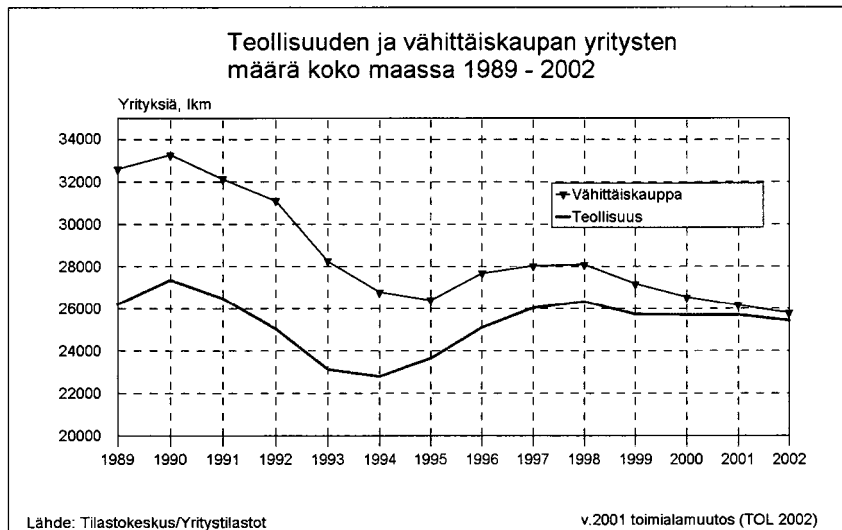
Koko maan *yritystoimipaikoista* 28 % sijaitsi Uudellamaalla vuonna 2002. Uudenmaan osuus koko maan toimipaikkojen henkilöstöstä oli yli kolmannes ja liikevaihdosta 42 %.

Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisterin mukaan tammikuussa 2004 yritysten toimipaikkoja oli koko maassa 299 980 (tarkistamaton rekisteritieto). Määrällisesti vähiten toimipaikkoja oli Ålands skärgårdin seutukunnassa. Aukaslukuun suhteutettuna toimipaikkoja oli kuitenkin siellä eniten (109 kappaletta/1000 as). Maakunnista toimipaikkojen suhteellinen määrä oli pienin Kainuussa sekä Pohjois-Pohjanmaalla ja suurin Ahvenanmaalla. Rekisteri kattaa kaikki yritykset, yhteisöt ja yksityiset elinkeinonharjoittajat, jotka ovat arvonlisäverovelvollisia tai toimivat työnantajina lukuun ottamatta julkisia viranomaisia.

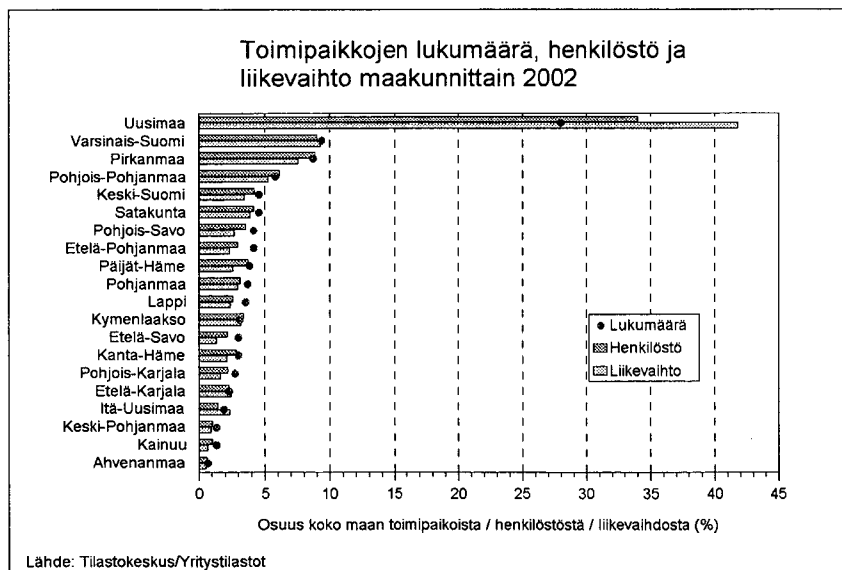
Vuodesta 2001 vuoteen 2002 toimipaikkojen lukumäärä kasvoi suhteellisesti eniten Ålands landsbygdin seutukunnassa. Toimipaikkojen henkilökunnan määrä kasvoi vastaavana aikana eniten Oulunkaaren ja liikevaihto Kemi-Tornion seutukunnassa. 25 seutukunnan alueella toimipaikkoja oli vähemmän vuonna 2002 kuin vuotta aiemmin. Toimipaikkojen henkilöstö on vähentynyt puolessa seutukunnista ja liikevaihtokin 34 seutukunnan alueella. Maakuntien väliset erot toimipaikkatietojen muutoksissa olivat suuria. Toimipaikkojen lukumäärä väheni kolmessa, liikevaihto viidessä ja henkilöstö kahdeksassa maakunnassa. Suhteellisesti voimakkainta väheneminen oli Kainuussa toimipaikkojen liikevaihdon ja henkilöstön määrissä mitattuna. Lukumäärä taas väheni Pohjois-Karjalassa ja Etelä-Savossa eniten.

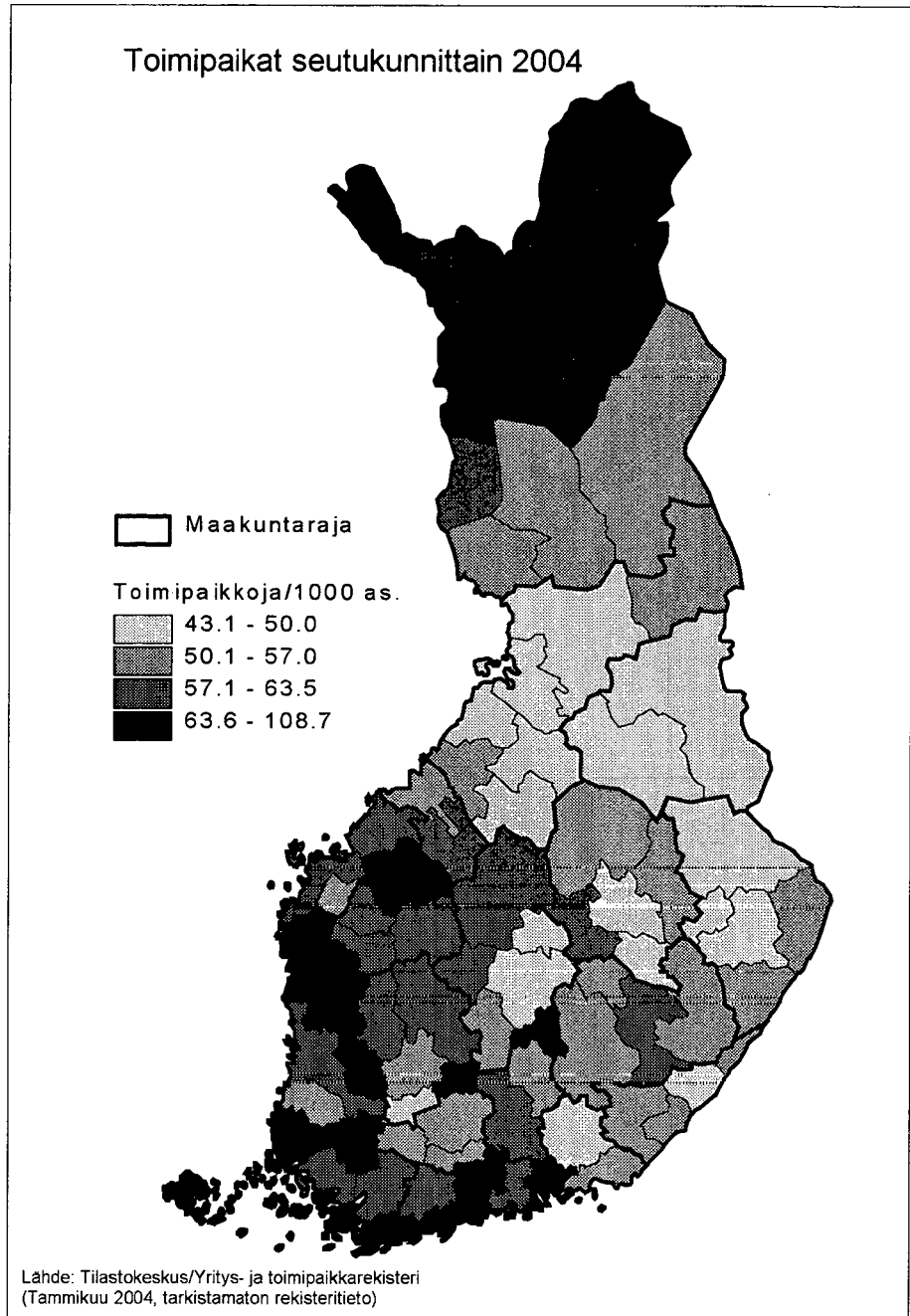
Kuva 3.1. Yritysten lukumäärä, henkilöstö ja liikevaihto toimialoittain koko maassa 2002.

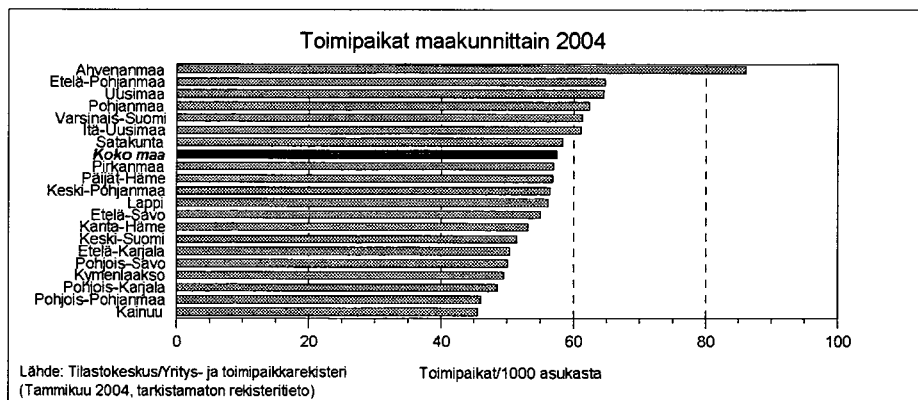
Kuva 3.2. Teollisuuden ja vähittäiskaupan yritysten määrä koko maassa 1989–2002.

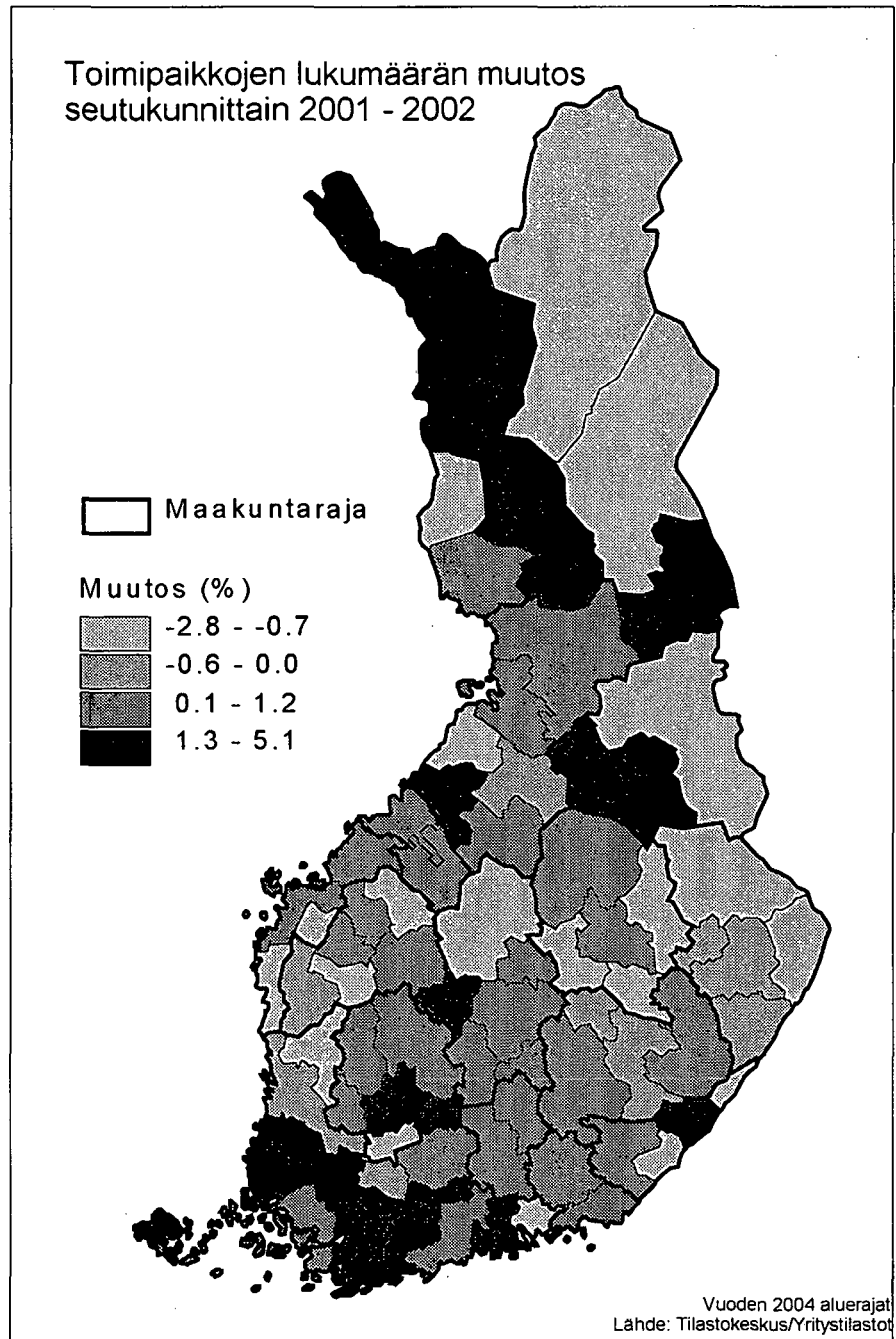
Kuva 3.3. Toimipaikkojen lukumäärä, henkilöstö ja liikevaihto maakunnittain 2002.

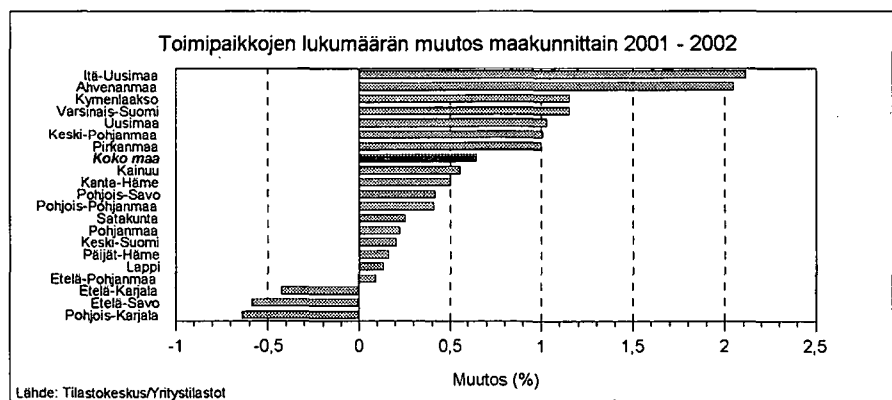
Kuva 3.4. Toimipaikat seutukunnittain 2004.

Kuva 3.5. Toimipaikat maakunnittain 2004.

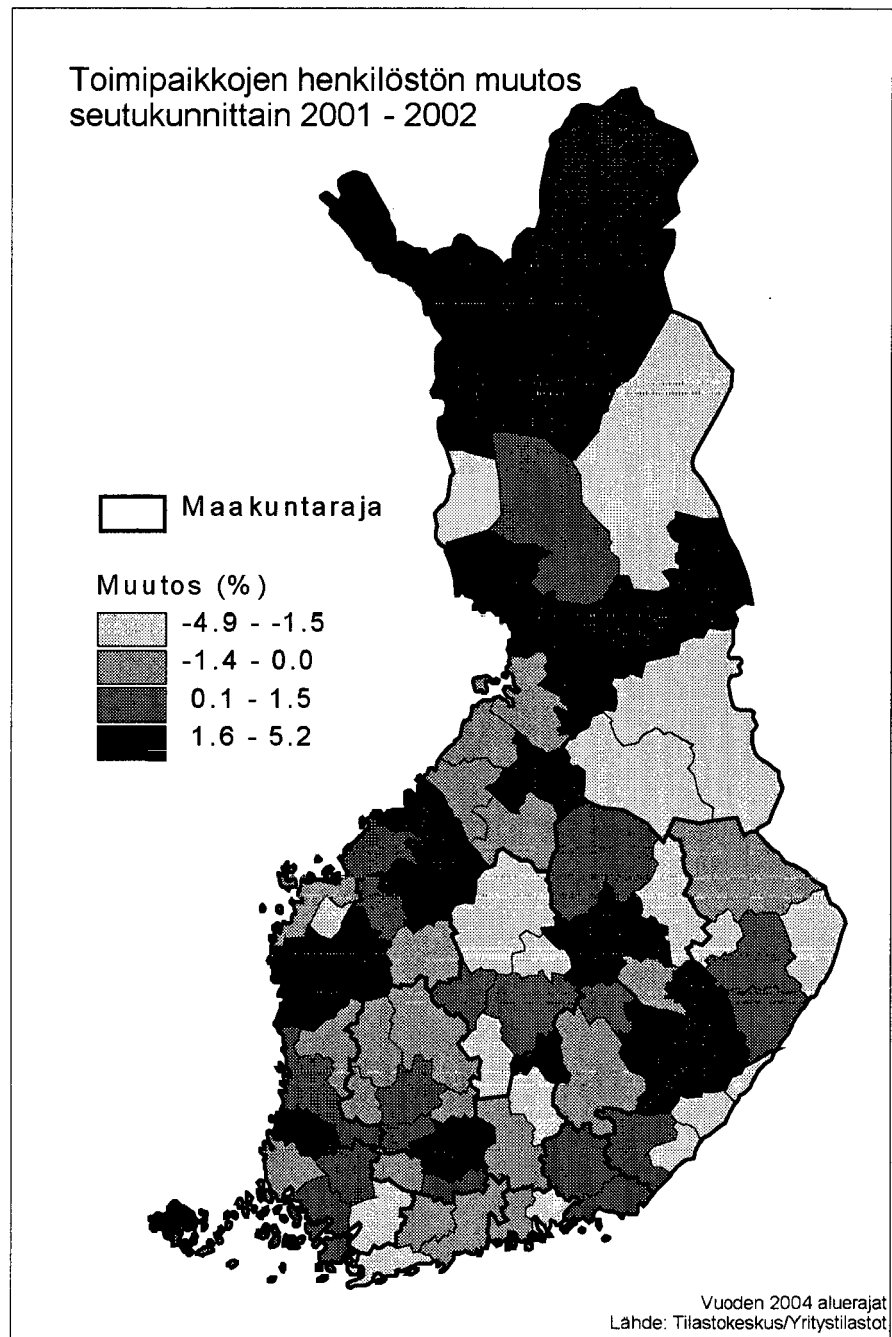

Kuva 3.6. Toimipaikkojen lukumäärän muutos seutukunnittain 2001–2002.

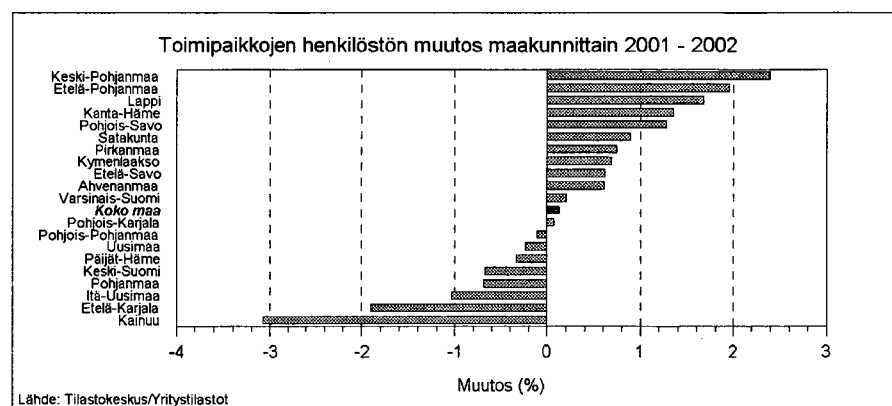

Kuva 3.7. Toimipaikkojen lukumäärän muutos maakunnittain 2001–2002.

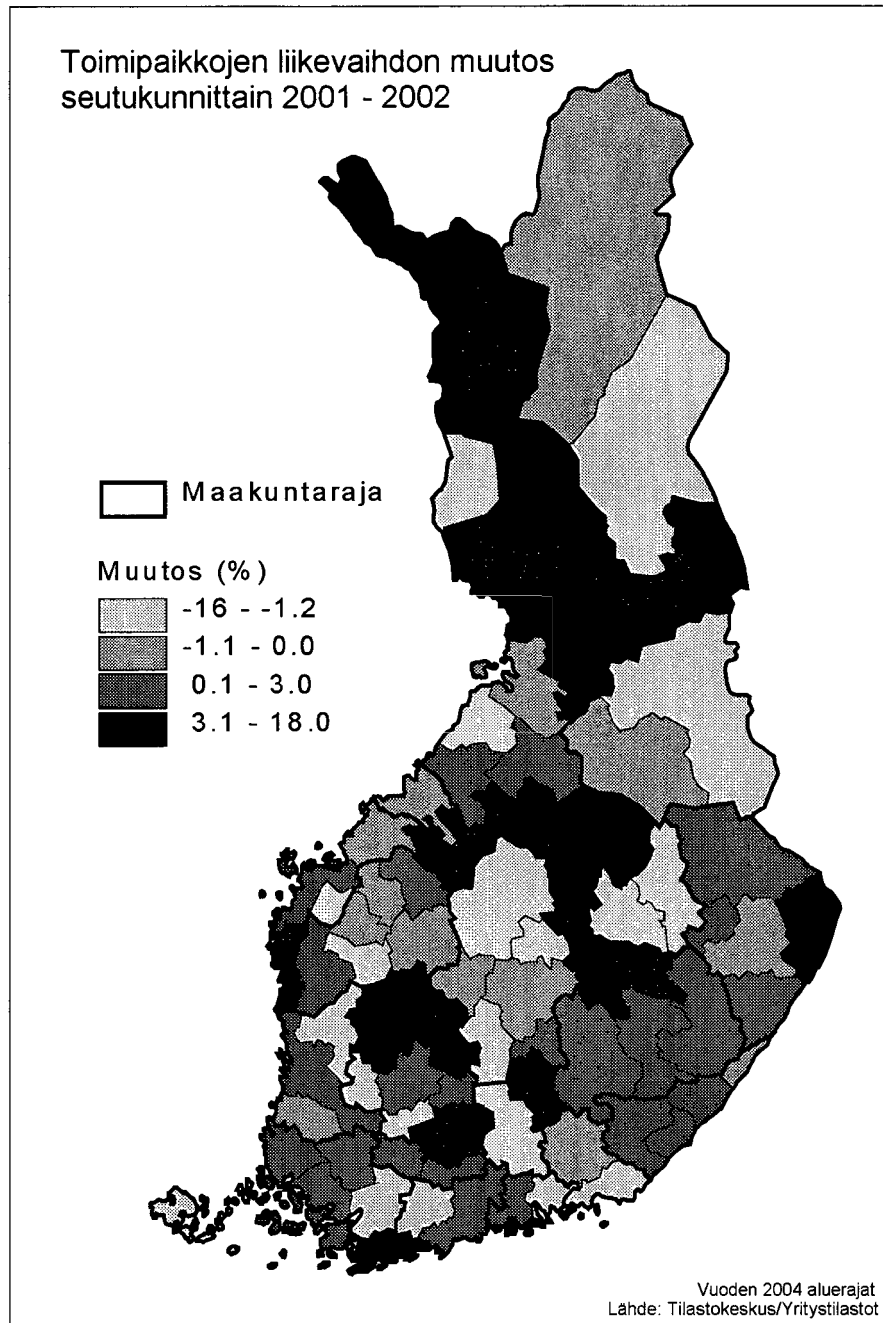

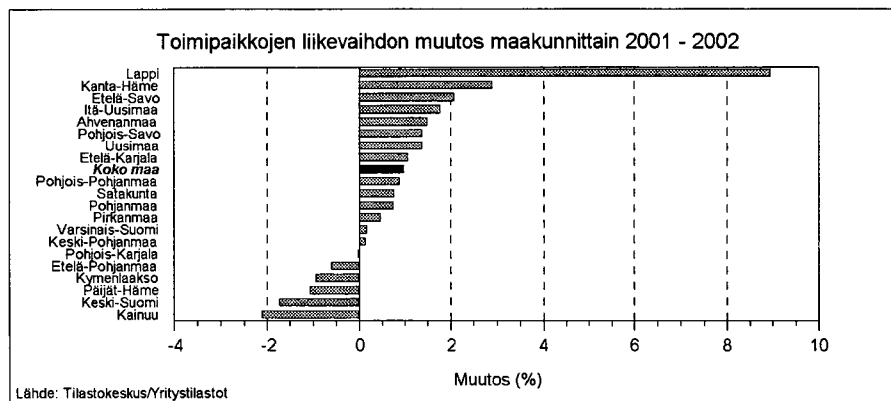
Kuva 3.8. Toimipaikkojen henkilöstön muutos seutukunnittain 2001–2002.

Kuva 3.9. Toimipaikkojen henkilöstön muutos maakunnittain 2001–2002.

Kuva 3.10. Toimipaikkojen liikevaihdon muutos seutukunnittain 2001–2002.

Kuva 3.11. Toimipaikkojen liikevaihdon muutos maakunnittain 2001–2002.

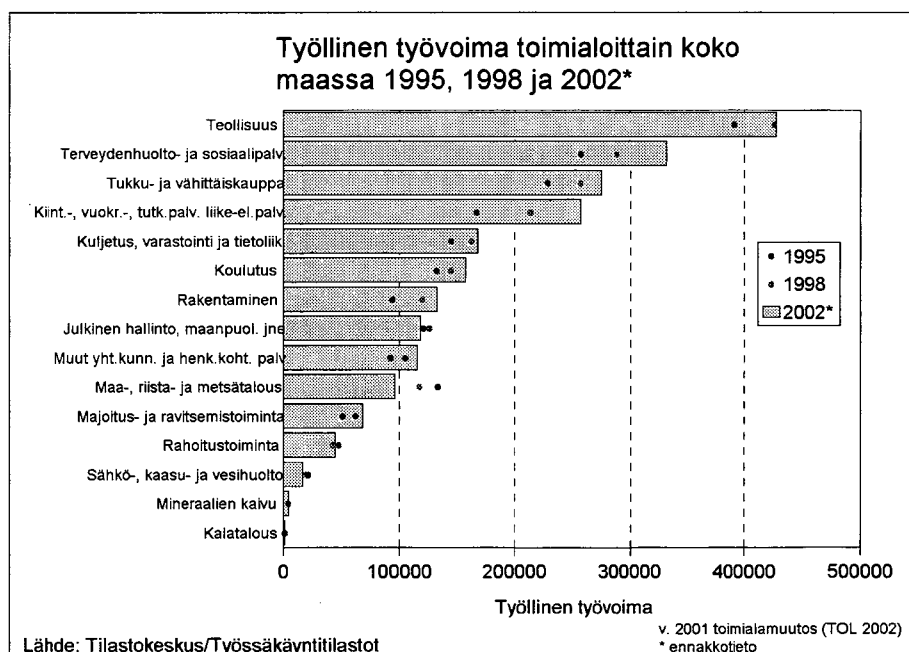
Työpaikat ja työllinen työvoima

Suomessa oli vuoden 2002 lopussa (ennakkotieto) yhteensä 2 258 004 *työllistä työntekijää*. Teollisuus on toimialoista merkittävin työllistäjä toimialaluokituksen kirjaintasolla mitattuna. Kalatalouden ja kaivostoiminnan ja lounin työllistävyys oli vähäisintä.

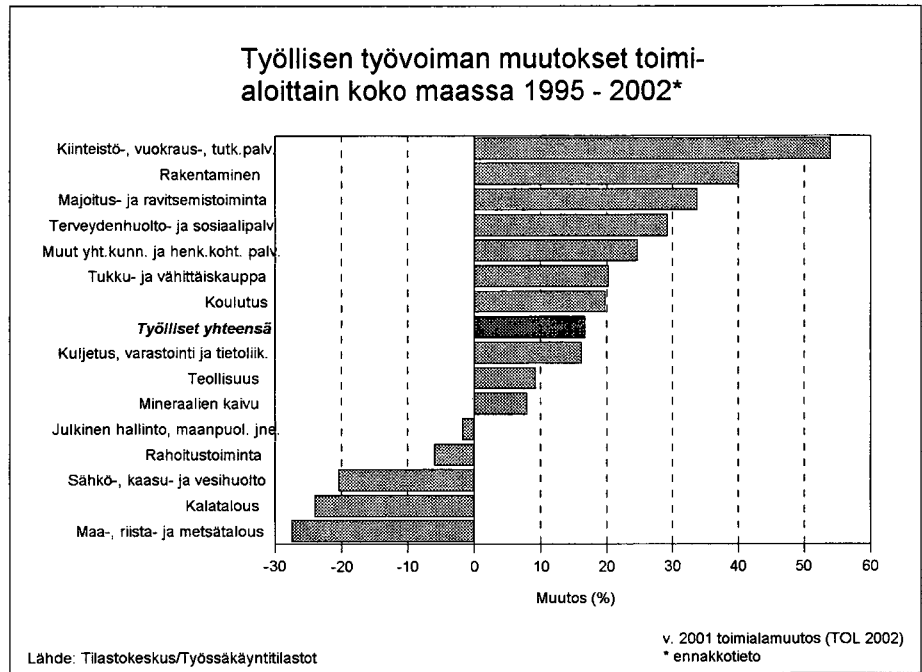
Vuoden 2001 työssäkäyntiluvuista lähtien on käytössä uusi toimialaluokitus TOL 2002, joka korvaa toimialaluokituksen 1995. Toimialaluokituksen uudistamisen myötä muutamia toimintoja on siirretty eri toimialoille tai luotu uusia (ks. sivulta 141). Muutos vaikeuttaa joidenkin toimialojen vertailukelpoisuutta edellisiin vuosiin.

Vuodesta 1995 työllisten määrä on lisääntynyt suhteellisesti eniten kiinteistö-, vuokraus- ja tutkimuspalveluissa ja liike-elämän palveluissa, yli 50 %. Suhteellisesti eniten työllisten määrä väheni alkutuotannon toimialoilla.

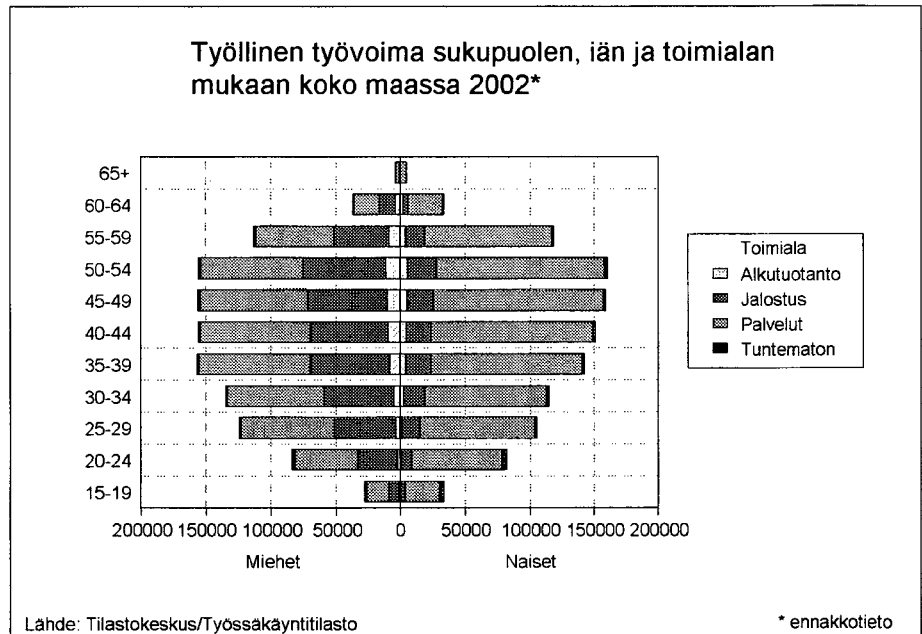
Työpaikkojen määrä lisääntyi koko maassa yhden prosentin vuosina 2000–2002 (ennakkotieto). Keski-Pohjanmaalla lisäys oli suurin, 3 %. Uudella maalla ja Itä-Uudellamaalla työpaikkojen määrä lisääntyi samana aikana suhteellisesti vähiten (kuva 3.41.).

Kuva 3.12. Työllinen työvoima toimialoittain koko maassa 1995, 1998 ja 2002.

Kuva 3.13. Työllisen työvoiman muutokset toimialoittain koko maassa 1995–2002.

Kuva 3.14. Työllinen työvoima sukupuolen, iän ja toimialan mukaan koko maassa 2002.

Alkutuotanto

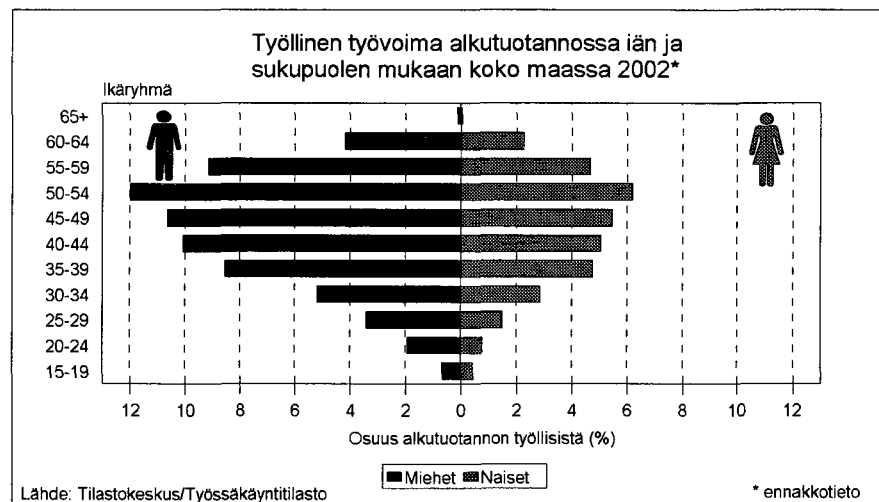
Vuonna 2002 (ennakkotieto) alkutuotannossa työskentelevistä 50–54-vuotiaiden osuus oli suurin sekä miesten että naisten joukossa. Miesten osuus alkutuotannon työllisistä on huomattavasti naisten osuutta suurempi.

Alkutuotannon työllisten osuus koko työllisestä työvoimasta oli yli 20 % Kaustisen, Juvan ja Kärkikuntien seutukunnissa vuonna 2002. Helsingin, Mariehamns stadin ja Tampereen seutukunnissa vastaava osuus oli alle prosentin. Maakunnista alkutuotantovaltaisimpia ovat Etelä- ja Keski-Pohjanmaa. Uudenmaan alueella alkutuotannon merkitys työllistäjänä on vähäisin.

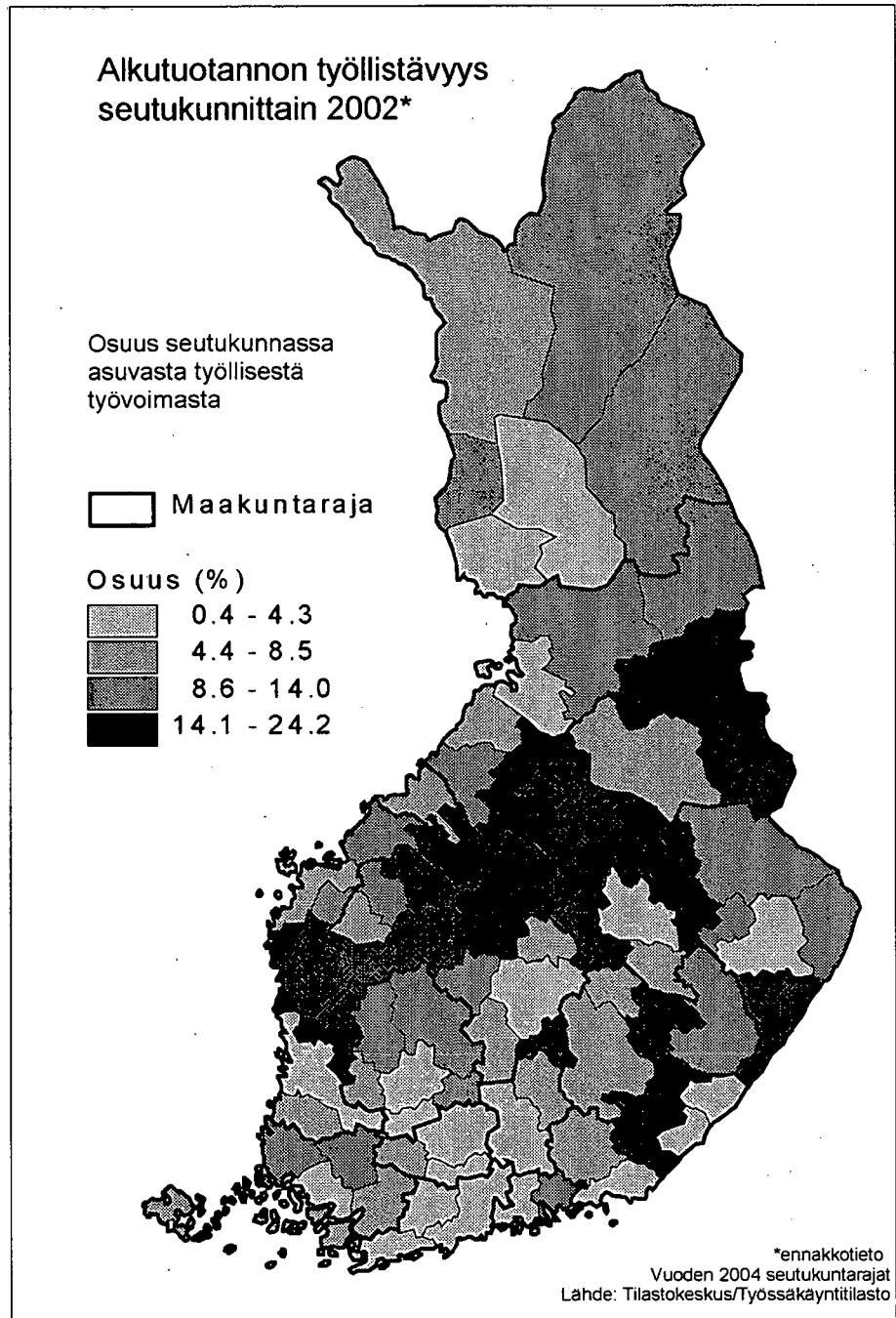
Työpaikat ovat vähentyneet alkutuotannossa vuosien 2000 ja 2002 (ennakkotieto) välillä kaikissa Suomen seutukunnissa. Mariehamns stadin seutukunnassa alkutuotannon työpaikat vähenivät lähes 40 % ja Ålands landsbyggin seutukunnissa viidenneksen. Suhteellisesti vähiten alkutuotannon työpaikkoja menettivät Jakobstadsregionen ja Lappeenrannan seutukunnat.

Peltoalaltaan suurimmat maatilat sijaitsivat vuonna 2001 Itä-Uudellamaalla ja Uudellamaalla. Etelä-Savossa ja Lapissa tilojen keskimääräiset peltoalat jäivät pienimmiksi. Seutukunnittain peltoalat vaihtelivat Loviisan seutukunnan yli 43 hehtaarista Pohjois-Lapin seutukunnan 12 hehtaariin tilaa kohti. Tilojen keskimääräiset metsäalat olivat puolestaan suurimmat Lapissa ja Kainuussa. Keskimäärin eniten metsää oli Rovaniemen seutukunnan ja vähiten Loimaan seutukunnan tiloilla.

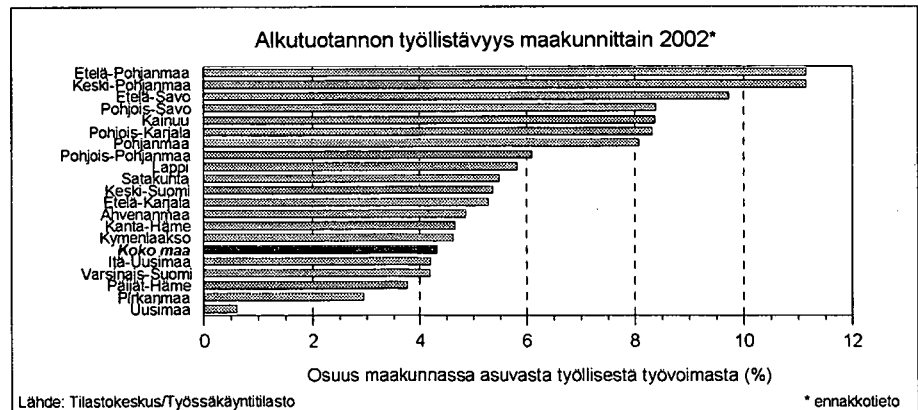
Tilojen keskimääräinen verotettava tulo oli samana vuonna suurin Ålands landsbygden seutukunnassa ja pienen Tunturi-Lapin seutukunnan alueella. Maakunnista Uudellamaalla tilojen tulot olivat suurimmat, Lapissa pienimmät. Seutukunnista maatilatalouden velat olivat suurimmat Salon seutukunnassa ja pienimmät Pohjois-Lapin seutukunnassa. Maatilatalouden tulo- ja velkatietoja ei voida esittää kahdeksan seutukunnan osalta, koska kuntatiedoissa on näiden alueella salassapitosäännösten mukaisia tietoja. Seutukunnittaiset maatilatalouden luvut on laskettu kunnittaisista tiedoista.

Kuva 3.15. Työllinen työvoima alkutuotannossa iän ja sukupuolen mukaan koko maassa 2002.

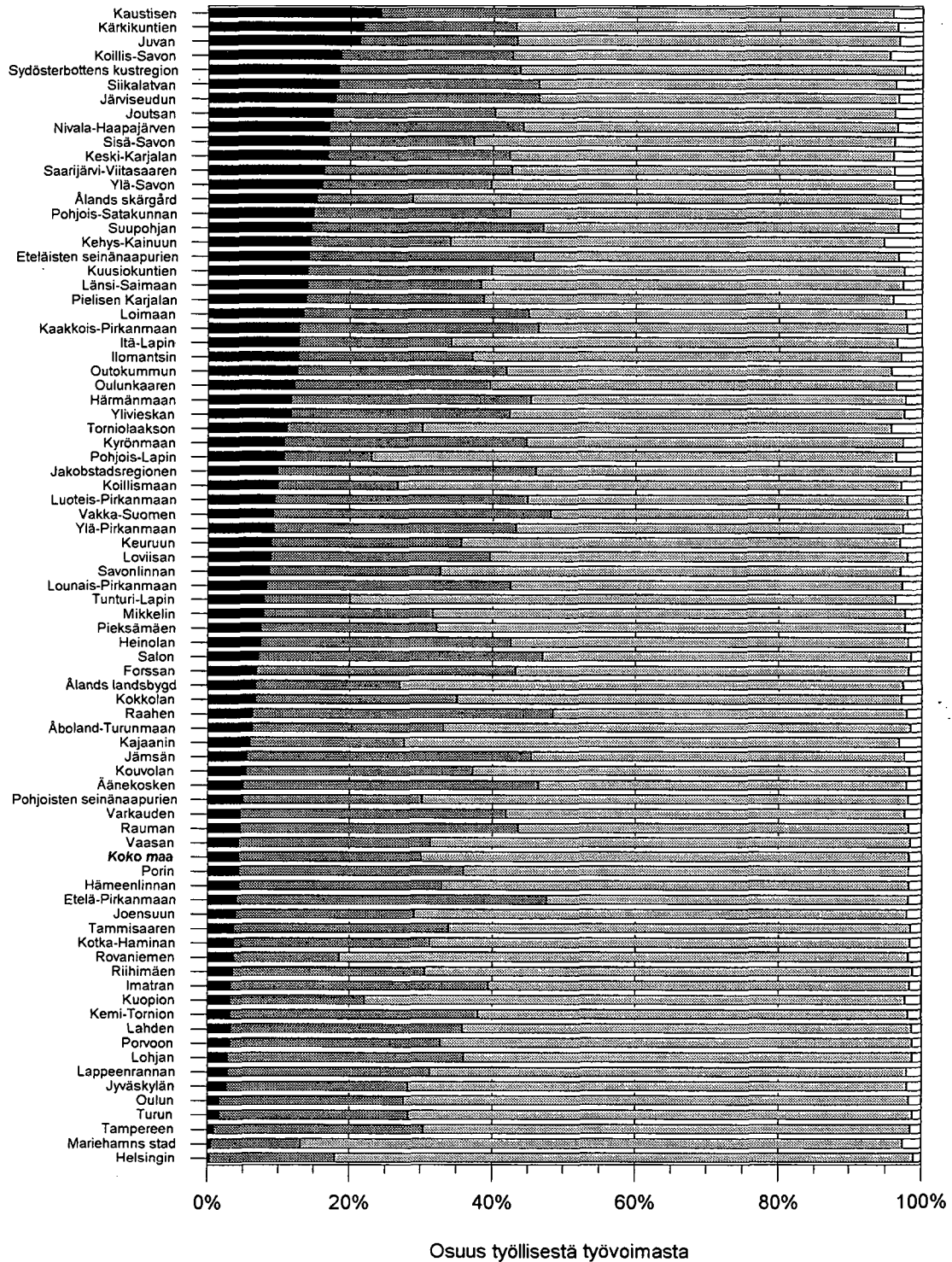
Kuva 3.16. Alkutuotannon työllistävyys seutukunnittain 2002.

Kuva 3.17. Alkutuotannon työllistävyys maakunnittain 2002.

Elinkeinorakenne seutukunnittain 2002*

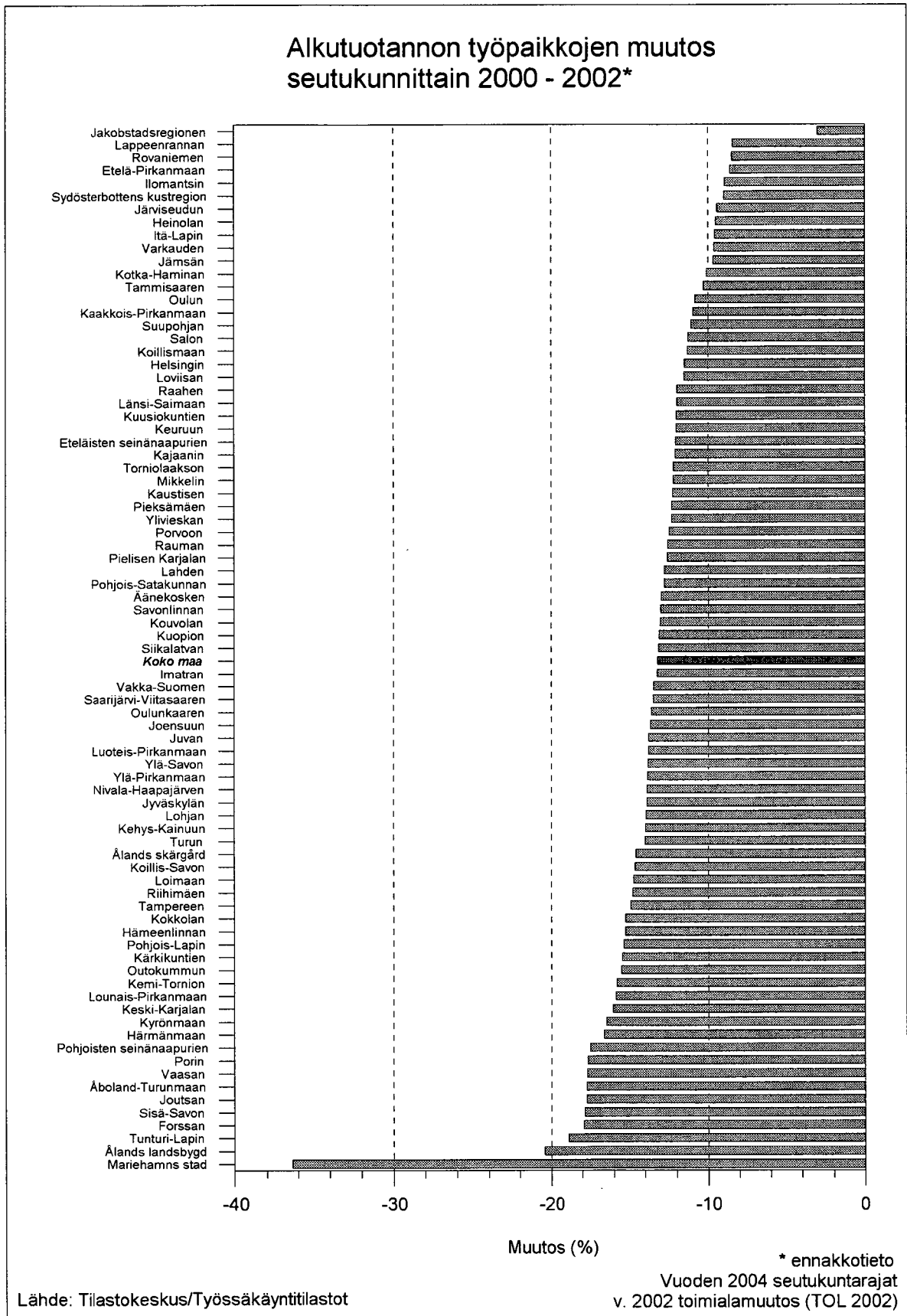
Seutukunnat järjestetty alkutuotannon mukaan

Lähde: Tilastokeskus/Työssäkäyntitilasto

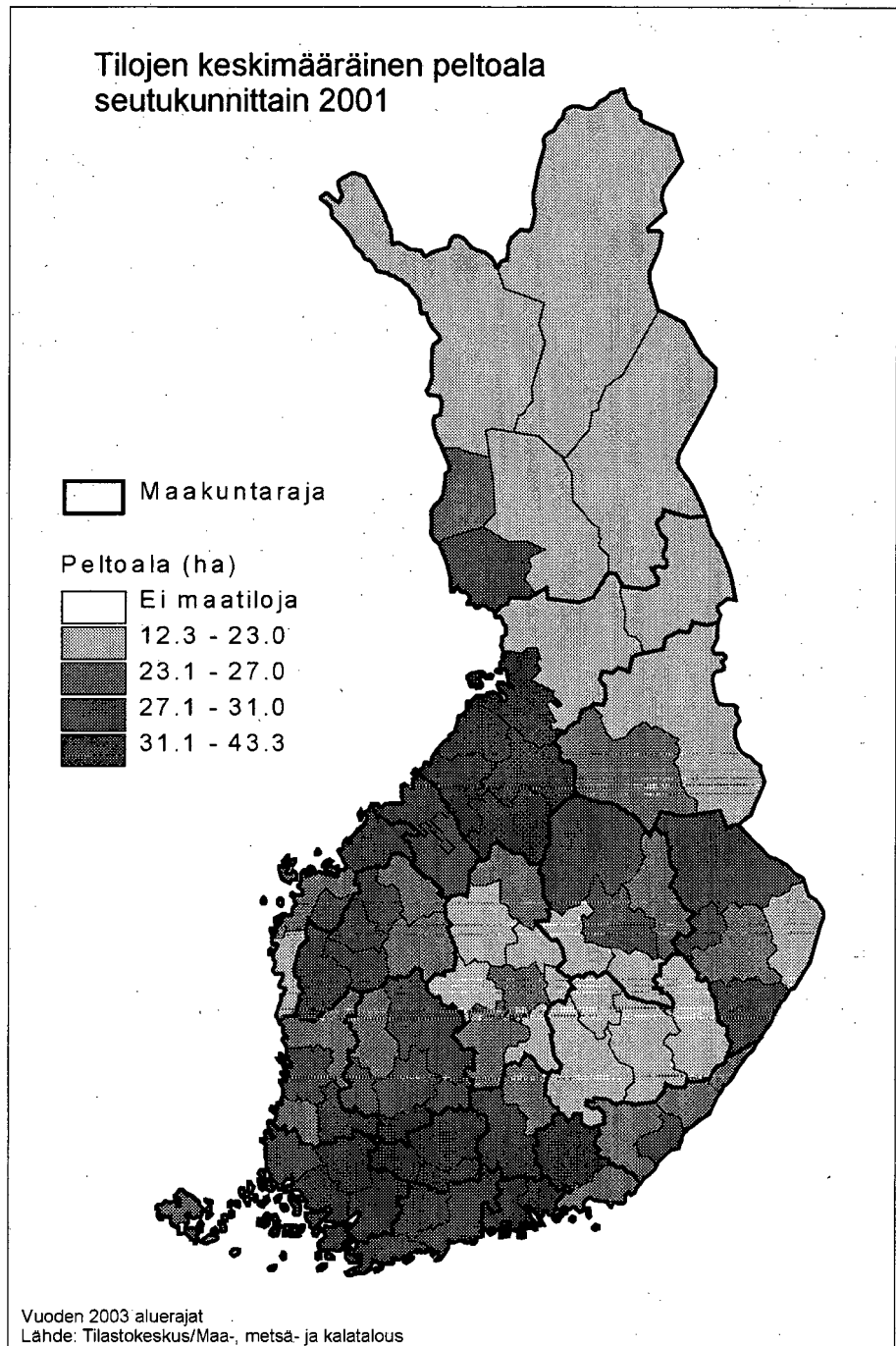
* ennakkotieto
Vuoden 2004 seutukuntarajat

Kuva 3.18. Elinkeinorakenne seutukunnittain 2002. Seutukunnat järjestetty alkutuotannon mukaan.

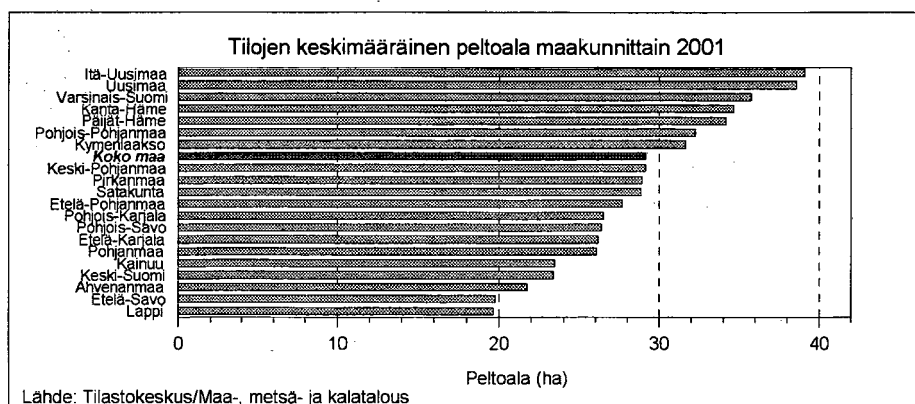

Kuva 3.19. Alkutuotannon työpaikkojen muutos seutukunnittain 2000–2002.

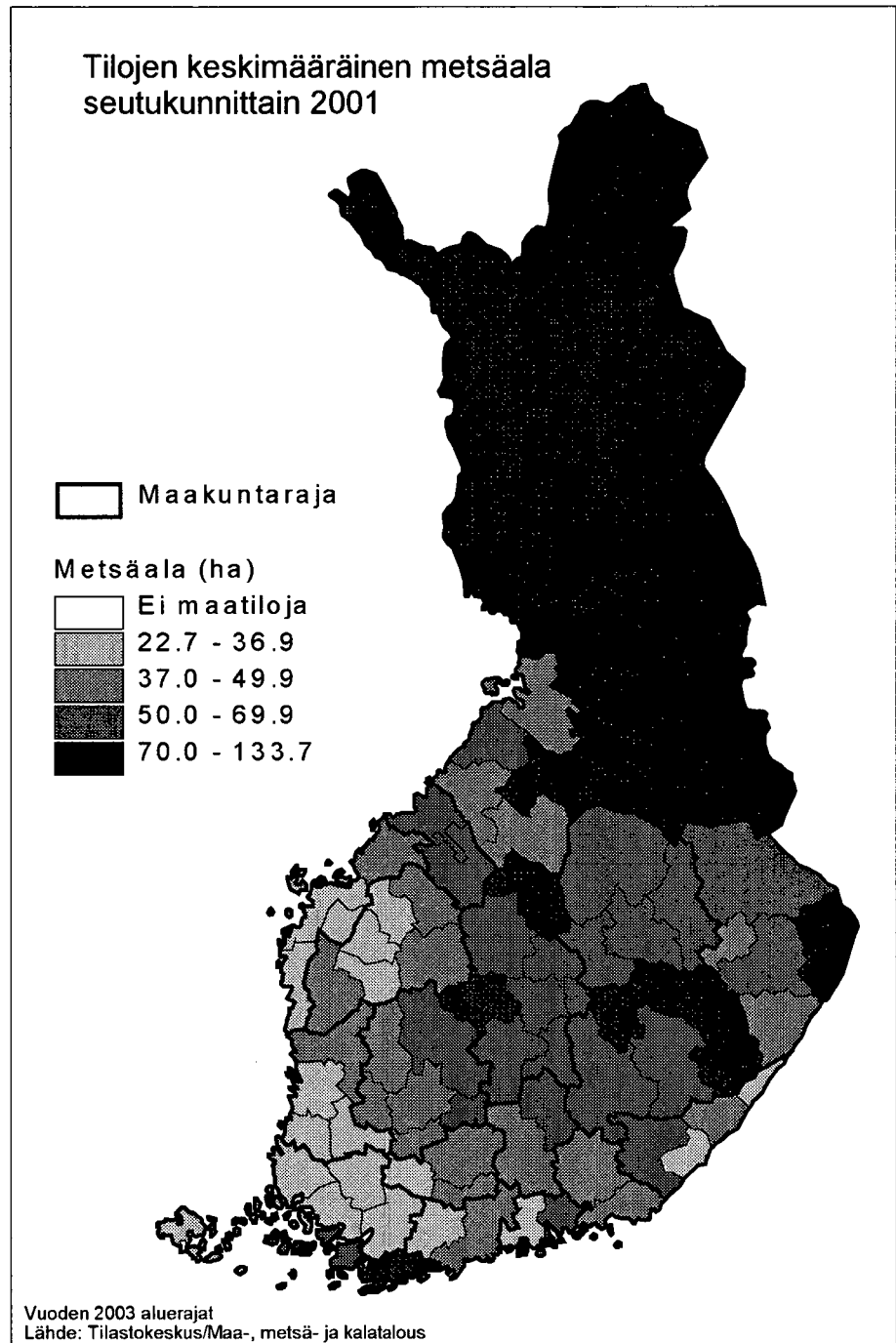

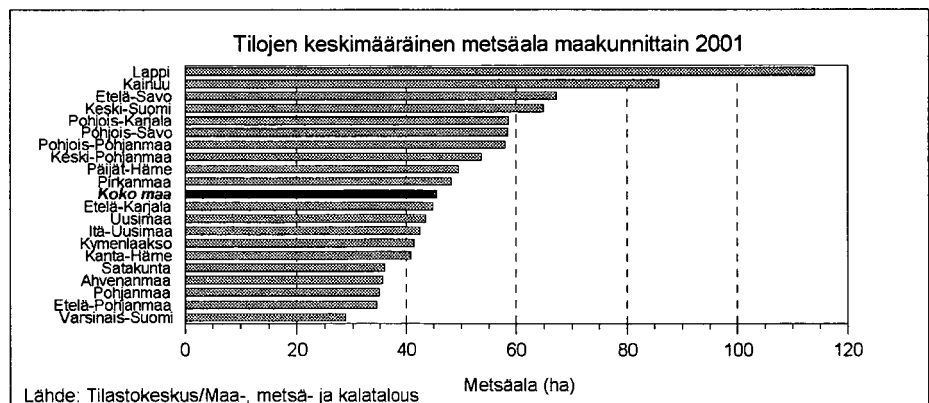
Kuva 3.20. Tilojen keskimääräinen peltoala seutukunnittain 2001.

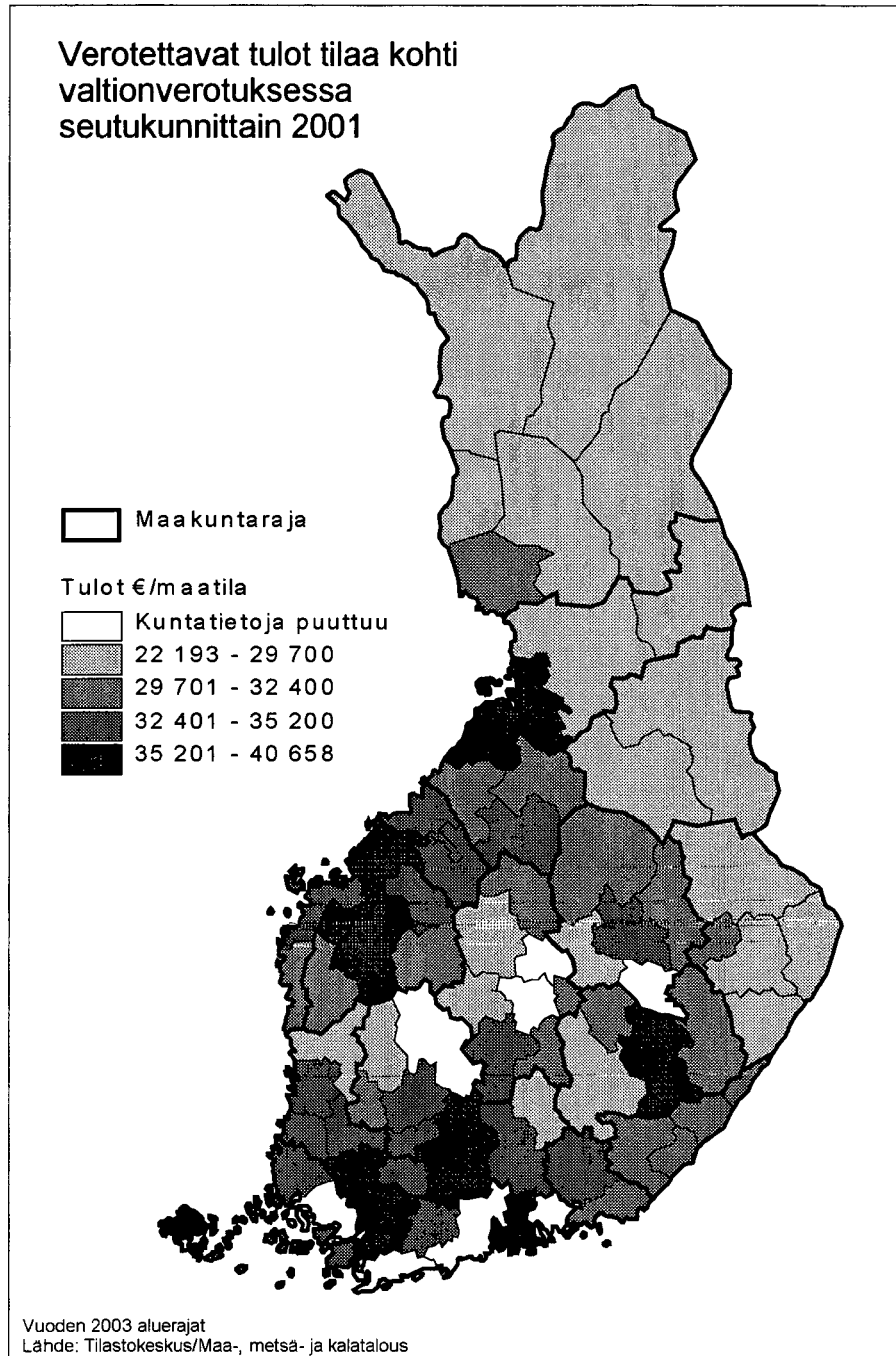
Kuva 3.21. Tilojen keskimääräinen peltoala maakunnittain 2001.

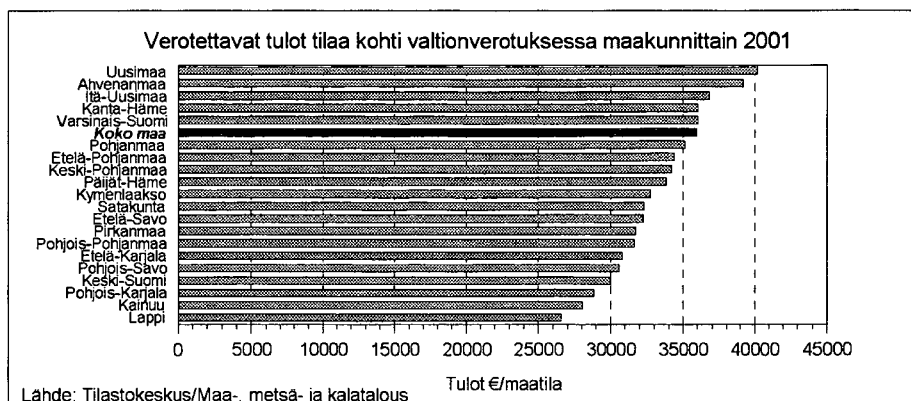
Kuva 3.22. Tilojen keskimääräinen metsäala seutukunnittain 2001.

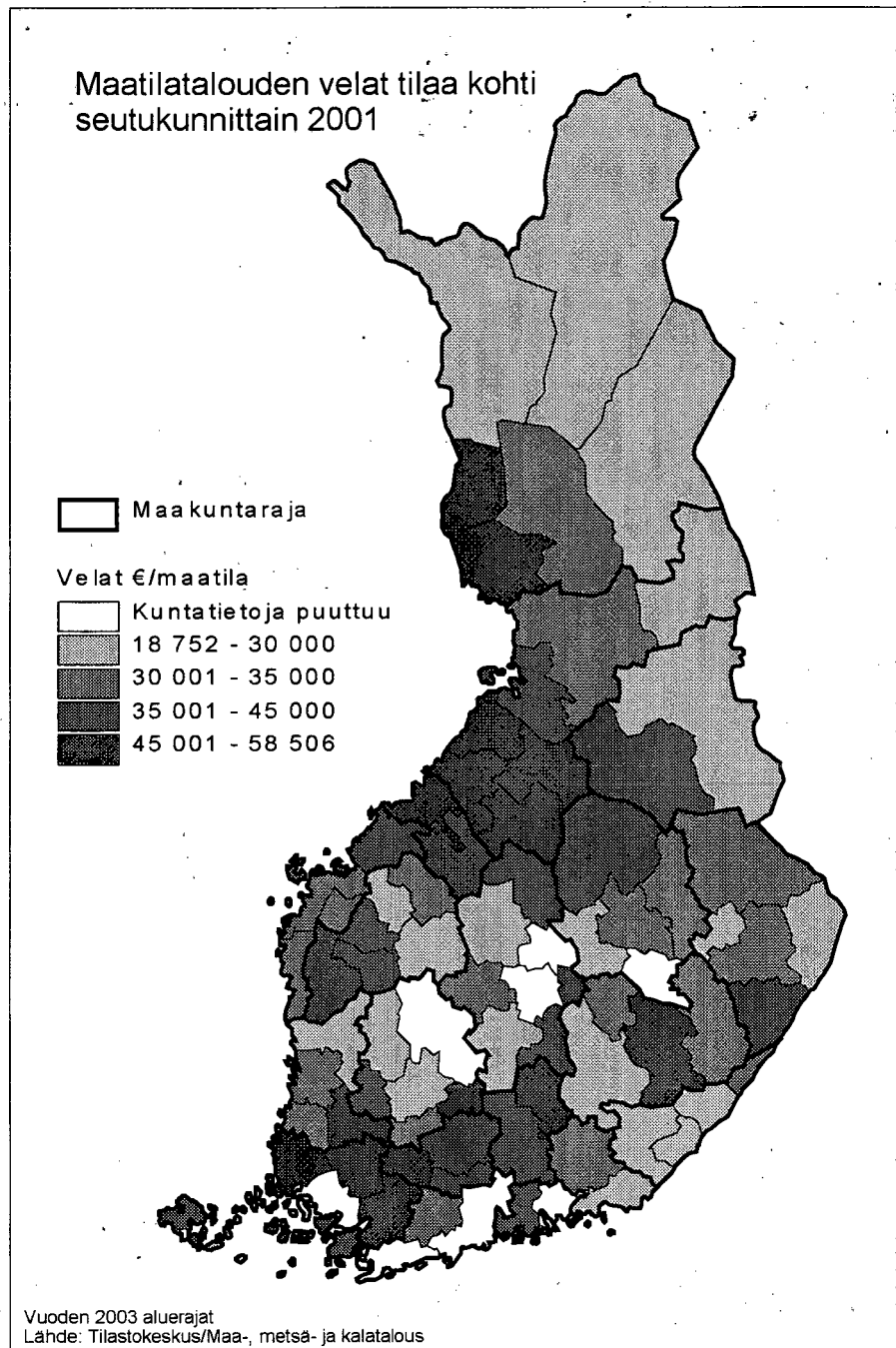
Kuva 3.23. Tilojen keskimääräinen metsäala maakunnittain 2001.

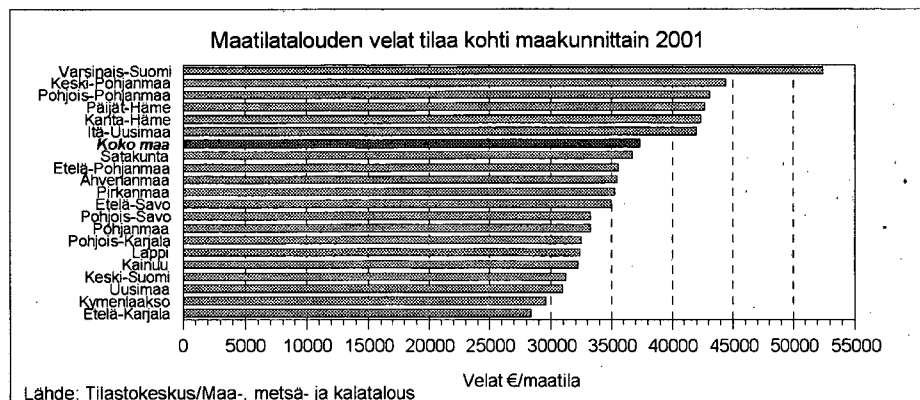
Kuva 3.24. Verotettavat tulot tilaa kohti valtionverotuksessa seutukunnittain 2001.

Kuva 3.25. Verotettavat tulot tilaa kohti valtionverotuksessa maakunnittain 2001.

Kuva 3.26. Maatilatalouden velat tilaa kohti seutukunnittain 2001.

Kuva 3.27. Maatilatalouden velat tilaa kohti maakunnittain 2001.

Jalostus

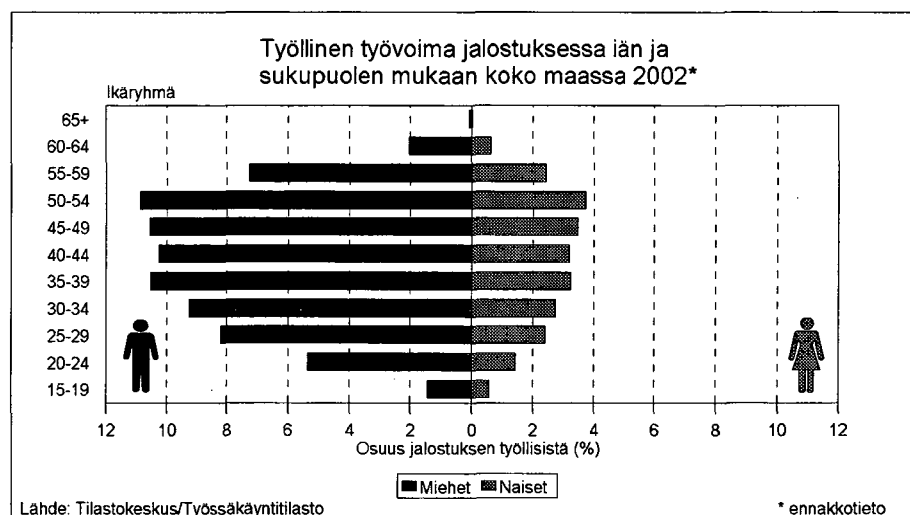
Kolme neljästä jalostuksen työntekijästä on miehiä. Vuonna 2002 (ennakkotieto) suurin ikäluokka jalostuksessa työskentelevistä olivat 50–54-vuotiaat sekä miesten että naisten joukossa.

Jalostuselinkeinoissa työskenteli vuonna 2002 koko maassa yhteensä reilu 581 700 työllistä. Suhteellisesti eniten jalostus työllisti Etelä-Pirkanmaan, Raahen ja Äänekosken seutukunnissa, yli 41 % työvoimasta. Tunturi- ja Pohjois-Lapin sekä Mariehamns stadin seutukunnissa jalostuksessa työskentelevien osuus oli alle 13 %. Koko Ahvenanmaan maakunnan alueella jalostus työllistää suhteessa vähän. Jalostuksen merkitys elinkeinona on suurin Satakunnassa ja Päijät-Hämeessä.

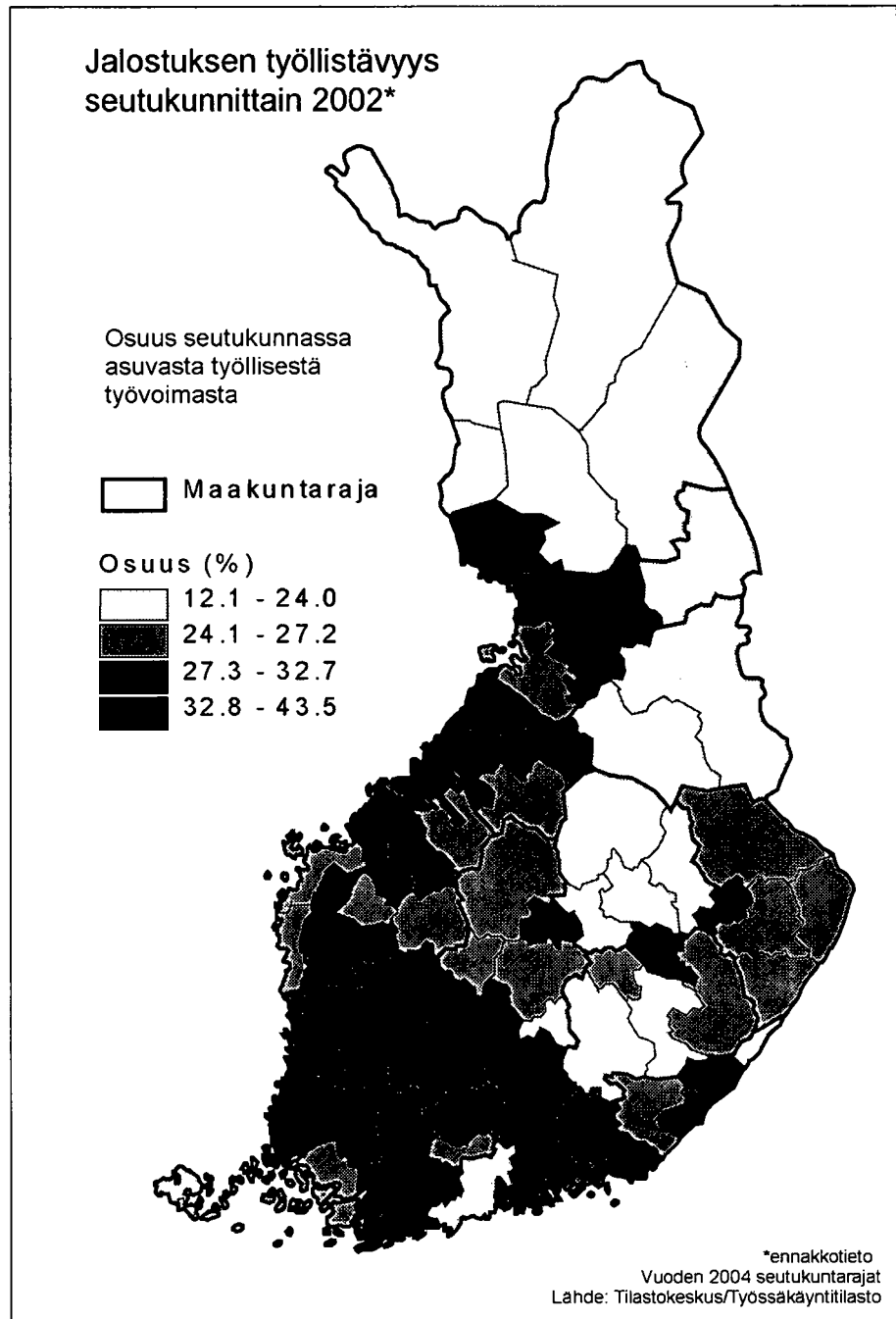
Vuosien 2000 ja 2002 (ennakkotieto) välillä jalostuksen työpaikat ovat vähentyneet 53 seutukunnan alueella, eniten Itä-Lapin ja Kehys-Kainuun seutukunnissa. Kaustisen ja Sisä-Savon seutukunnissa nämä työpaikat ovat lisääntyneet suhteellisesti eniten.

Suurimmat teollisuustoimipaikat henkilökunnan määrällä mitattuna olivat vuonna 2002 Äänekosken ja Raahen seutukunnissa, joissa toimipaikat työllistivät keskimäärin noin 30 henkilöä. Teollisuustoiminnan jalostusarvo suhteessa väestöön oli suurin Salon seutukunnassa, lähes 33 000 euroa asukasta kohti. Maakunnista jalostusarvo asukasta kohti laskettuna oli suurin Itä-Uudellamaalla ja pienin Ahvenanmaalla vuonna 2002. Viennin osuus teollisuustoimitusten bruttoarvosta oli enimmillään samana vuonna Vakka-Suomen seutukunnassa. Ålands skärgårdin seutukunnassa vastaava osuus oli pienin. Maakunnittain tarkasteltuna 11 maakunnan alueella yli puolet teollisuustoimitusten bruttoarvosta meni vientiin. Vientiin menevä osuus oli suurin Lapissa ja pienin Etelä-Pohjanmaalla.

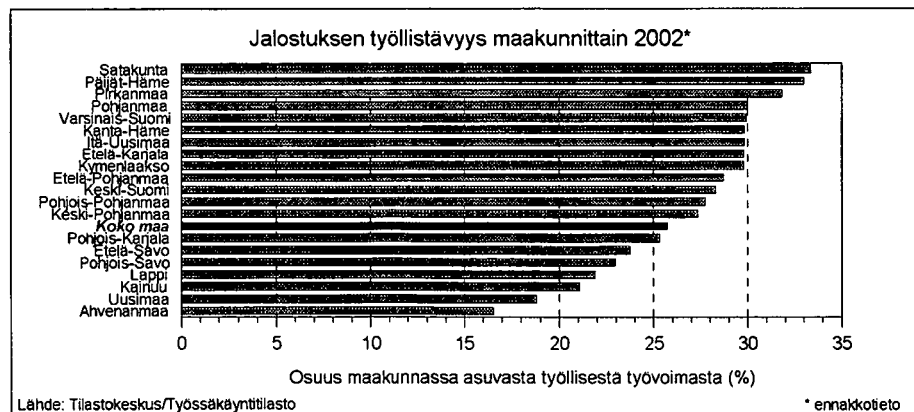
Teollisuustoiminnan jalostusarvoa, henkilöstöä ja viennin arvoa seutukuntakohtaisesti laskettaessa perusyksikkönä on käytetty kuntaa. Jos kunnassa on alle kolme teollisuustoimipaikkaa, se ei ole laskennassa mukana.

Kuva 3.28. Työllinen työvoima jalostuksessa iän ja sukupuolen mukaan koko maassa 2002.

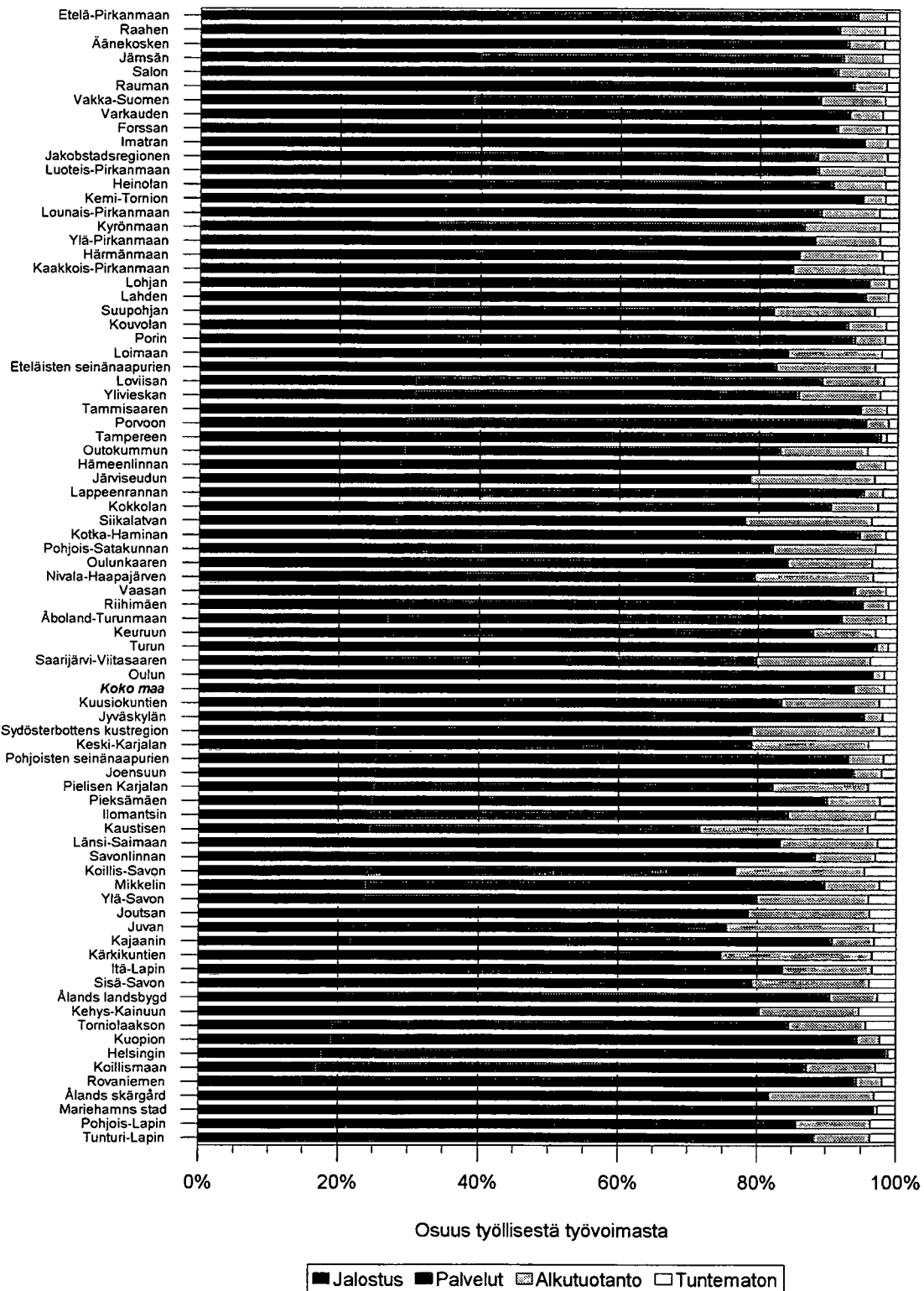
Kuva 3.29. Jalostuksen työllistävyys seutukunnittain 2002.

Kuva 3.30. Jalostuksen työllistävyys maakunnittain 2002.

Elinkeinorakenne seutukunnittain 2002*

Seutukunnat järjestetty jalostuksen mukaan

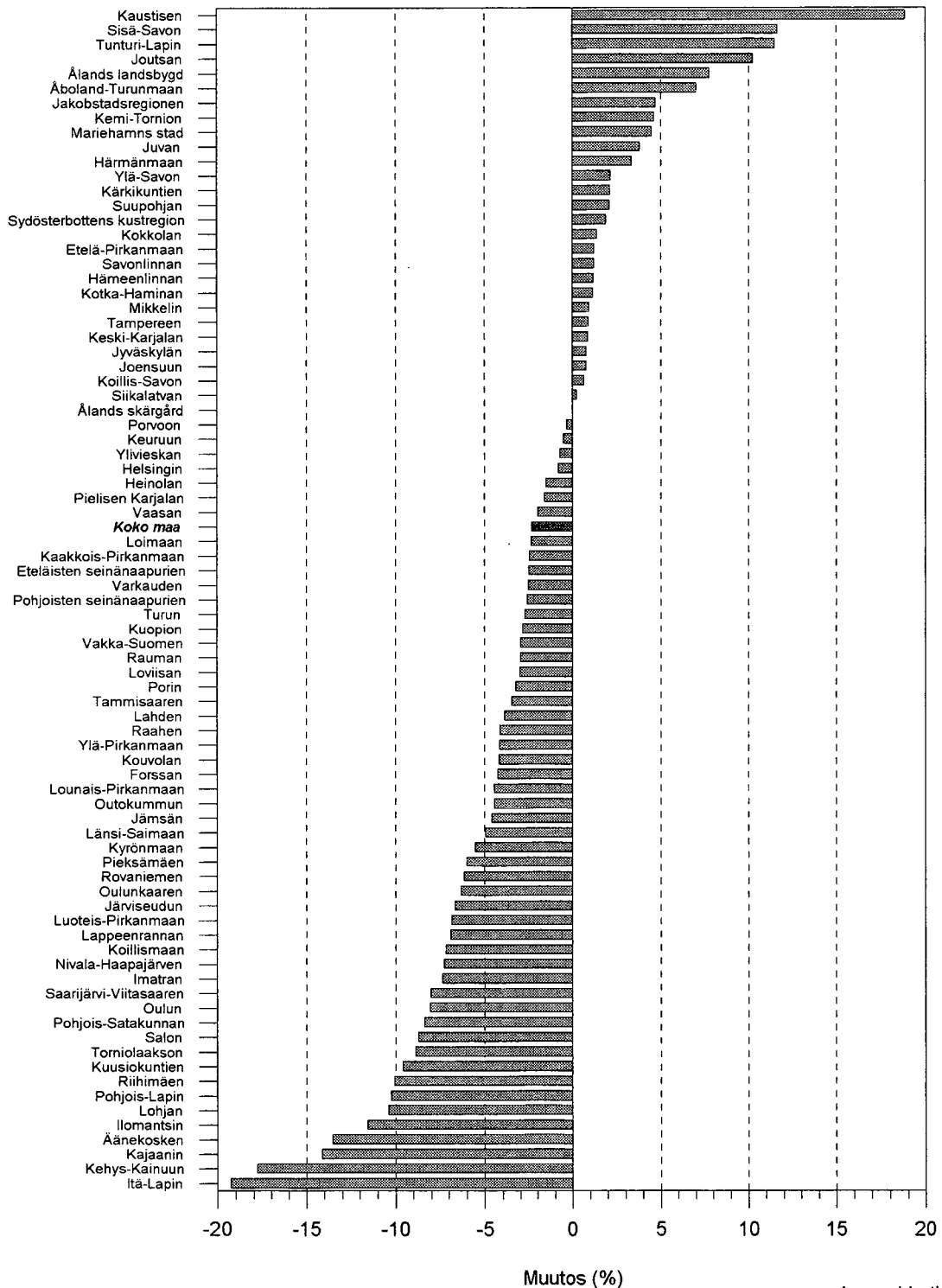

Lähde: Tilastokeskus/Työssäkäyntitilasto

* ennakkotieto
Vuoden 2004 seutukuntarajat

Kuva 3.31. Elinkeinorakenne seutukunnittain 2002. Seutukunnat järjestetty jalostuksen mukaan.

Jalostuksen työpaikkojen muutos seutukunnittain 2000 - 2002*

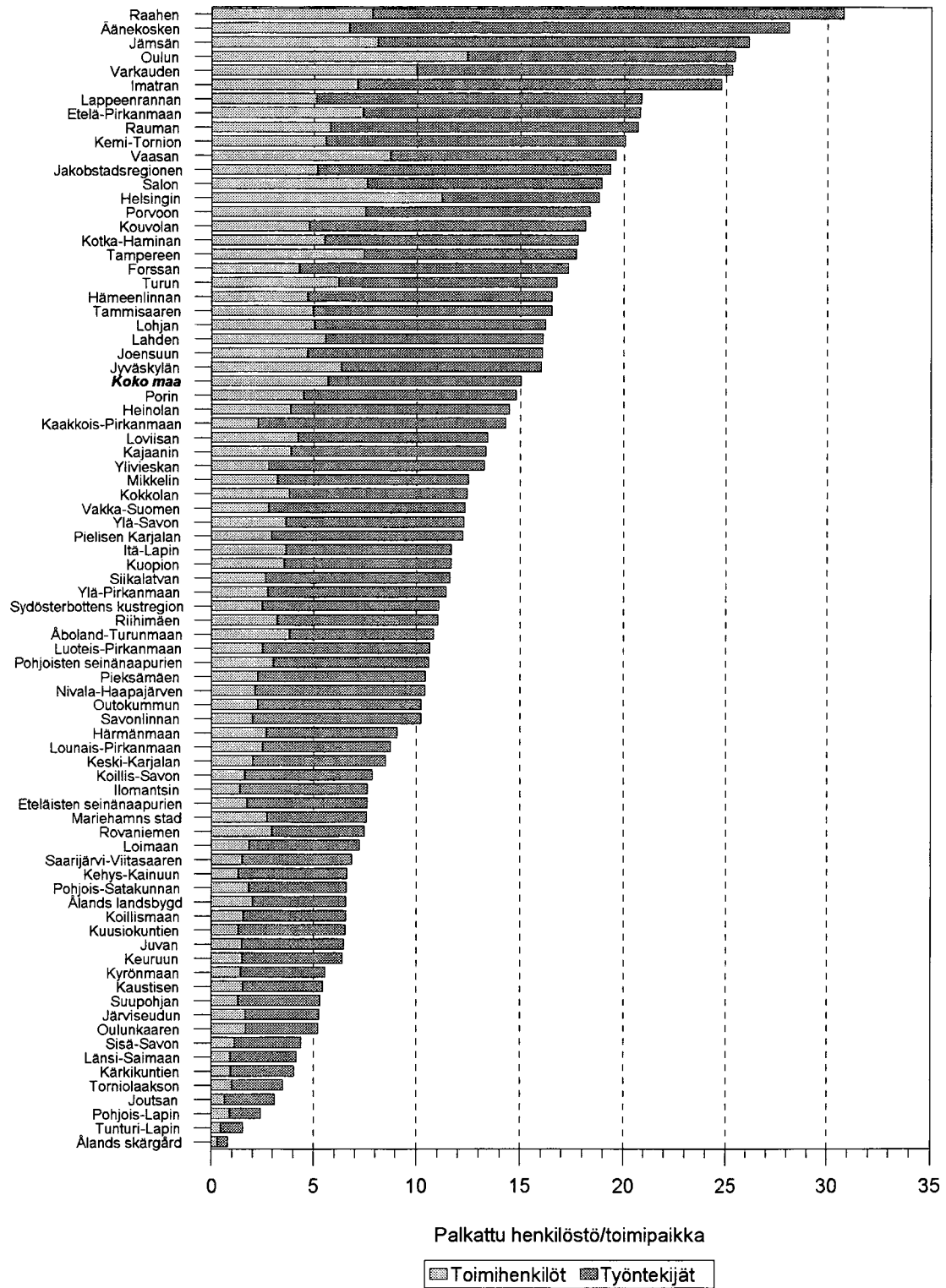
Lähde: Tilastokeskus/Työssäkäyntitilastot

* ennakkotieto
Vuoden 2004 seutukuntarajat
v. 2002 toimialamuutos (TOL 2002)

Kuva 3.32. Jalostuksen työpaikkojen muutos seutukunnittain 2000–2002.

Teollisuustoiminnan henkilöstö seutukunnittain 2002

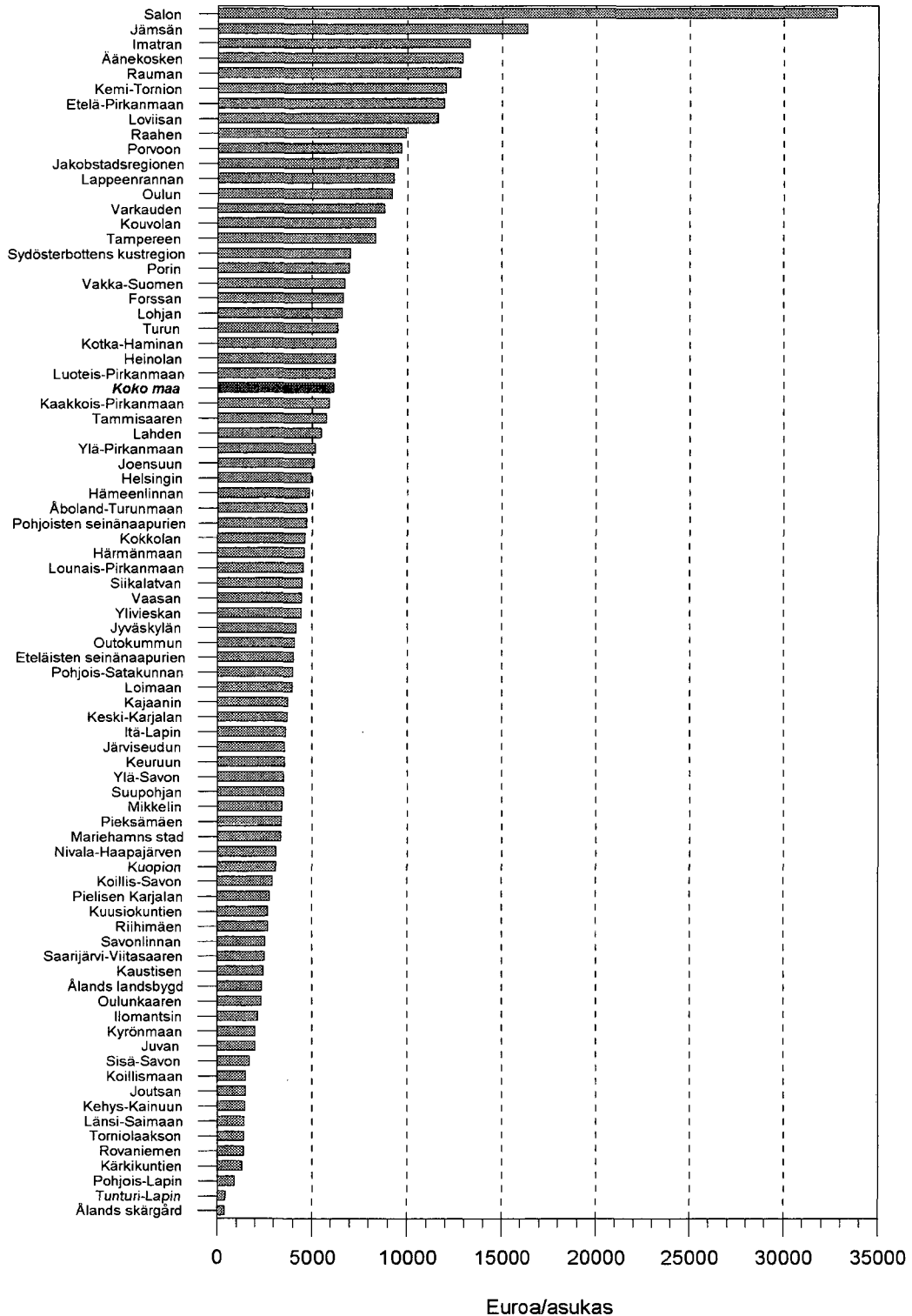

Lähde: Tilastokeskus/Teollisuustilastot

Laskettu osittain salatuista kuntaluvuista
Vuoden 2004 seutukuntarajat

Kuva 3.33. Teollisuustoiminnan henkilöstö seutukunnittain 2002.

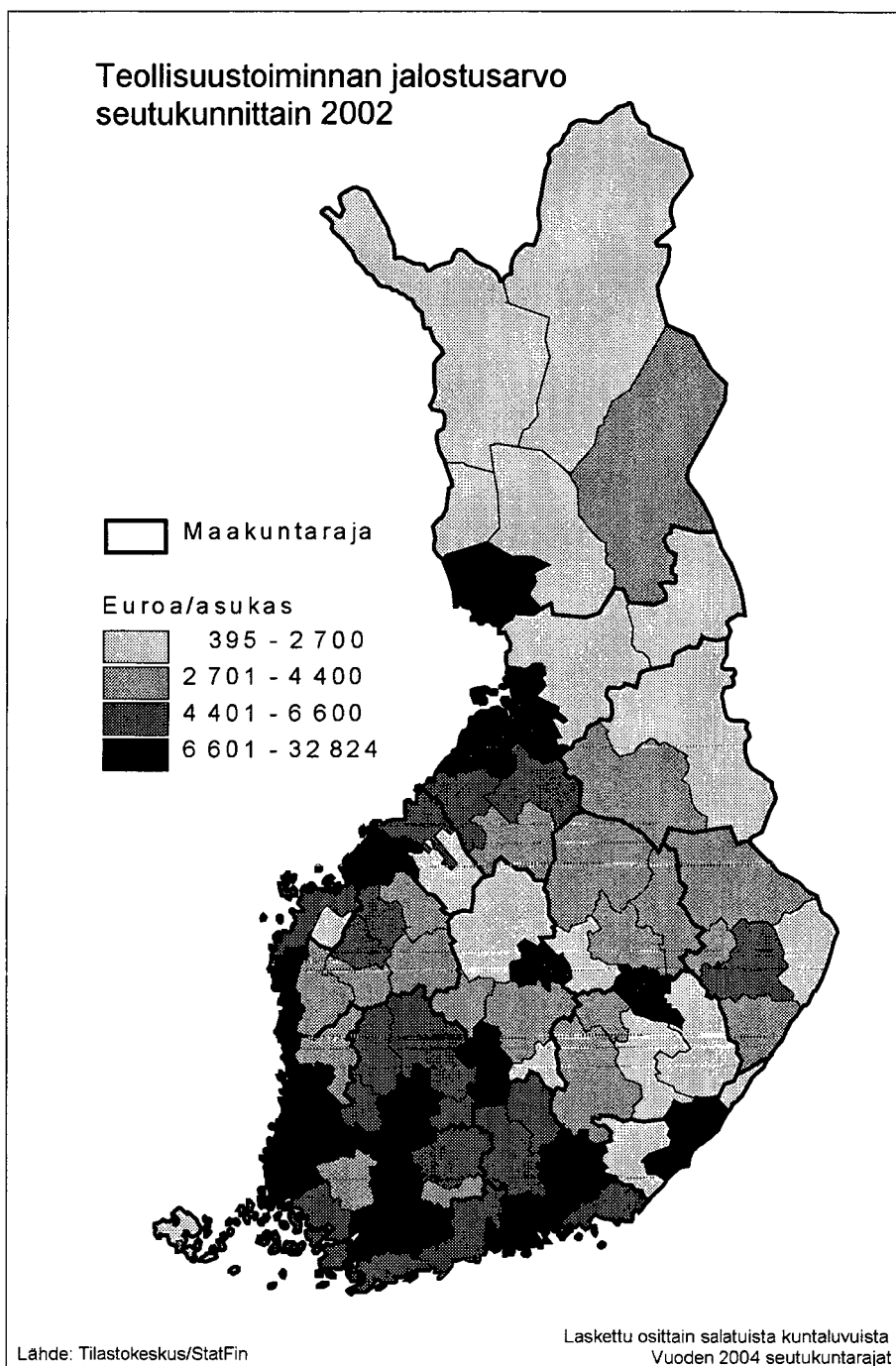
Teollisuustoiminnan jalostusarvo seutukunnittain 2002

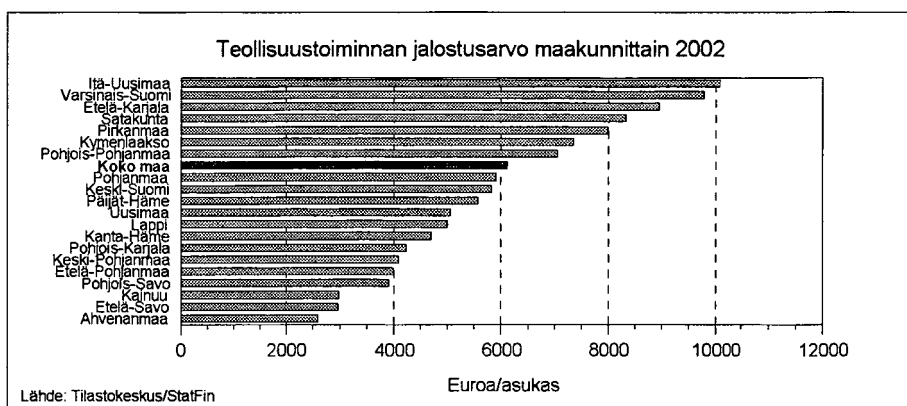
Lähde: Tilastokeskus/StatFin

Laskettu osittain salatuista kuntaluviista
Vuoden 2004 seutukuntarajat

Kuva 3.34. Teollisuustoiminnan jalostusarvo seutukunnittain 2002.

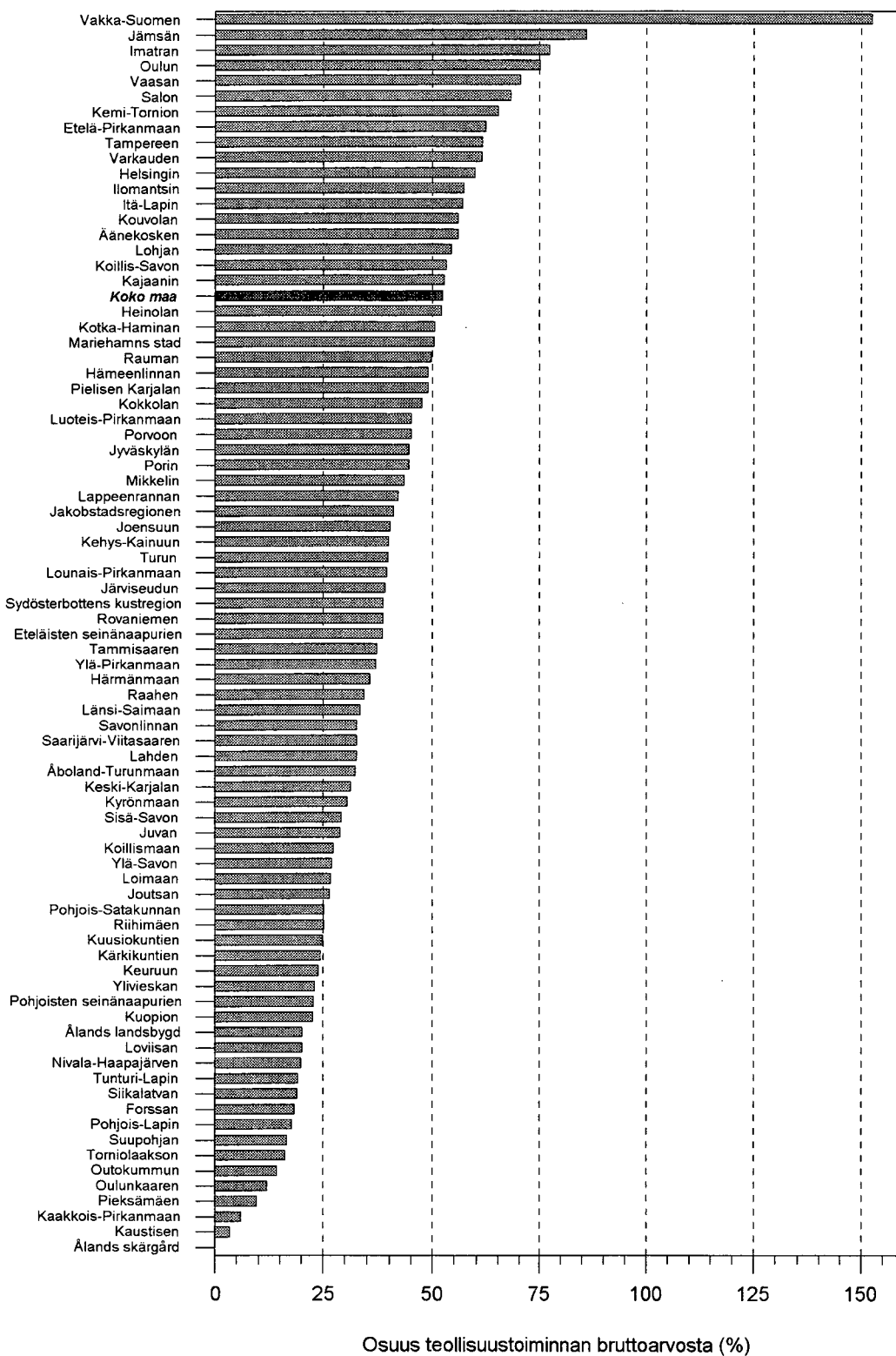

Kuva 3.35. Teollisuustoiminnan jalostusarvo seutukunnittain 2002.

Kuva 3.36. Teollisuustoiminnan jalostusarvo maakunnittain 2002.

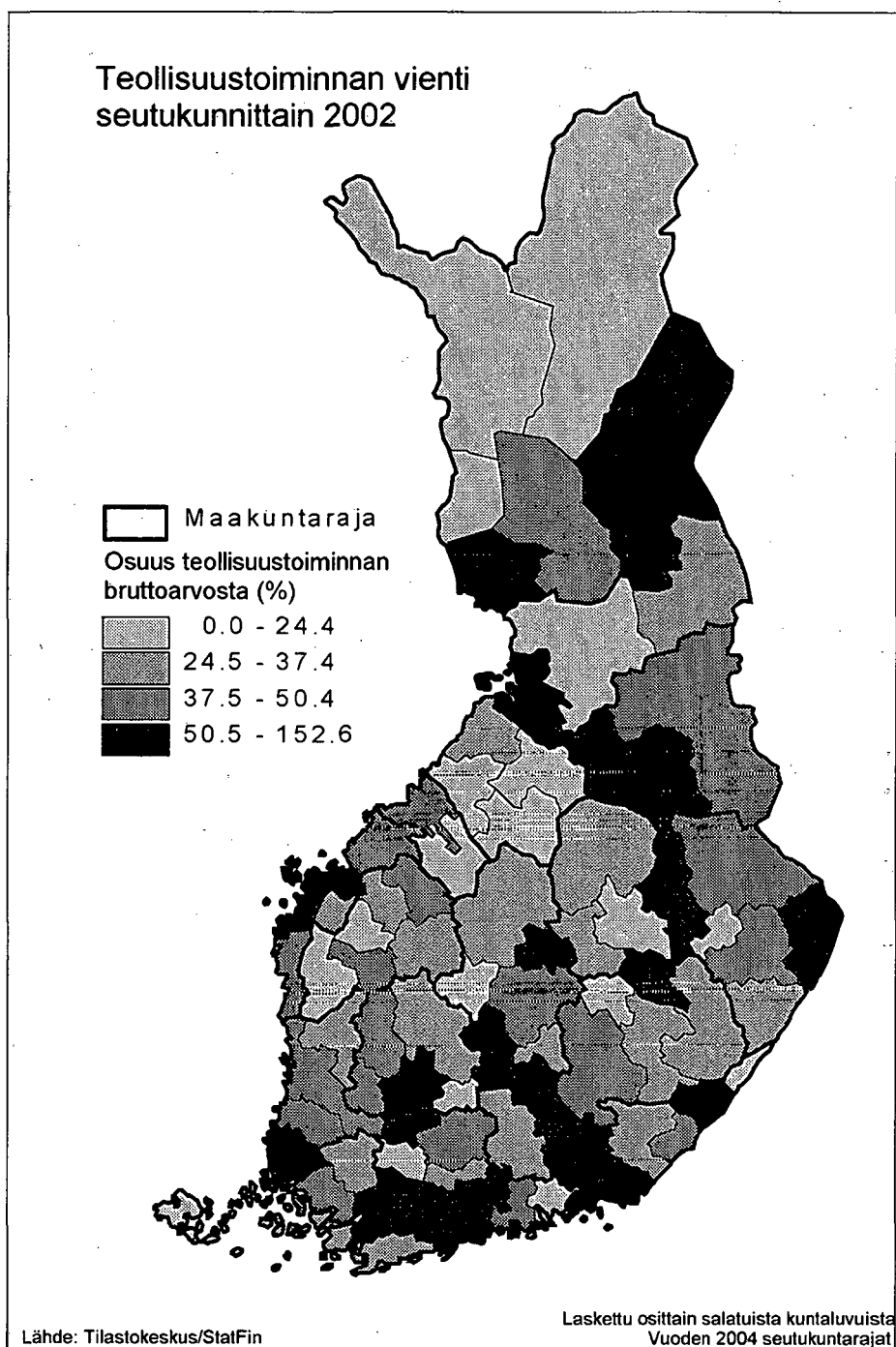
Teollisuustoiminnan vienti seutukunnittain 2002

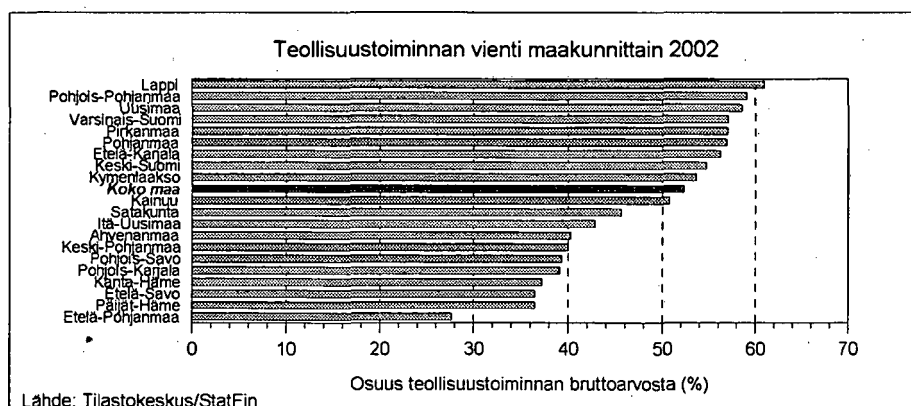
Lähde: Tilastokeskus/StatFin

Laskettu osittain salatuista kuntaluvuista
Vuoden 2004 seutukuntarajat

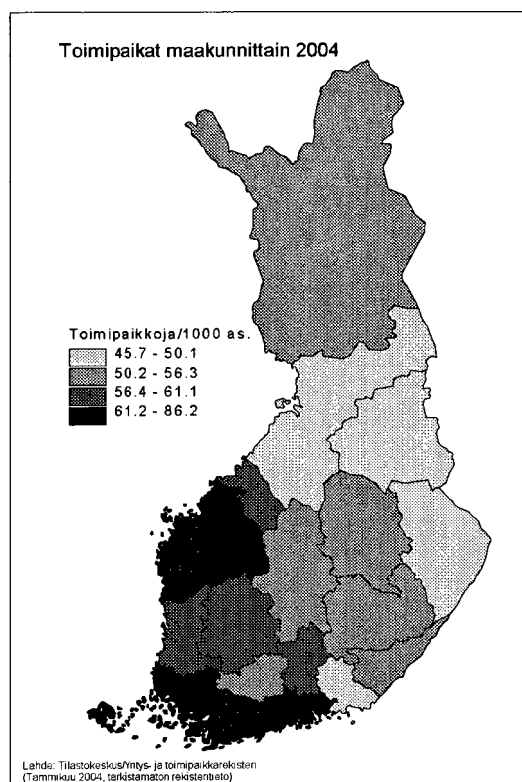
Kuva 3.37. Teollisuustoiminnan vienti seutukunnittain 2002.

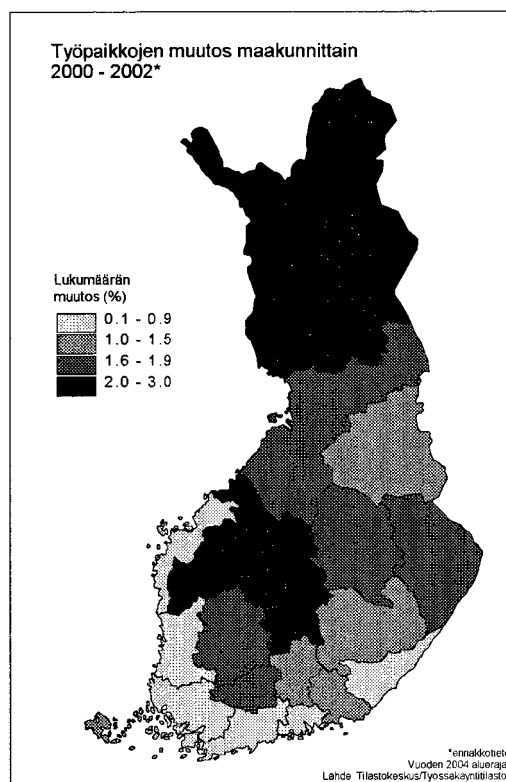
Kuva 3.38. Teollisuustoiminnan vienti seutukunnittain 2002.

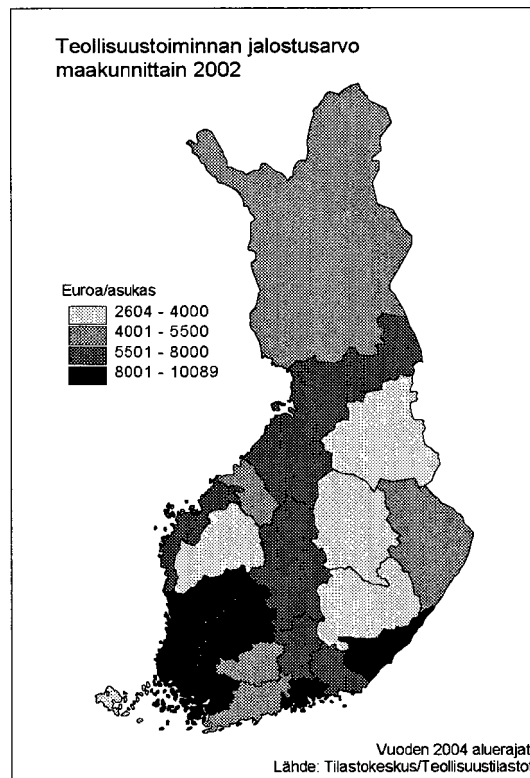
Kuva 3.39. Teollisuustoiminnan vienti maakunnittain 2002.

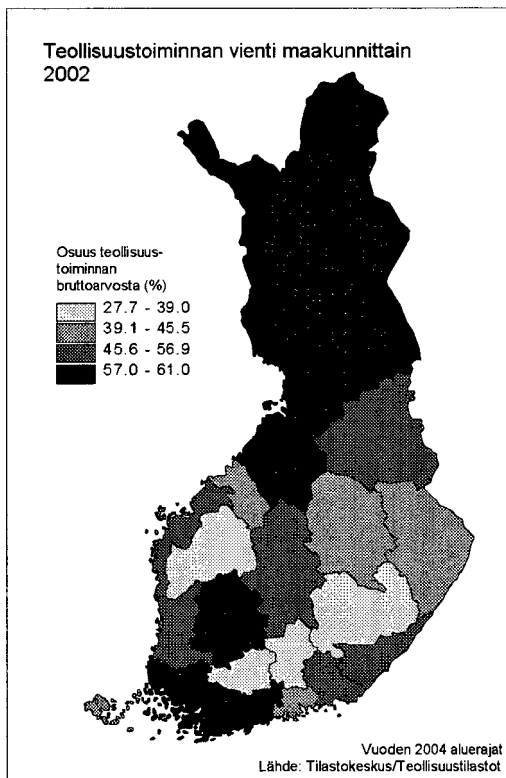
Kuva 3.40. Toimipaikat maakunnittain 2004.

Kuva 3.41. Työpaikkojen muutos maakunnittain 2000–2002.

Kuva 3.42. Teollisuustoiminnan jalostusarvo maakunnittain 2002.

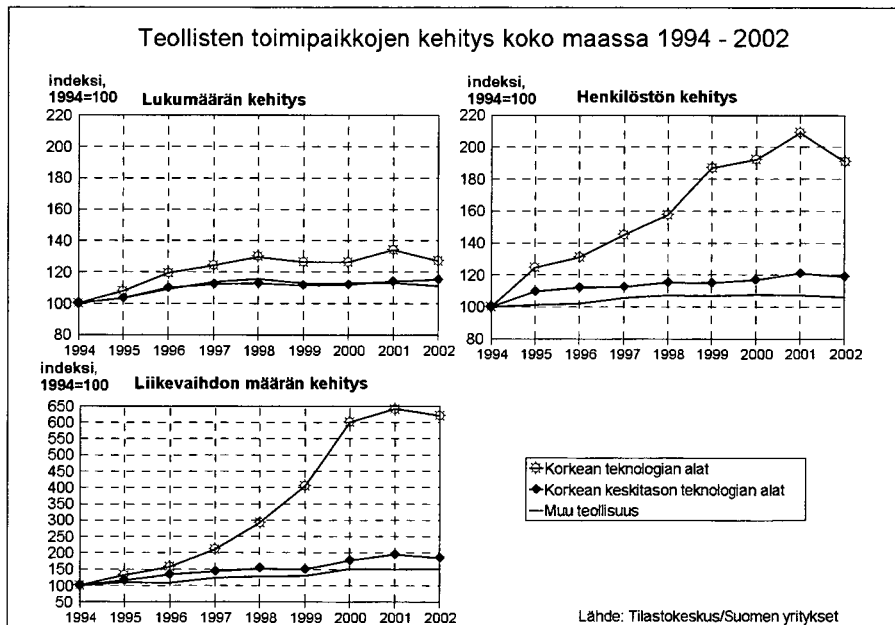
Kuva 3.43. Teollisuustoiminnan vienti maakunnittain 2002.

Korkea teknologia

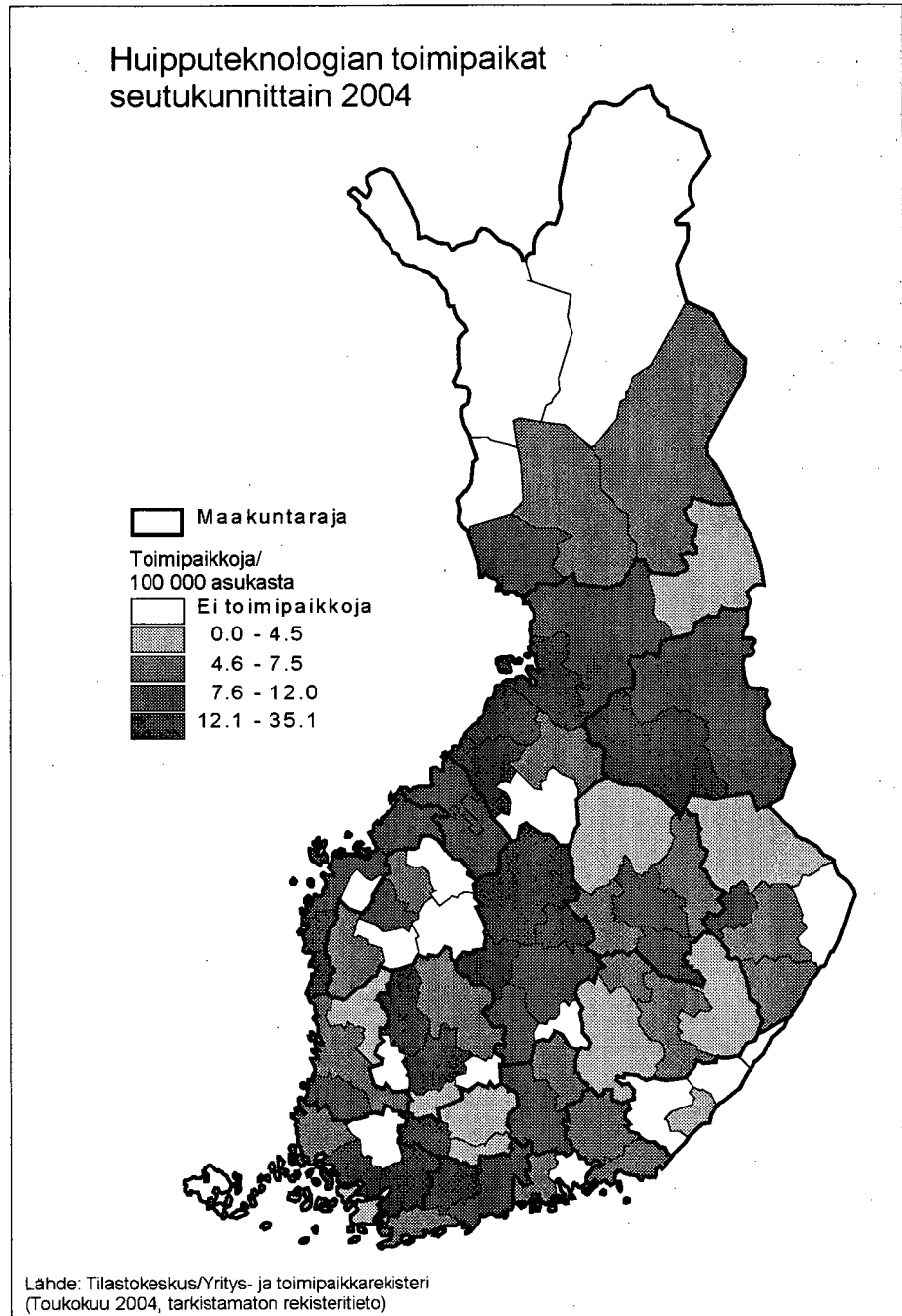
Korkean teknologian (=huipputeknologia) toimialoiksi katsotaan tässä tarkastelussa OECD:n määrittelyn mukaisesti avaruus ja ilmailu, tieto- ja konttorikoneiden, elektroniikka- ja tietoliikennevälineiden sekä lääkkeiden valmistus. Korkean keskitason teknologian toimialoja ovat instrumenttien ja hienomekaniikan, sähköteknisten koneiden ja laitteiden, kulkuneuvojen, kemiallisten tuotteiden sekä koneiden ja laitteiden valmistus.

Vuonna 2002 korkean ja korkean keskitason teknologian toimialoilla oli varsinaisia toimipaikkoja 6 529 eli 24 % koko teollisuuden toimipaikoista. Näillä korkean ja korkean keskitason teknologian toimialoilla työskenteli 148 345 henkilöä, mikä vastaa 37 % koko teollisuuden henkilöstöstä. Liikevaihtoa nämä toimipaikat keräsivät yli 45 miljardia euroa, mikä vastaa 46 % kaikkien teollisuustoimipaikkojen liikevaihdosta. Korkean teknologian alat ovat kehittyneet viime vuosina voimakkaammin kuin muut teollisuuden alat. Näillä aloilla henkilöstön määrä lähes kaksinkertaistui vuodesta 1994 vuoteen 2002. Liikevaihto kehittyi vieläkin voimakkaammin, yli kuusinkertaiseksi.

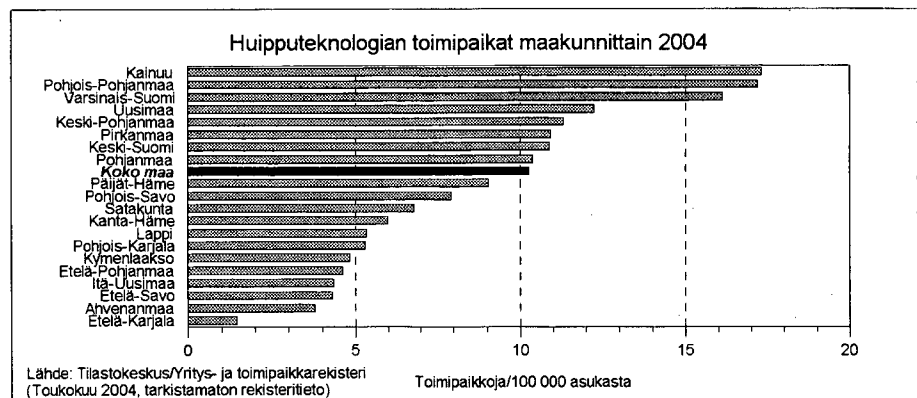
Vuoden 2004 toukokuussa huipputeknologian toimipaikkoja oli väestömäärään suhteutettuna eniten Salon seutukunnassa. 19 seutukunnan alueella näitä toimipaikkoja ei ollut lainkaan. Maakunnista Kainuussa ja Pohjois-Pohjanmaalla huipputeknologian toimipaikkoja oli suhteellisesti eniten, Etelä-Karjalassa vähiten.

Kuva 3.44. Teollisten toimipaikkojen kehitys koko maassa 1994–2002.

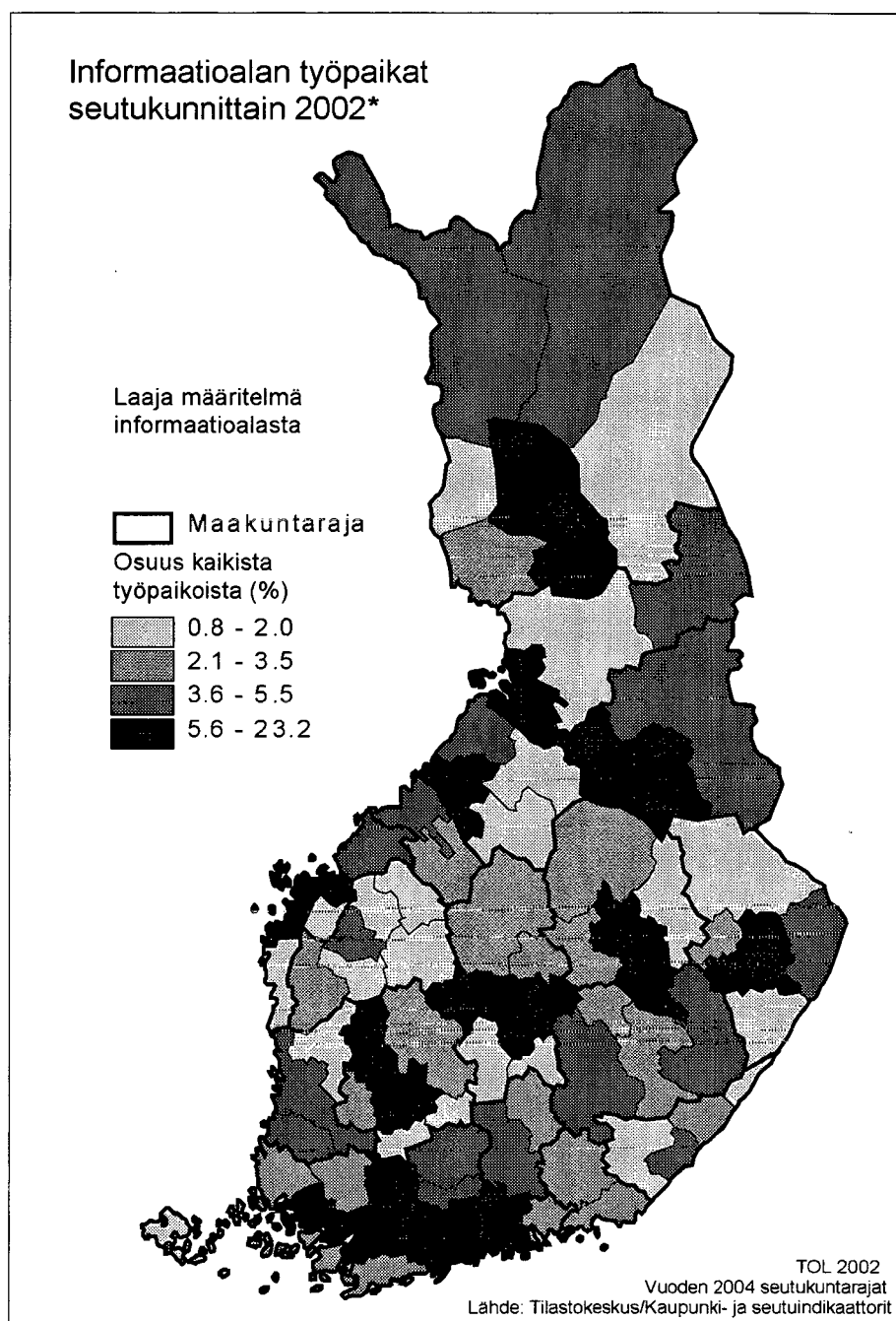

Kuva 3.45. Huipputeknologian toimipaikat seutukunnittain 2004.

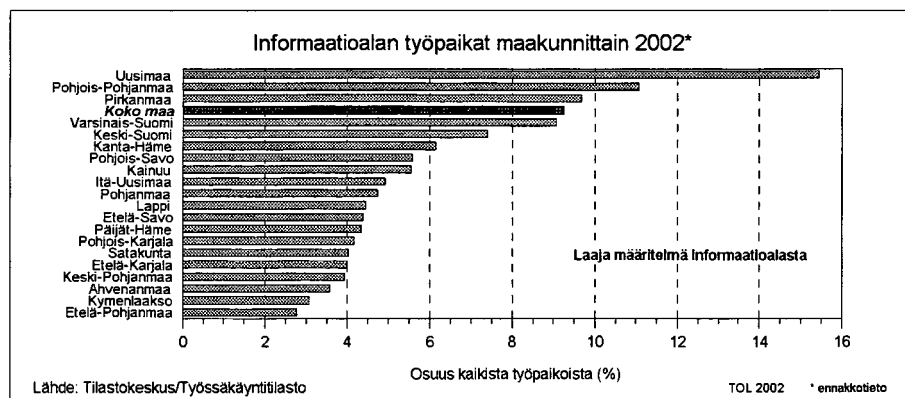

Kuva 3.46. Huipputeknologian toimipaikat maakunnittain 2004.

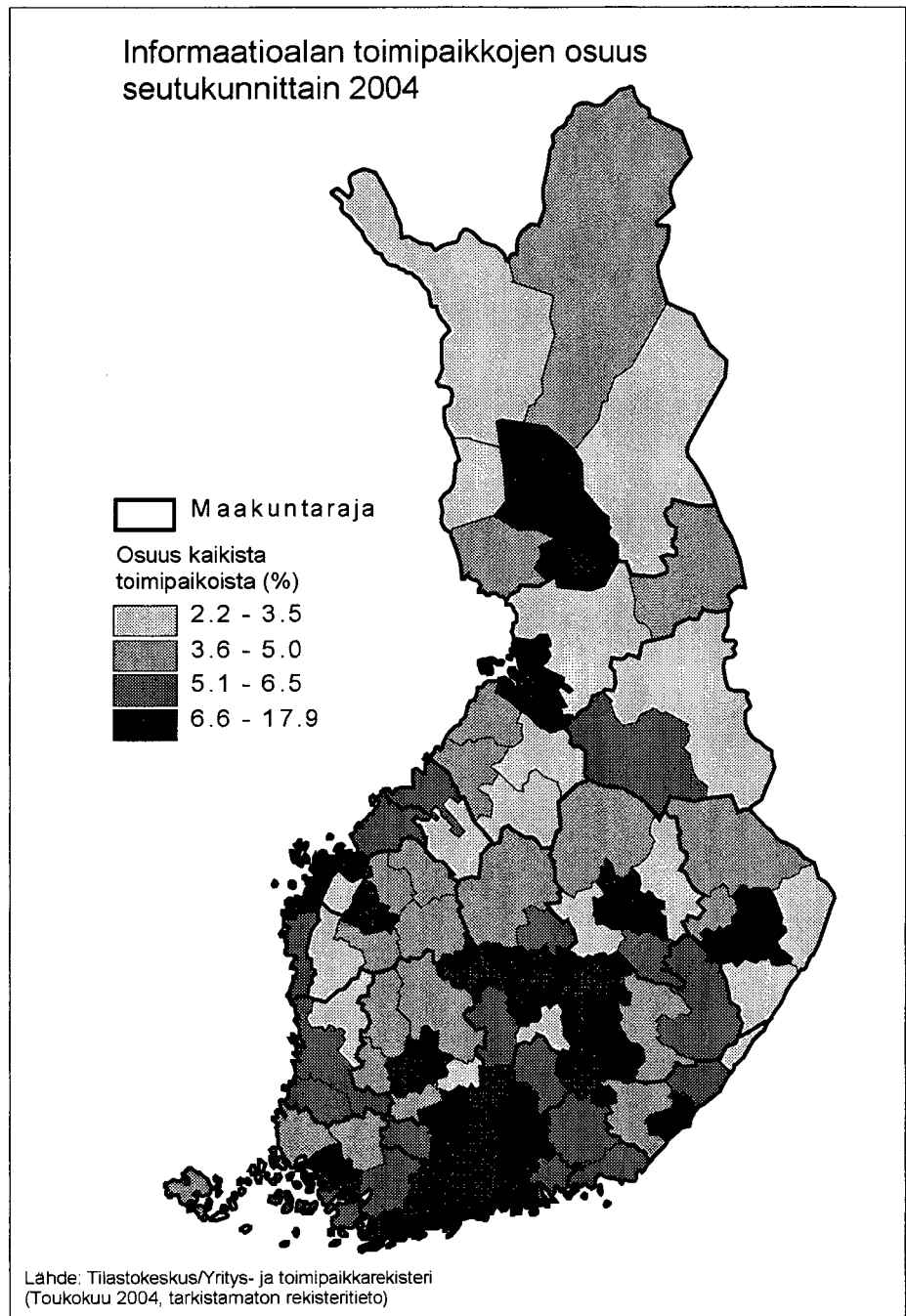

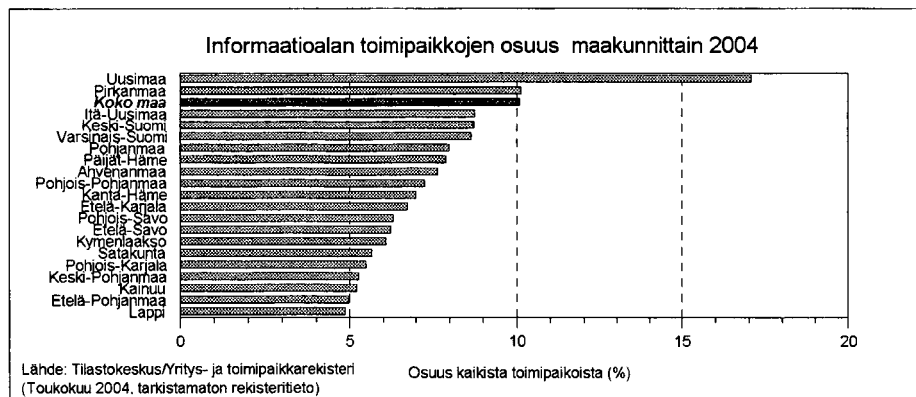
Kuva 3.47. Informaatioalan työpaikat seutukunnittain 2002.

Kuva 3.48. Informaatioalan työpaikat maakunnittain 2002.

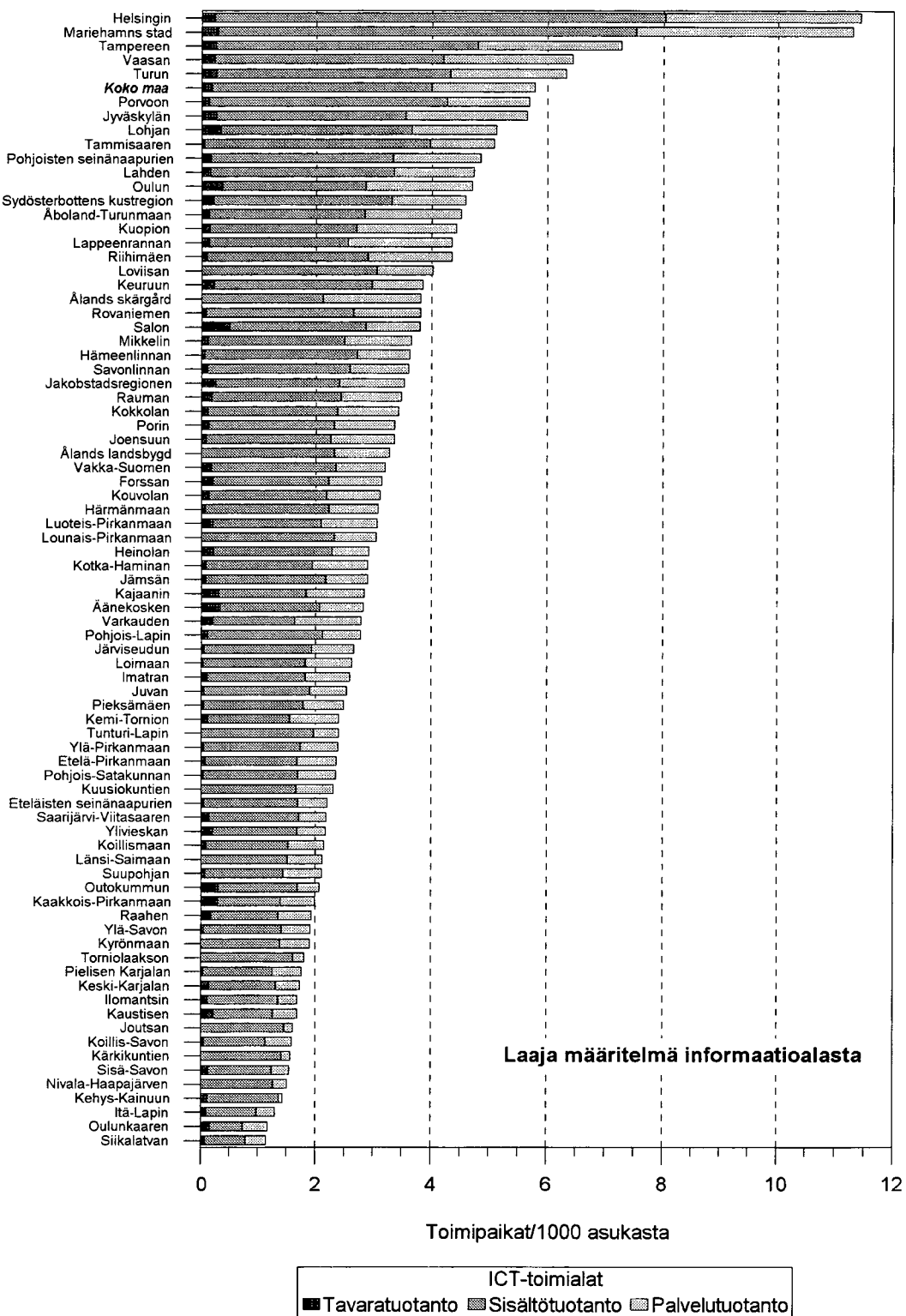

Kuva 3.49. Informaatioalan toimipaikkojen osuus seutukunnittain 2004.

Kuva 3.50. Informaatioalan toimipaikkojen osuus maakunnittain 2004.

Informaatioalan toimipaikat seutukunnittain 2004

Lähde: Tilastokeskus/Yritys- ja toimipaikkarekisteri
(Toukokuu 2004, tarkistamaton rekisteritieto)

Kuva 3.51. Informaatioalan toimipaikat seutukunnittain 2004.

Informaatiotoimialat

Informaatiotoimiala jakaantuu tavara-, sisältö- ja palvelutuotantoon. Edellisten vuosien katsauksista poiketen tässä julkaisussa tarkastellaan informaatiosektoria ns. *laajan määritelmän* mukaisesti. Tarkemmat toimialoittaiset määritelmät löytyvät julkaisun lopusta. Vuoden 2002 ennakkotietojen mukaan informaatioalan työpaikkoja oli suhteellisesti eniten Salon, Oulun ja Helsingin seutukunnissa, yli 16 % kaikista työpaikoista. Salon seutukunnissa osuus oli peräti 23 %. Maakunnista Uudellamaalla ja Pohjois-Pohjanmaalla tämä osuus oli suurin, Etelä-Pohjanmaalla pienin.

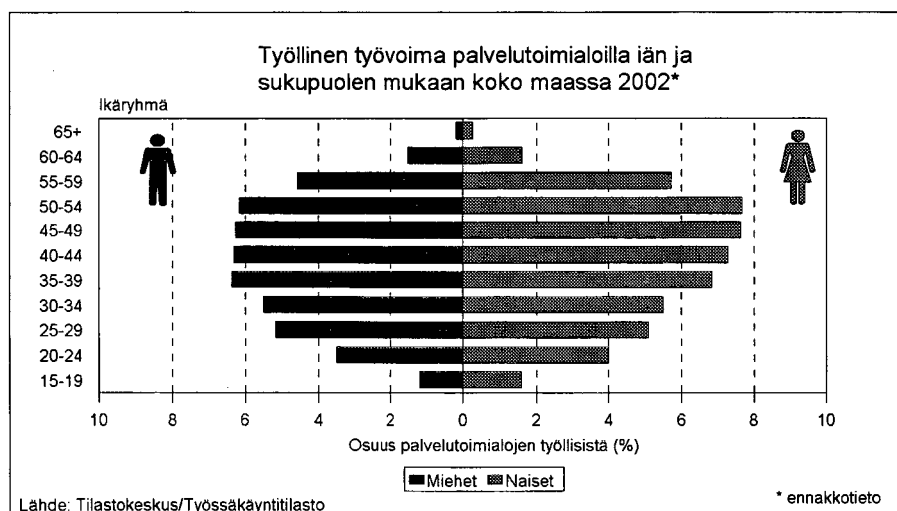
Informaatioalan yritysten toimipaikkoja oli eniten Helsingin ja Mariehamns stadin seutukunnissa asukaslukuun suhteutettuna. Vähiten informaatioalan toimipaikkoja oli Siikalatvan, Oulunkaaren, Itä-Lapin ja Kehys-Kainuun seutukunnissa, alle 1,5 toimipaikkaa tuhatta asukasta kohti. Tieto on Tilastokeskuksen Yritys- ja toimipaikkarekisterin toukokuun 2004 tiedoista. Yhteensä informaatioalan (laaja määritelmä) toimipaikkoja oli tuolloin koko maassa yli 30 100, eli 10 % kaikista toimipaikoista.

Palvelut

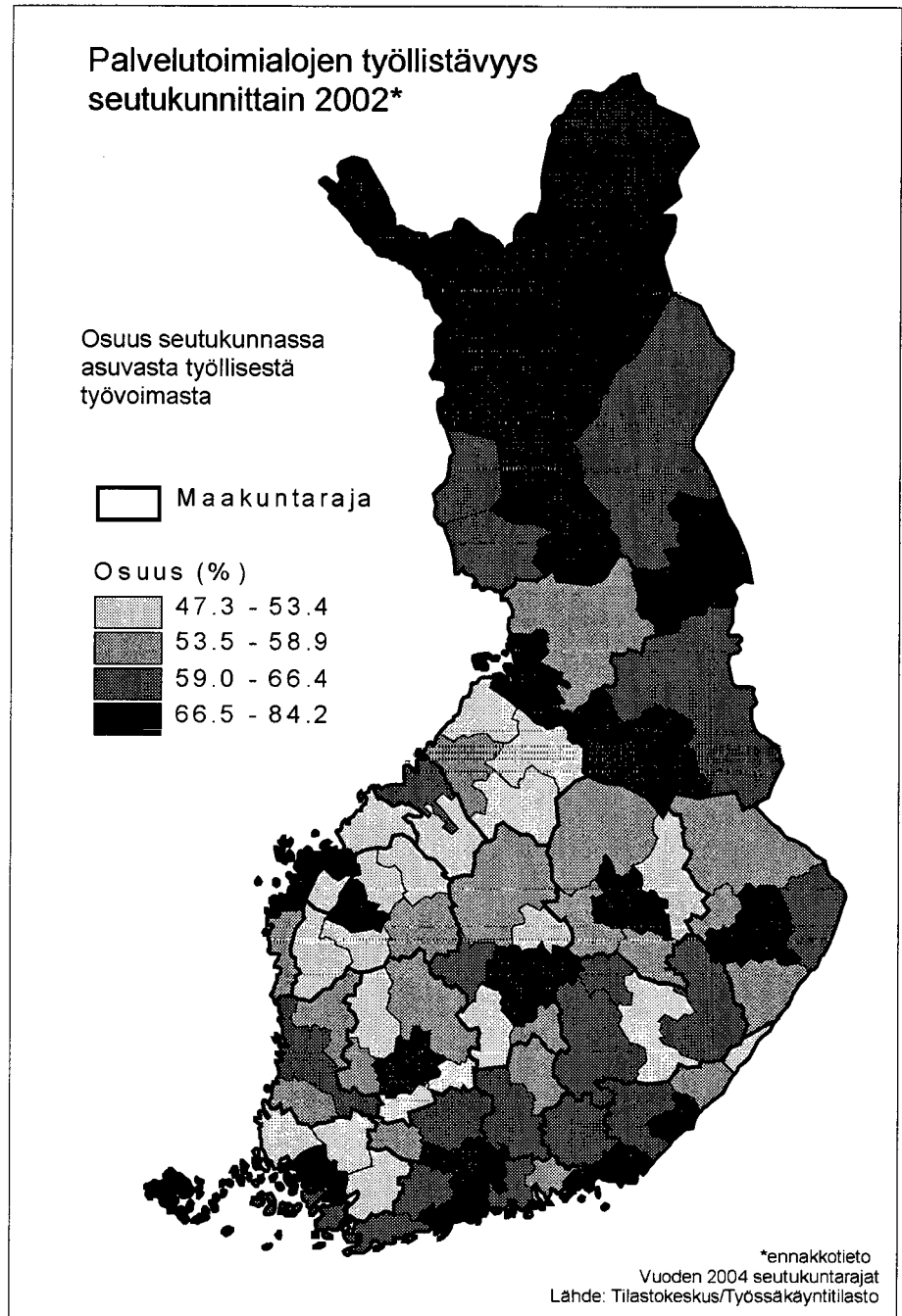
Palvelutoimialojen työllisestä työvoimasta 53 % oli naisia vuonna 2002 (ennakkotieto). Suurimmat ikäryhmät palvelusektorilla muodostivatkin 45–54-vuotiaat naiset.

Mariehamns stadin, Helsingin, Rovaniemen, Kuopion ja Tunturi-Lapin seutukunnissa palvelutoimialojen merkitys työllistäjänä oli suurin. Niissä useampi kuin kolme neljästä työllisestä sijoittui palveluiden toimialoille. Kaustisen, Raahen ja Suupohjan seutukunnissa palvelut työllistivät vähiten. Maakunnista Uusimaa ja Ahvenanmaa ovat palveluvaltaisimpia. Etelä-Pohjanmaalla ja Keski-Pohjanmaalla palvelujen merkitys oli vähäisin.

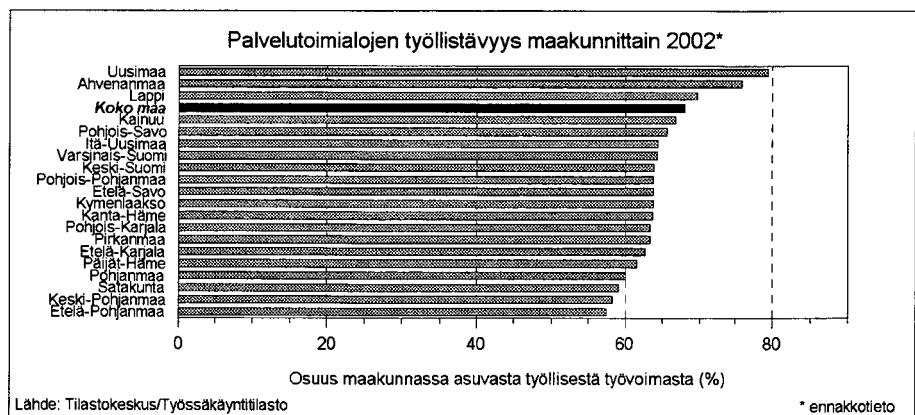
Palveluiden työpaikat ovat vähentyneet 8 seutukunnassa vuosien 2000 ja 2002 (ennakkotieto) välillä. Suhteellisesti eniten ne vähenivät Itä-Lapin seutukunnan alueella, lähes 5 %. Ålands landsbygdnin seutukunnassa palvelutyöpaikat lisääntyivät vastaavana aikana yli 12 %.

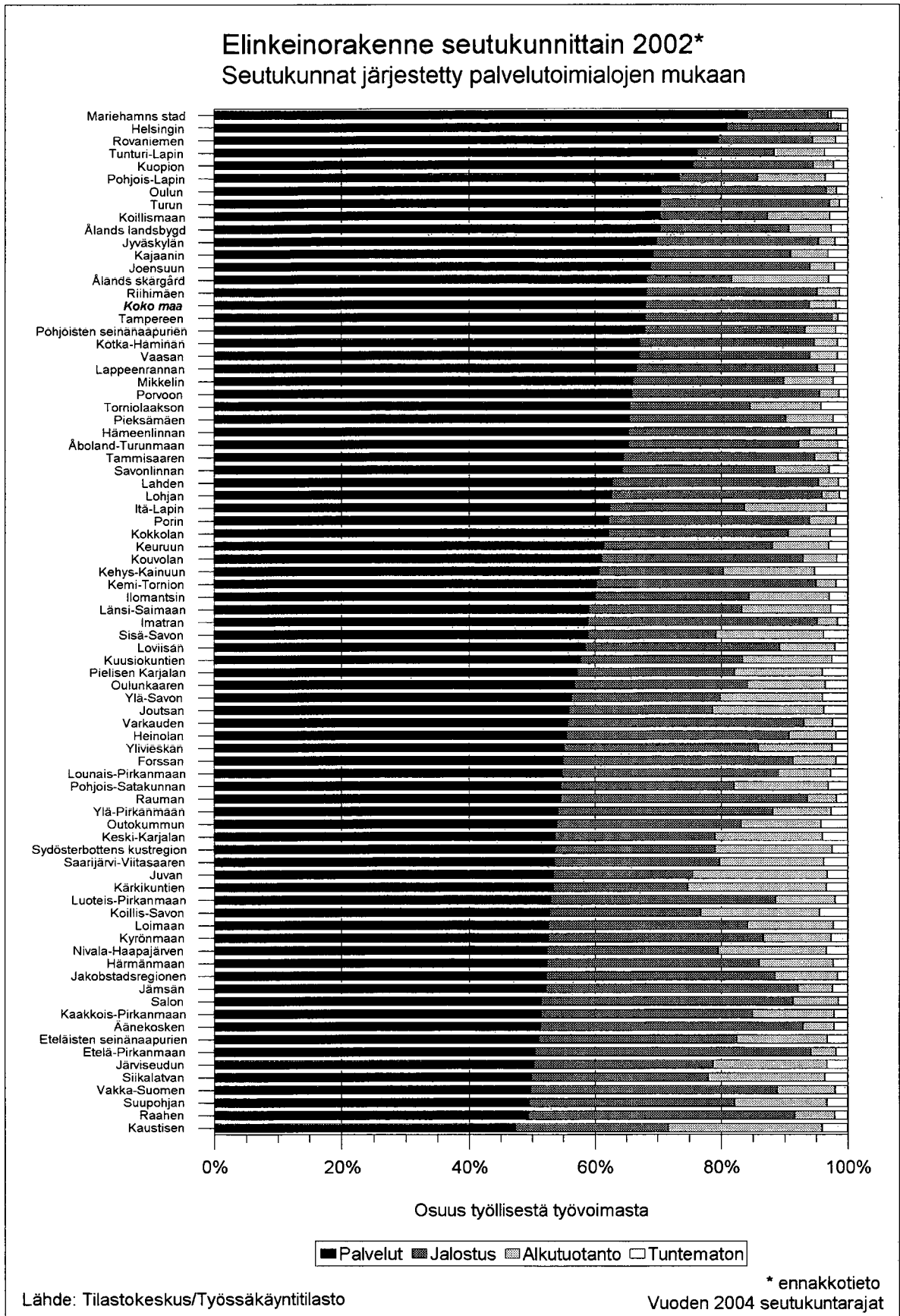
Kuva 3.52. Työllinen työvoima palvelutoimialoilla iän ja sukupuolen mukaan koko maassa 2002.

Kuva 3.53. Palvelutoimialojen työllistävyys seutukunnittain 2002.

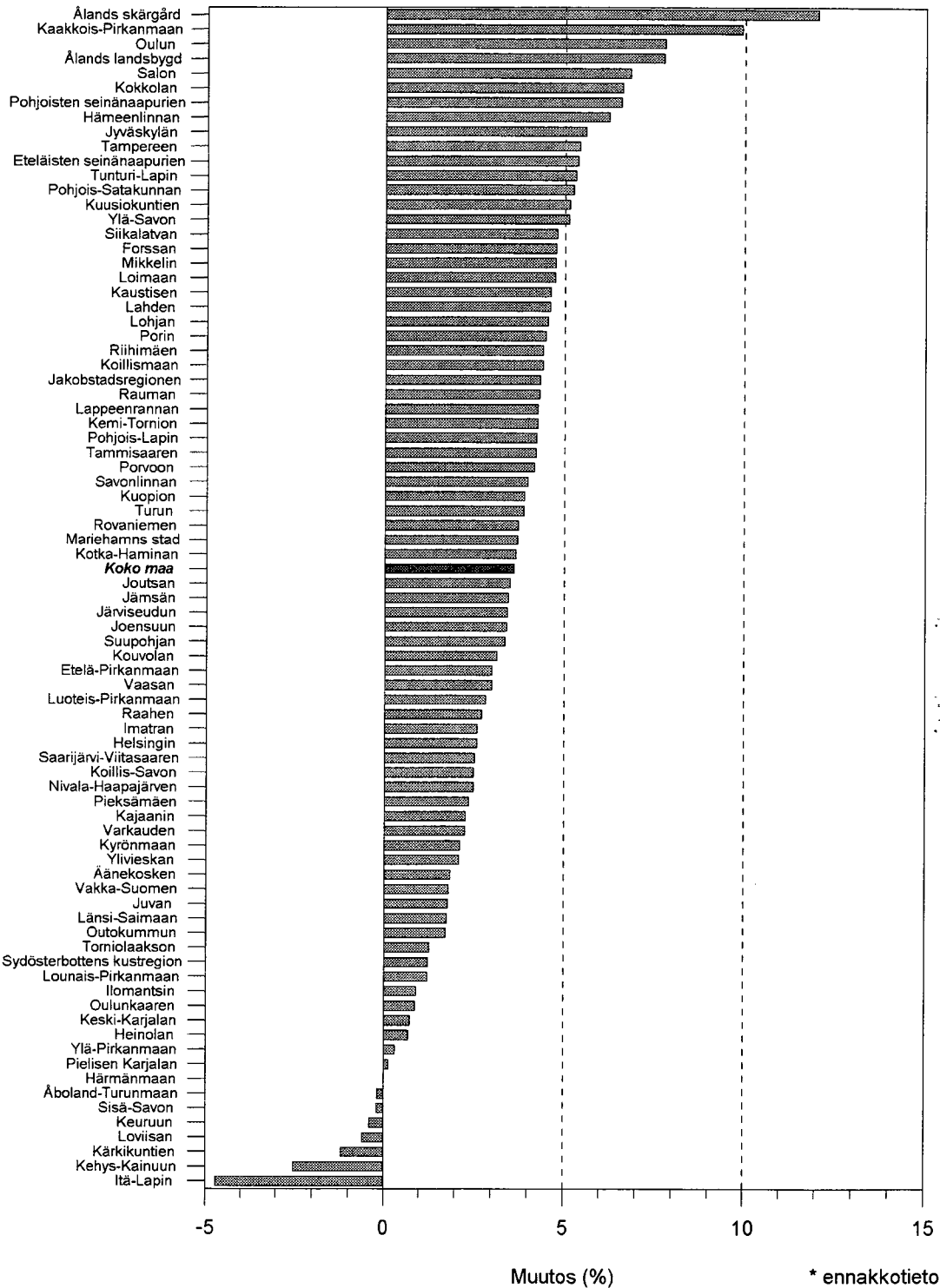

Kuva 3.54. Palvelutoimialojen työllistävyys maakunnittain 2002.

Kuva 3.55. Elinkeinorakenne seutukunnittain 2002. Seutukunnat järjestetty palvelutoimialojen mukaan.

Palvelutyöpaikkojen muutos seutukunnittain 2000 - 2002*

Lähde: Tilastokeskus/Työssäkäyntitilastot

* ennakkotieto
Vuoden 2004 seutukuntarajat
v. 2002 toimialamuutos (TOL 2002)

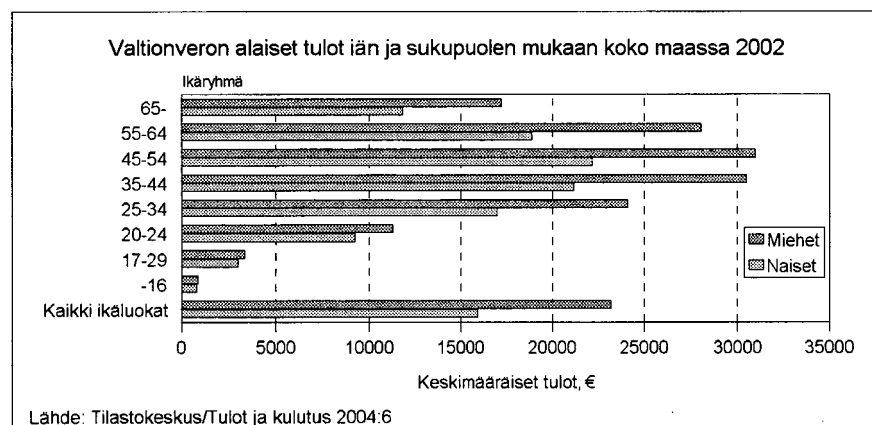
Kuva 3.56. Palvelutyöpaikkojen muutos seutukunnittain 2000–2002.

Tulonsaajien tulot

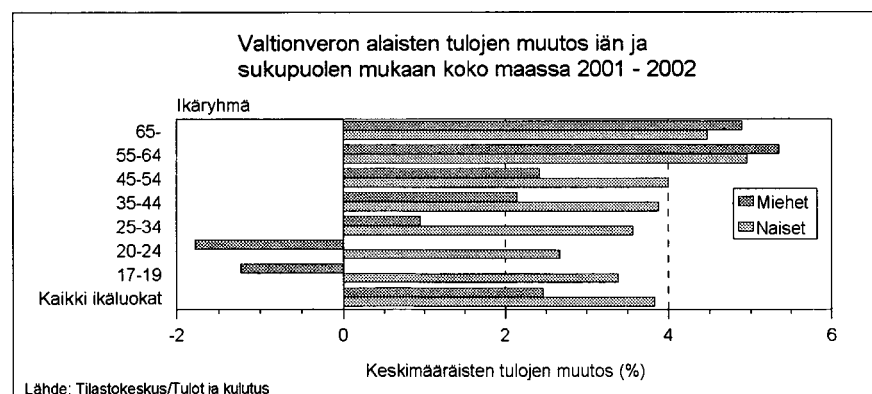
Vuonna 2002 tulonsaajien keskimääräiset tulot olivat koko maassa 19 471 euroa, mikä oli 3,1 % enemmän kuin edellisellä vuonna. Miehillä keskitulot olivat 23 200 euroa ja naisilla 15 980 euroa. Ikäryhmittäin ja sukupuolen mukaan tarkasteltuna suurituloisimpia olivat 45-54- ja 35-44-vuotiaat miehet, joiden keskimääräiset tulot ylsivät yli 30 000 euroon. Nämä ikäryhmät olivat myös naisten joukossa eniten ansaitsevia yli 21 000 euron vuosituloilla. Naisten veronalaiset keskitulot nousivat miesten tuloja enemmän, 3,8 % kun miehillä ne kasvoivat 2,5 %.

Mariehamns stadissa valtionveron alaiset tulot olivat vuonna 2002 maan korkeimmat, lähes 25 000 euroa tulonsaajaa kohti. Lisäksi seitsemässä muussa seutukunnassa tulot olivat suuremmat kuin maassa keskimäärin. Keskitulot olivat pienimmät Kehys-Kainuun seutukunnassa (13 744 euroa). Maakunnittain keskimääräiset tulot vaihtelivat Uudenmaan 24 419 eurosta Kainuun 15 546 euroon.

Valtionveron alaiset tulot tulonsaajaa kohti vähenivät kolmessa seutukunnassa vuosien 2001 ja 2002 välillä, enimmillään 8 % Luoteis-Pirkanmaan seutukunnassa. Tulojen kasvu oli suurinta Härmänmaan seutukunnassa. Koko-naistulot nousivat vastaavana aikana koko maassa 3,8 % ja tulonsaajien lukumäärä lisääntyi 0,7 %. Yli puolessa seutukunnista tulonsaajien määrä väheni, eniten Torniolaakson seutukunnan alueella.

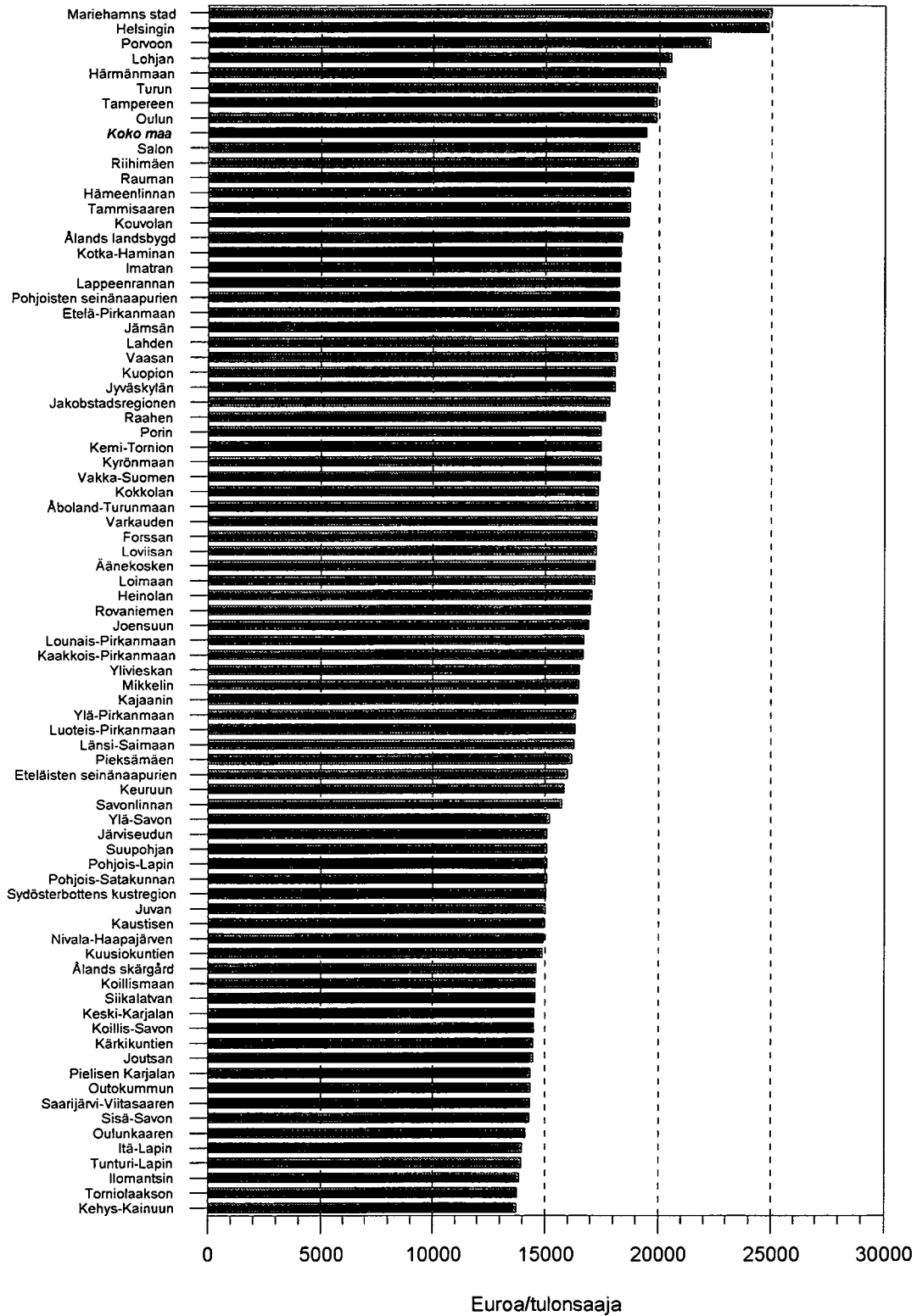
Kuva 4.1. Valtionveron alaiset tulot iän ja sukupuolen mukaan koko maassa 2002.

Kuva 4.2. Valtionveron alaisten tulojen muutos iän ja sukupuolen mukaan koko maassa 2001–2002.

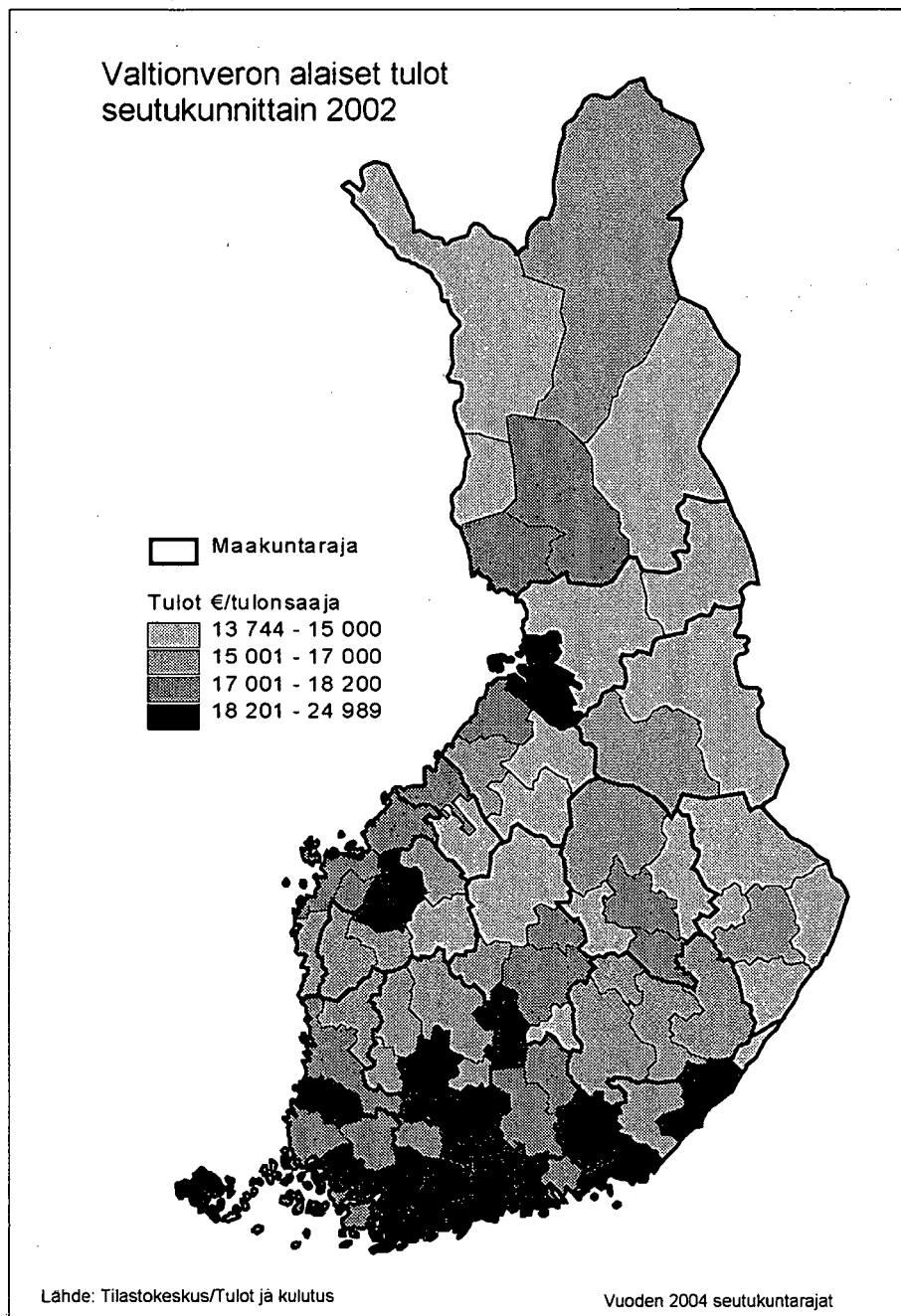
Valtionveron alaiset tulot seutukunnittain 2002

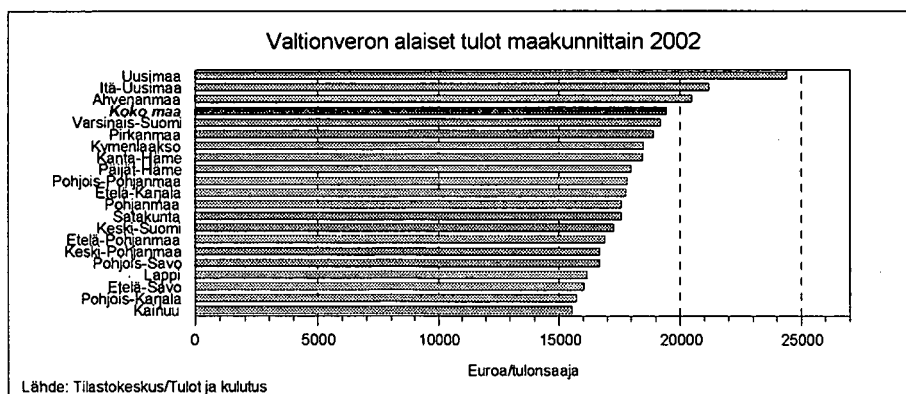
Lähde: Tilastokeskus/Tulot ja kulutus

Vuoden 2004 seutukuntarajat

Kuva 4.3. Valtionveron alaiset tulot seutukunnittain 2002.

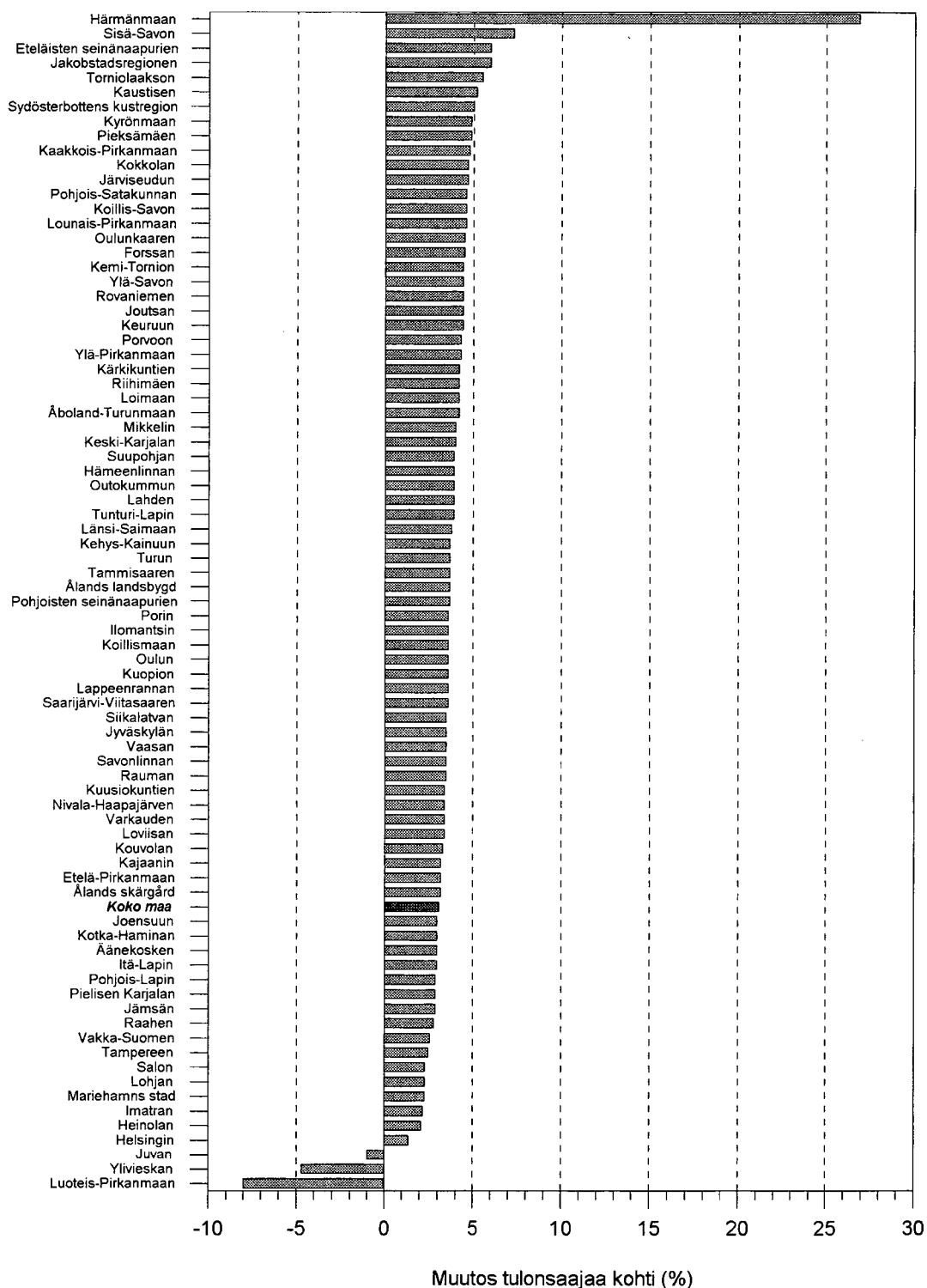

Kuva 4.4. Valtionveron alaiset tulot seutukunnittain 2002.

Kuva 4.5. Valtionveron alaiset tulot maakunnittain 2002.

Valtionveron alaisten tulojen muutos tulonsaajaa kohti seutukunnittain 2001 - 2002

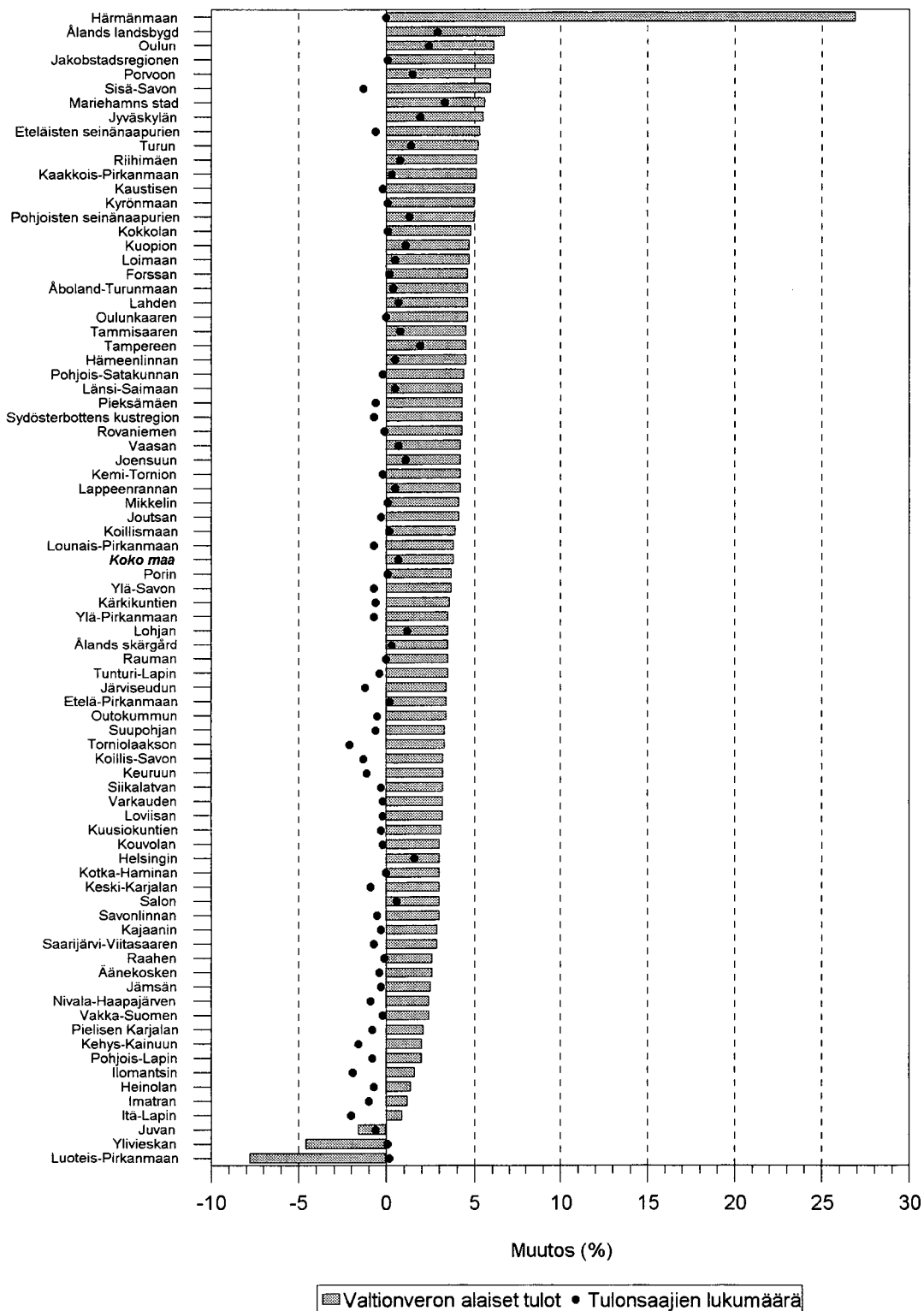

Lähde: Tilastokeskus/Tulot ja kulutus

Vuoden 2004 seutukuntarajat

Kuva 4.6. Valtionveron alaisten tulojen muutos tulonsaajaa kohti seutukunnittain 2001–2002.

Valtionveron alaisten tulojen ja tulonsaajien lukumäärän muutos seutukunnittain 2001 - 2002

Lähde: Tilastokeskus/Tulot ja kulutus

Vuoden 2004 seutukuntarajat

Kuva 4.7. Valtionveron alaisten tulojen ja tulonsaajien lukumäärän muutos seutukunnittain 2001–2002.

Bruttokansantuote ja aluetilinpito

Bruttokansantuote eli tuotettujen tavaroiden ja palveluiden yhteenlaskettu arvonlisäys oli vuonna 2003 (ennakkotieto) 143 miljardia euroa, ja sen määrä kasvoi aikaisempaan vuoteen verrattuna 1,9 %. Vuonna 2002 bruttokansantuote kasvoi hieman enemmän, 2,3 % aiempaan vuoteen verrattuna.

Arvonlisäyksen (=bruttokansantuotteen toimialoittainen arvo) volyyymi kasvoi voimakkaimmin mineraalien kaivussa. Rahoitus- ja vakuutusaloilla arvonlisäys aleni yli 5,5 %. Myös majoitus- ja ravitsemispalveluissa sekä kalataloudessa arvonlisäys väheni vuonna 2002 (ennakkotieto).

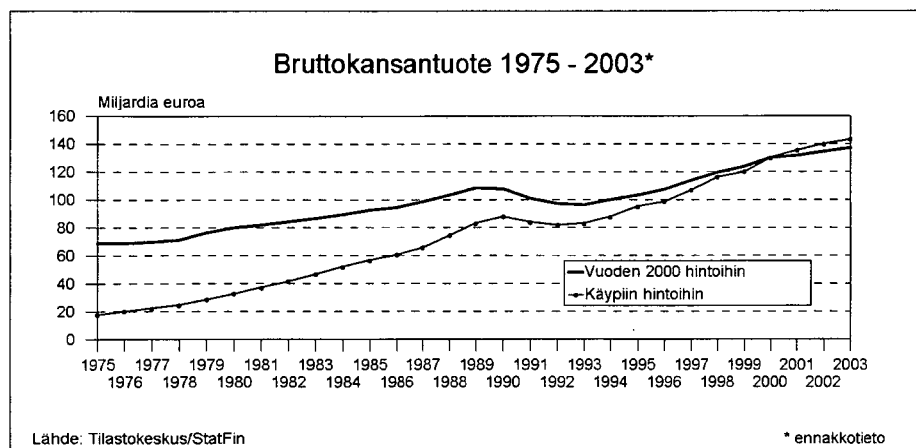
Alueellista tuotantoa kuvataan tässä julkaisussa arvonlisäyksen avulla. Aluetilinpidoissa tarkastellaan Suomen suuralueiden, maakuntien ja seutukuntien taloudellista tilaa sekä kehitystä. Aluetilinpidon tietosisällön uudistuksen (EKT 1995-ohjeistus) jälkeen tiedot ovat yhteensopivia koko maan tietojen kanssa. Aiemmin laskettu bruttokansantuote alueittain ei ole vertailukelpoinen uudistettujen aluetilinpidon lukujen kanssa. Aluetilinpidon tietoja on vuosilta 1995–2002 (ennakkotieto).

Aluetilinpidon arvonlisäyksen tarkastelussa käytetään joko käypähintaisia tai kiinteähintaisia arvoja. Jos tarkastellaan useampaa vuotta tai kuvataan muutosta, kiinteähintainen arvo antaa todellisemman kuvan muutoksen suuruudesta.

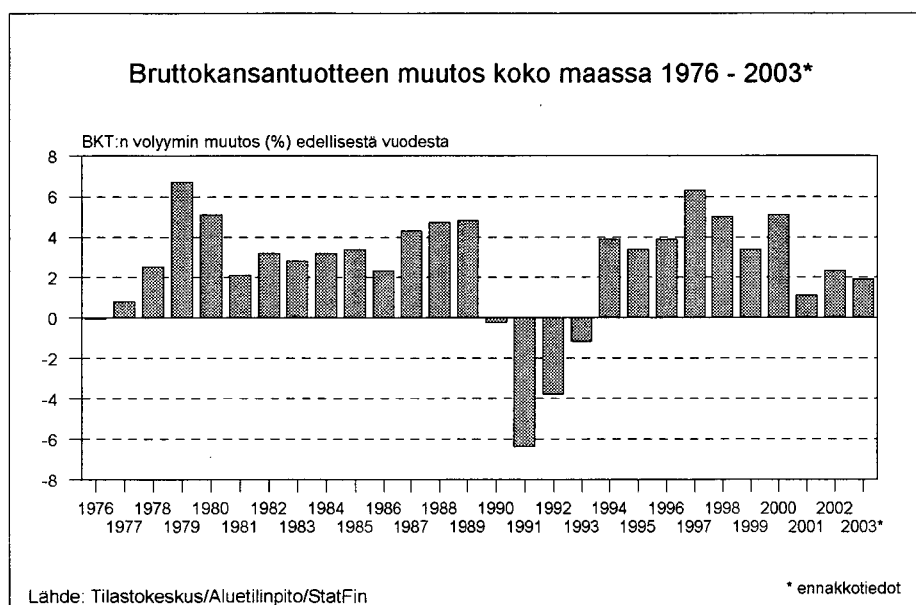
Arvonlisäys kasvoi eniten vuosien 2000 ja 2002 (ennakkotieto) välillä Etelä-Pirkanmaan seutukunnassa, yli 18 % vuoden 2000 hinnoilla. Äänekosken seutukunnassa arvonlisäys laski eniten, yli 15 %.

Mariehamns stadin seutukunta menestyi parhaiten vuonna 2002 (ennakkotieto) asukasta kohti lasketun arvonlisäyksen määrällä mitattuna. Käypähintainen arvonlisäys oli siellä yli 56 300 euroa asukasta kohti. Myös Salon ja Helsingin seutukunnissa arvonlisäys oli yli 30 000 euroa asukasta kohti. Piekin se oli Kyrönmaan seutukunnassa, alle 11 500 euroa, mikä vastaa vajaata puolta koko maan keskimääräisestä arvosta (kuva 5.6).

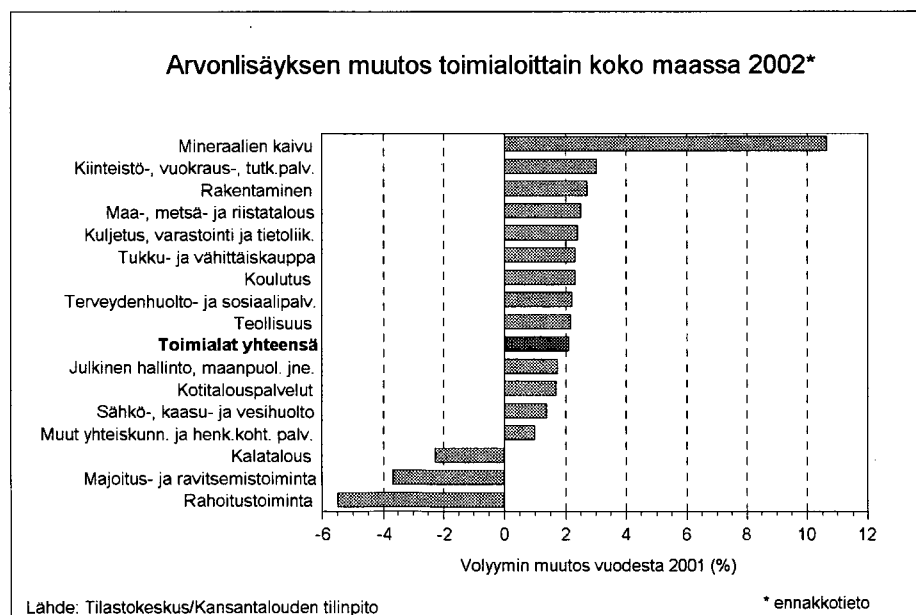
Ålands skärgårdin seutukunnassa alkutuotannon toimialojen asukaskohtainen arvo oli seutukuntien suurin, lähes 6 000 euroa vuoden 2000 hinnoilla. Salon seutukunnassa teollisuuden ja rakentamisen osuus asukasta kohti laskettuna oli 36 750 euroa. Palvelutoimialojen arvonlisäys oli suurin Mariehamns stadin seutukunnassa, yli 47 000 euroa asukasta kohti vuoden 2000 hinnoilla.

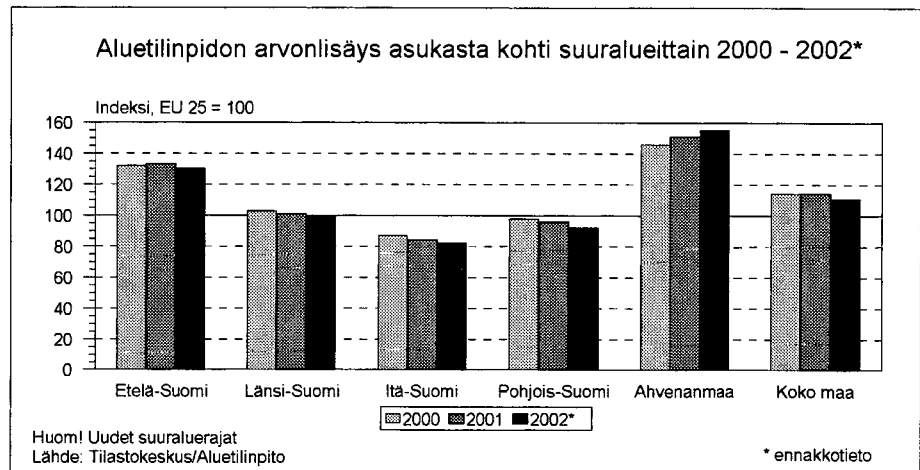
Kuva 5.1. Bruttokansantuote 1975–2003.

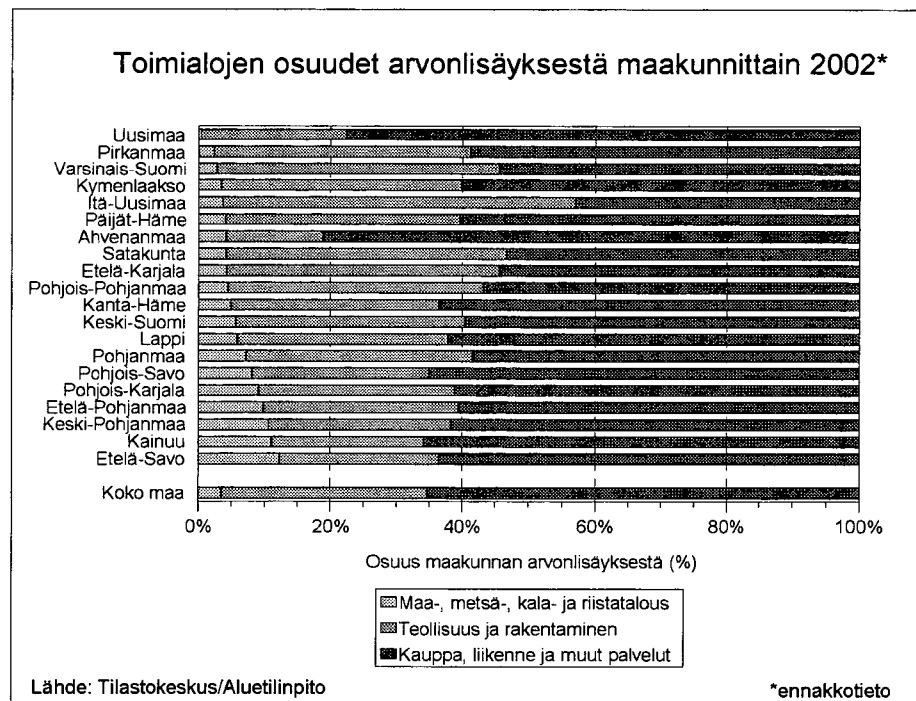
Kuva 5.2. Bruttokansantuotteen muutos koko maassa 1976–2003.

Kuva 5.3. Arvonlisäyksen muutos toimialoittain koko maassa 2002.

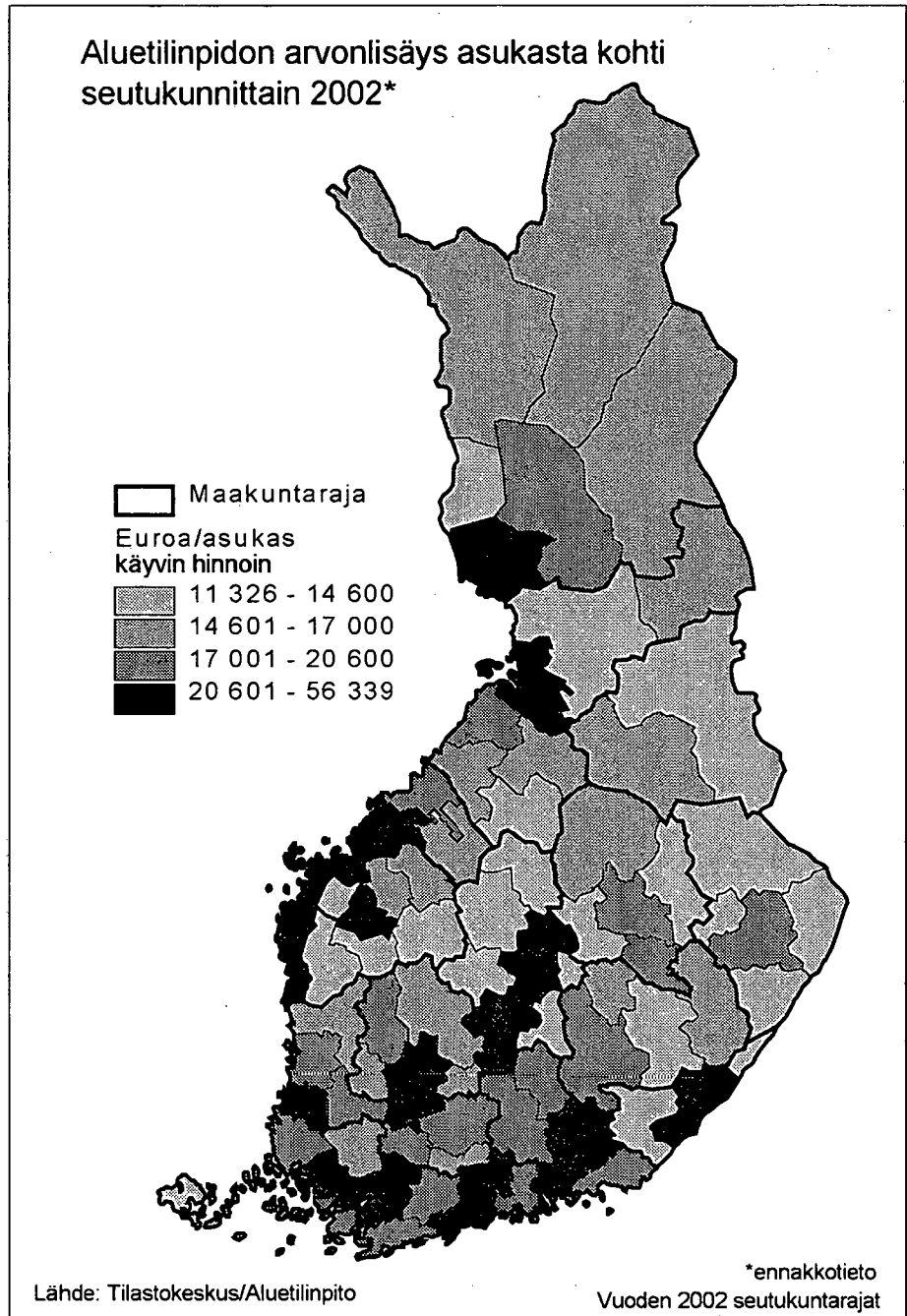
Kuva 5.4. Aluetilinpidon arvonlisäys asukasta kohti suuralueittain 2000–2002, EU 25 = 100.

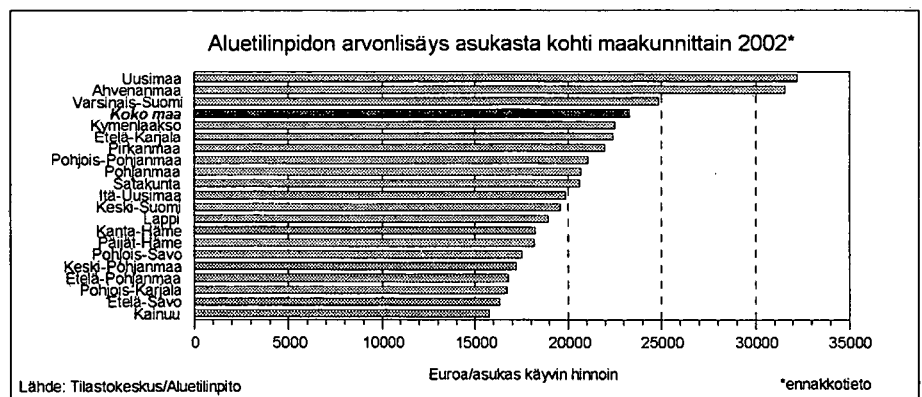
Kuva 5.5. Toimialojen osuudet arvonlisäyksestä maakunnittain 2002.

Suomen suuralueista Ahvenanmaa ja Etelä-Suomi ovat menestyneet parhaiten asukasta kohti lasketun arvonlisäyksen määrällä mitattuna. Näiden suuralueiden arvonlisäys/asukas on ollut vähintään 30 % suurempi kuin EU:ssa keskimäärin vuosien 2000 ja 2002 (ennakkotieto) välillä. Myös koko maan arvo on ollut EU:n keskimääräistä suurempi. Heikoimmin suuralueista on menestynyt Itä-Suomi. Sen indeksiluku (EU 25 = 100) oli vuoden 2002 ennakkotietojen mukaan 82.

Maakunnittaisessa tarkastelussa alkutuotannon osuus oli suurin Etelä-Savossa. Itä-Uudellamaalla jalostuksen osuus oli maakuntien suurin. Ahvenanmaalla ja Uudellamaalla yli 75 % arvonlisäyksestä muodostui palvelutoimialoilla.

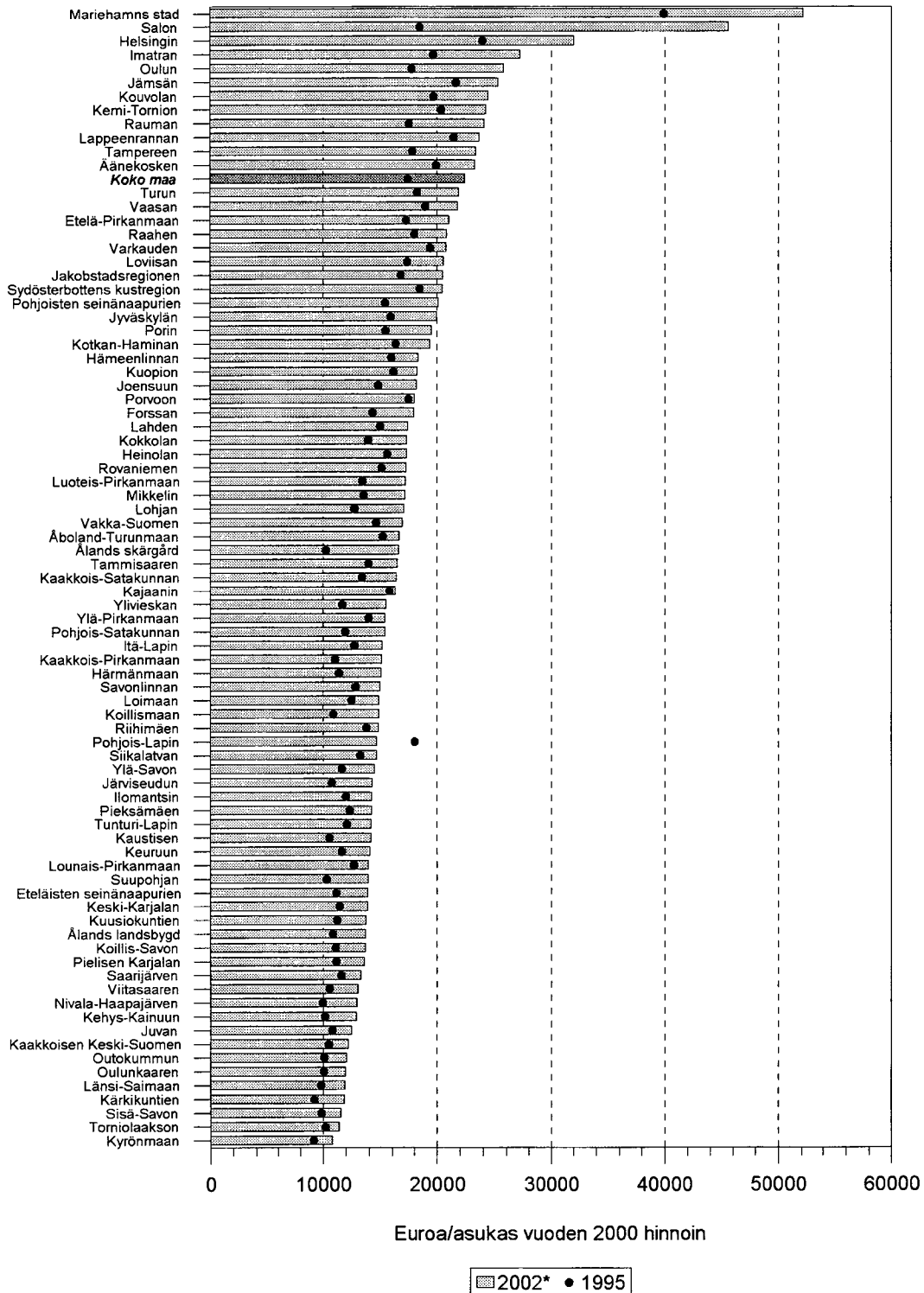
Kuva 5.6. Aluetilinpidon arvonlisäys asukasta kohti seutukunnittain 2002.

Kuva 5.7. Aluetilinpidon arvonlisäys asukasta kohti maakunnittain 2002.

Aluutilinpidon arvonlisäys seutukunnittain 2002* ja 1995

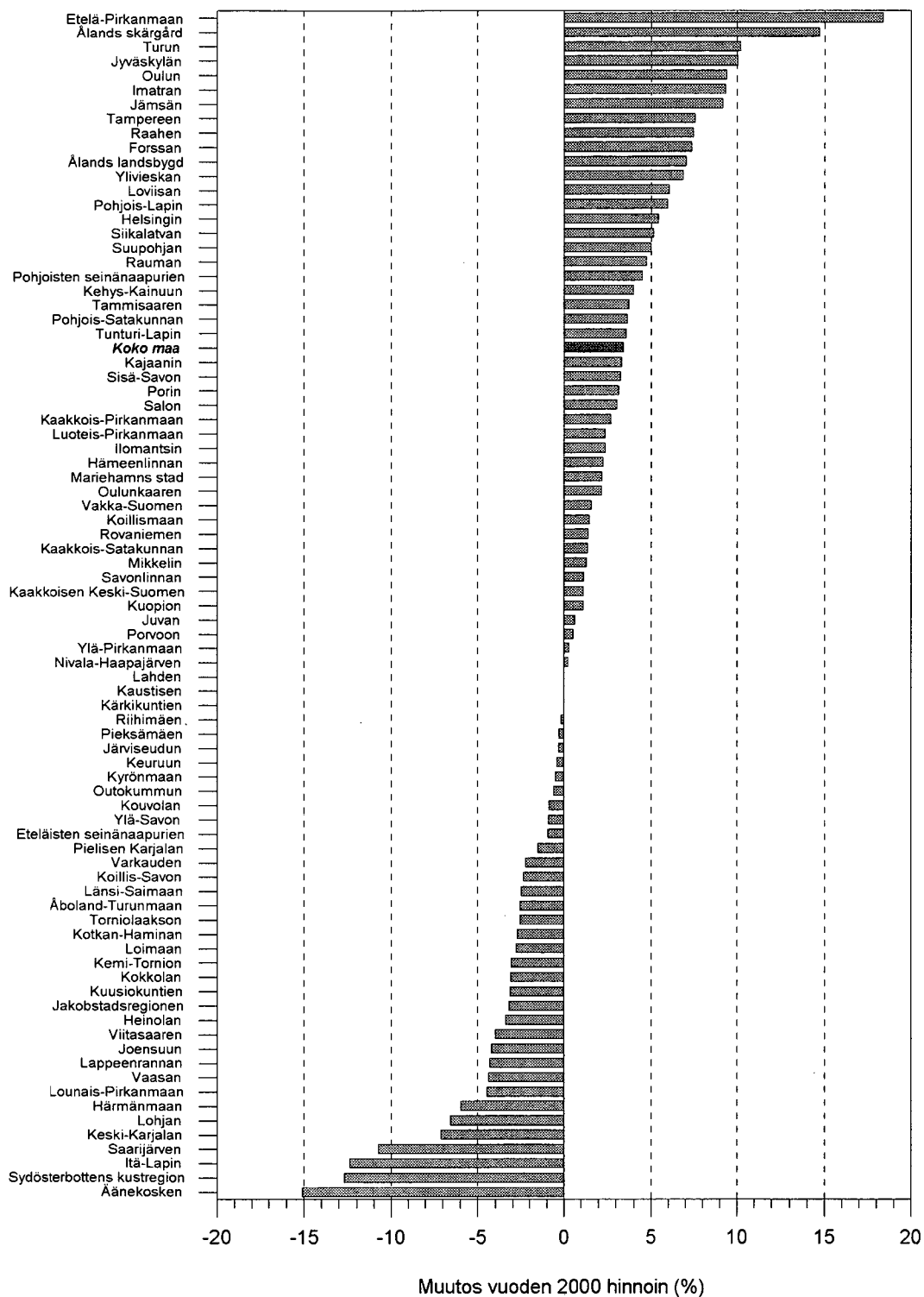

Lähde: Tilastokeskus/Aluutilinpito

*ennakkotieto
Vuoden 2002 seutukuntarajat

Kuva 5.8. Aluutilinpidon arvonlisäys seutukunnittain 2002 ja 1995.

Arvonlisäyksen muutos seutukunnittain 2000 - 2002*

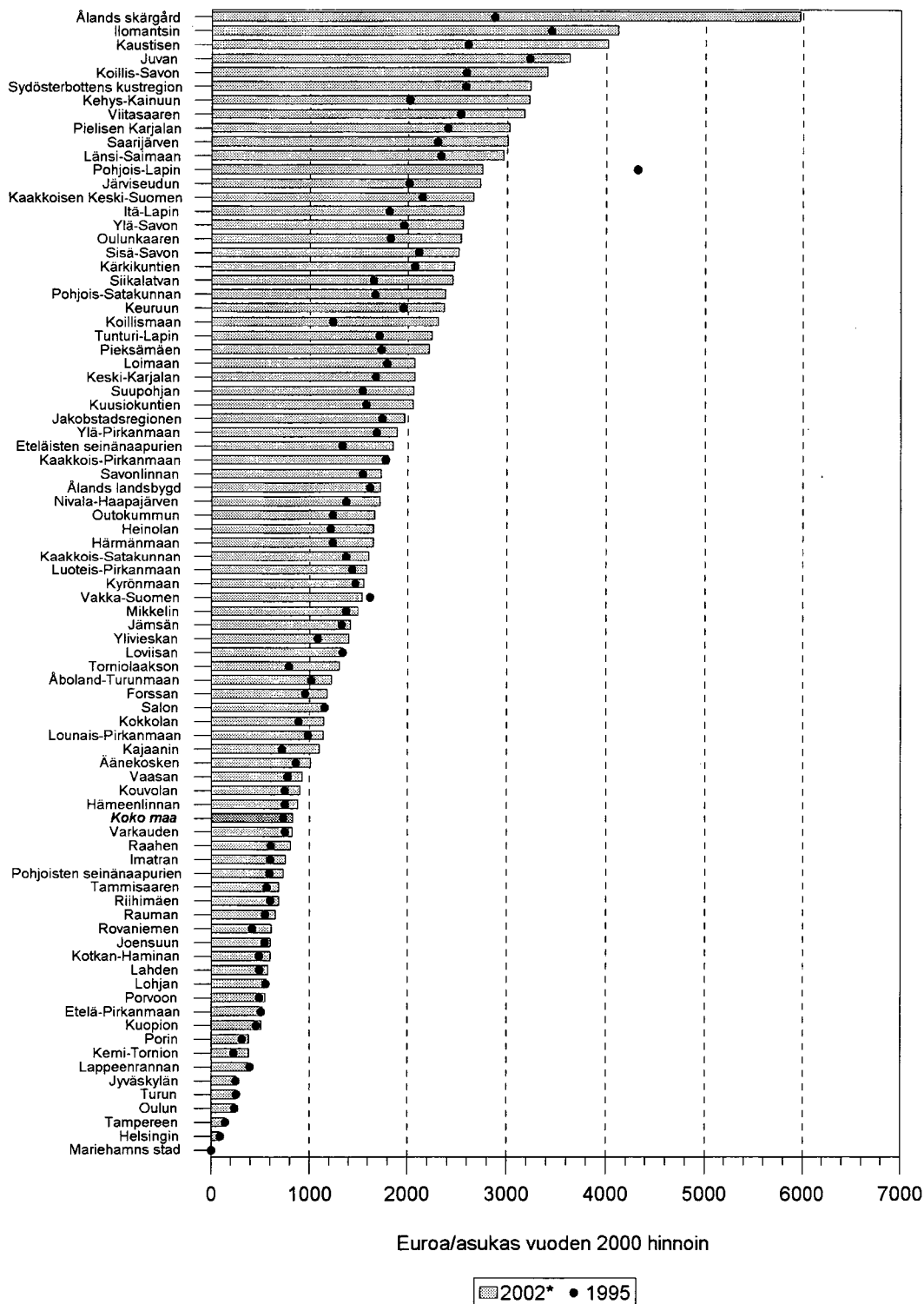

Lähde: Tilastokeskus/Aluetilinpito

*ennakkotieto
Vuoden 2002 seutukuntarajat

Kuva 5.9. Arvonlisäyksen muutos seutukunnittain 2000–2002.

Maa-, metsä-, kala- ja riistatalouden arvonlisäys seutukunnittain 2002* ja 1995

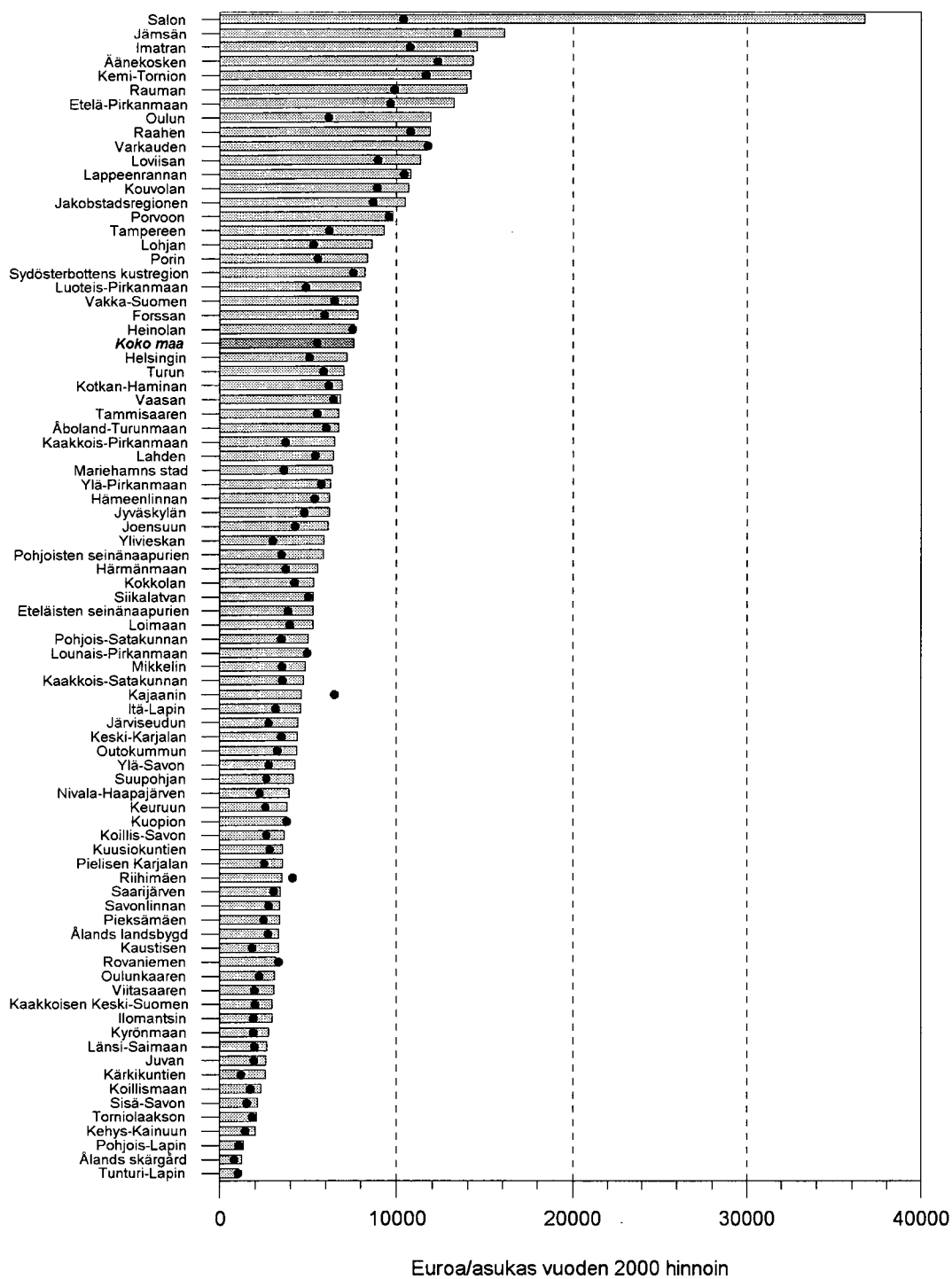

Lähde: Tilastokeskus/Aluetilinpito

*ennakkotieto
Vuoden 2002 seutukuntarajat

Kuva 5.10. Maa-, metsä-, kala- ja riistatalouden arvonlisäys seutukunnittain 2002 ja 1995.

Teollisuuden ja rakentamisen arvonlisäys seutukunnittain 2002* ja 1995

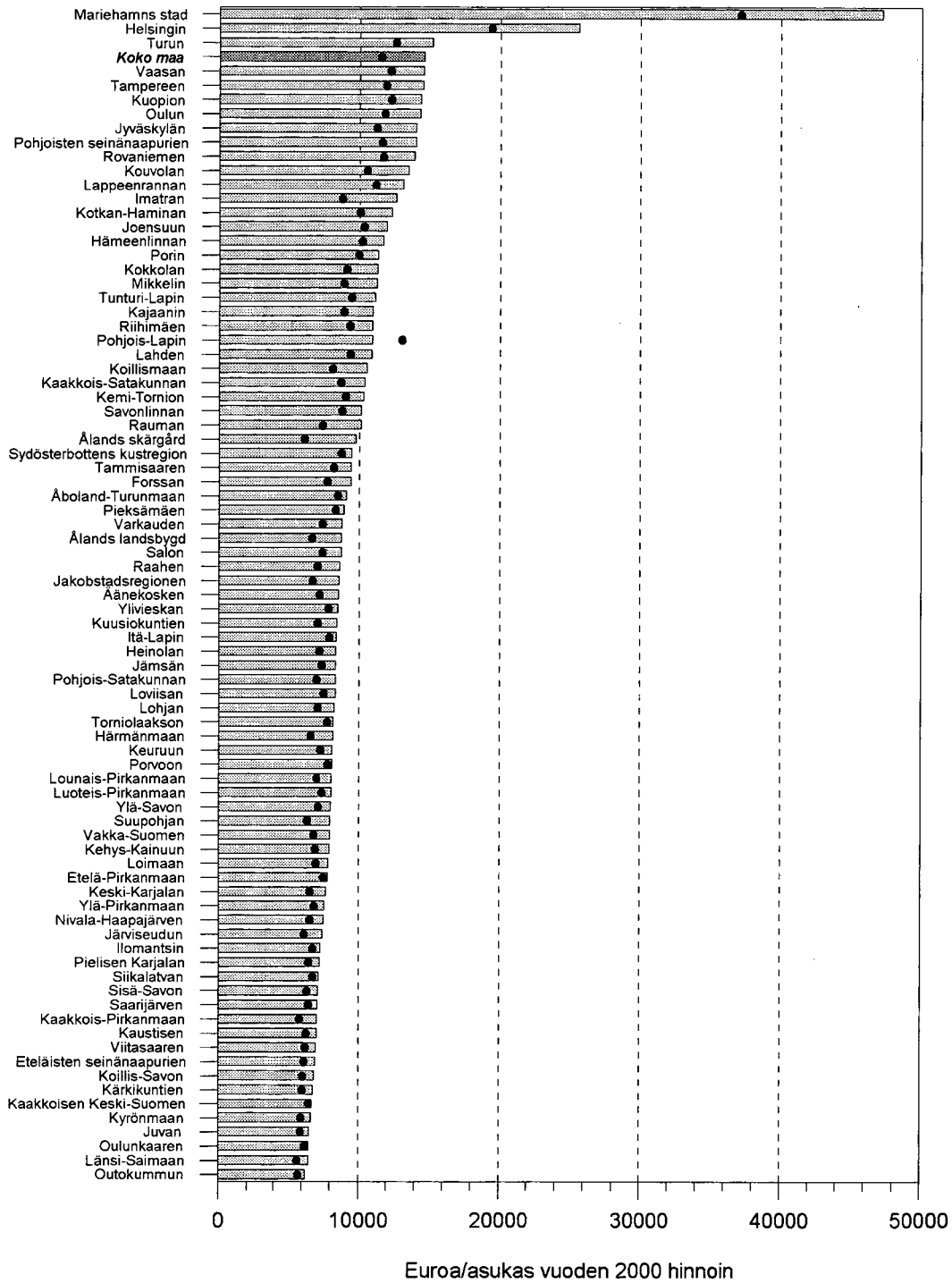

Lähde: Tilastokeskus/Aluetilinpito

*ennakkotieto
Vuoden 2002 seutukuntarajat

Kuva 5.11. Teollisuuden ja rakentamisen arvonlisäys seutukunnittain 2002 ja 1995.

Palvelutoimialojen arvonlisäys seutukunnittain 2002* ja 1995

Lähde: Tilastokeskus/Aluetilipito

*ennakkotieto
Vuoden 2002 seutukuntarajat

Kuva 5.12. Palvelutoimialojen arvonlisäys seutukunnittain 2002 ja 1995.

Työllisyys ja työttömyys

Työllisyys

Työpaikkaomavaraisia seutukuntia oli vuonna 2002 (ennakkotieto) 20 kappaletta. Näissä seutukunnissa, joissa oli enemmän työpaikkoja kuin alueella asuvia työllisiä, työpaikkaomavaraisuusaste ylitti 100 prosenttia. Alhaisimman omavaraisuusasteen seutukunnat, Ålands landsbygd, Ålands skärgård ja Kyrönmaa (alle 70 %), sijaitsevat työpaikkaomavaraisten Mariehamns stadin (191 %) ja Vaasan (107 %) seutukuntien läheisyydessä. Maakunnista vain Ahvenanmaa, Uusimaa ja Pohjanmaa ovat työpaikkaomavaraisia.

Työllisyysaste kuvaa työllisten osuutta työikäisistä. Luku lasketaan 15–64-vuotiaiden työllisten prosenttiosuutena samanikäisestä väestöstä. Koko maassa työllisyysaste vuonna 2002 oli 64,6 %. Ahvenanmaan seutukunnissa työllisyysaste oli yli 75 %. Alimmillaan se oli Kehys-Kainuun seutukunnassa, 47,8 %.

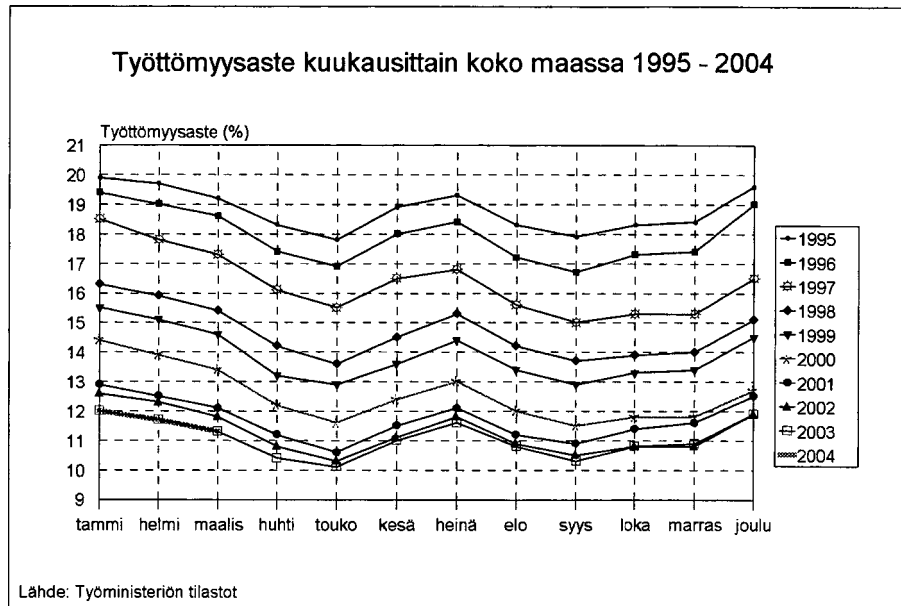
Taloudellinen huoltosuhde ilmaisee, kuinka monta työvoiman ulkopuolella olevaa henkilöä tai työtöntä on yhtä työllistä kohti. Huoltosuhdeluku oli vuonna 2002 koko maassa 1,31. Taloudellinen huoltosuhde oli korkein vuonna 2002 (ennakkotieto) Kehys-Kainuun ja Ilomantsin seutukunnissa sekä matalin (alle 1) Mariehamns stadin, Helsingin ja Ålands landsbygdin seutukunnissa.

Työttömyys

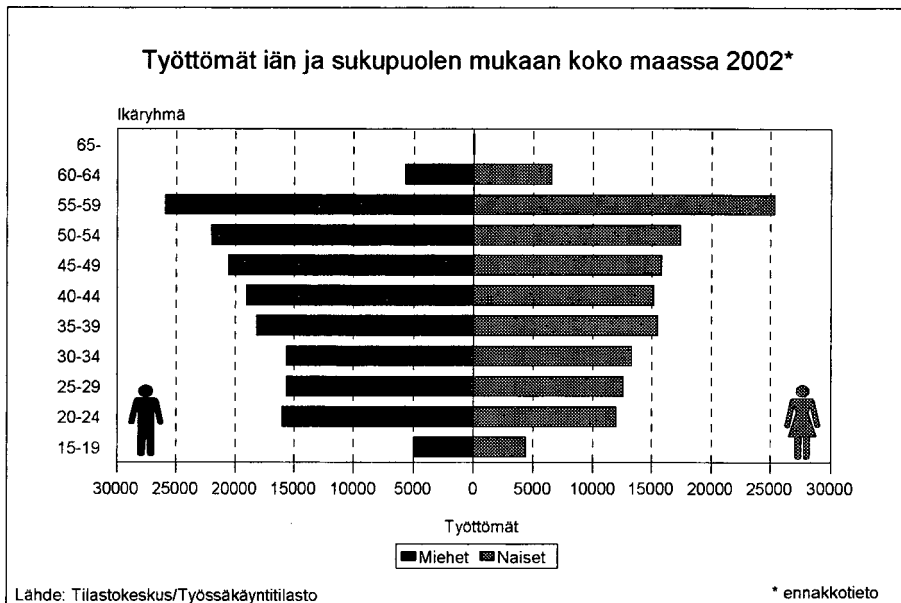
Vuodesta 1995 lähtien työttömyys on laskenut Suomessa vuosittain. Työttömyyden lasku pysähtyi syyskuussa 2003, jonka jälkeen työttömyysaste on pysynyt kuukausittain samana kuin vuotta aiemmin. Maaliskuussa 2004 työttömyysaste oli Työministeriön tilastojen mukaan 11,3 %, joka oli sama kuin vuotta aiemmin. Työttömyysaste nousi maaliskuusta 2003 maaliskuuhun 2004 22 seutukunnassa. Suhteellisesti eniten työttömien määrä lisääntyi Vakka-Suomen ja Porin seutukunnissa.

Alueiden väliset työttömyyserot ovat maassamme suuret. Maaliskuussa 2004 työttömyys oli suurimmillaan Kainuun, Pohjois-Karjalan ja Lapin TE-keskusten alueilla. Uudellamaalla työttömiä oli suhteessa vähiten, 7,7 % työvoimasta. Seutukunnissa työttömyysaste vaihteli 1,4 %:sta 22,7 %:iin. Suhteessa vähiten työttömiä oli Ahvenanmaan seutukunnissa, eniten Kehys-Kainuun ja Itä-Lapin seutukunnissa.

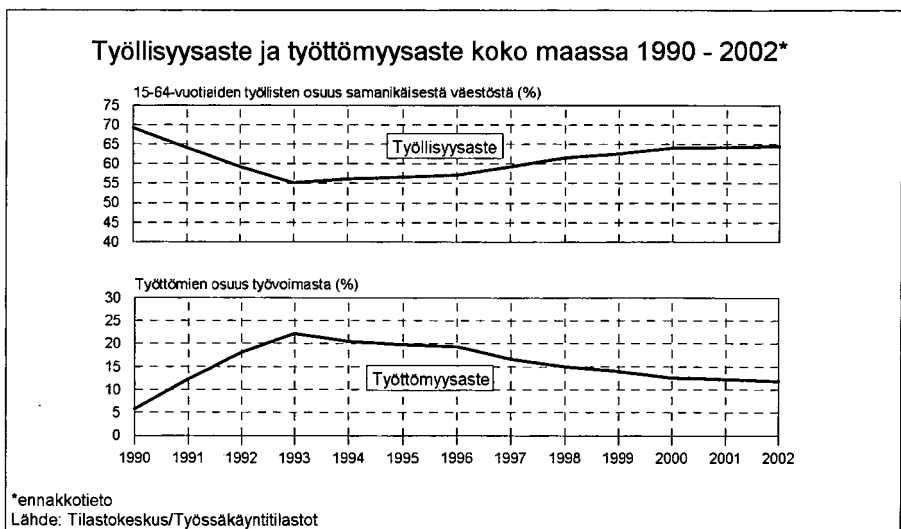
Neljännes koko maan työttömistä oli pitkäaikaistyöttömiä maaliskuussa 2004. Pitkäaikaistyöttömäksi lasketaan henkilö, joka on ollut yli vuoden ilman työtä. Manner-Suomessa Härmänmaan, Koillismaan ja Torniolaakson seutukunnissa pitkäaikaistyöttömien osuus työttömistä oli pienin, alle 12 %. Kärkikuntien seutukunnassa pitkäaikaistyöttömiä oli suhteellisesti eniten, lähes 40 % kaikista työttömistä.

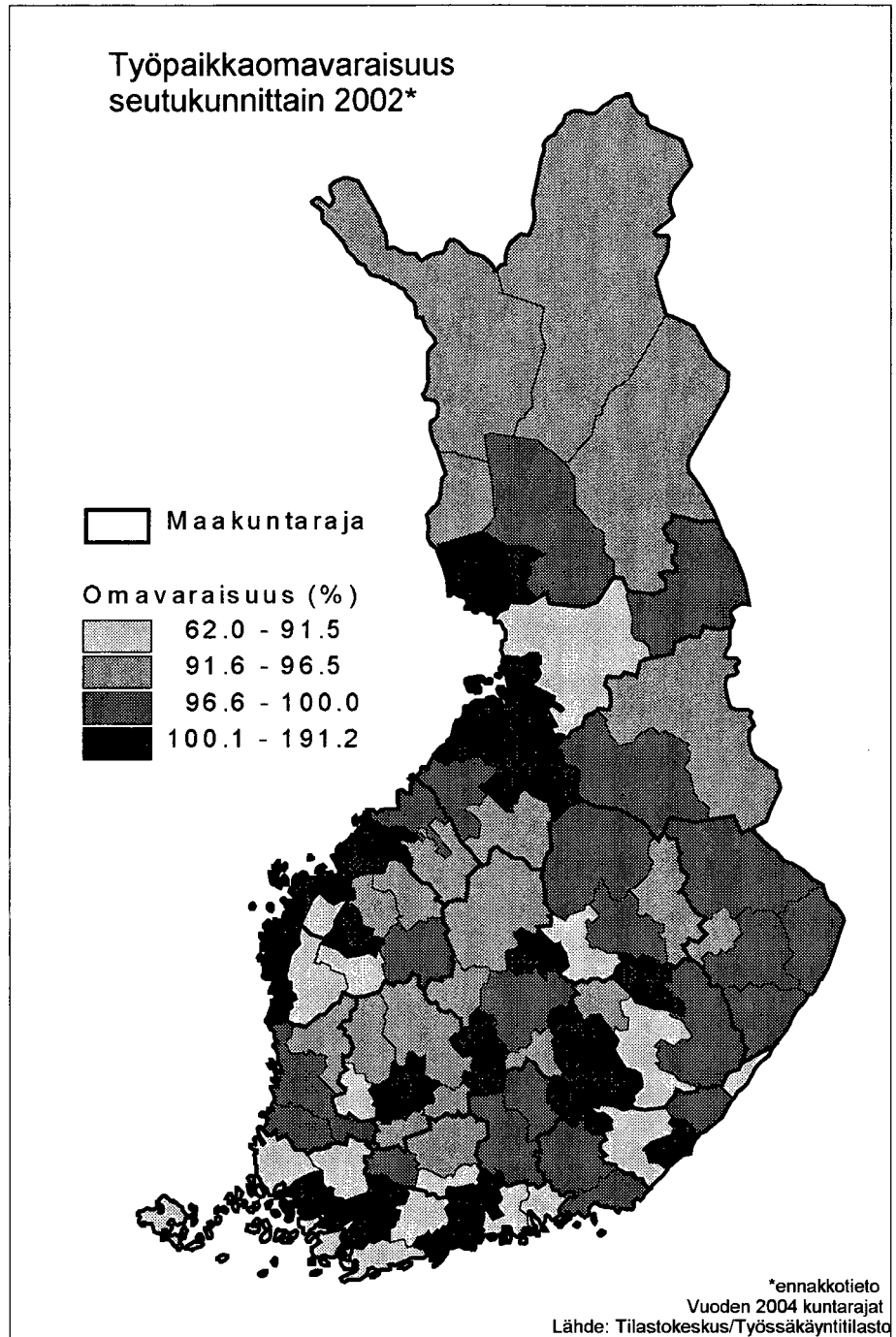
Kuva 6.1. Työttömyysaste kuukausittain koko maassa 1995–2004.

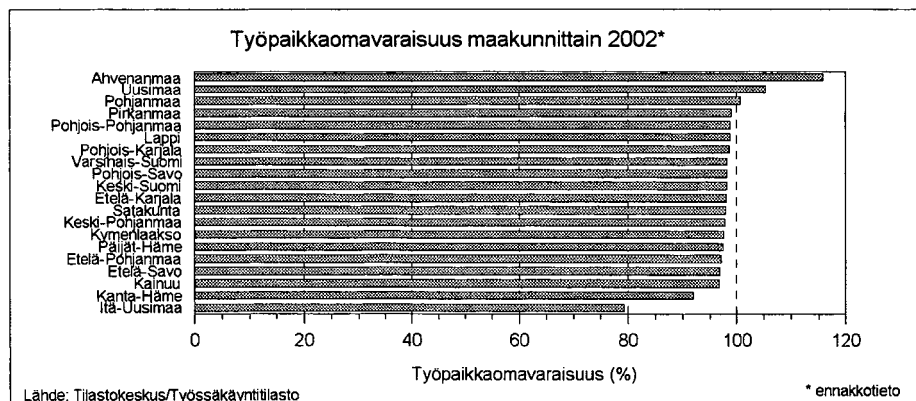
Kuva 6.2. Työttömät iän ja sukupuolen mukaan koko maassa 2002.

Kuva 6.3. Työllisyysaste ja työttömyysaste koko maassa 1990–2002.

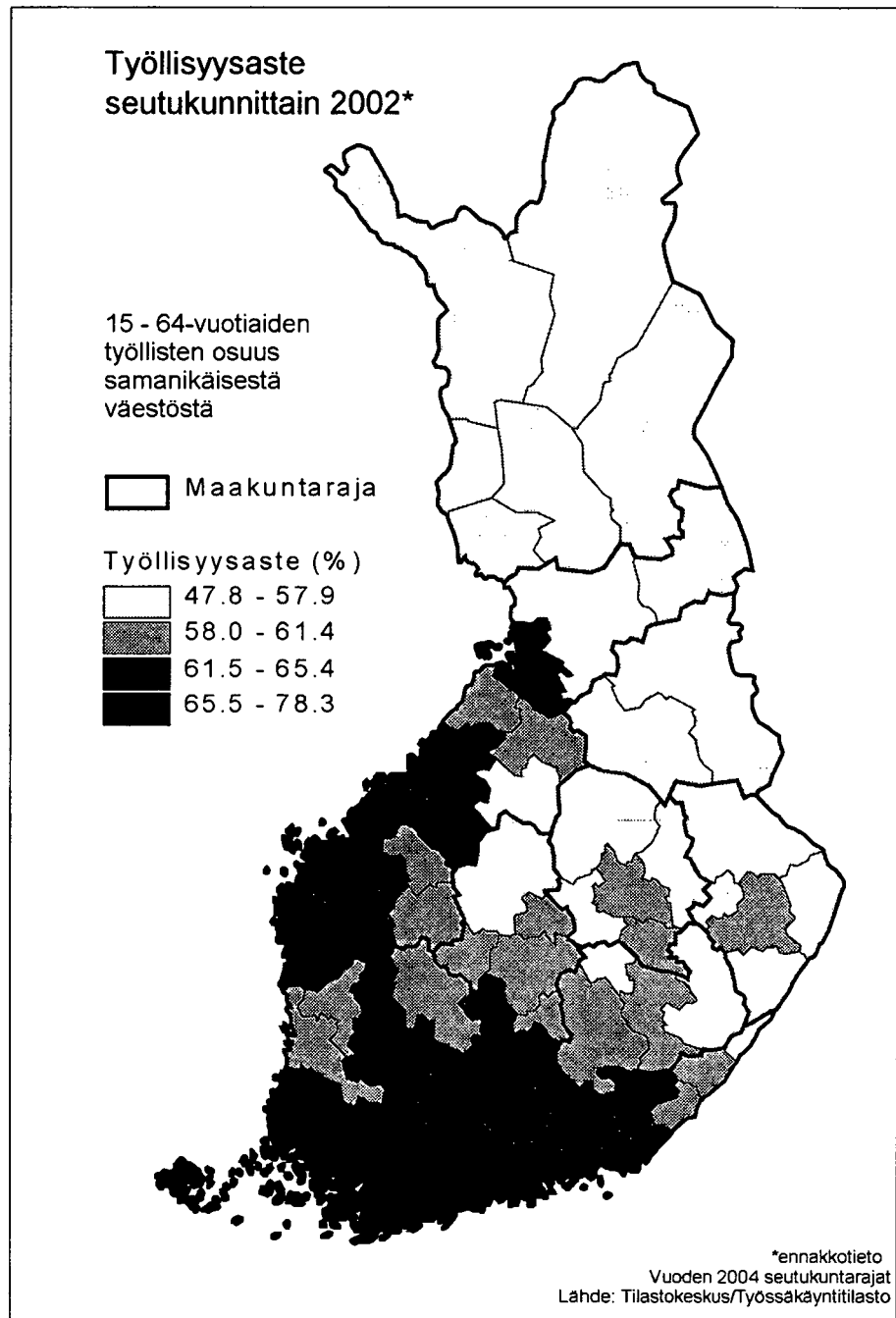

Kuva 6.4. Työpaikkaomavaraisuus seutukunnittain 2002.

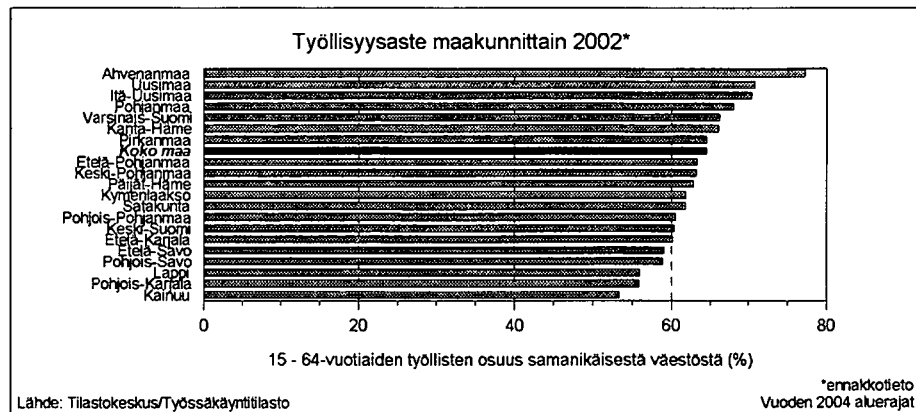

Kuva 6.5. Työpaikkaomavaraisuus maakunnittain 2002.

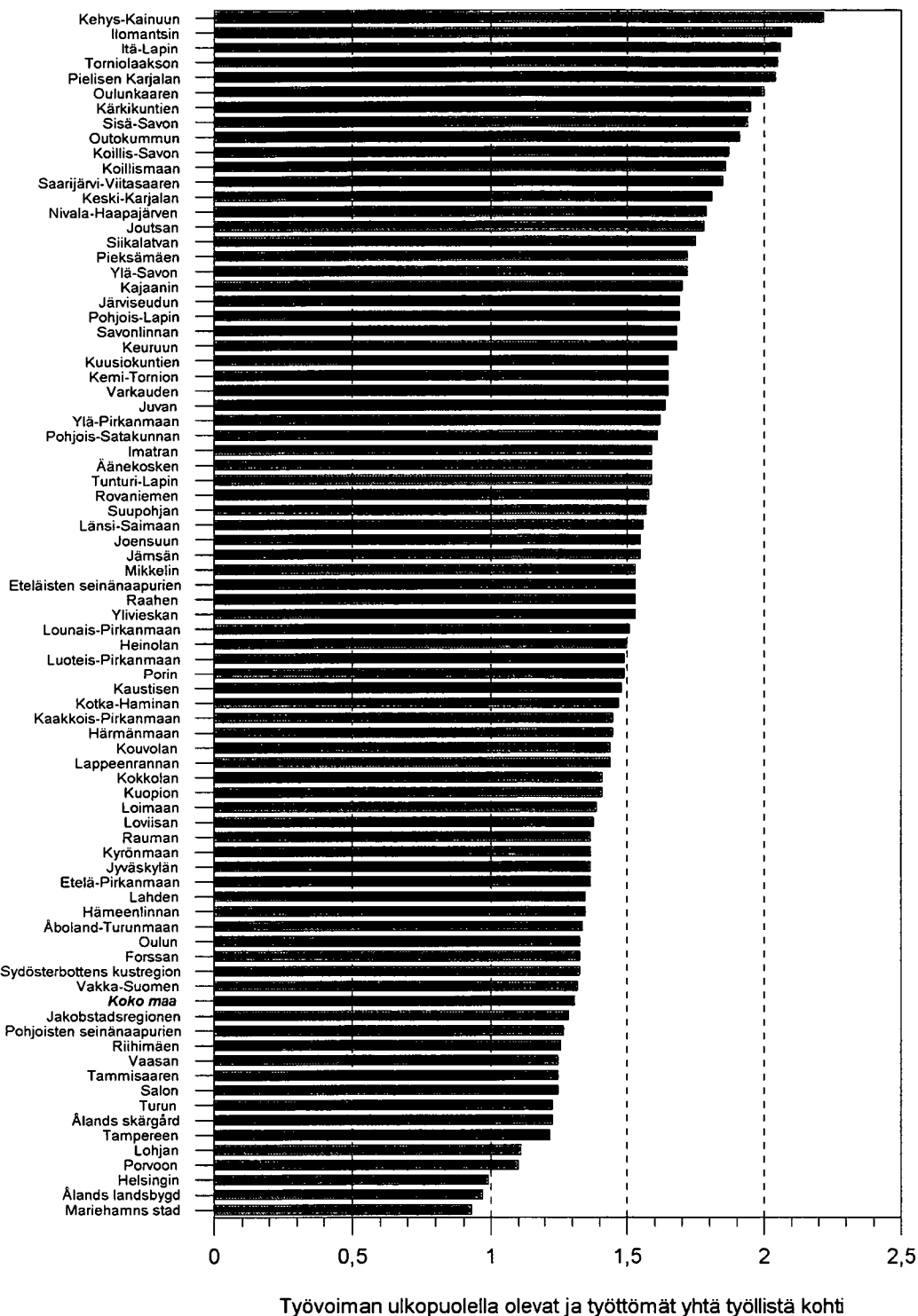

Kuva 6.6. Työllisyysaste seutukunnittain 2002.

Kuva 6.7. Työllisyysaste maakunnittain 2002.

Taloudellinen huoltosuhte seutukunnittain 2002*

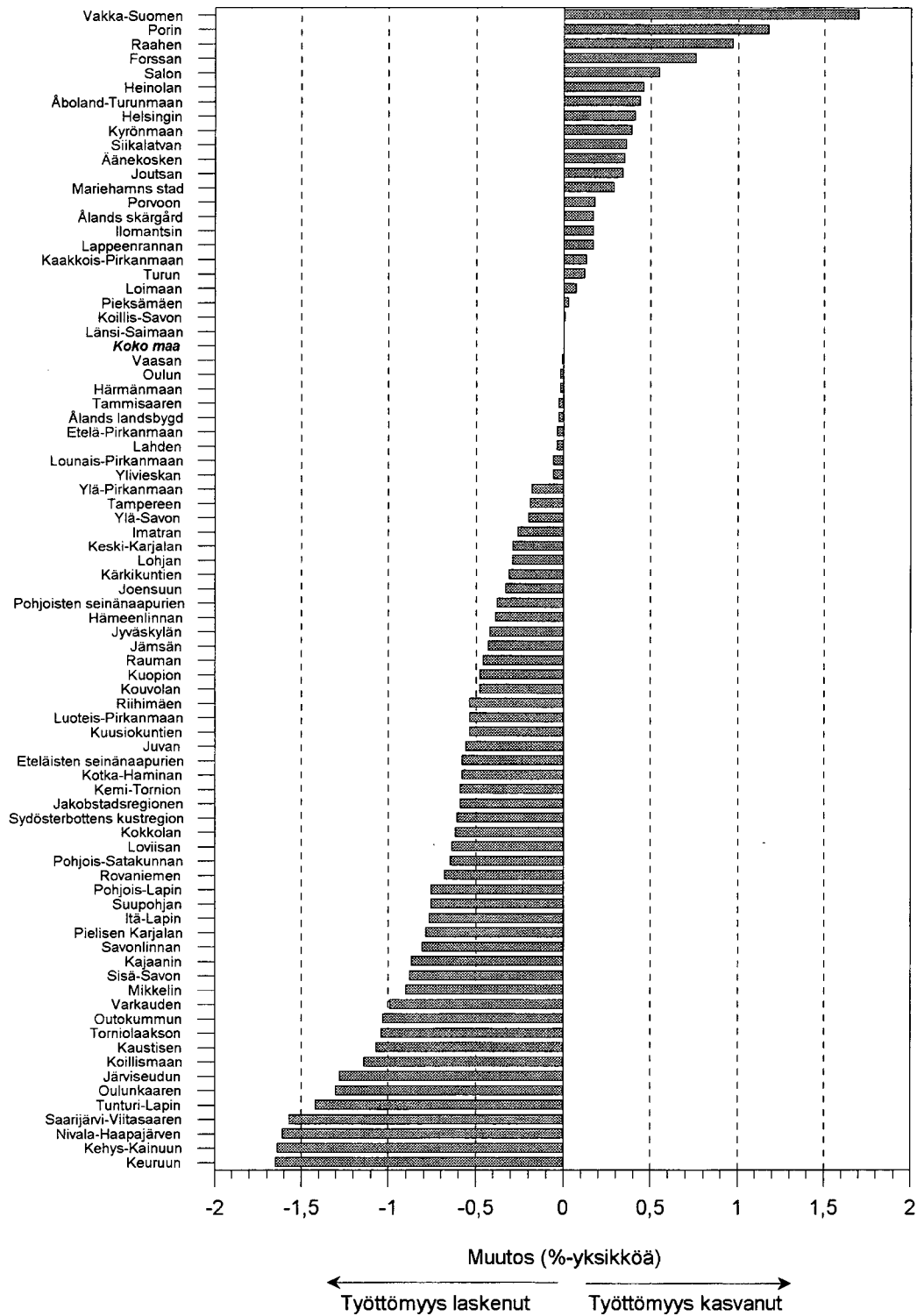

Lähde: Tilastokeskus/Työssäkäyntitilasto

*ennakkotieto
Vuoden 2004 aluerajat

Kuva 6.8. Taloudellinen huoltosuhte seutukunnittain 2002.

Työttömyyden muutos seutukunnittain 2003 - 2004 Maaliskuu 2003 - maaliskuu 2004

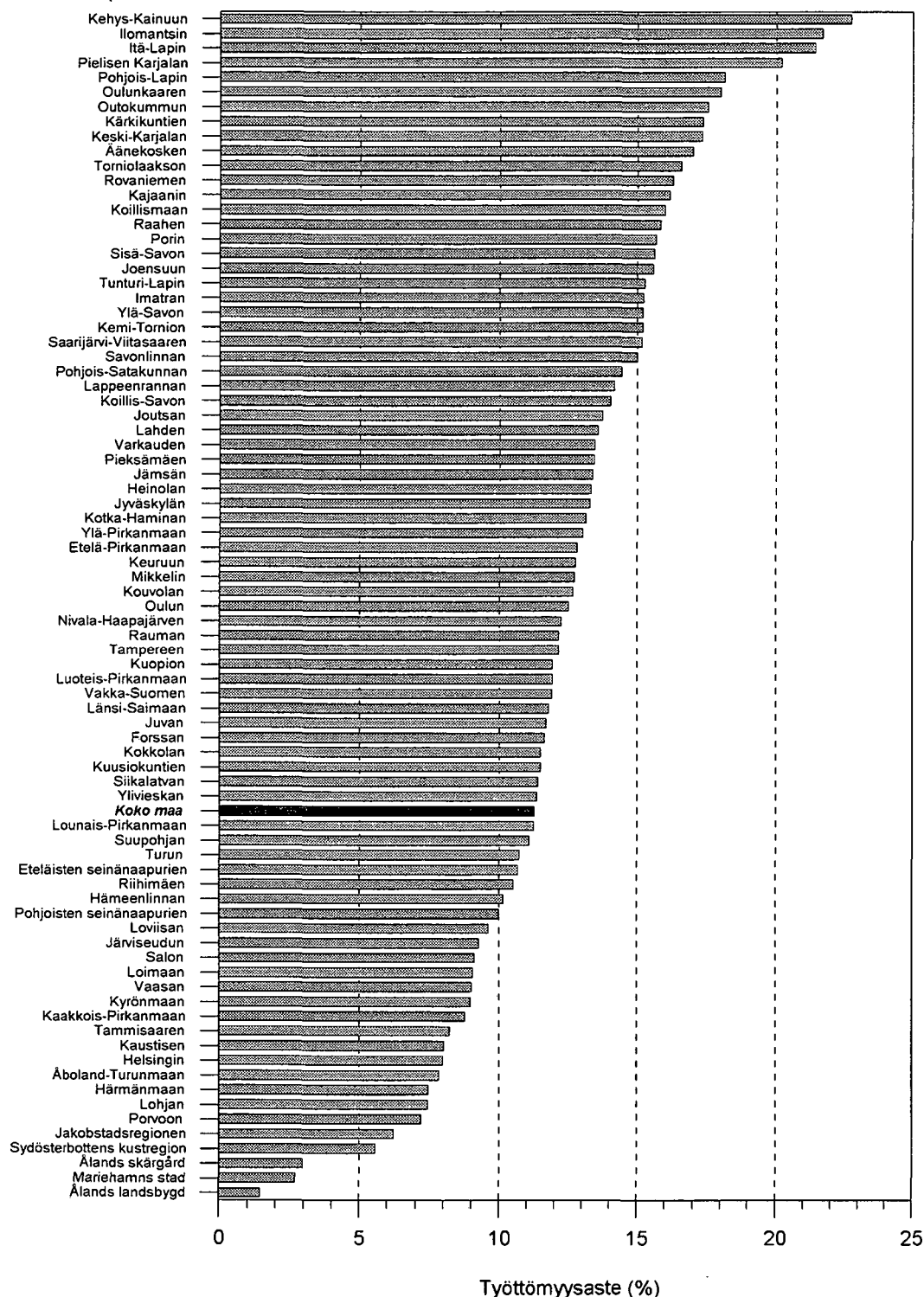

Lähde: Työministeriön tilastot

Vuoden 2004 seutukuntarajat

Kuva 6.9. Työttömyyden muutos seutukunnittain 2003–2004.

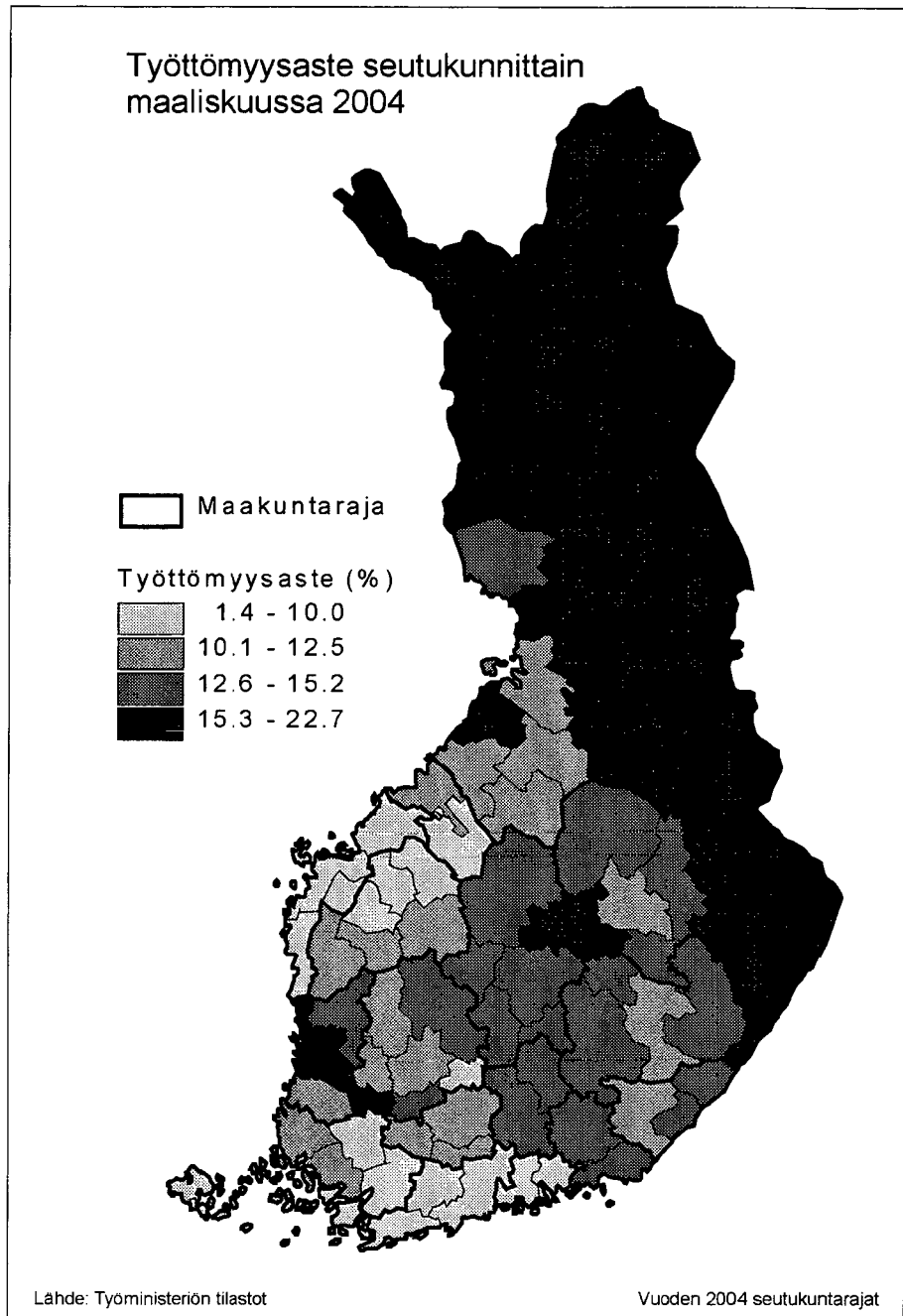
Työttömyysaste seutukunnittain maaliskuussa 2004

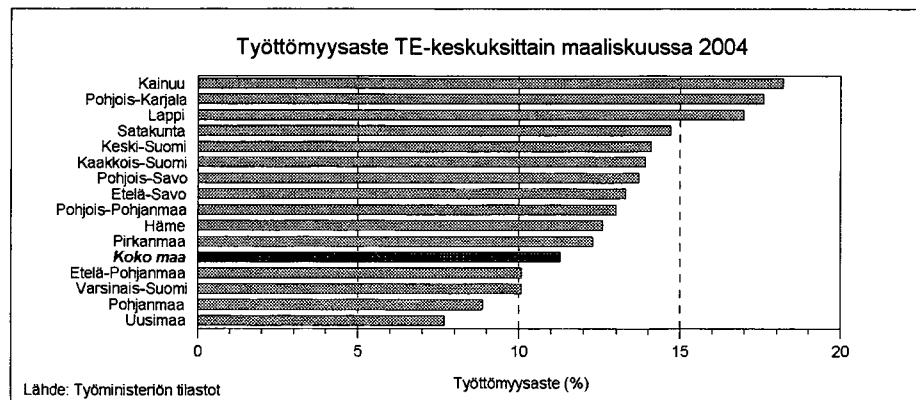
Lähde: Työministeriön tilastot

Vuoden 2004 seutukuntarajat

Kuva 6.10. Työttömyysaste seutukunnittain maaliskuussa 2004.

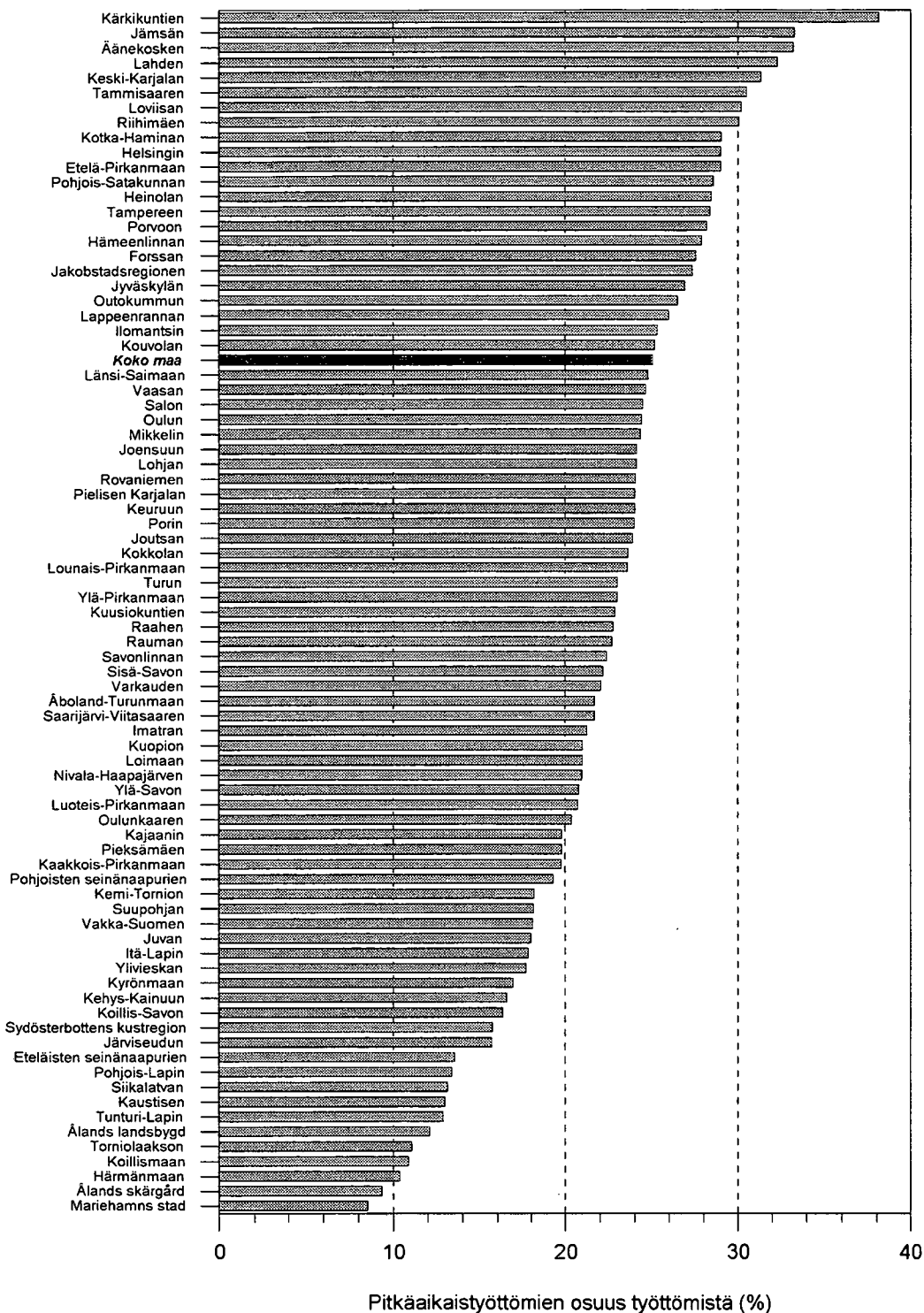

Kuva 6.11. Työttömyysaste seutukunnittain maaliskuussa 2004.

Kuva 6.12. Työttömyysaste TE-keskuksittain maaliskuussa 2004.

Pitkäaikaistyöttömät seutukunnittain maaliskuussa 2004 (osuus työttömistä)

Lähde: Työministeriön tilastot

Vuoden 2004 seutukuntarajat

Kuva 6.13. Pitkäaikaistyöttömät seutukunnittain maaliskuussa 2004 (osuus työttömistä).

Koulutus

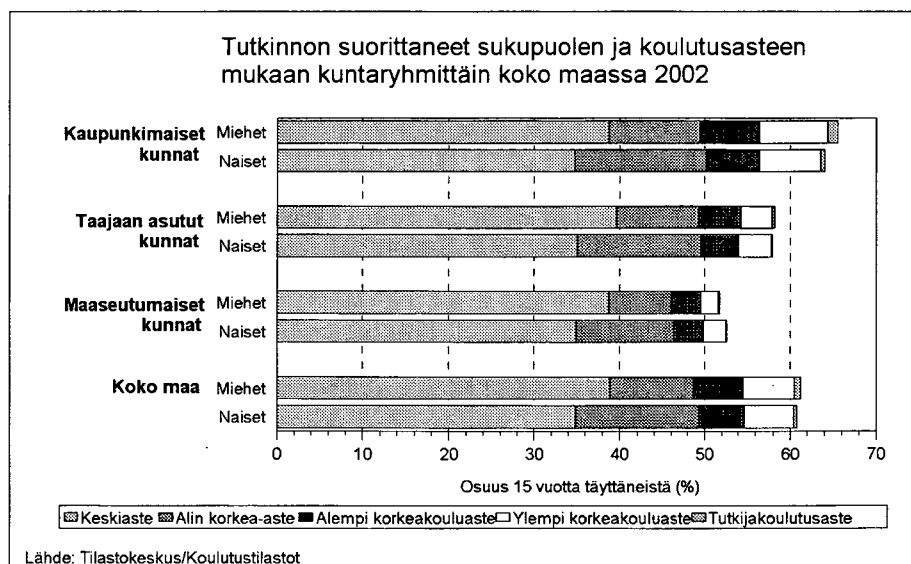
Koulutusastejaottelu noudattaa pääosin koulujärjestelmän rakennetta. *Keskiasteen* koulutuksiksi luetaan ylioppilastutkinnot, 1–3-vuotiset ammatilliset tutkinnot, ammatilliset perustutkinnot, ammattitutkinnot ja erikoisammattitutkinnot. Koulutus kestää pääsääntöisesti 2-3 vuotta. *Korkea-asteen* koulutus jaotellaan; *alin korkea-aste* (mm. tekniikon ja sairaanhoitajan tutkinnot), *alempi korkeakouluaste* (insinöörin tutkinnot), *ylempi korkeakouluaste* (maisteritutkinnot) ja *tutkijakoulutusaste* (lisensiaatin- ja tohtorintutkinnot). Vuonna 2002 koko maan väestöstä keskiasteen opintoja oli suorittanut 36,8 % ja korkea-asteen tutkintoja 24,1 %. Kaupunkimaisissa kunnissa korkeakouluasteen suorittaneita oli eniten.

Tutkinnon suorittanut väestö määritellään 15 vuotta täyttäneestä väestöstä ja heitä oli koko maassa 61,0 % vuonna 2002. Seutukunnittain tarkasteltuna tutkinnon suorittaneiden osuus oli suurin Oulun (69 %) ja pienin Ilomantsin, Viitasaaren, Kaakkoisen Keski-Suomen ja Ålands skärgårdin seutukunnissa. Korkea-asteen tutkinnon suorittaneita oli suhteellisesti eniten Helsingin ja Oulun seutukunnissa.

Koulutustasoa mitataan Tilastokeskuksessa kehitetyllä kolminumeroisella väestön koulutustasomittaimella. Luku osoittaa alueen tutkintojen keskiarvon suhteutettuna 20 vuotta täyttäneeseen väestöön, ja sen kriteerinä on koulutusaika vuosina. Vuonna 2002 väestön koulutustasomittain oli koko maassa keskimäärin 289. Korkein se oli Helsingin seutukunnassa, 354 ja matalin Ilomantsin seutukunnassa, 191.

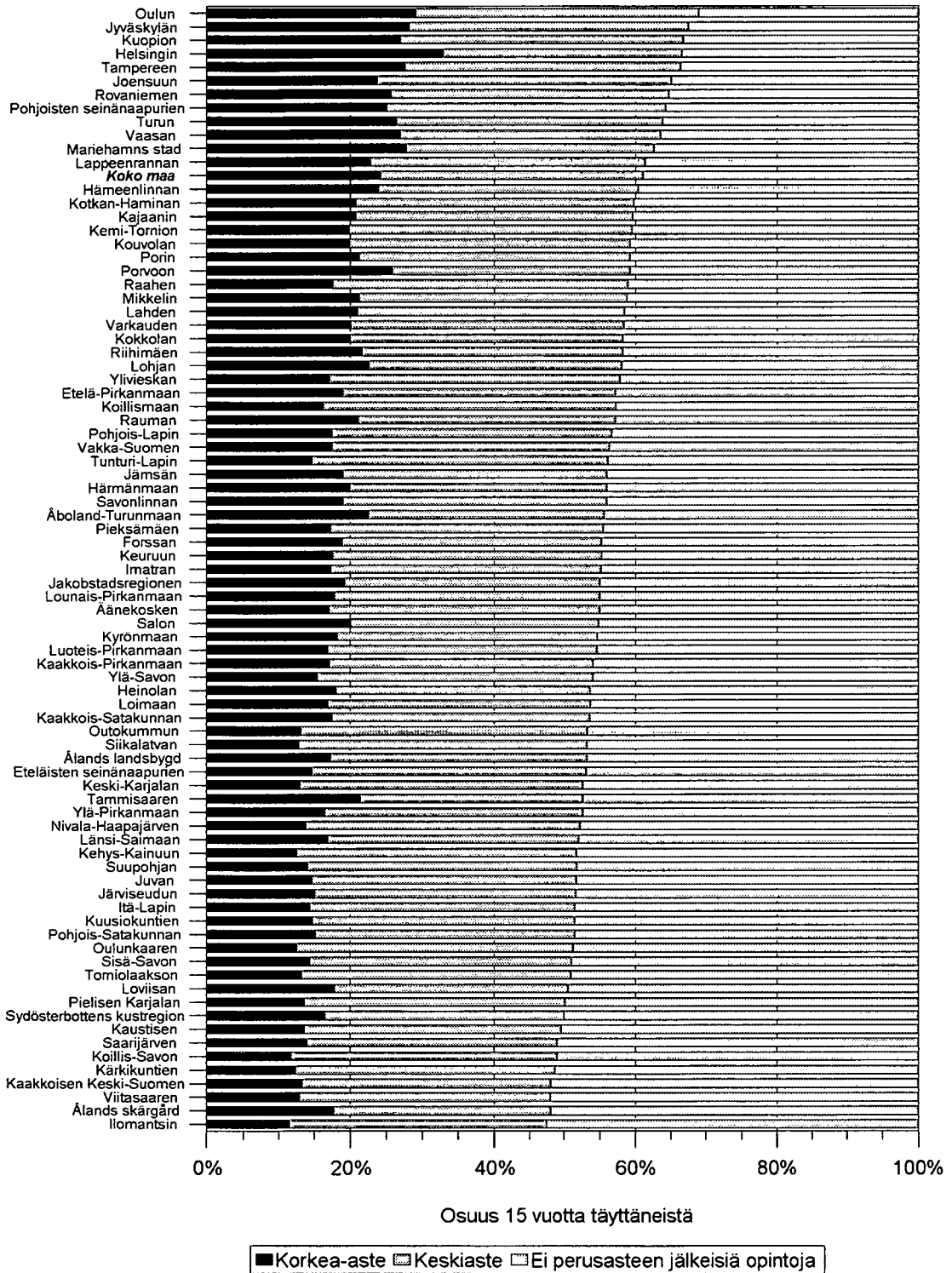
Koko maan työllisistä 7 % työskenteli koulutuksen toimialoilla vuonna 2002 (ennakkotieto).

Kuntien opetus- ja kulttuuritoimen nettokustannukset asukasta kohti olivat vuonna 2002 suurimmat Kainuussa ja pienimmät Kanta-Hämeessä. Seutukunnissa kustannukset vaihtelivat Pohjois-Lapin 1 467 eurosta Länsi-Saimaan 732 euroon asukasta kohti.

Kuva 7.1. Tutkinnon suorittaneet sukupuolen ja koulutusasteen mukaan kuntaryhmittäin koko maassa 2002.

Koulutusaste seutukunnittain 2002

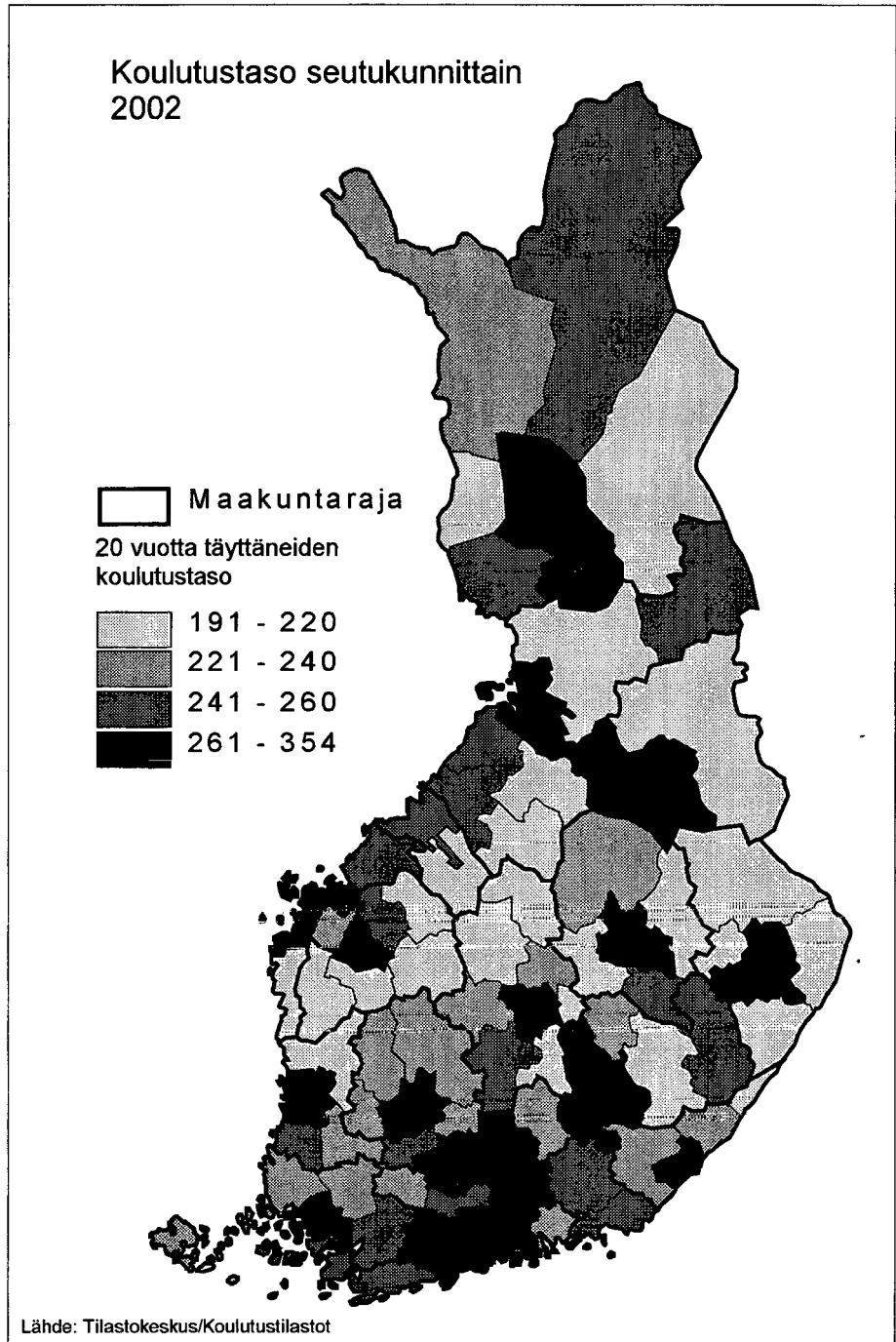

Lähde: Tilastokeskus/Koulutustilastot

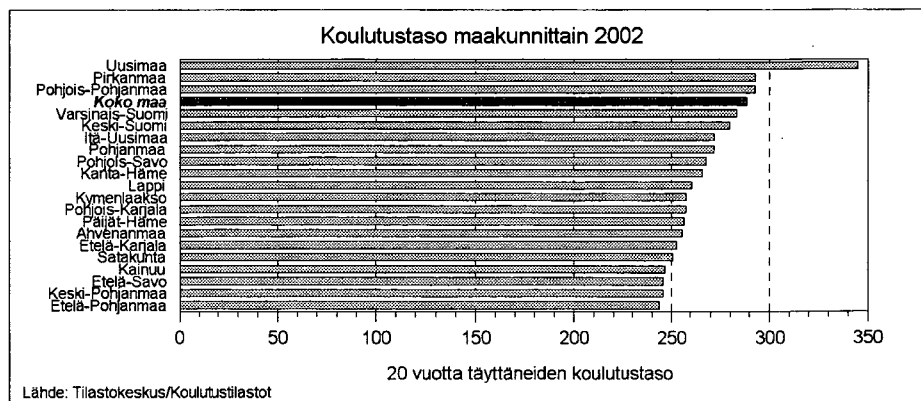
Vuoden 2003 seutukuntarajat

Kuva 7.2. Koulutusaste seutukunnittain 2002.

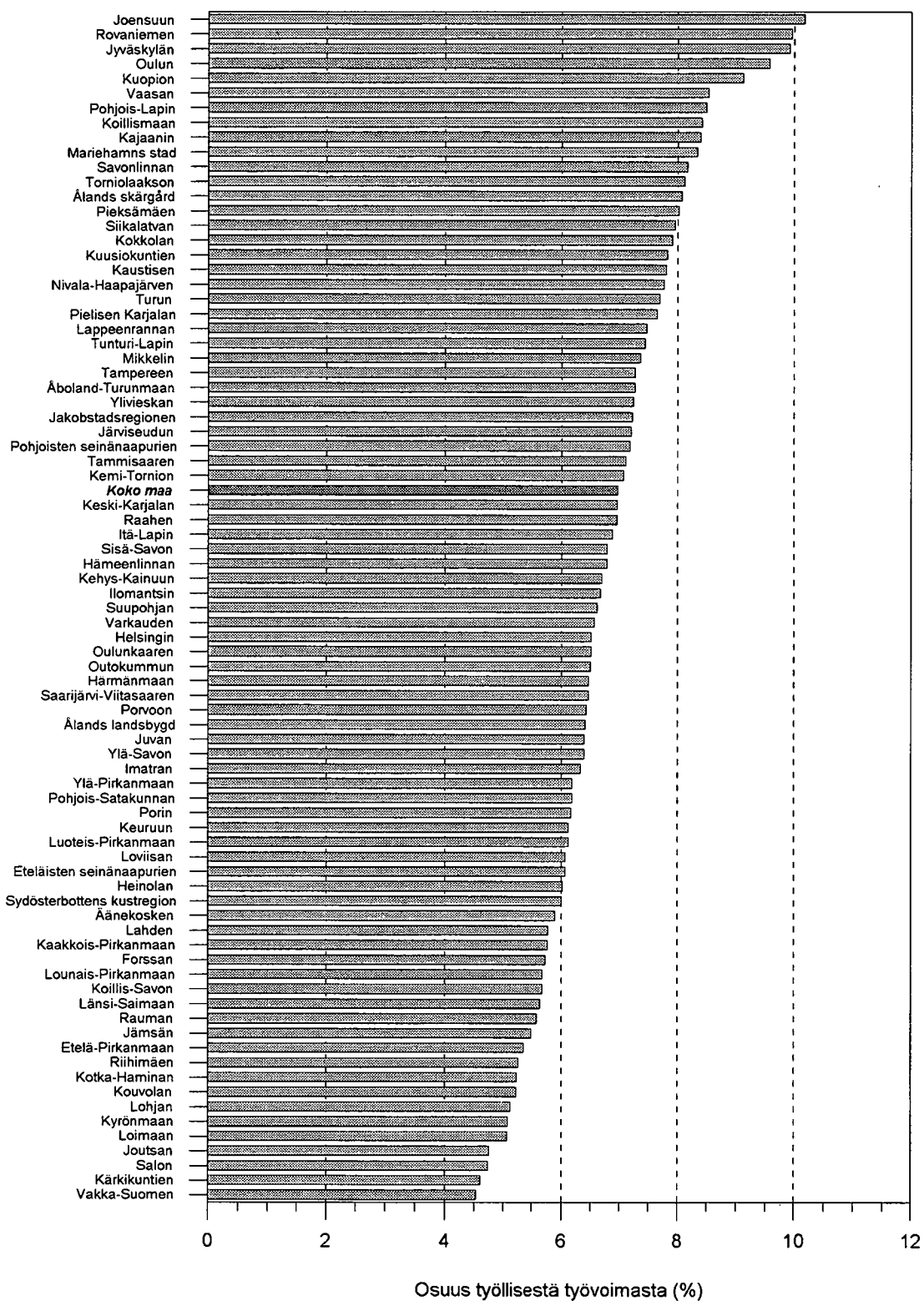

Kuva 7.3. Koulutustaso seutukunnittain 2002.

Kuva 7.4. Koulutustaso maakunnittain 2002.

Koulutuksen työllistävyys seutukunnittain 2002*

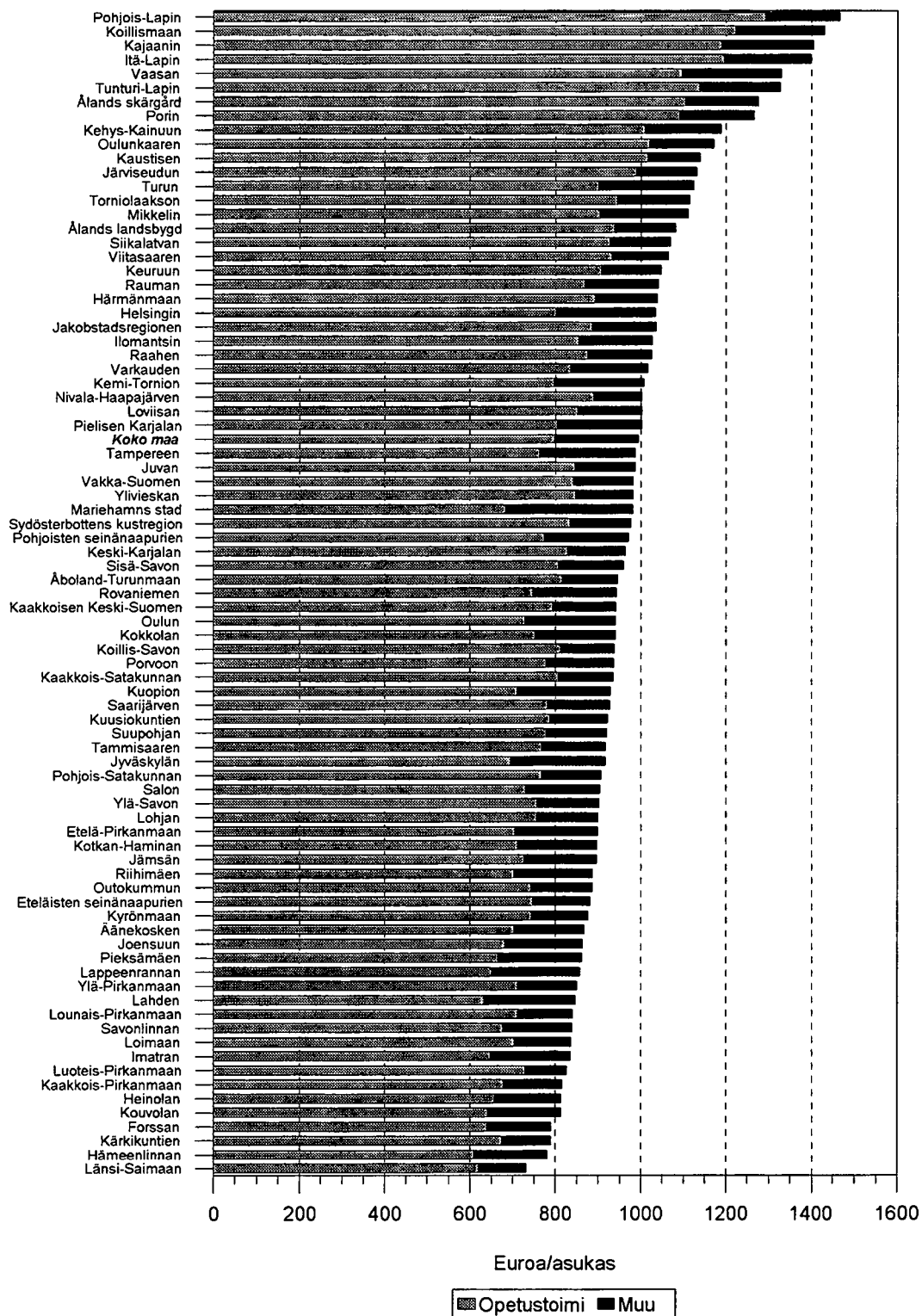

Lähde: Tilastokeskus/Työssäkäyntitilasto

* ennakkotieto
Vuoden 2004 seutukuntarajat

Kuva 7.5. Koulutuksen työllistävyys seutukunnittain 2002.

Kuntien opetus- ja kulttuuritoimen nettokustannukset seutukunnittain 2002

Lähde: Tilastokeskus/Julkinen talous

Vuoden 2003 seutukuntarajat

Kuva 7.6. Kuntien opetus- ja kulttuuritoimen nettokustannukset seutukunnittain 2002.

Terveys- ja sosiaalipalvelut

Yli neljännes koko maan työllisistä naisista työskenteli terveydenhuollon ja sosiaalipalveluiden toimialoilla vuonna 2002 (ennakkotieto). Miehillä vastaava osuus oli huomattavasti vähemmän, reilu 3 %.

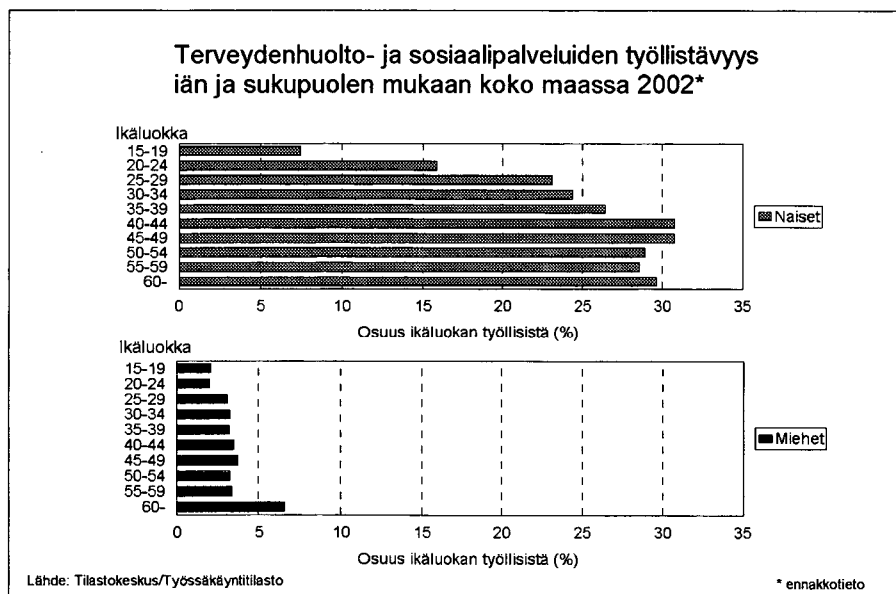
Sosiaali- ja terveystoimen kustannukset koostuvat muun muassa lasten päivähoito-, perusterveydenhuolto- ja erikoissairaanhoidomenoista. Vuonna 2002 sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset olivat asukasta kohti suurimmat Uudellamaalla ja Pohjanmaalla. Seutukuntaakohtaiset kustannukset olivat suurimmat Helsingin seutukunnassa, lähes 2 400 euroa asukasta kohti. Pohjoisten seinänaapurien seutukunnassa sosiaali- ja terveystoimesta koitui kustannuksia vain hieman yli 1 800 euroa/asukas.

Lasten päivähoiton nettokustannukset olivat suurimmat Helsingin seutukunnassa, yli 440 euroa asukasta kohti. Kärkikuntien ja Koillis-Savon seutukunnissa nämä menot olivat puolestaan verraten pienet, alle 170 euroa asukasta kohti.

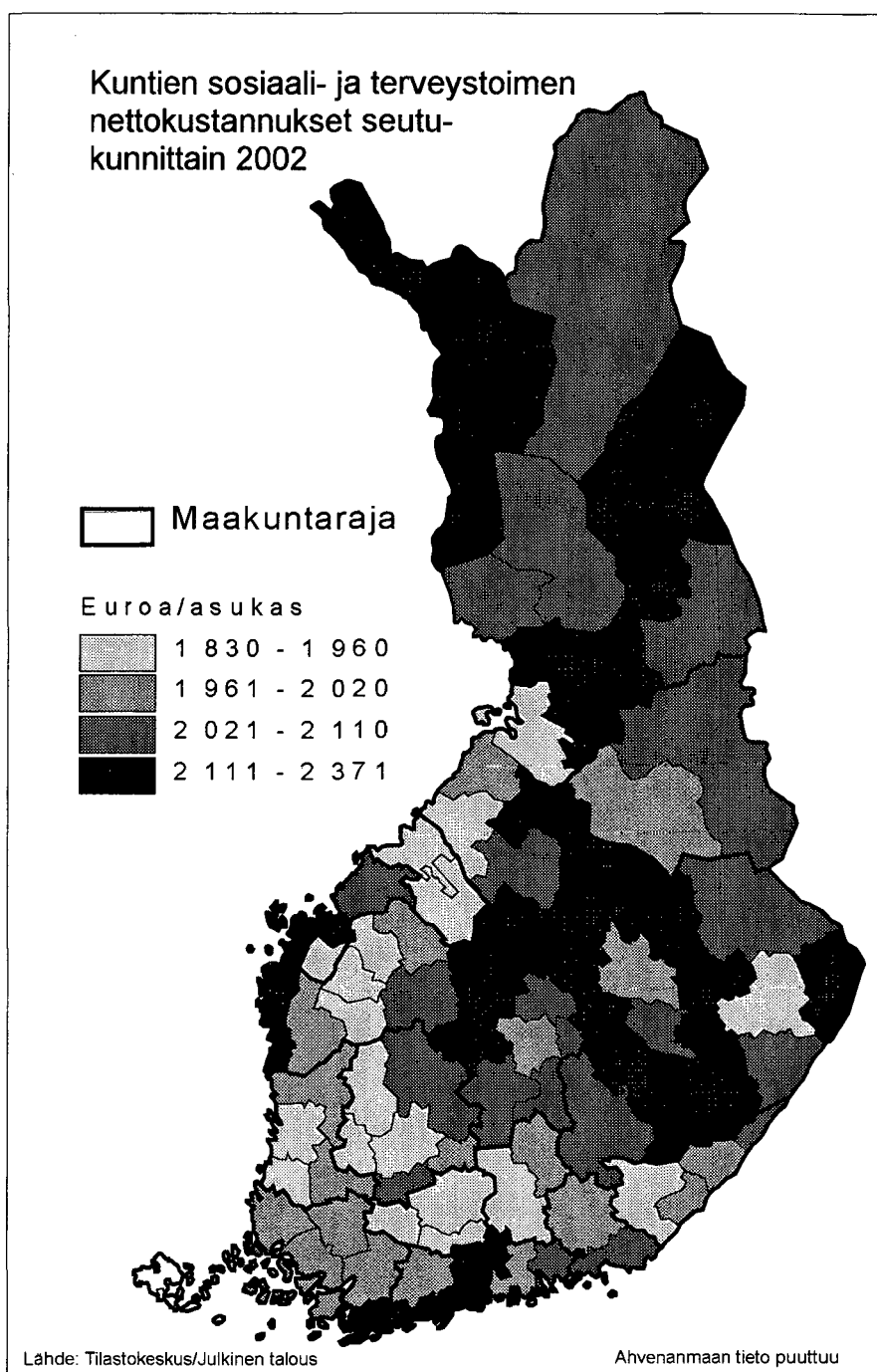
Perusterveydenhuollon nettokustannukset asukasta kohti vaihtelivat Torniolaakson seutukunnan 700 eurosta Forssan, Porvoon ja Kuopion seutukuntien alle 330 euroon. Erikoissairaanhoidon nettokustannukset olivat korkeimmat Sydösterbottens kustregionin ja Tammisaaren seutukunnissa. Ahvenanmaan seutukuntien osalta näitä tietoja ei ole eritelty.

Kotipalvelun nettokustannukset vaihtelivat Pohjoisten seinänaapurien reilusta 50 eurosta Torniolaakson seutukunnan vajaan 200 euroon asukasta kohti. Vastaava arvo oli Manner-Suomessa keskimäärin 76 euroa. Toimeentulotukimenot olivat 1 650 euroa tapausta / perhettä kohti.

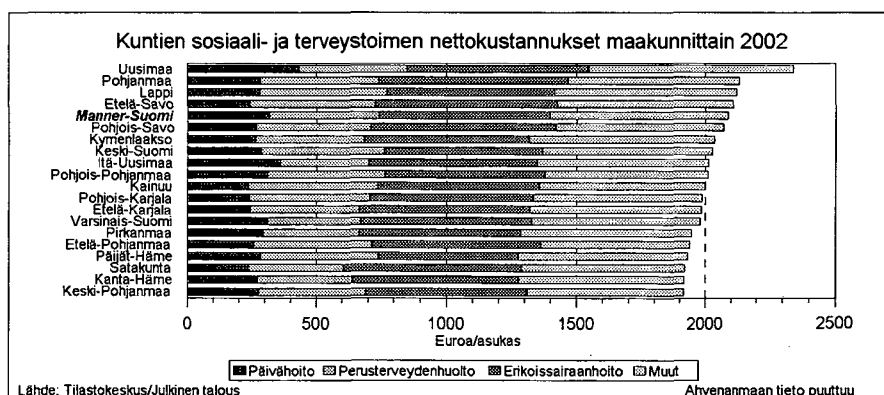
Seutukuntaakohtaiset kunnallistalouden tunnusluvut ovat kuntien yhteenlaskettuja lukuja. *Verrattaessa lukuja toisiin alueisiin ja keskiarvoihin tulee muistaa, että kuntien tapa tuottaa palveluja eroaa toisistaan.*

Kuva 8.1. Terveydenhuolto- ja sosiaalipalveluiden työllistävyys iän ja sukupuolen mukaan koko maassa 2002.

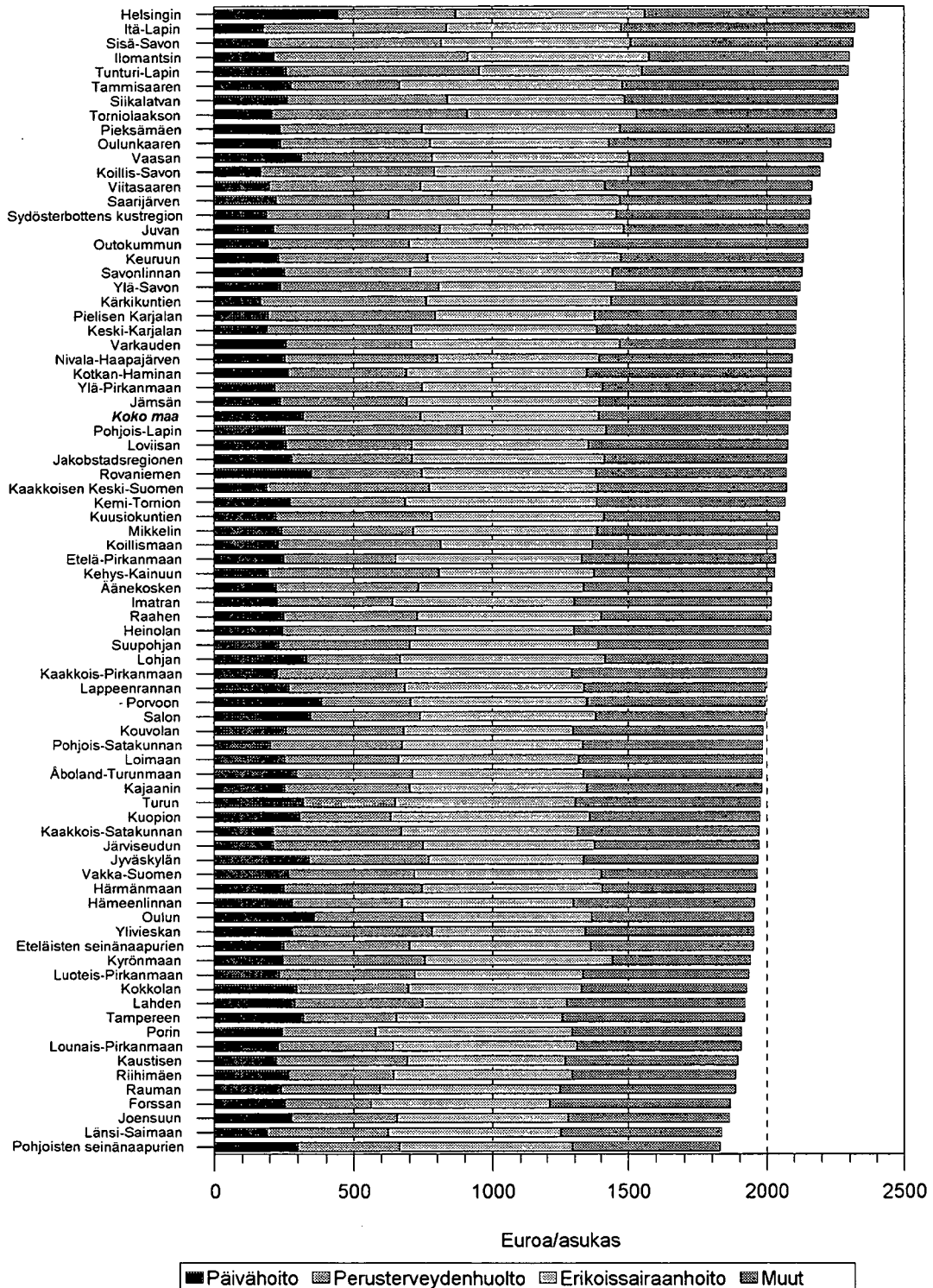

Kuva 8.2. Kuntien sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset seutukunnittain 2002.

Kuva 8.3. Kuntien sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset maakunnittain 2002.

Kuntien sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset seutukunnittain 2002

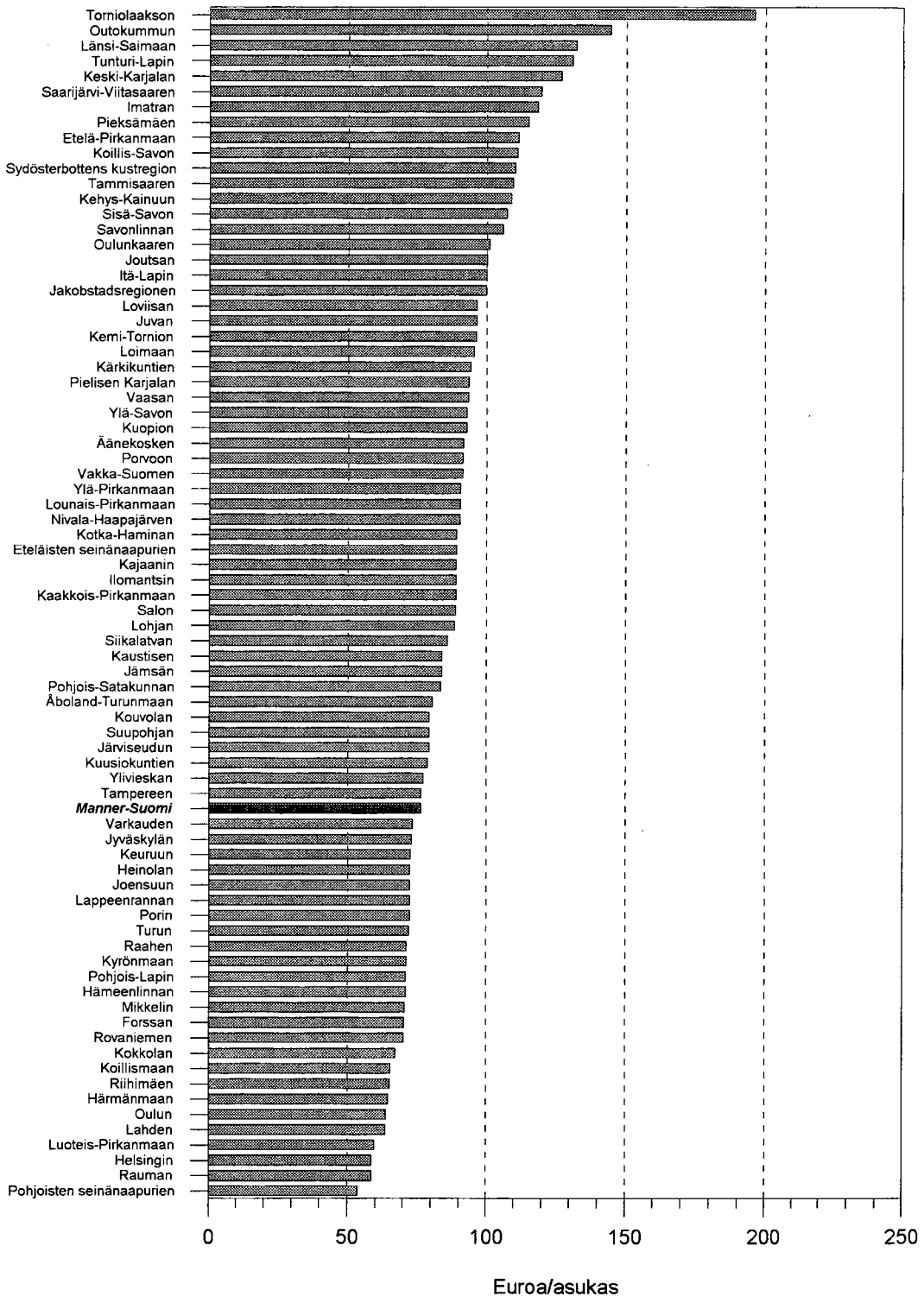

Lähde: Tilastokeskus/Julkinen talous

Vuoden 2003 seutukuntarajat
Ahvenanmaan seutukuntien tieto puuttuu

Kuva 8.4. Kuntien sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset seutukunnittain 2002.

Kuntien kotipalvelun nettokustannukset seutukunnittain 2002

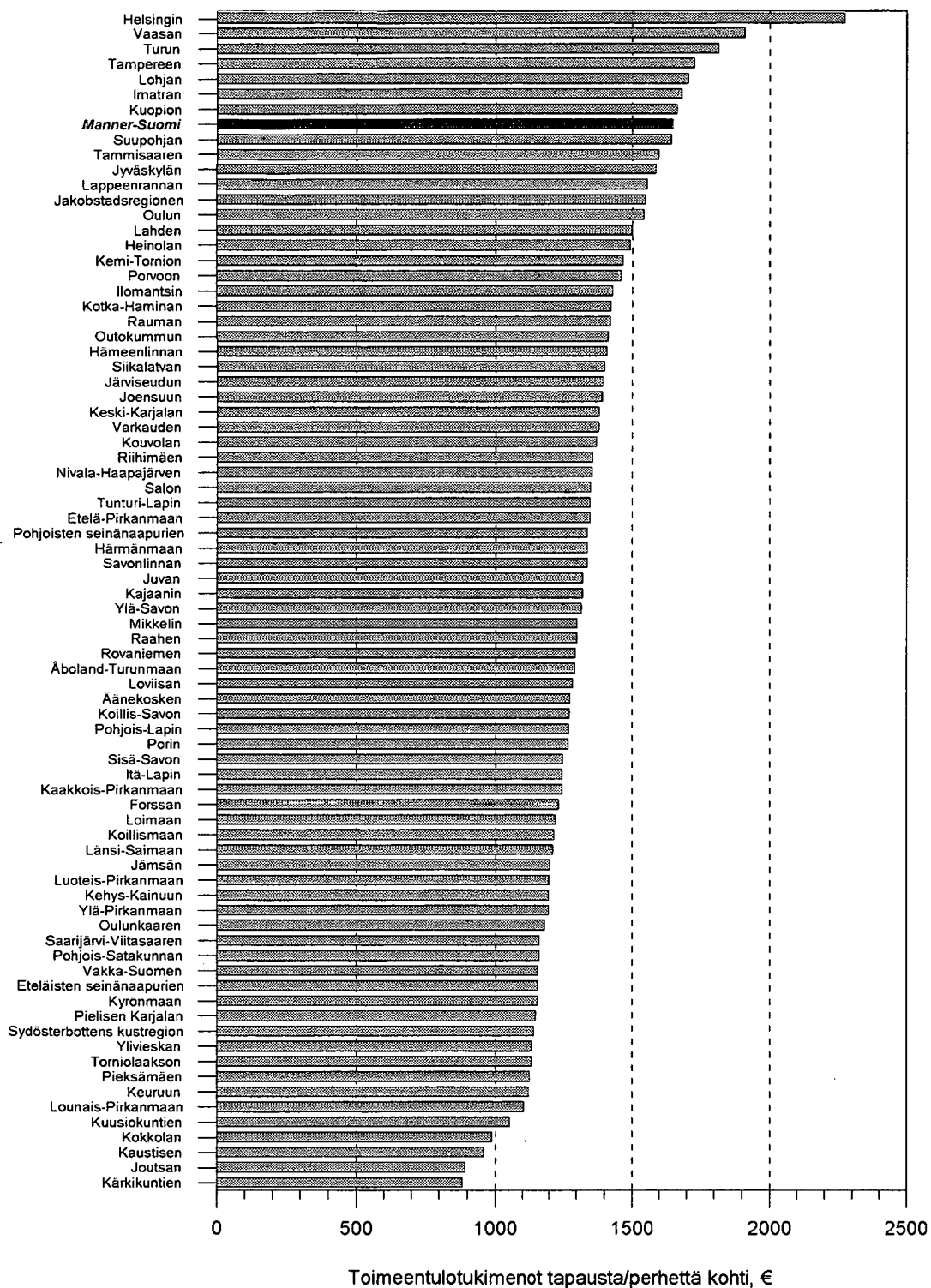
Vuoden 2004 seutukuntarajat

Lähde: Tilastokeskus/Julkinen talous

Ahvenanmaan seutukuntien tieto puuttuu

Kuva 8.5. Kuntien kotipalvelun nettokustannukset seutukunnittain 2002.

Kuntien toimeentulotukimenot seutukunnittain 2002

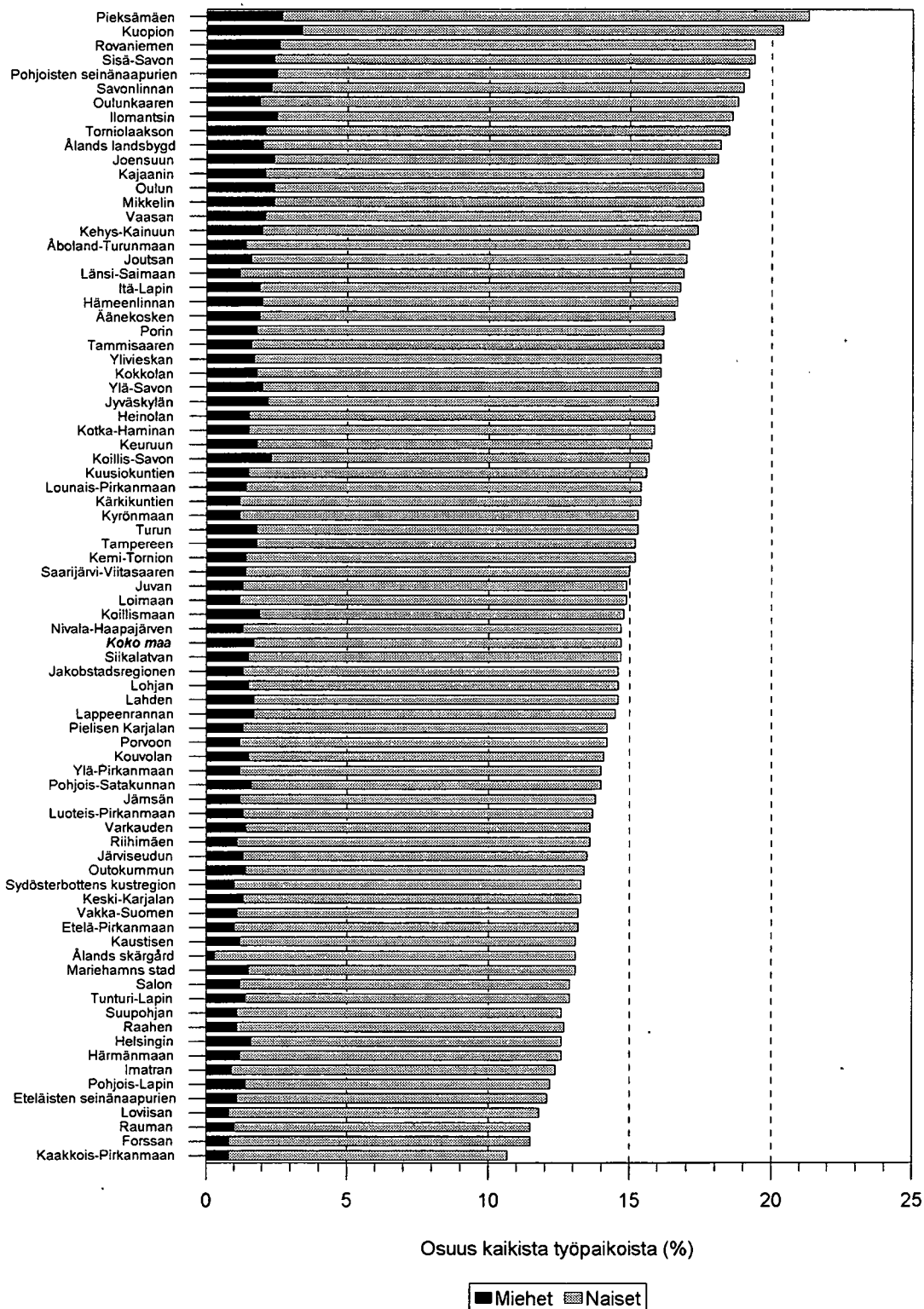
Vuoden 2004 seutukuntarajat
Lähde: Tilastokeskus/Julkinen talous

Ahvenanmaan seutukuntien tieto puuttuu

Kuva 8.6. Kuntien toimeentulotukimenot seutukunnittain 2002.

Terveysthuolto- ja sosiaalipalveluiden työpaikat sukupuolen mukaan seutukunnittain 2002*

Lähde: Tilastokeskus/Työssäkäyntitilasto

* ennakkotieto
Vuoden 2004 seutukuntarajat

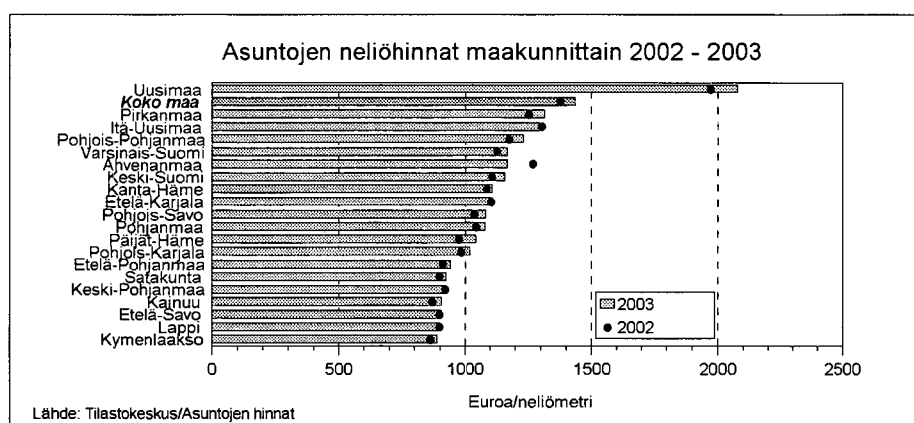
Kuva 8.7. Terveysthuolto- ja sosiaalipalveluiden työpaikat sukupuolen mukaan seutukunnittain 2002.

Asuminen ja rakentaminen

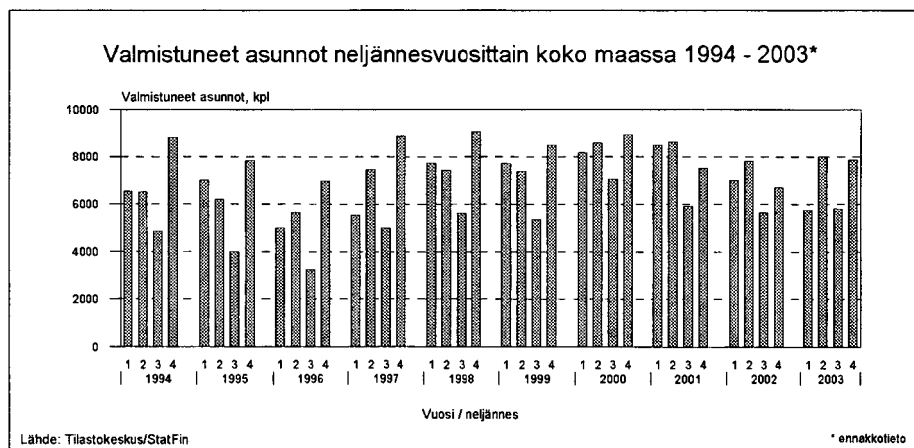
Asunto-osakehuoneistojen velaton keskihinta oli koko maassa 1 438 euroa neliömetriltä vuonna 2003. Uudellamaalla asunnot olivat huomattavasti kalliimpia kuin muualla maassa, siellä neliöhinnat olivat keskimäärin 2 080 euroa. Kymenlaaksosta ja Lapissa huoneiston sai edullisimpaan hintaan. Päijät-Hämeessä, Uudellamaalla ja Pirkanmaalla keskimääräiset hinnat nousivat yli 5 % vuodesta 2002.

Vuonna 2003 (ennakkotieto) valmistui koko maassa yli 27 400 asuntoa, mikä on 5 300 asuntoa vähemmän kuin tarkastelujakson kiivaimpana aikana, vuonna 2000. Asuntotuotanto oli suhteessa vilkkainta Oulun ja Jyväskylän seutukunnissa. Vähiten asuntoja valmistui Joutsan seutukuntaan. Vuonna 2002 rakennuksia valmistui asukasluvuun nähden eniten Länsi-Saimaan seutukuntaan ja vähiten Rovaniemen seutukuntaan.

Omistusasunnoissa asuvien asutokuntien osuus oli Ålands landsbygdnin seutukunnassa suurin ja Mariehamns stadin seutukunnassa pienin vuonna 2002. Samana vuonna ei vakinaisessa asuinkäytössä olevien asuntojen osuus oli suurin Tunturi-Lapin ja Torniolaakson seutukunnissa. Asunnon ei katsota olevan vakituksessa asuinkäytössä, mikäli siinä on väestön keskusrekisterin mukaan vain tilapäisiä asukkaita tai ei lainkaan asukkaita.

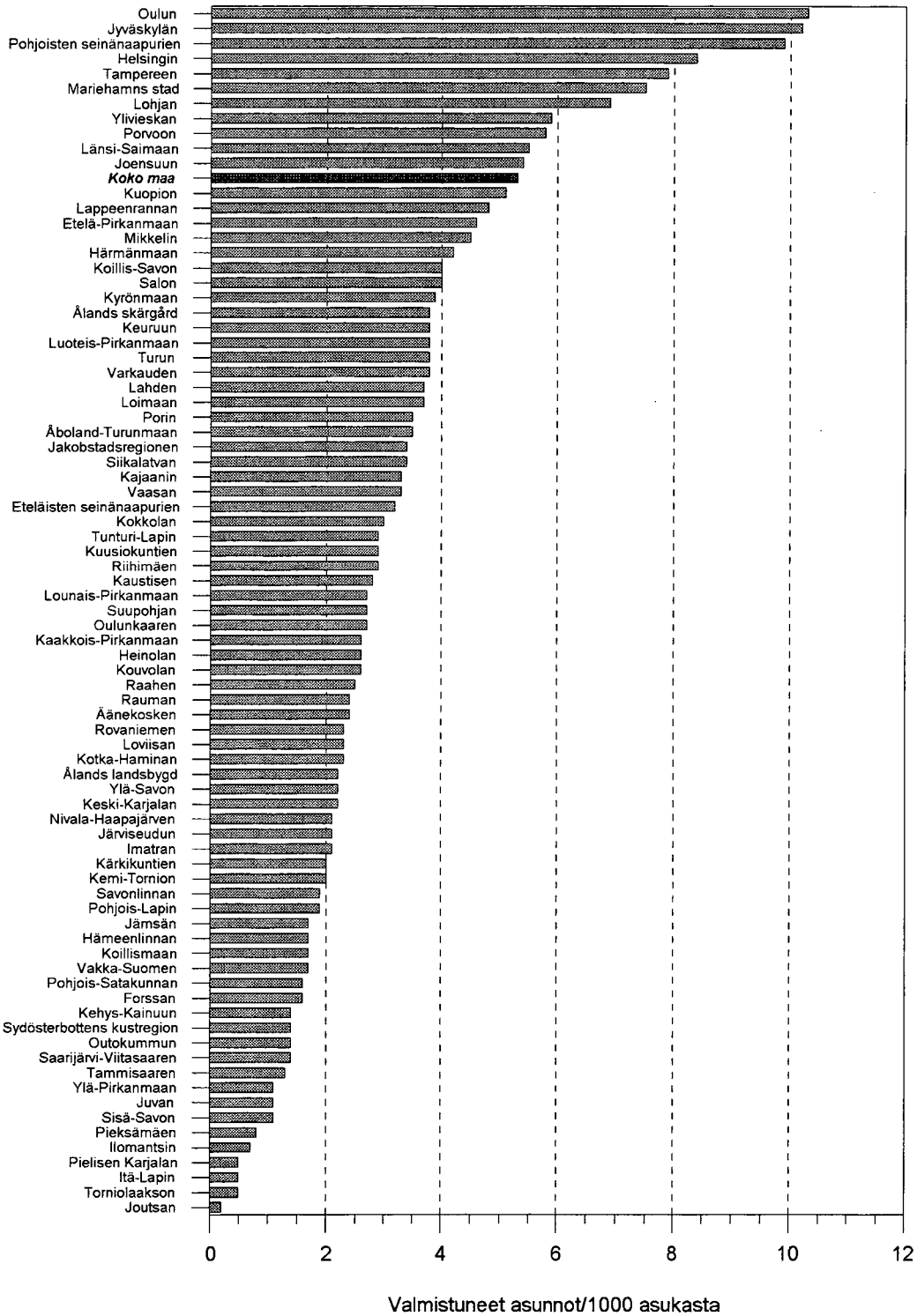

Kuva 9.1. Asuntojen neliöhinnat maakunnittain 2002–2003.

Kuva 9.2. Valmistuneet asunnot neljännesvuosittain koko maassa 1994–2003.

Asuntotuotanto seutukunnittain 2003*

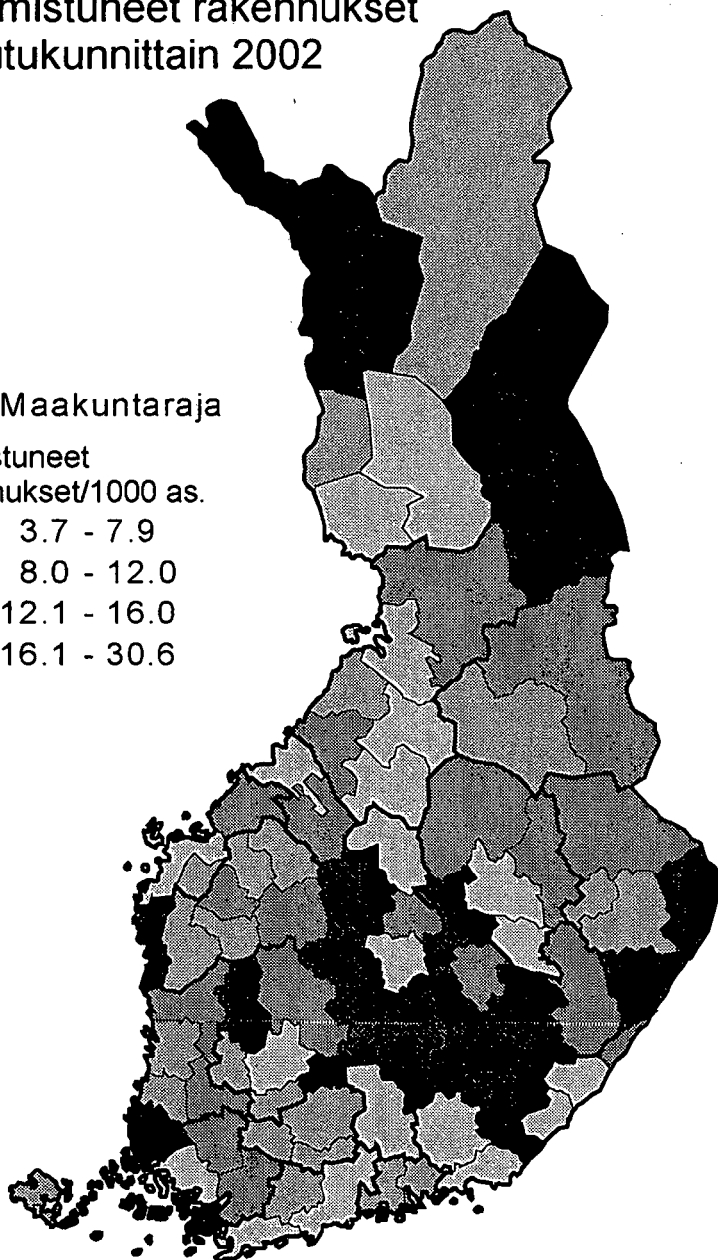
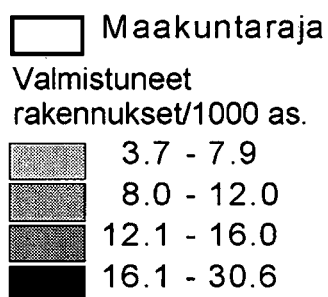
Vuoden 2004 seutukuntarajat

Lähde: Tilastokeskus/Rakentamisen suhdanteet

*ennakkotieto

Kuva 9.3. Asuntotuotanto seutukunnittain 2003.

Valmistuneet rakennukset seutukunnittain 2002

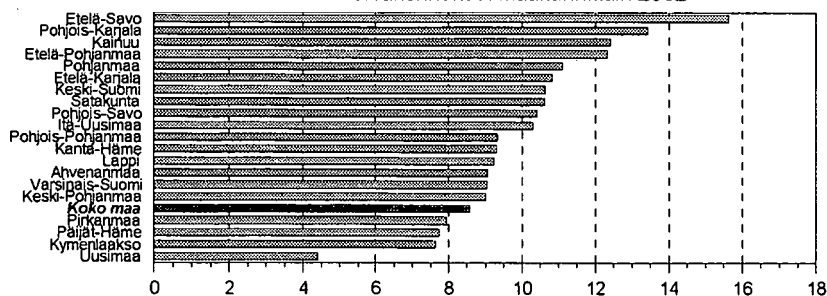

Lähde: Tilastokeskus/Altika

Sisältää uudet rakennukset ja rakennusten laajennukset

Kuva 9.4. Valmistuneet rakennukset seutukunnittain 2002.

Valmistuneet rakennukset maakunnittain 2002

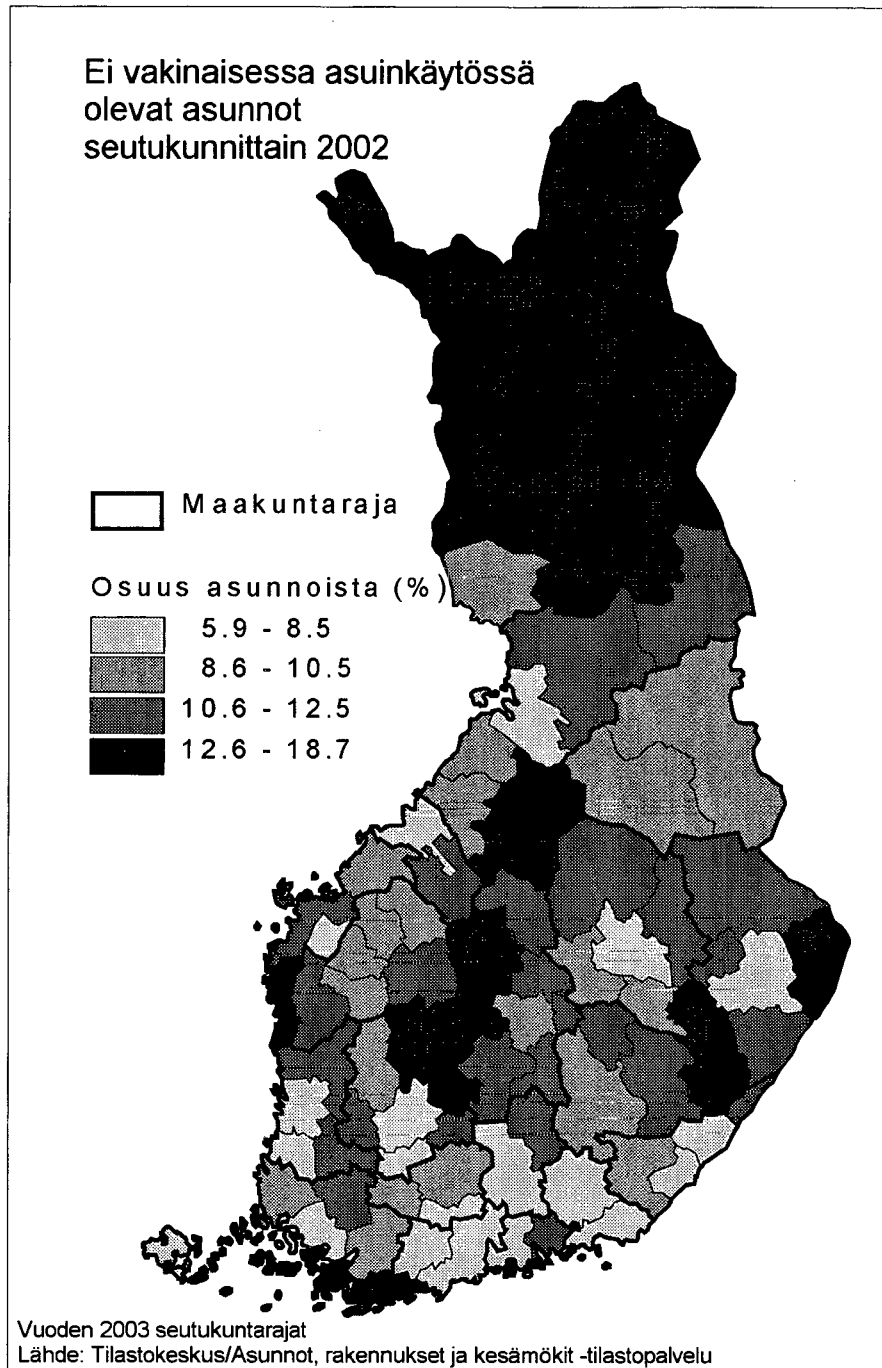

Lähde: Tilastokeskus/Altika

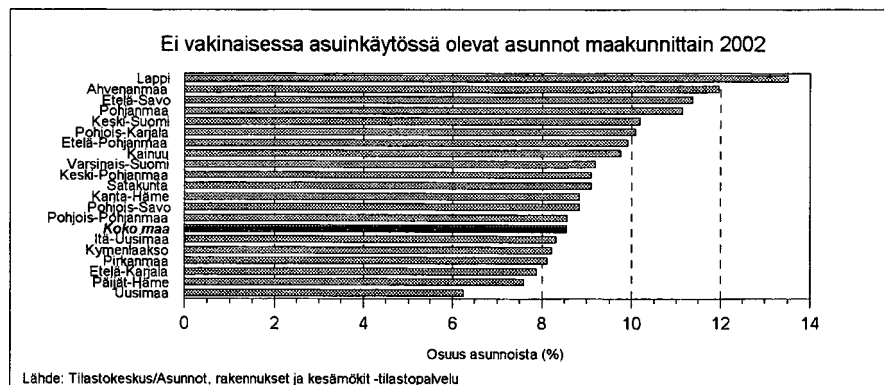
Valmistuneet rakennukset/1000 asukasta

Sisältää uudet rakennukset ja rakennusten laajennukset

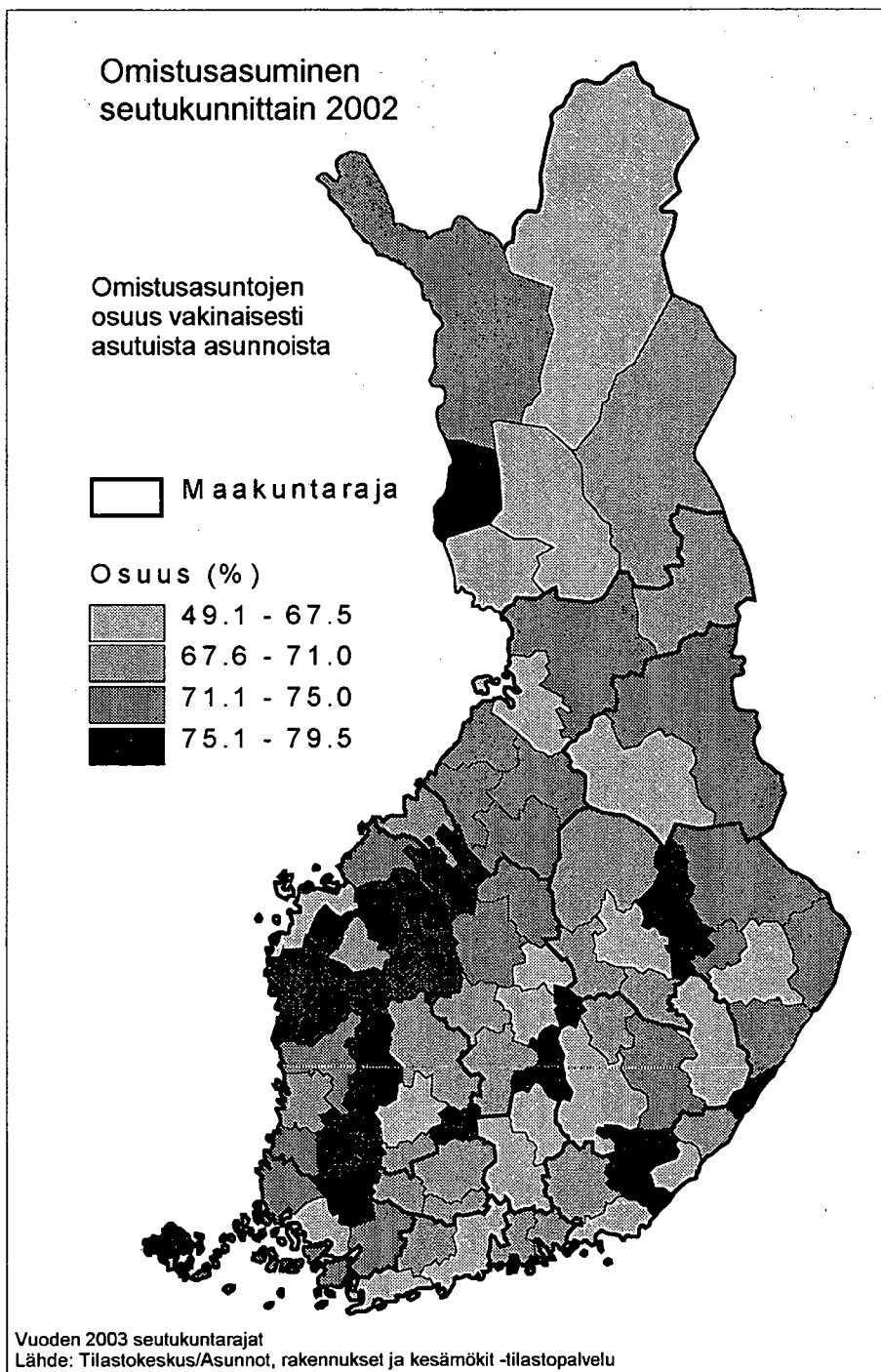
Kuva 9.5. Valmistuneet rakennukset maakunnittain 2002.

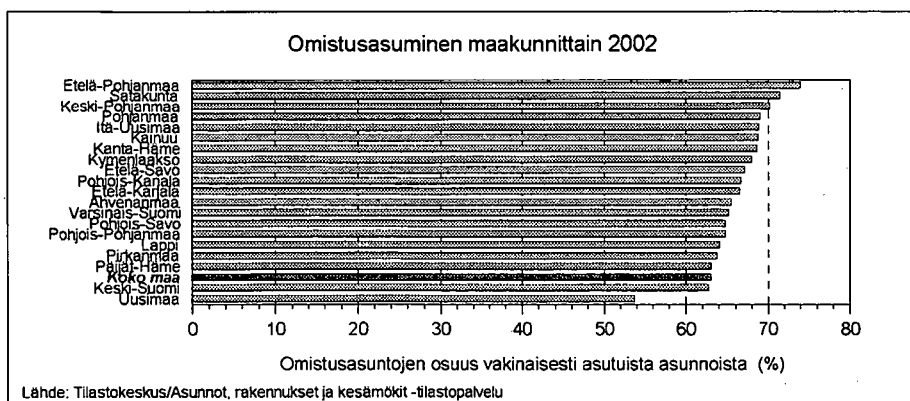
Kuva 9.6. Ei vakinaisessa asuinkäytössä olevat asunnot seutukunnittain 2002.

Kuva 9.7. Ei vakinaisessa asuinkäytössä olevat asunnot maakunnittain 2002.

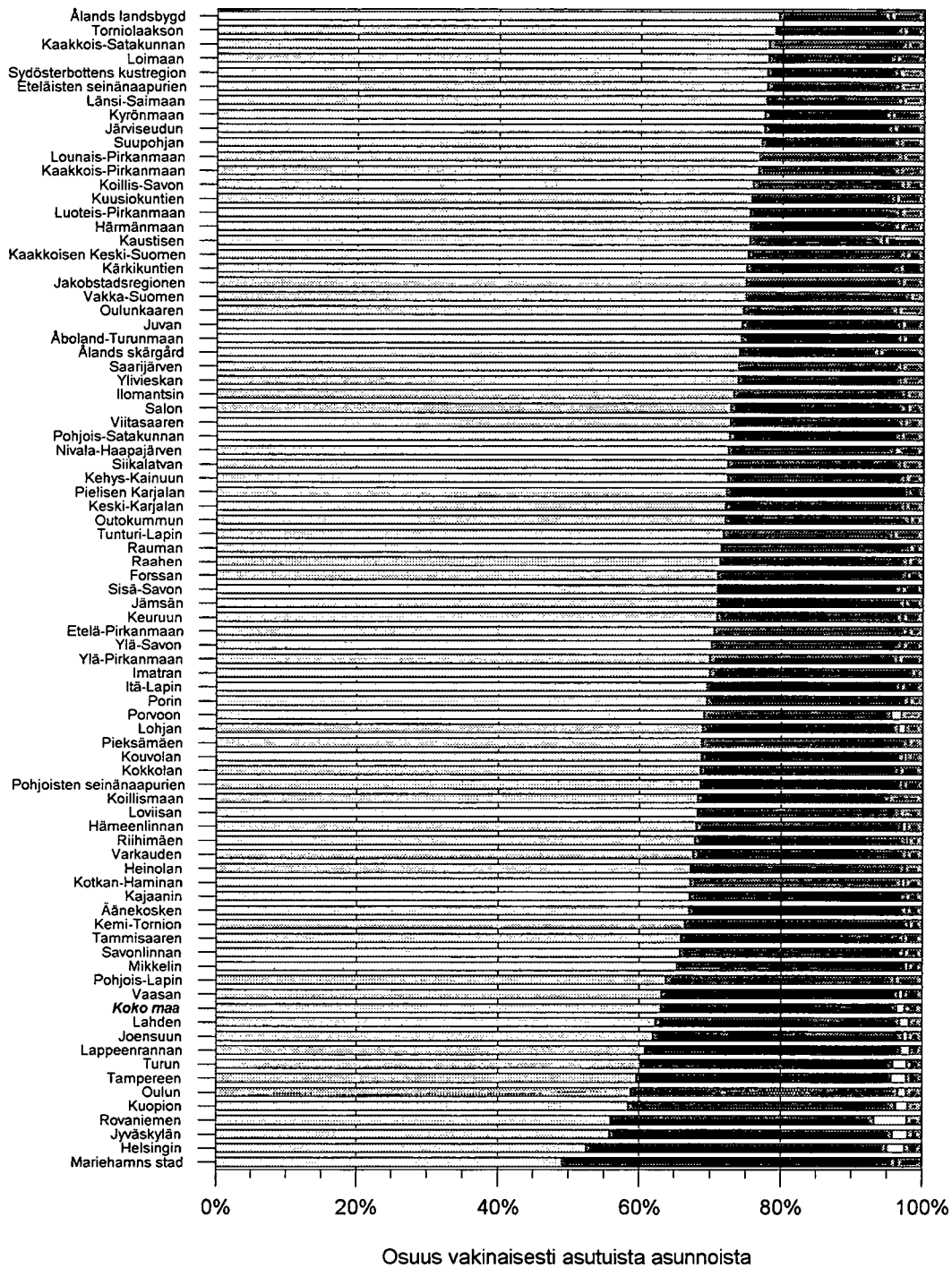

Kuva 9.8. Omistusasuminen seutukunnittain 2002.

Kuva 9.9. Omistusasuminen maakunnittain 2002.

Asuntojen hallintaperuste seutukunnittain 2002

Vuoden 2003 seutukuntarajat

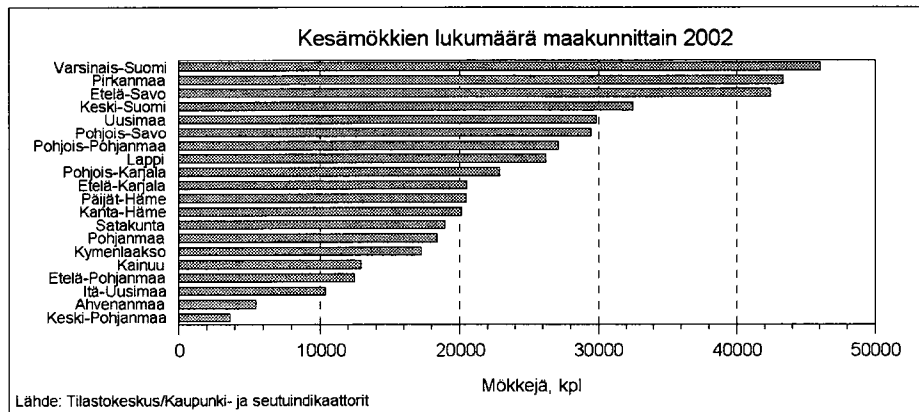
Lähde: Tilastokeskus/Asunnot, rakennukset ja kesämökkit -tilastopalvelu

Kuva 9.10. Asuntojen hallintaperuste seutukunnittain 2002.

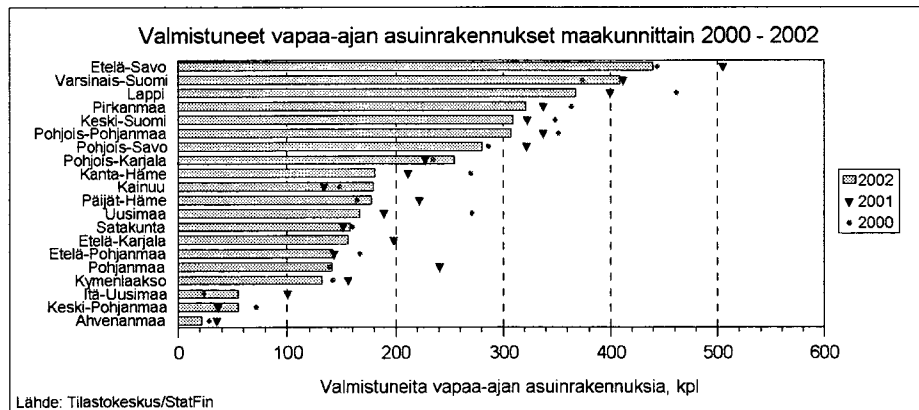
Kesämökkit

Suomessa oli vuonna 2002 yhteensä 461 435 kesämökkiä. Eniten niitä oli Varsinais-Suomessa, Pirkanmaalla ja Etelä-Savossa, kussakin yli 40 000. Etelä-Savossa mökkejä oli asukaslukuun suhteutettuna runsaimmin, 260 kappaletta tuhatta asukasta kohti. Mikkelin seutukunnassa mökkien määrä oli seutukuntien suurin, 19 518 kappaletta. Asukaslukuun nähden mökkejä oli kuitenkin eniten Ålands skärgårdin seutukunnassa. Maakunnista Uudellamaalla kesämökkejä on asukaslukuun verrattuna vähiten, seutukunnista vastaavasti Mariehamns stadin alueella.

Uusia vapaa-ajan asuinrakennuksia valmistui vuonna 2002 yhteensä 4 262, mikä on hieman vähemmän kuin edellisellä vuonna. Rakentaminen lisääntyi edellisestä vuodesta Kainuussa, Pohjois-Karjalassa, Keski-Pohjanmaalla ja Satakunnassa. Määrällisesti eniten mökkejä valmistui Etelä-Savoon ja Varsinais-Suomeen vuonna 2002.

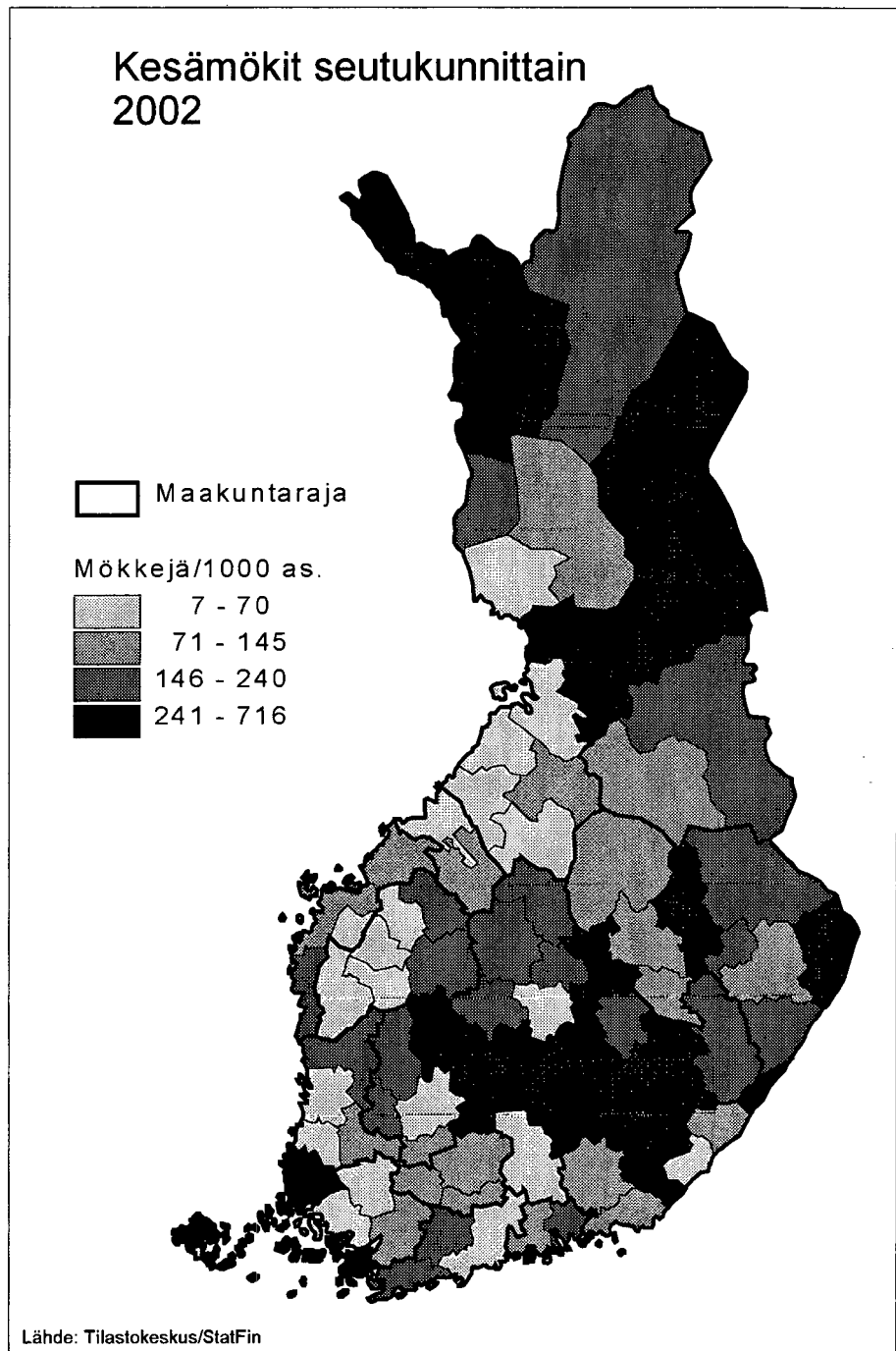

Kuva 9.11. Kesämökkien lukumäärä maakunnittain 2002.

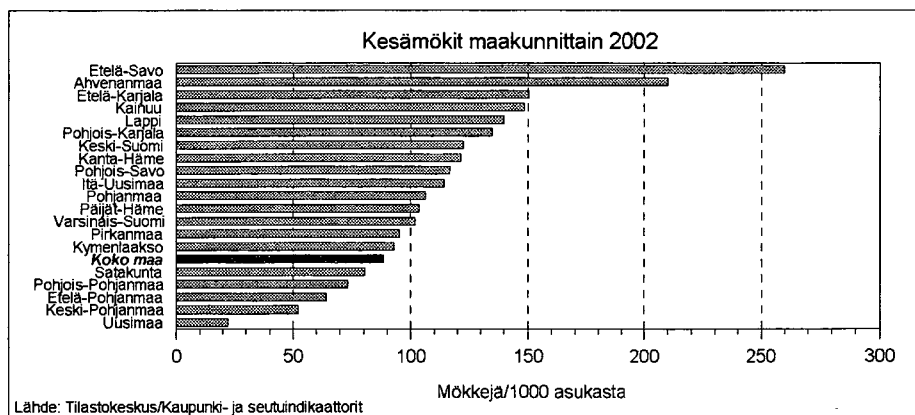

Kuva 9.12. Valmistuneet vapaa-ajan asuinrakennukset maakunnittain 2000–2002.

Kuva 9.13. Kesämökit seutukunnittain 2002.

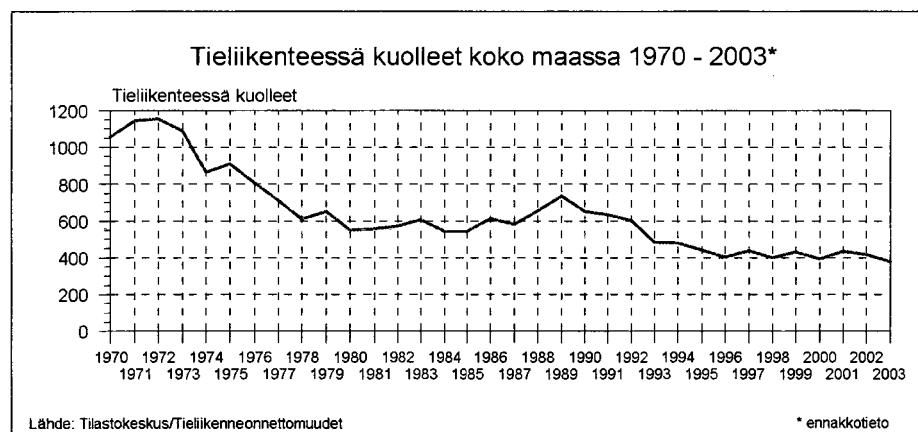
Kuva 9.14. Kesämökit maakunnittain 2002.

Liikenne ja matkailu

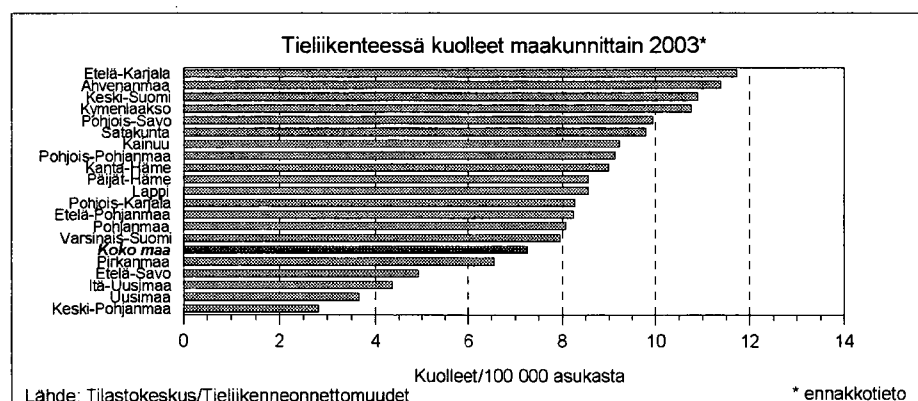
Suomessa oli tuhatta asukasta kohti 436 henkilöautoa vuonna 2003. Autoistunein maakunta oli Pohjanmaa, ja suhteellisesti vähiten autoja omistivat uusimaalaiset. Seutukunnista autoistuneimmat olivat Ålands landsbygd ja Kyronmaa, joissa henkilöautoja oli yli 550 tuhatta asukasta kohti. Edellisen vuoden julkaisusta poiketen tässä tarkastelussa ovat mukana myös muut kuin yksityiset henkilöautot.

Tieliikennekuolemat ovat vähentyneet 1970-luvun alusta lähtien. 1990-luvun puolivälin jälkeen tieliikenteessä kuolleiden määrä on pysytellyt suhteellisen tasaisena, noin neljässä sadassa. Suhteellisesti eniten kuolemantapauksia sattui vuonna 2003 (ennakkotieto) Etelä-Karjalassa ja Ahvenanmaalla, yli 11 tapausta 100 000 asukasta kohti. Keski-Pohjanmaalla liikennekuolemia sattui suhteellisesti vähiten.

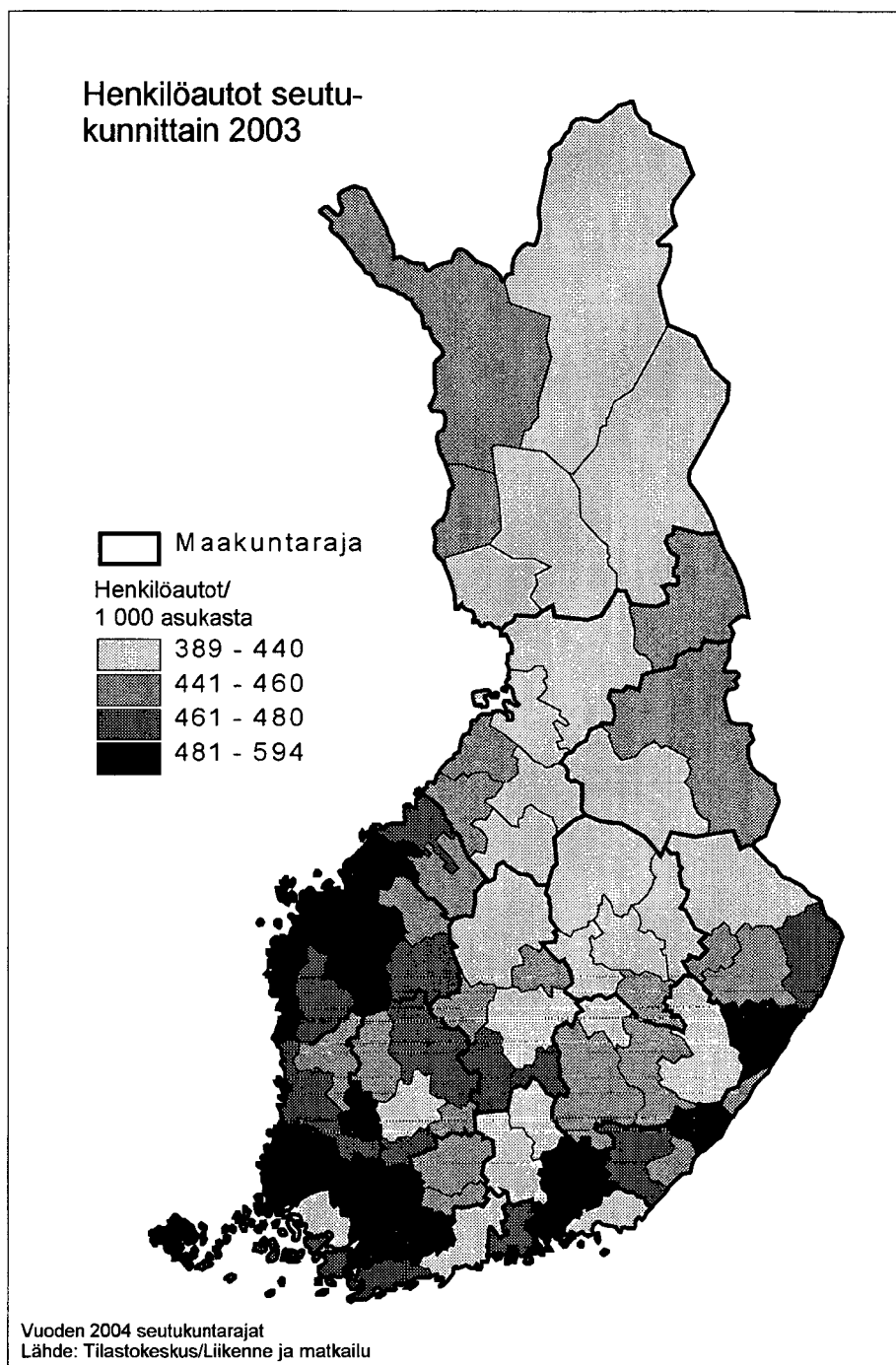
Tieliikenteessä loukkaantuneita oli samana vuonna suhteellisesti vähiten Pohjois-Karjalassa ja eniten Satakunnassa ja Lapissa. Seutukunnista loukkaantumisia tapahtui suhteellisesti eniten Loimaan ja Joutsan, vähiten Åboland-Turunmaan seutukunnissa.

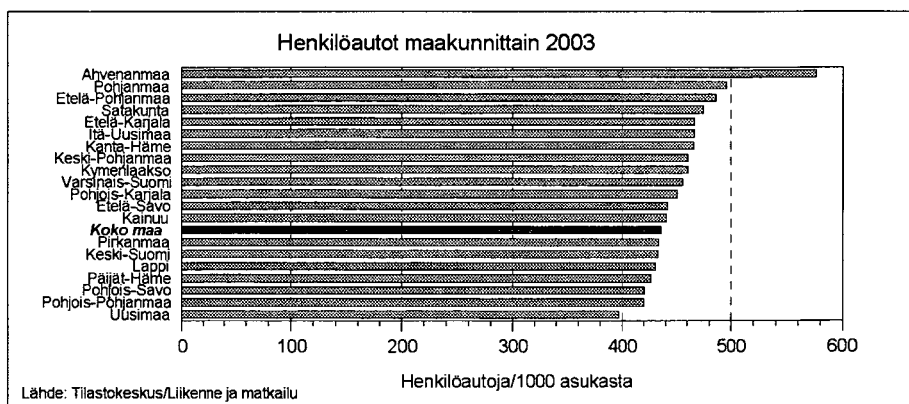
Kuva 10.1. Tieliikenteessä kuolleet koko maassa 1970–2003.

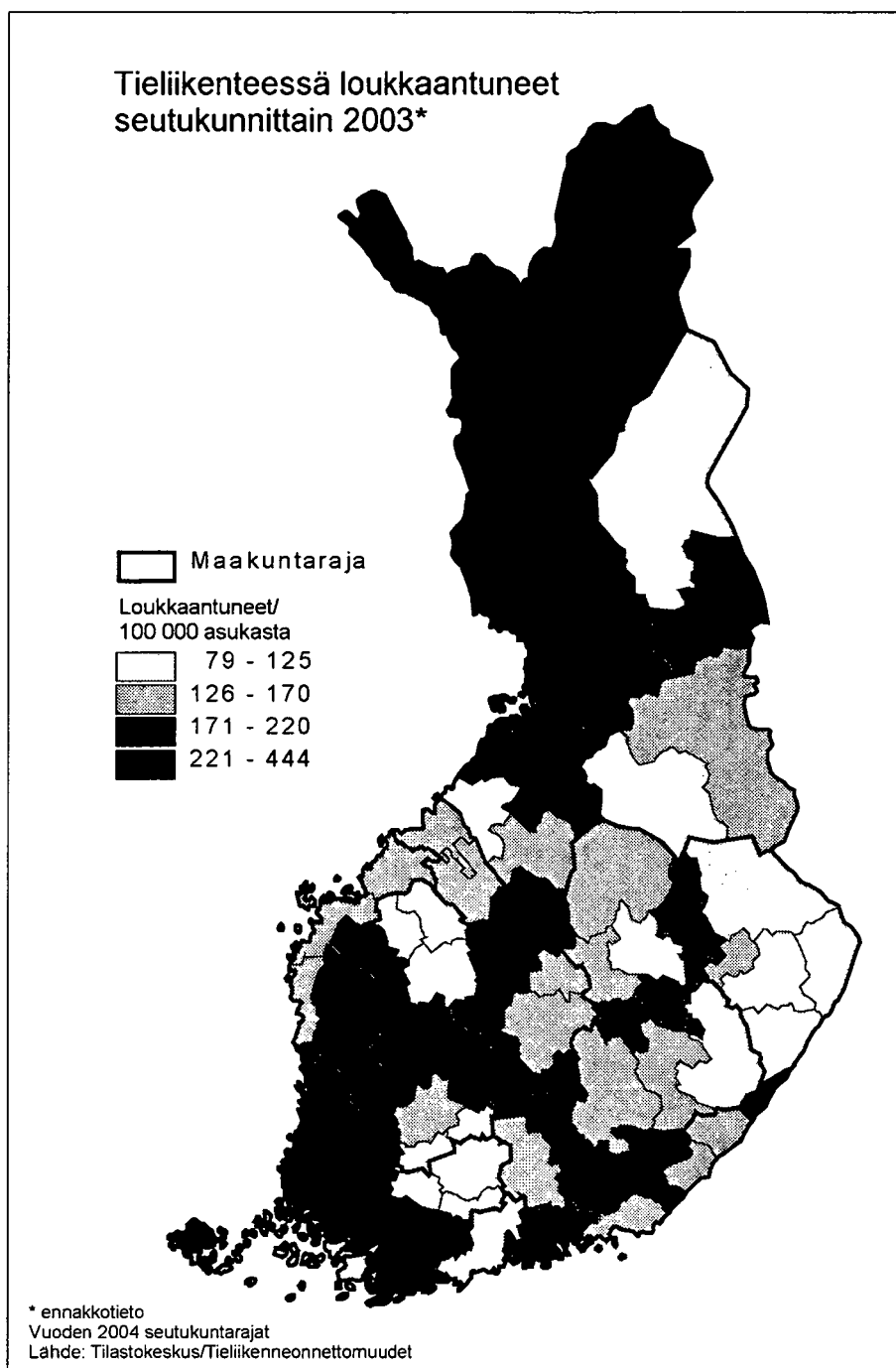
Kuva 10.2. Tieliikenteessä kuolleet maakunnittain 2003.

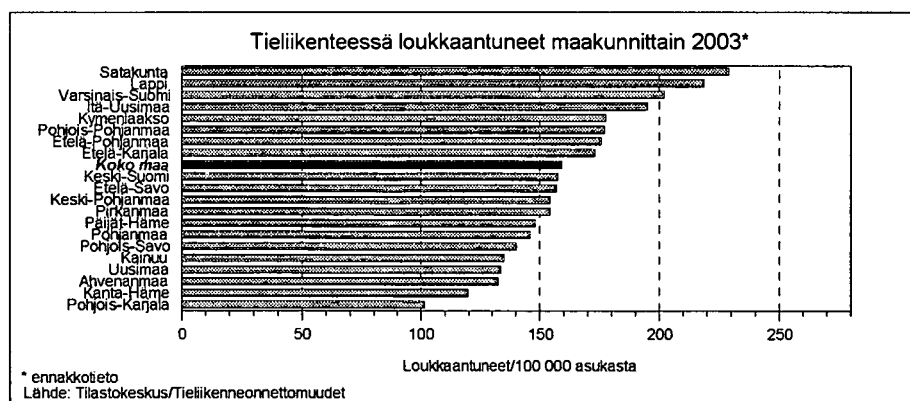
Kuva 10.3. Henkilöautot seutukunnittain 2003.

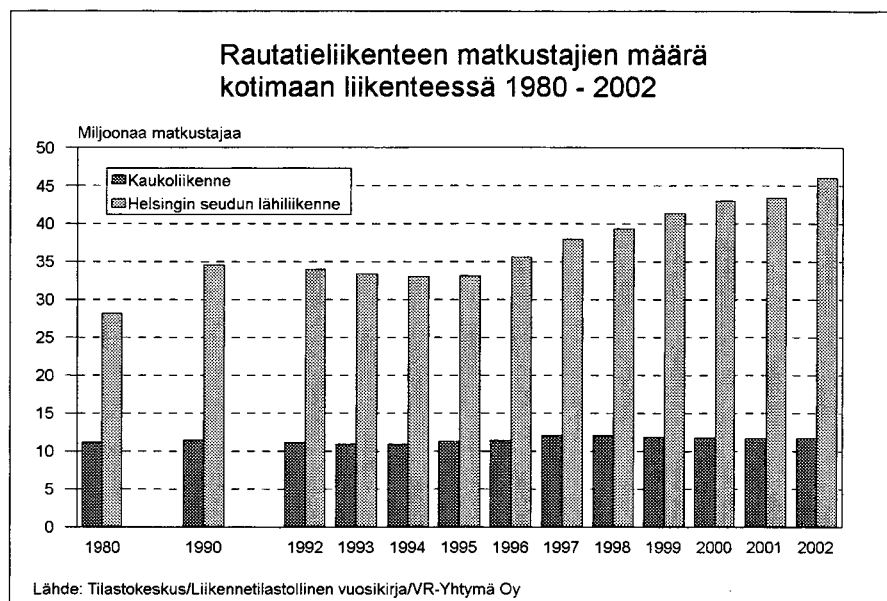
Kuva 10.4. Henkilöautot maakunnittain 2003.

Kuva 10.5. Tieliikenteessä loukkaantuneet seutukunnittain 2003.

Kuva 10.6. Tieliikenteessä loukkaantuneet maakunnittain 2003.

Kuva 10.7. Rautatieliikenteen matkustajien määrä kotimaan liikenteessä 1980–2002.

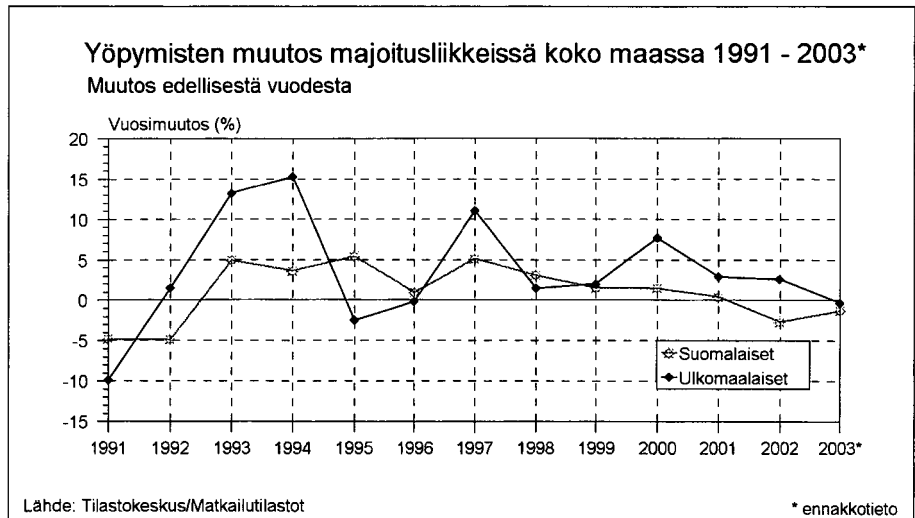
Rautatieliikenteessä matkustajien määrä on kasvanut vuodesta 1995 alkaen voimakkaasti Helsingin seudun lähiliikenteessä. Kaukoliikenteen matkustajamäärät ovat vaihdelleet vain vähän viime vuosina. Junaa käytti kulkuvälineenä vuonna 2002 yhteensä reilu 11,6 miljoonaa matkustajaa kaukoliikenteessä ja yli 46 miljoonaa matkustajaa Helsingin lähiliikenteessä.

Matkailu

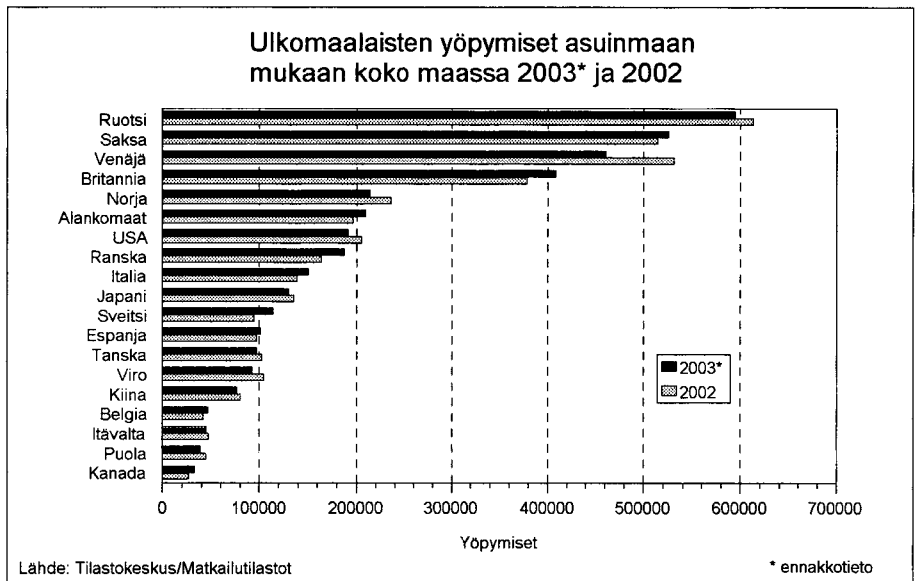
Koko maan majoitusliikkeissä kirjattiin vuonna 2003 ennakkotiedon mukaan hieman alle 16 miljoonaa yöpymistä. Yöpyemisten kokonaismäärä väheni prosentin vuoteen 2002 verrattuna. Myös kotimaisten matkailijoiden yöpymiset vähenivät prosentin kun taas ulkomaisten matkailijoiden yöpymisten määrä säilyi edellisvuoden tasolla. Ulkomaalaisten tekemistä yöpymisistä suurimman ryhmän muodostivat ruotsalaiset. Seuraavaksi eniten yöpymisvuorokausia kirjattiin Saksan ja Venäjän matkailijoilta.

Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisterin mukaan majoitus- ja ravitsemistoimipaikkoja oli tammikuussa 2004 koko maassa lähes 16 000 kappaletta. Toimipaikkojen määrä oli asukaslukuun suhteutettuna suurin Ålands skärgårdin ja pienin Nivala-Haapajärven ja Siikalatvan seutukunnissa. Majoitus- ja ravitsemistoimipaikkojen osuus kaikista toimipaikoista oli suurin Tunturi-Lapin, Ålands skärgårdin ja Pohjois-Lapin seutukunnissa.

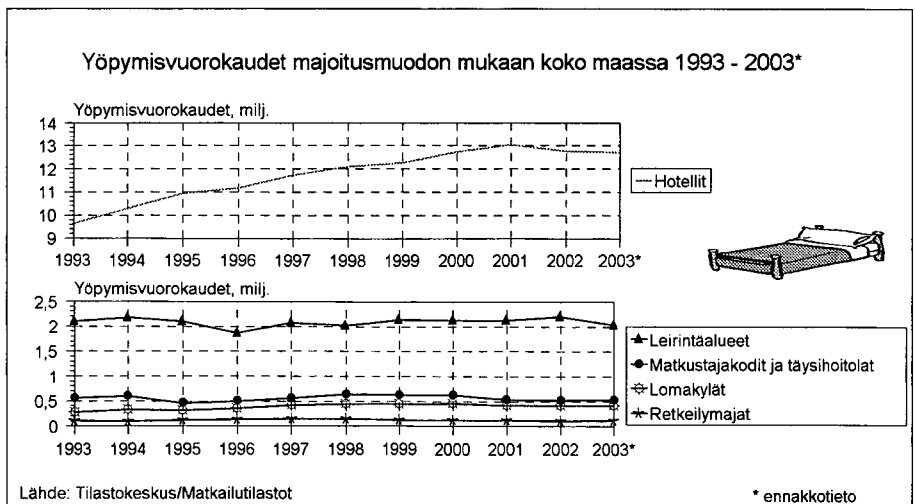
Majoituskapasiteetti on suurin Uudellamaalla, missä oli vuoden 2003 alussa yhteensä yli 13 300 huonetta ja mökkiä. Lapissa majoituskapasiteettia oli seuraavaksi eniten, reilu 7 500 huonetta ja mökkiä.

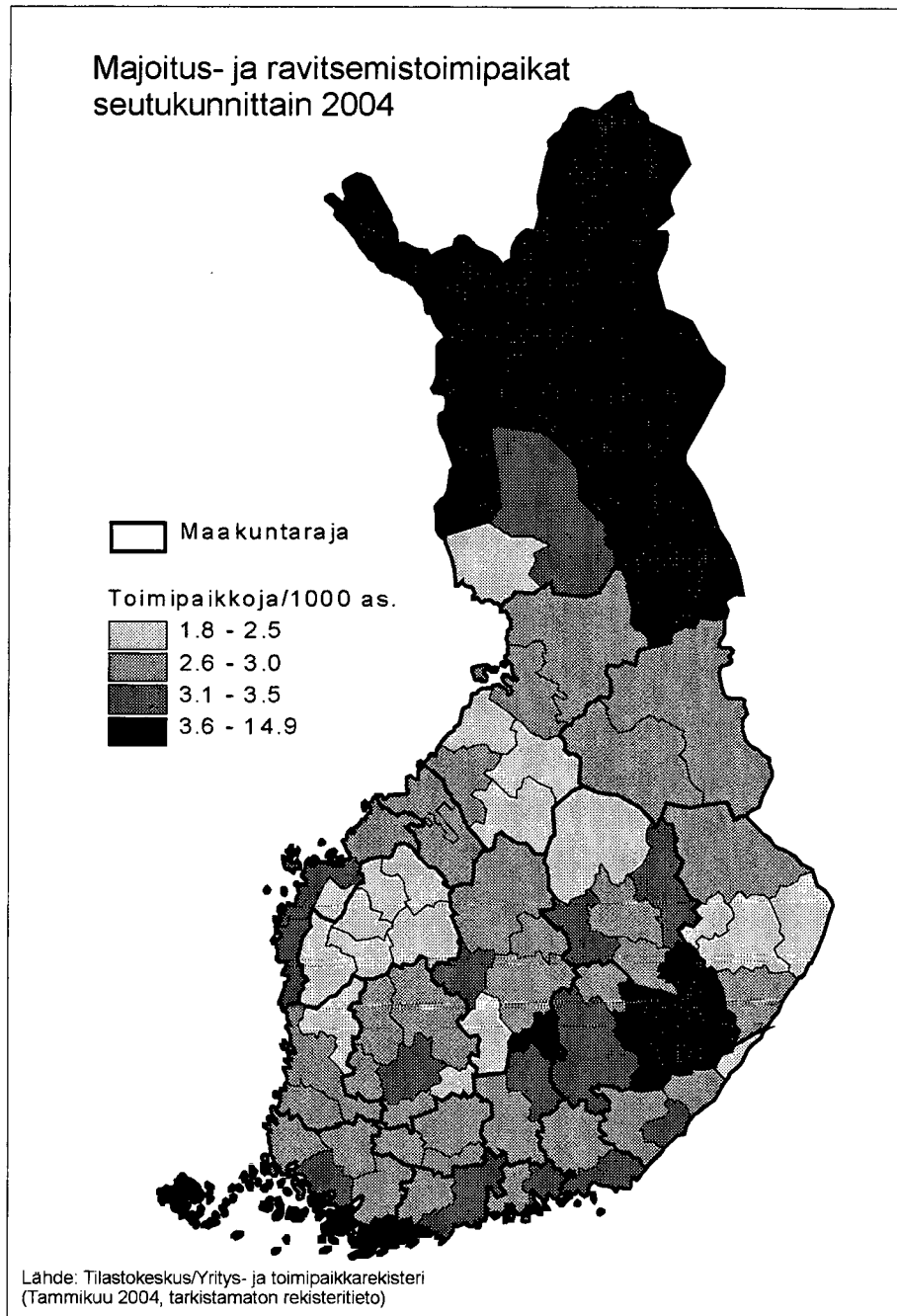
Kuva 10.8. Yöpymisten muutos majoitusliikkeissä koko maassa 1991–2003.

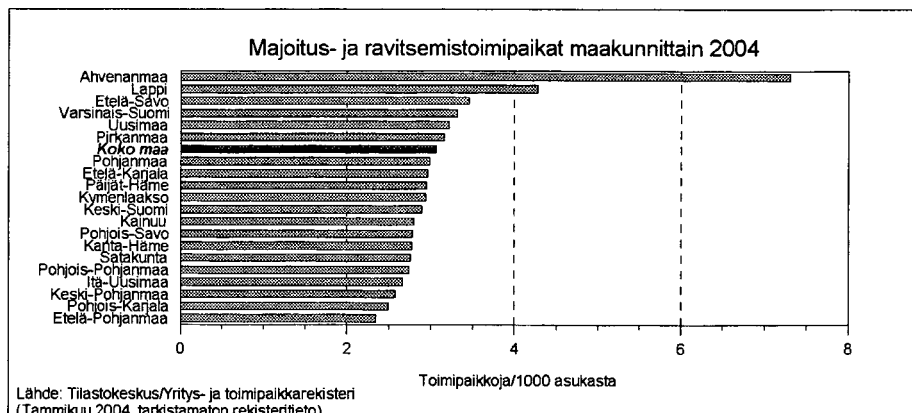
Kuva 10.9. Ulkomaalaisten yöpymiset asuinmaan mukaan koko maassa 2003 ja 2002.

Kuva 10.10. Yöpymisvuorokaudet majoitusmuodon mukaan koko maassa 1993–2003.

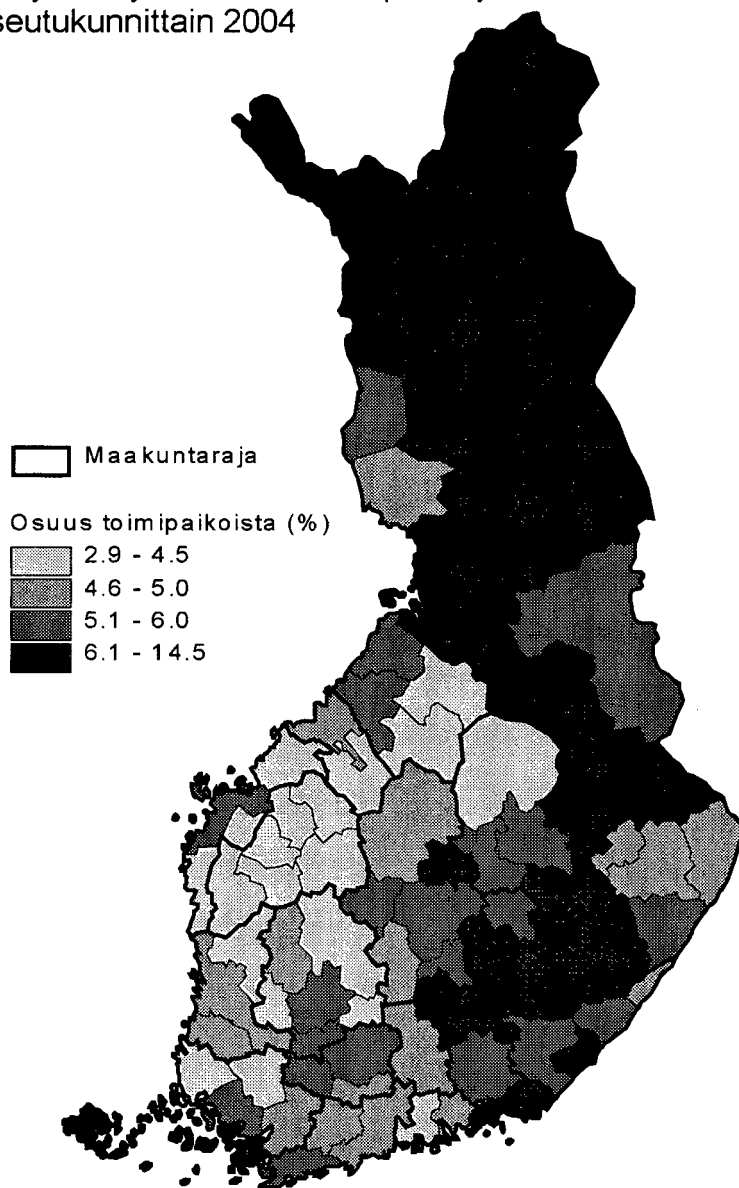

Kuva 10.11. Majoitus- ja ravitsemistoimipaikat seutukunnittain 2004.

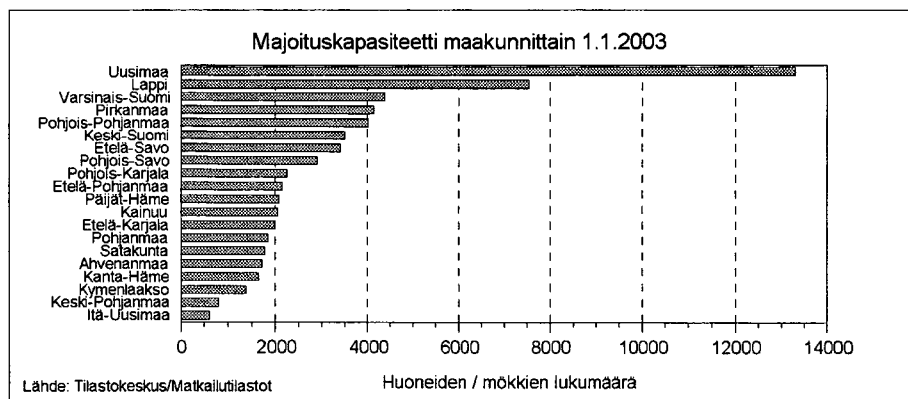
Kuva 10.12. Majoitus- ja ravitsemistoimipaikat maakunnittain 2004.

Majoitus- ja ravitsemistoimipaikkojen osuus seutukunnittain 2004

Lähde: Tilastokeskus/Yritys- ja toimipaikkarekisteri (Tammikuu 2004, tarkistamaton rekisteritieto)

Kuva 10.13. Majoitus- ja ravitsemistoimipaikkojen osuus seutukunnittain 2004.

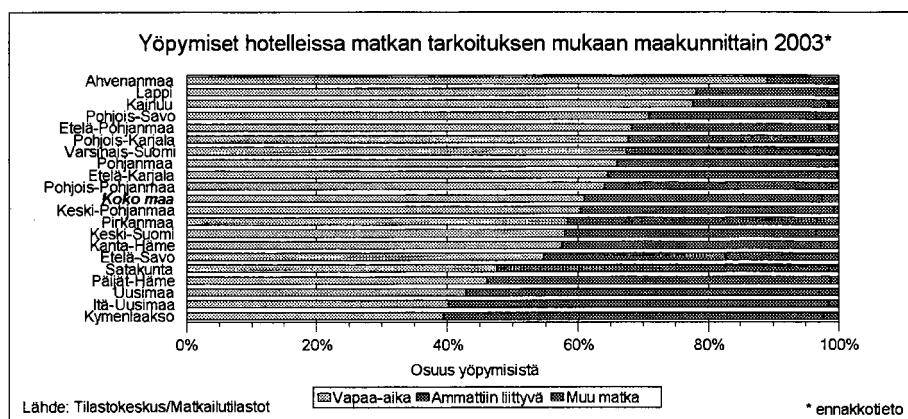

Kuva 11.14. Majoituskapasiteetti maakunnittain 1.1.2003.

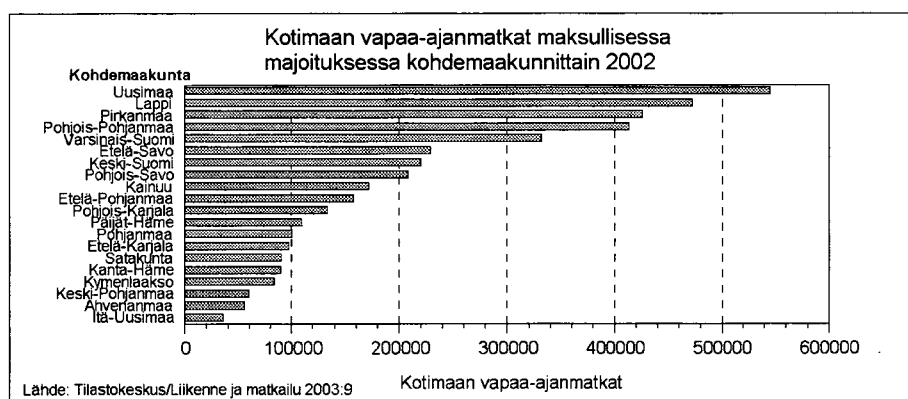

Kaikista yöpymisistä vapaa-ajan yöpymisten osuus oli vuonna 2003 (ennakkotieto) yli 60 %. Ahvenanmaalla vapaa-ajan matkojen osuus oli suurin. Itä-Uudellamaalla ja Kymenlaaksossa lähes 60 % yöpymisistä liittyivät ammat- tiin.

Suomalaisten tekemistä kotimaan maksullisen majoituksen vapaa-ajan- matkoista eniten suuntautui Uudellemaalle vuonna 2002. Sinne tehtiin yhteensä 546 000 matkaa. Toiseksi suosituin matkakohde oli Lappi, jonne mat- koja tehtiin 473 000.

Kuva 10.15. Yöpymiset hotelleissa matkan tarkoituksen mukaan maakunnittain 2003.

Kuva 10.16. Kotimaan vapaa-ajanmatkat maksullisessa majoituksessa kohdemaakunnittain 2002.

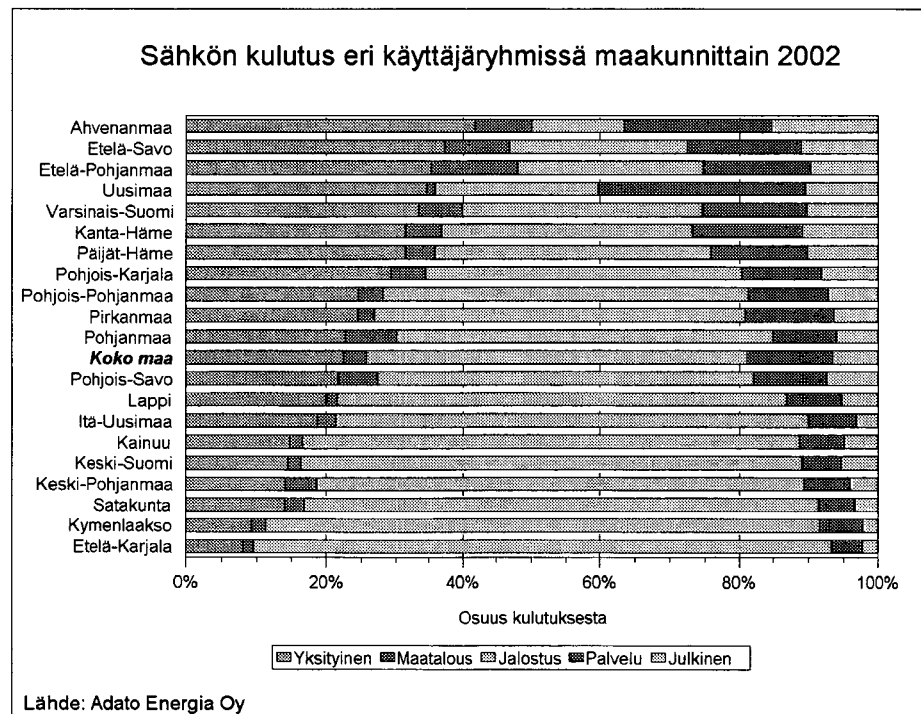
Energiatalous

Vuonna 2002 Suomessa tuotettiin sähköä yhteensä yli 71 600 GWh. Tästä yli neljäsosa tuotettiin Satakunnassa. Toiseksi suurin sähkön tuottaja oli Uusimaa. Sähköomavaraisia maakuntia olivat Itä-Uusimaa, Satakunta, Pohjanmaa ja Lappi, eli energian tuotanto ylitti kulutuksen. Vesivoimalla tuotettiin 15 % energian kokonaistuotannosta. Lähes 40 % koko maan vesivoimaenergiasta tuotettiin Lapissa.

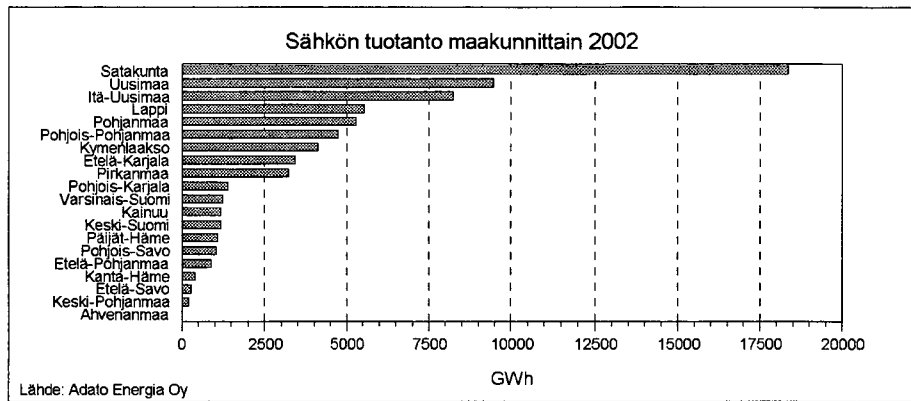
Sähköä kulutettiin vuonna 2002 yhteensä 80 600 GWh. Eniten sähköä kului Uudenmaan maakunnassa ja vähiten Ahvenanmaalla. Jalostus oli koko maassa suurin sähkön käyttäjäryhmä. Sen osuus kokonaiskulutuksesta oli yli 55 %. Yksityisen kulutuksen osuus oli 23 % ja palveluiden 12 %. Kymenlaaksoissa ja Etelä-Karjalassa jalostuksen osuus maakunnan sähkönkulutuksesta oli yli 80 %, kun taas Ahvenanmaalla, Etelä-Savossa, Etelä-Pohjanmaalla ja Uudellamaalla yksityinen sähkönkulutus oli jalostuksen kulutusta suurempaa. Maatalouden sähkön käyttö oli suhteellisesti suurinta Etelä-Pohjanmaalla.

Jämsän seutukunnassa jalostus käytti suhteellisesti eniten sähköä (104 MWh/as) vuonna 2002. Vähiten sähköä kului Rovaniemen ja Tunturi-Lapin seutukuntien teollisuudessa. Sydösterbottens kustregionin seutukunnan alueella maatalous kulutti suhteellisesti eniten sähköä (4,2 MWh/as).

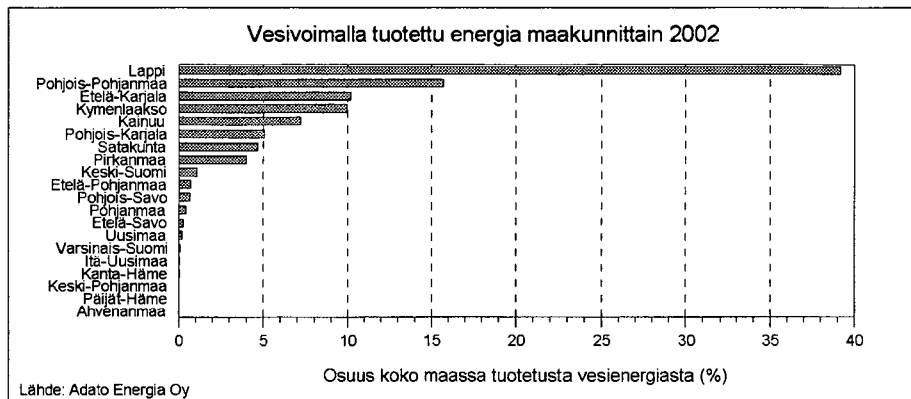
Yksityinen sähkön kulutus asukasta kohti laskettuna oli vähäisintä Härmänmaan seutukunnassa. Eniten sähköä kului yksityisessä käytössä Tunturi-Lapin ja Pohjois-Lapin seutukunnissa, kuten yleensäkin Lapissa. Pienintä yksityinen sähkön kulutus asukasmäärään suhteutettuna oli Uudenmaan ja Pohjois-Savon maakunnissa.

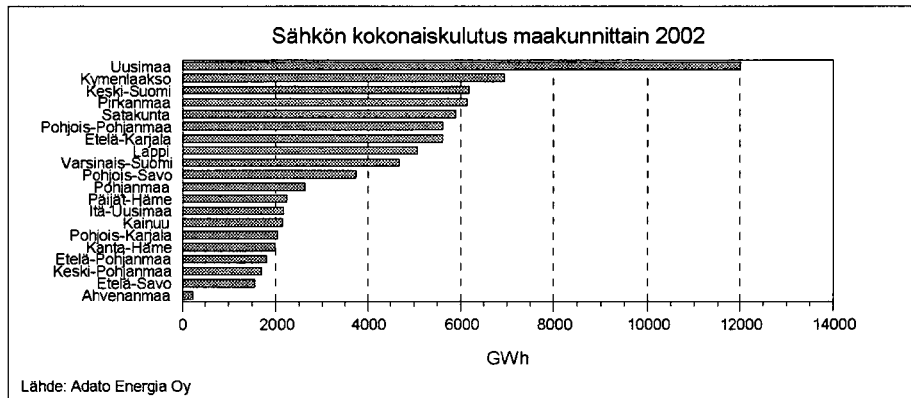
Kuva 11.1. Sähkön kulutus eri käyttäjäryhmissä maakunnittain 2002.

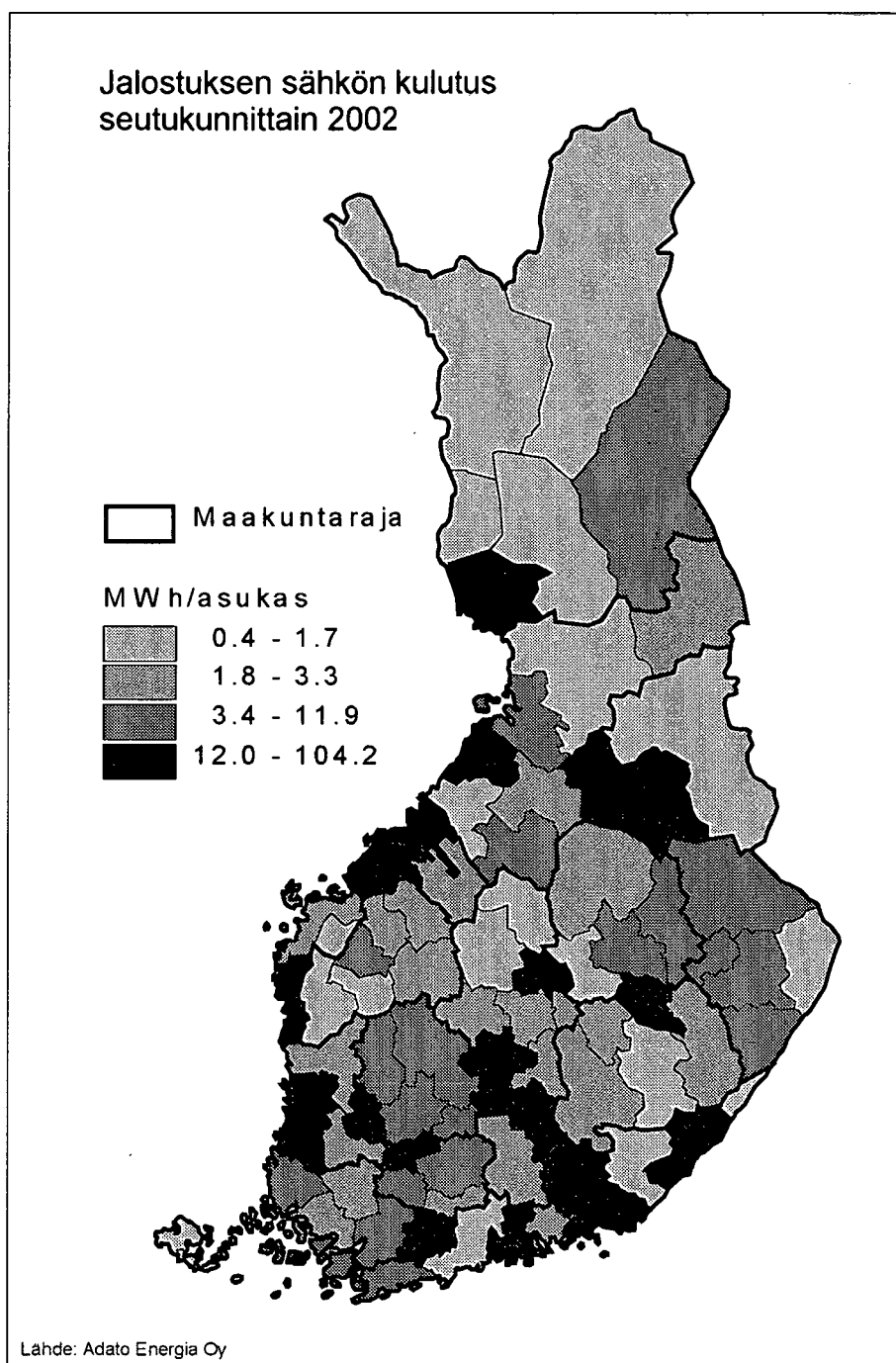
Kuva 11.2. Sähkön tuotanto maakunnittain 2002.

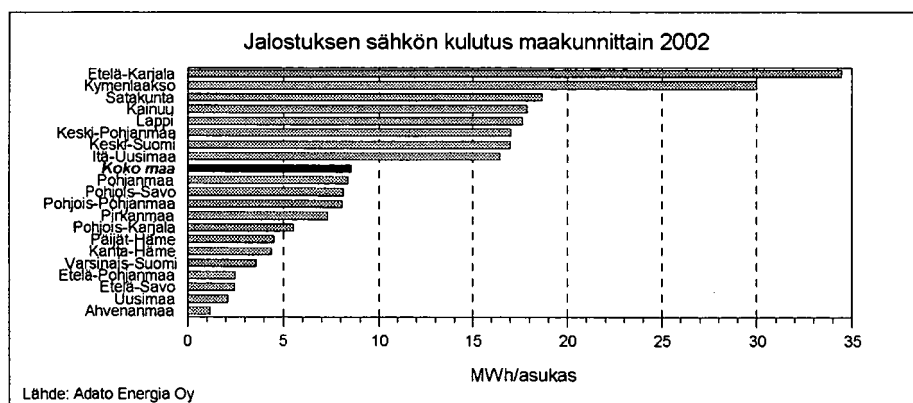
Kuva 11.3. Vesivoimalla tuotettu energia maakunnittain 2002.

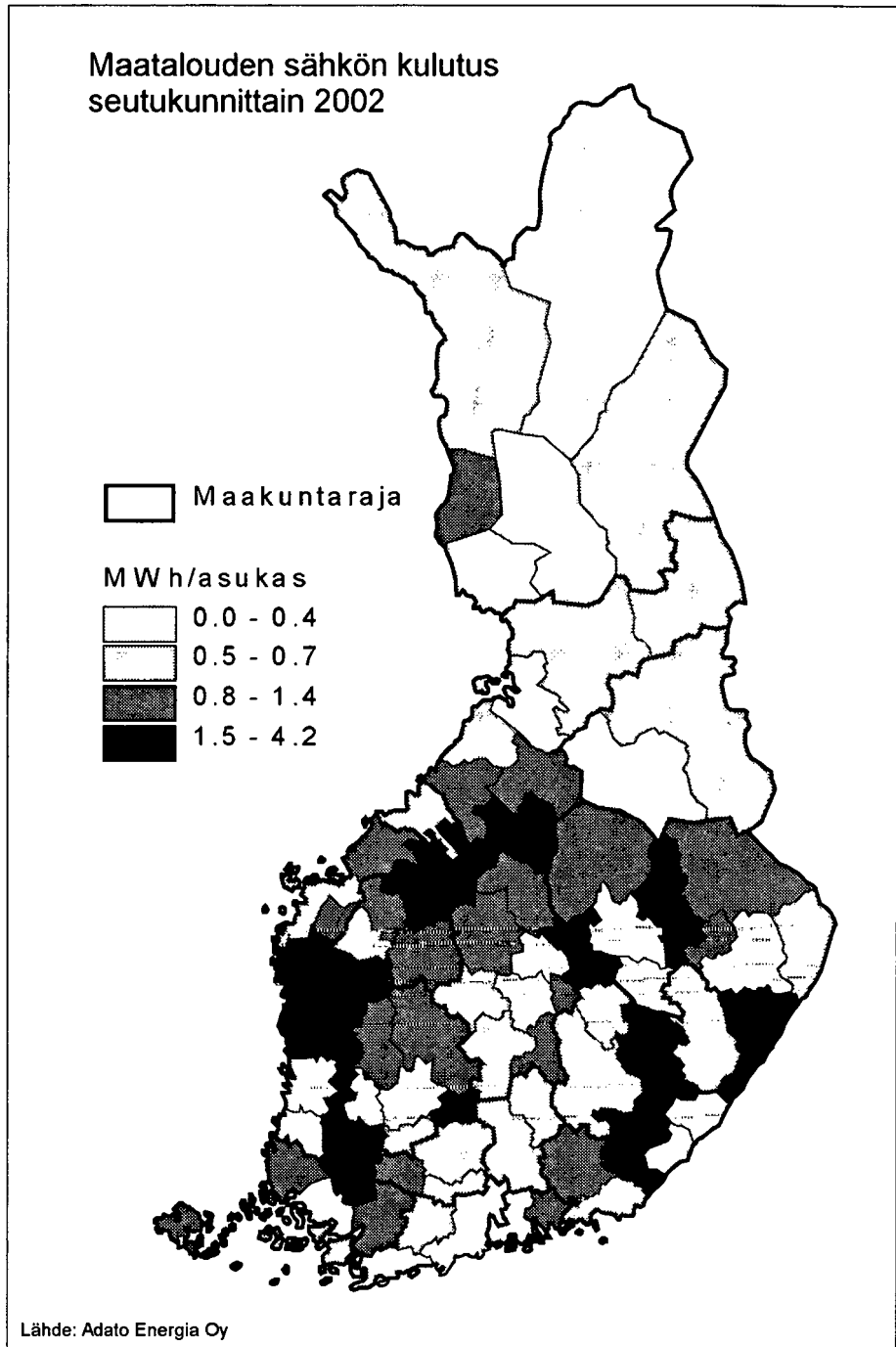
Kuva 11.4. Sähkön kokonaiskulutus maakunnittain 2002.

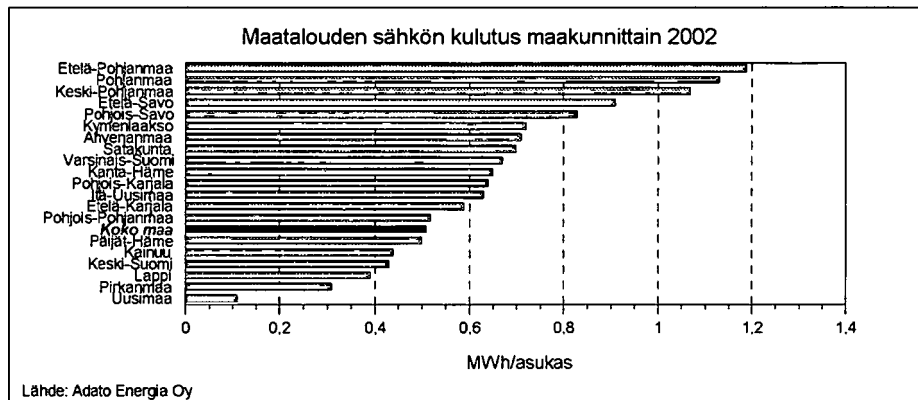
Kuva 11.5. Jalostuksen sähkön kulutus seutukunnittain 2002.

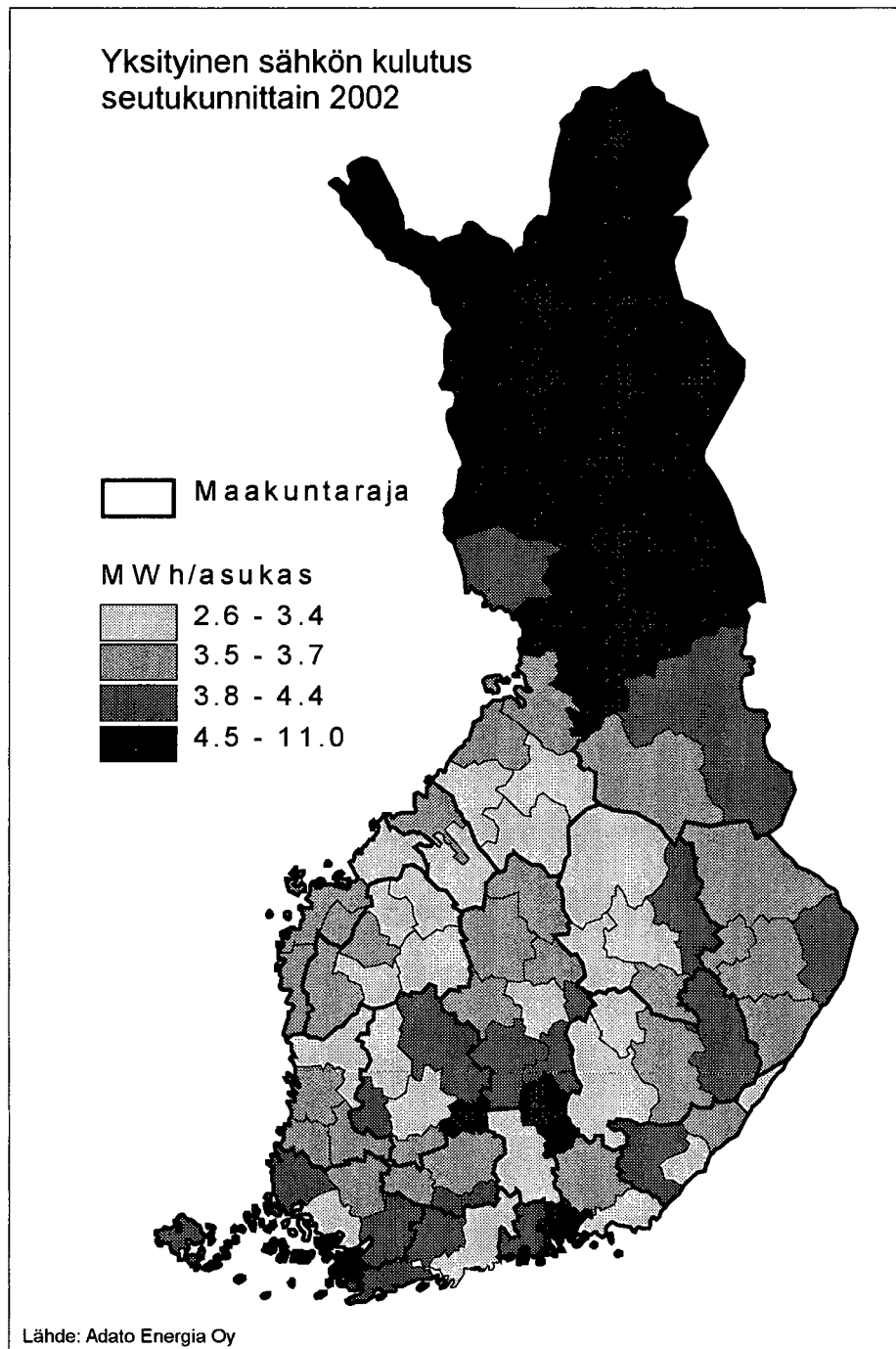
Kuva 11.6. Jalostuksen sähkön kulutus maakunnittain 2002.

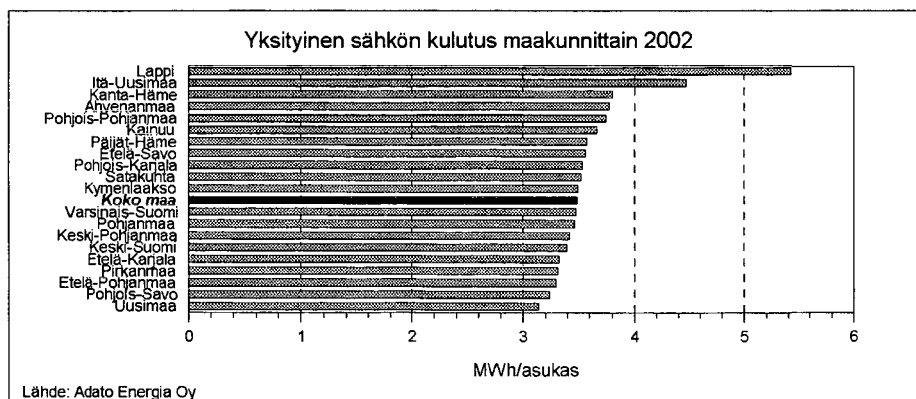
Kuva 11.7. Maatalouden sähkön kulutus seutukunnittain 2002.

Kuva 11.8. Maatalouden sähkön kulutus maakunnittain 2002.

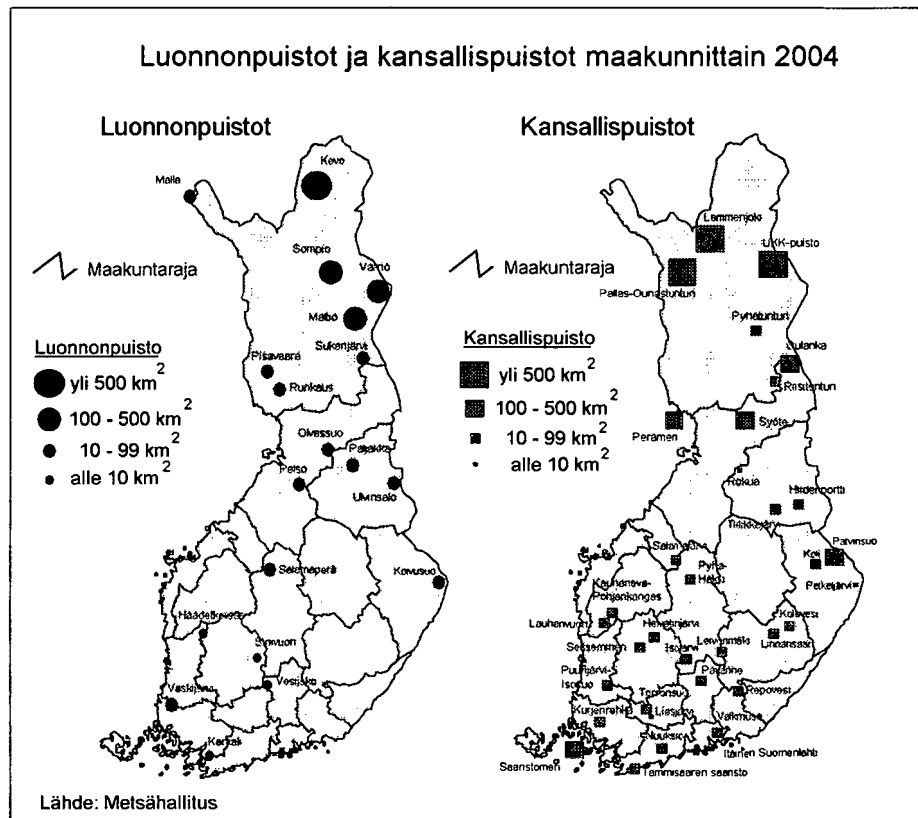
Kuva 11.9. Yksityinen sähkön kulutus seutukunnittain 2002.

Kuva 11.10. Yksityinen sähkön kulutus maakunnittain 2002.

Ympäristön tila

Kansallispuistoja oli vuoden 2003 alussa yhteensä 35, ja niiden yhteispinta-ala on 8 150 km². Uusimmat puistot ovat vuonna 2003 perustetut Repoveden kansallispuisto, joka sijaitsee Kymenlaakson ja Etelä-Savon maakuntien raja-alueella sekä Keski-Suomessa sijaitseva Leivonmäen kansallispuisto. Luonnonpuistoja on Suomessa 19 ja niiden kokonaispinta-ala on 1 531 km².

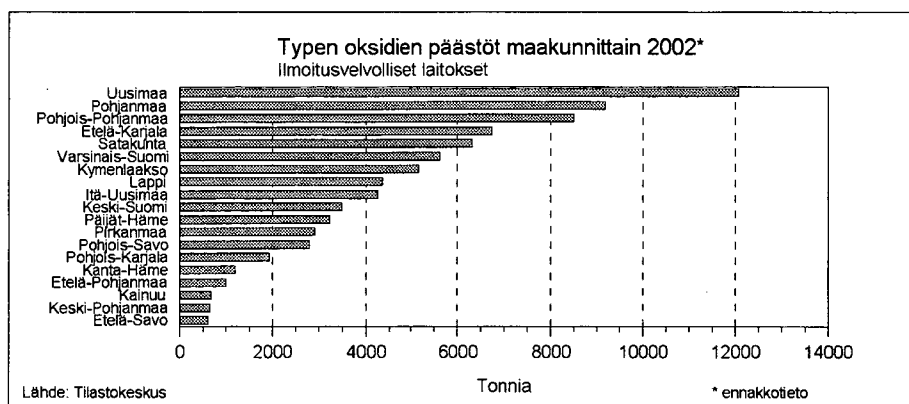

Kuva 12.1. Luonnonpuistot ja kansallispuistot maakunnittain 2004.

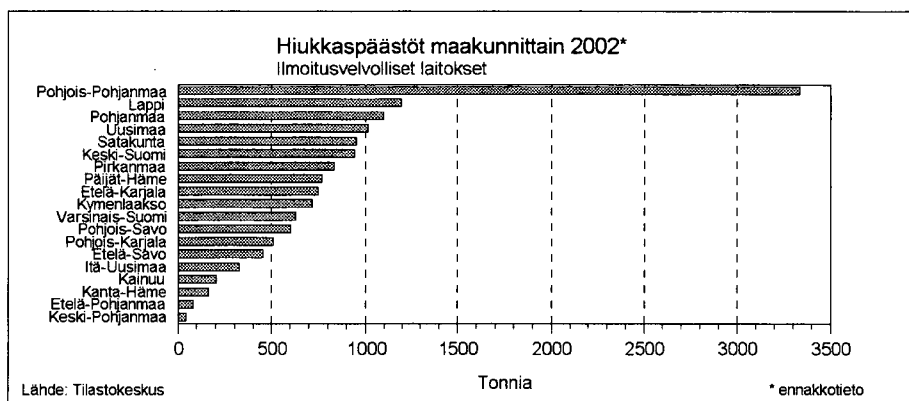
Päästötietojen tarkastelussa ovat mukana vain ilmoitusvelvollisten laitosten päästöt, ei esimerkiksi liikenteen aiheuttamat päästöt. Vuonna 2002 (ennakollinen tieto) Ahvenanmaalla sekä kahdeksassa Manner-Suomen seutukunnassa ei sijainnut ilmoitusvelvollisia laitoksia.

Rikkipäästöjä syntyi maakunnittain tarkasteltuna eniten Satakunnassa vuonna 2002. Typen oksidien päästöt olivat suurimmat Uudellamaalla ja hiukkaspäästöt Pohjois-Pohjanmaalla.

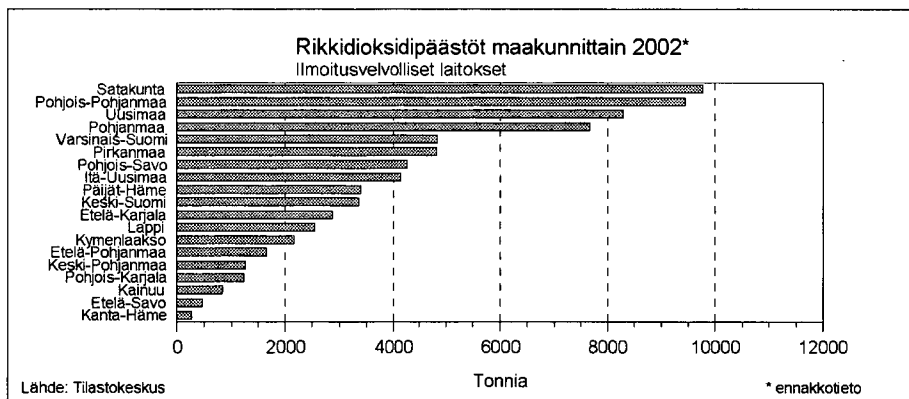
Seutukunnittain ilmoitusvelvollisten laitosten rikkidioksidipäästöjä oli eniten Porin seutukunnassa. Toiseksi eniten niitä oli Helsingin seutukunnassa. Typen oksidien päästöissä samat seutukunnat olivat kärjessä, mutta päinvastaisessa järjestyksessä. Hiukkaspäästöjä oli eniten Raahen seutukunnassa.

Kuva 12.2. Typen oksidien päästöt maakunnittain 2002.

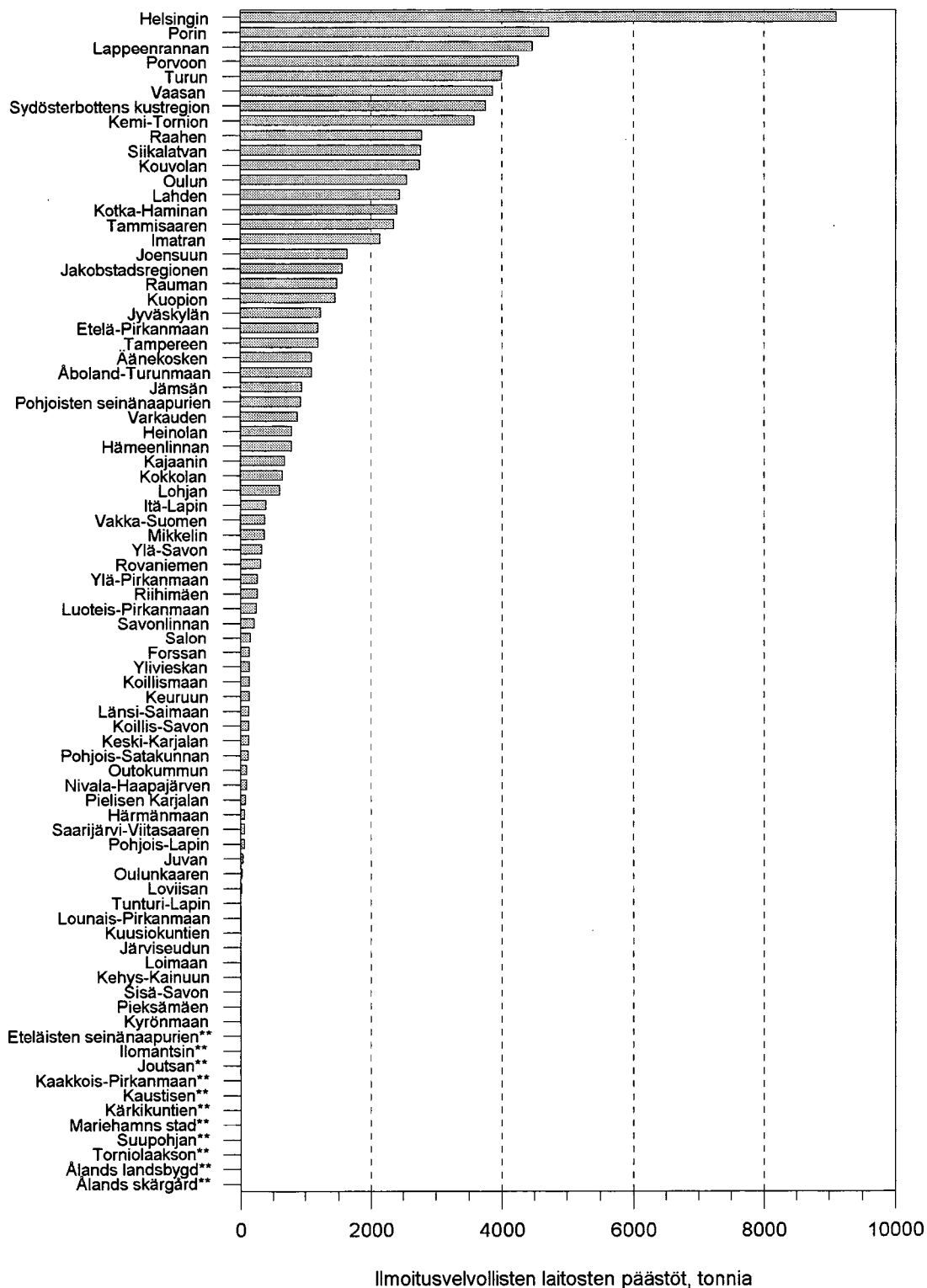
Kuva 12.3. Hiukkaspäästöt maakunnittain 2002.

Kuva 12.4. Rikkidioksidipäästöt maakunnittain 2002.

Typen oksidien päästöt seutukunnittain 2002*

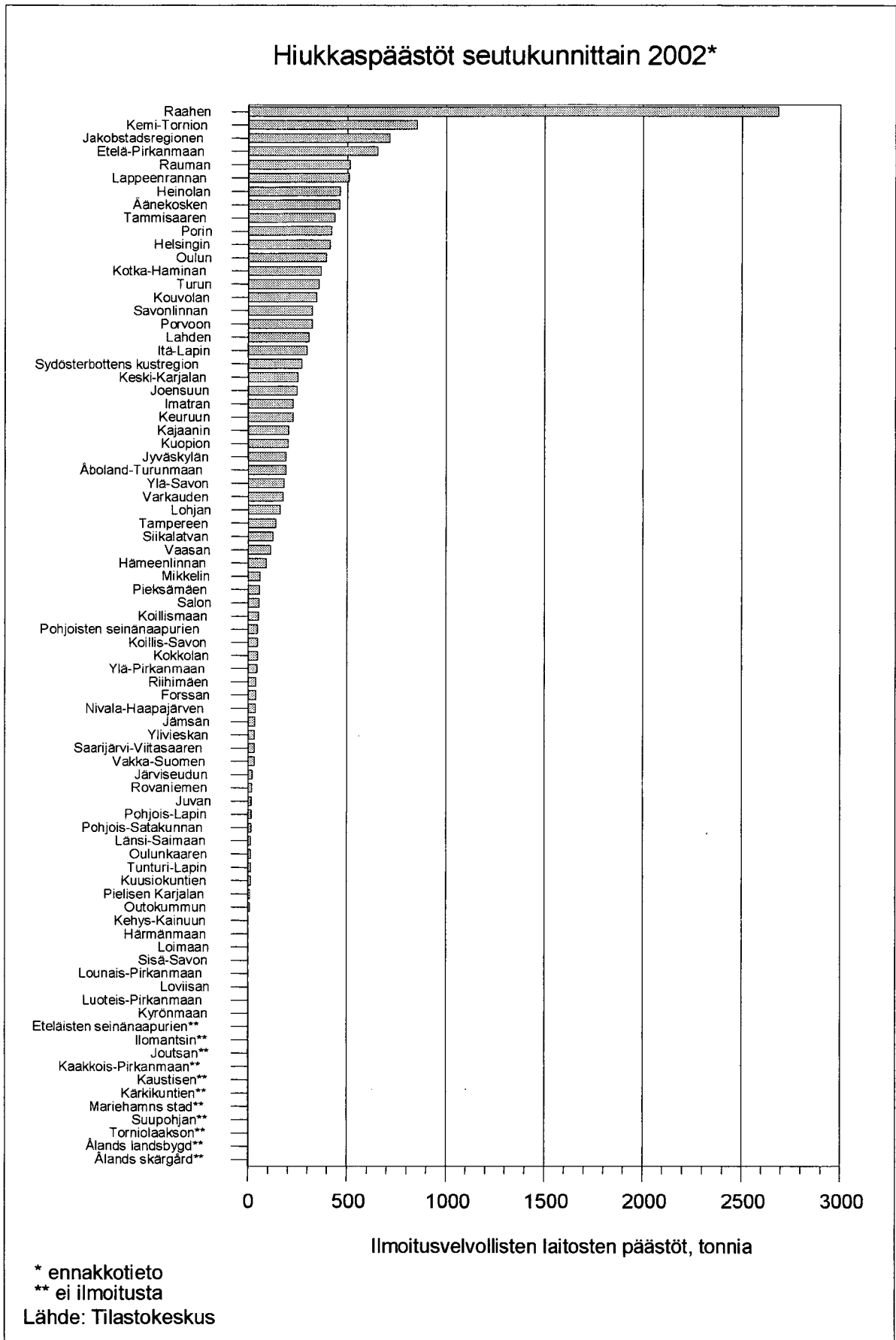

* ennakkotieto

** ei ilmoitusta

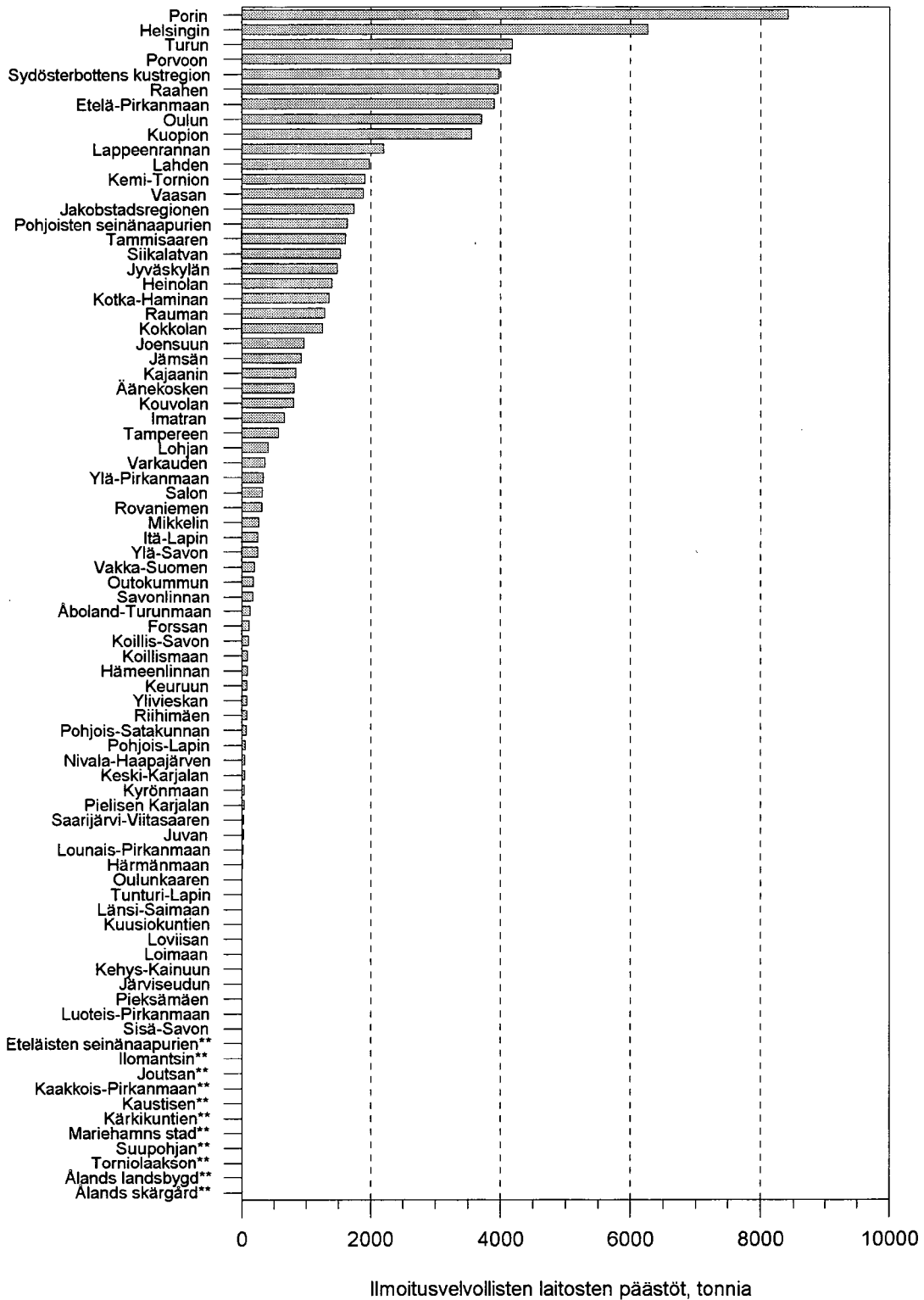
Lähde: Tilastokeskus

Kuva 12.5. Typen oksidien päästöt seutukunnittain 2002.

Kuva 12.6. Hiukkaspäästöt seutukunnittain 2002.

Rikkidioksidipäästöt seutukunnittain 2002*

* ennakkotieto

** ei ilmoitusta

Lähde: Tilastokeskus

Kuva 12.7. Rikkidioksidipäästöt seutukunnittain 2002.

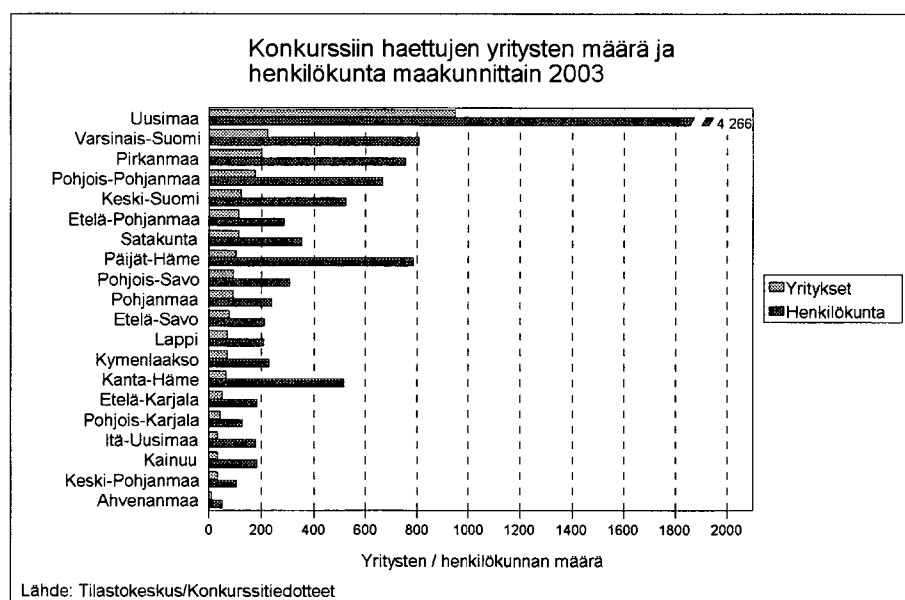
Oikeustilastot

Vuonna 2003 haettiin koko maassa 2 714 yritystä konkurssiin. Henkilökuntaa näillä yrityksillä oli yli 11 000. Uudenmaan osuus konkurssiyritysten henkilökunnasta oli lähes 39 % ja yrityksistä 35 %. Varsinais-Suomessa konkurssin tehneitä yrityksiä ja henkilökuntaa oli toiseksi eniten.

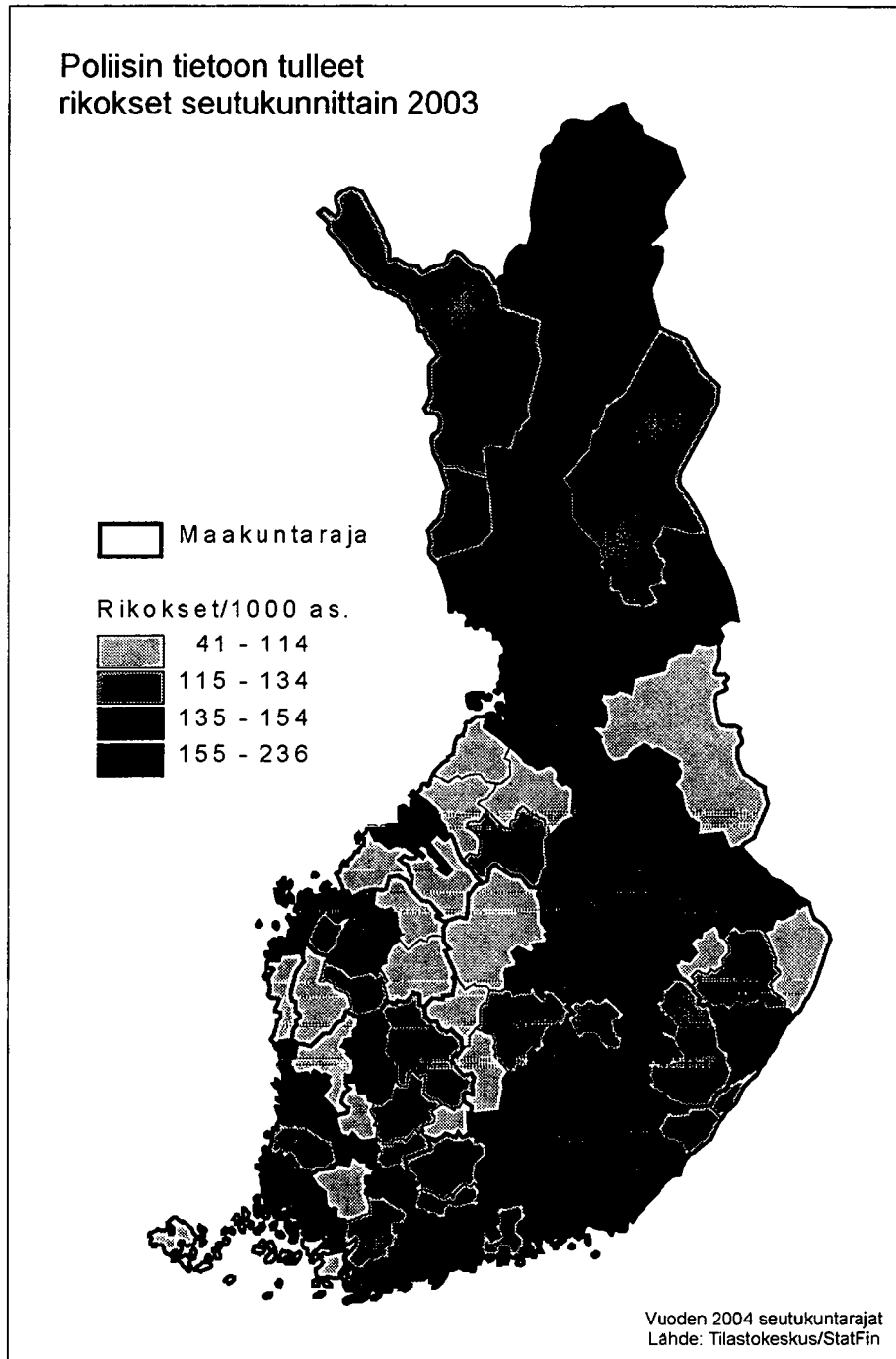
Rikostilastoilla kuvataan niiden rikosten määriä, joista on tehty rikosilmoitus, rangaistusvaatimusilmoitus tai annettu rikesakko. Rikoslakia vastaan tehdyt rikokset sisältävät mm. omaisuusrikokset, henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset, siveellisyysrikokset, rikokset julkista viranomaista ja yleistä järjestystä vastaan sekä liikennejuopumukset. Muihin rikoksiin kuuluvat mm. alkoholilakirikokset ja liikennerikokset. Yhdessä nämä ryhmät muodostavat poliisin tietoon tulleen rikollisuuden.

Poliisin tietoon tuli kaikkiaan 759 400 rikosta vuonna 2003. Näistä rikoslakia vastaan tehtyjä rikoksia oli yli 535 200. Suhteellisesti eniten rikoksia poliisin tietoon tuli Juvan, Loviisan ja Varkauden seutukunnissa. Rikoslakirikoksia tehtiin suhteellisesti eniten Loviisan ja Mariehamns stadin seutukunnissa. Ålands skärgårdin ja Ålands landsbygdnin alueella rikosten määrä oli suhteellisesti pienin vuonna 2003.

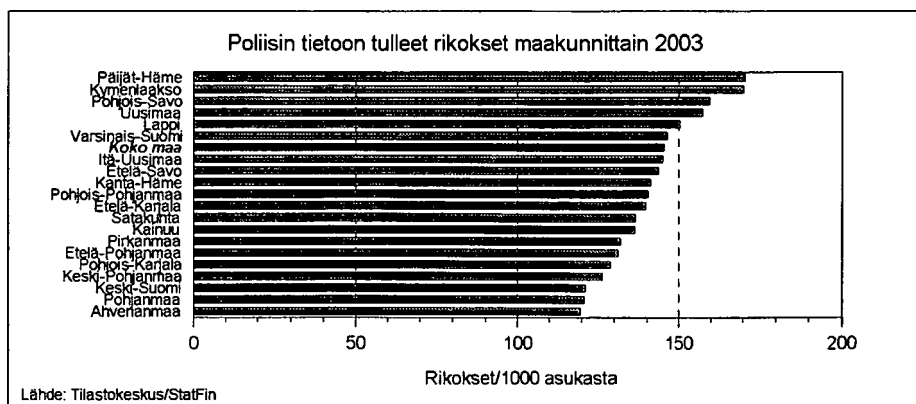
Maakunnista Päijät-Hämeessä ja Kymenlaaksossa poliisin tietoon tuli eniten rikoksia tuhanta asukasta kohti. Päijät-Hämeessä tehtiin eniten ja Keski-Pohjanmaalla vähiten rikoksia rikoslakia vastaan.

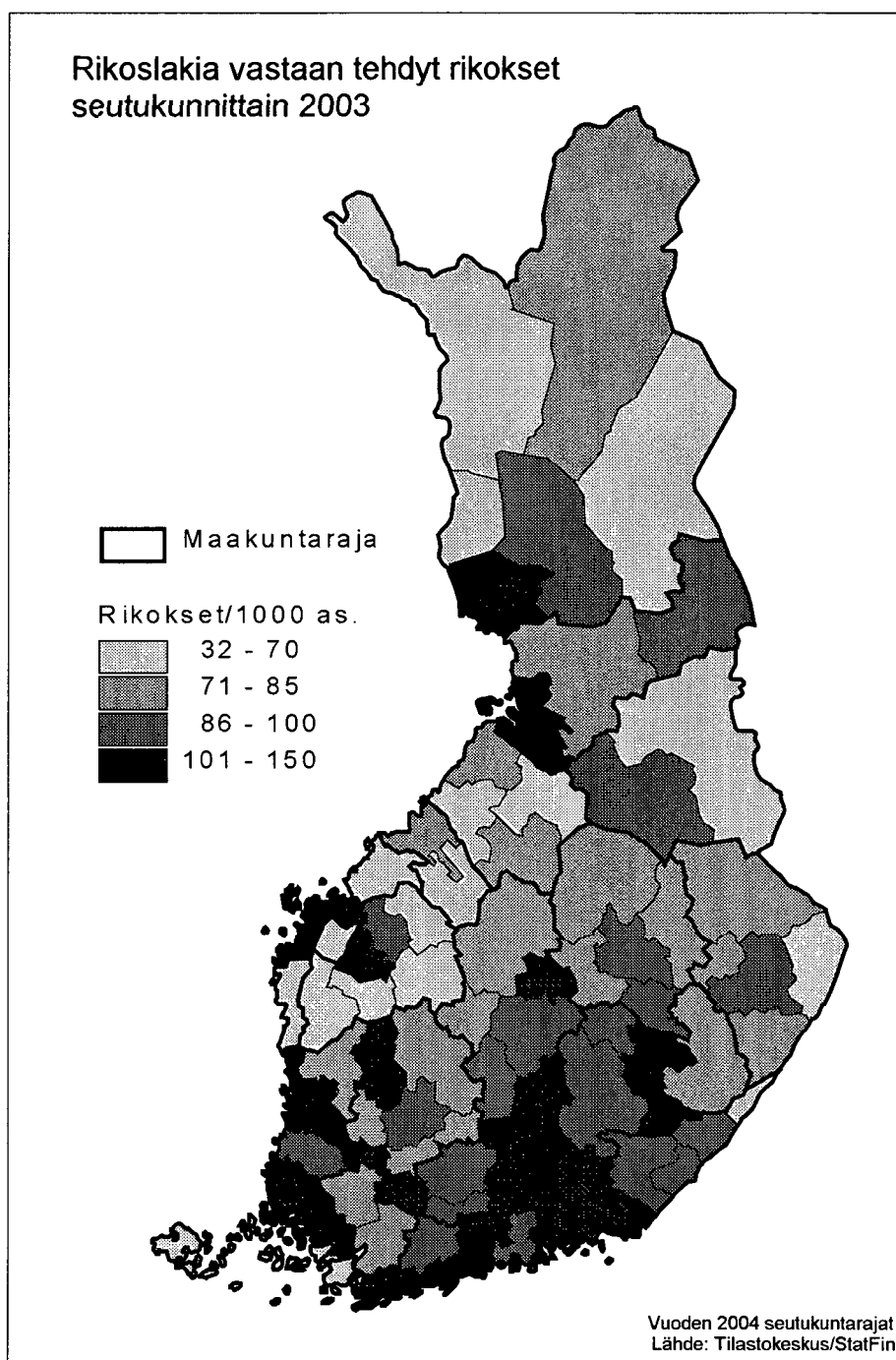
Kuva 13.1. Konkurssiin haettujen yritysten määrä ja henkilökunta maakunnittain 2003.

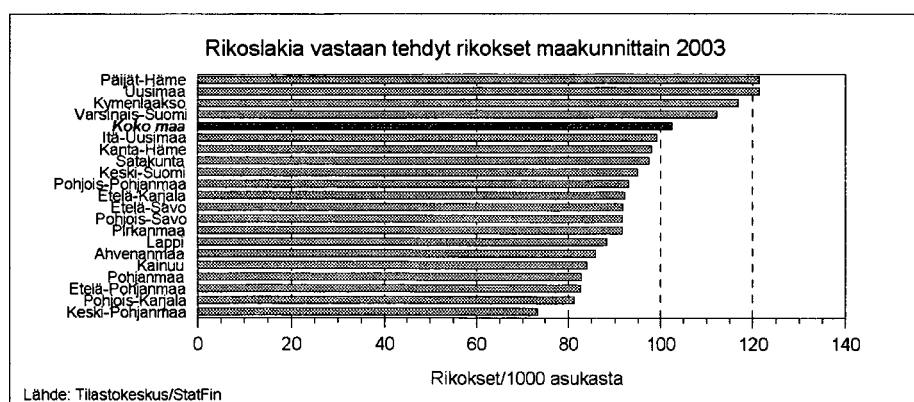
Kuva 13.2. Poliisin tietoon tulleet rikokset seutukunnittain 2003.

Kuva 13.3. Poliisin tietoon tulleet rikokset maakunnittain 2003.

Kuva 13.4. Rikoslakia vastaan tehdyt rikokset seutukunnittain 2003.

Kuva 13.5. Rikoslakia vastaan tehdyt rikokset maakunnittain 2003.

Kunnallistalous

Katsauksessa esitetyt kunnallistaloutta kuvaavat talousarvioluvut on laadittu kuntien Tilastokeskukselle ilmoittamien tietojen perusteella. Talousarvio- ja kirjanpituudistuksen vuoksi vuosien 1997–2004 talousarvotiedot ovat vain osittain vertailukelpoisia aikaisempien vuosien tietojen kanssa. Verrattaessa tunnuslukuja keskiarvoihin tulee se tehdä tietyllä varauksella, sillä kuntien tapa tuottaa palveluja eroaa toisistaan.

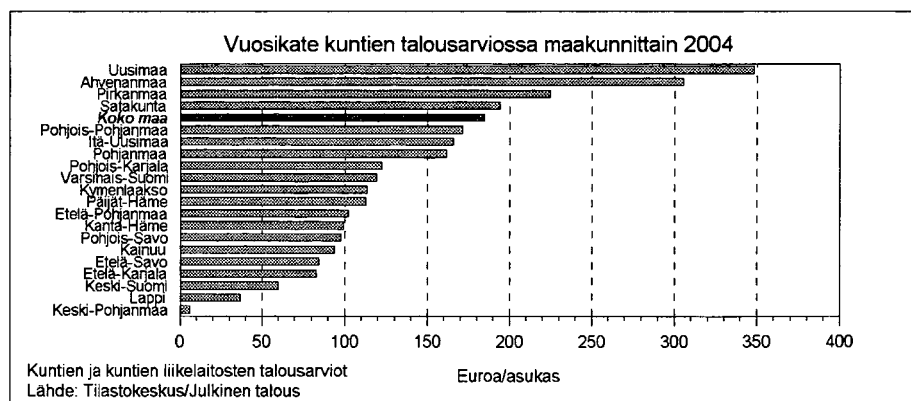
Esitetyt talousarvotiedot vuodelta 2004 poikkeavat kuntien virallisista talousarvioista siten, että kunnan lukuihin on yhdistetty ns. liikelaitosmallia noudattavien liikelaitosten tiedot. Näin talousarvotiedot ovat vertailukelpoisia tilinpäätöstietojen kanssa. Liikelaitosten käsittelytapa saattaa vaikuttaa huomattavasti mm. vuosikatteisiin. Liikelaitosmallia noudattavia liikelaitoksia on kuntien ilmoituksen mukaan 66 kunnalla koko maassa.

Kuntien keskimääräisten verotulojen arvioidaan olevan vuonna 2004 korkeimmat Helsingin seutukunnassa, yli 3 400 euroa asukasta kohti. Lisäksi 12 muussa seutukunnassa verotulojen arvioidaan ylittävän koko maan keskimääräisen arvon. Outokummun ja Siikalatvan seutukunnissa verotulot jäävät pienimmiksi asukasta kohti. Maakunnista vain Uusimaa, Itä-Uusimaa ja Ahvenanmaa ylittävät koko maan arvon. Etelä-Pohjanmaan maakunnan alueella verotulot ovat arvion mukaan suhteellisesti pienimmät.

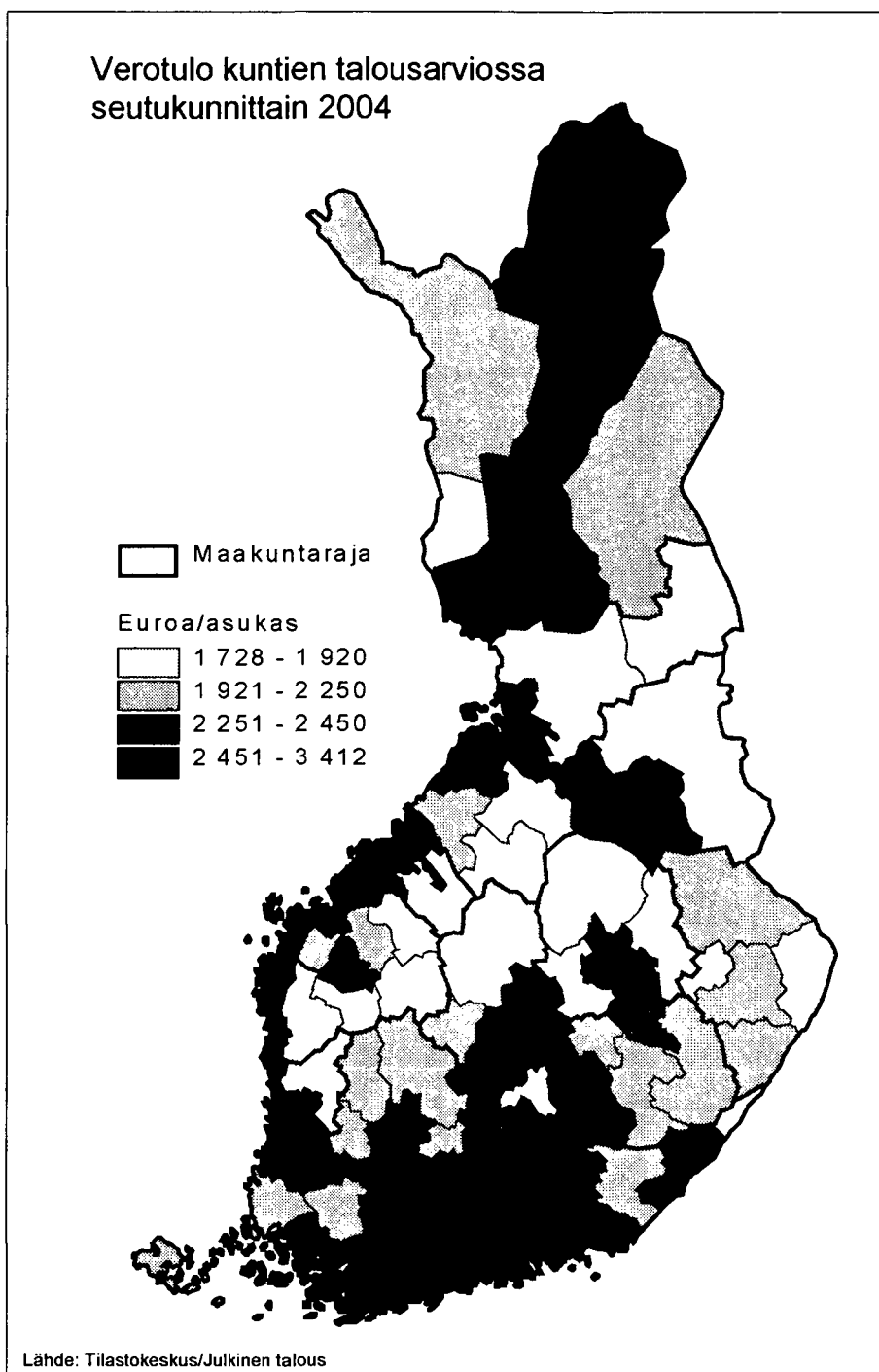
Kuntien vuosikate (euroa/asukas) on arvion mukaan negatiivisin Tunturi-Lapin seutukunnassa. Suurin vuosikate on Mariehamns stadin seutukunnassa ja maakunnista Uudellamaalla.

Kuntien valtionosuudet ovat vuoden 2004 talousarvotietojen mukaan suurimmat asukasta kohti Koillismaan ja Ilomantsin seutukunnissa. Pienimmät ne ovat Helsingin ja Mariehamns stadin seutukunnissa.

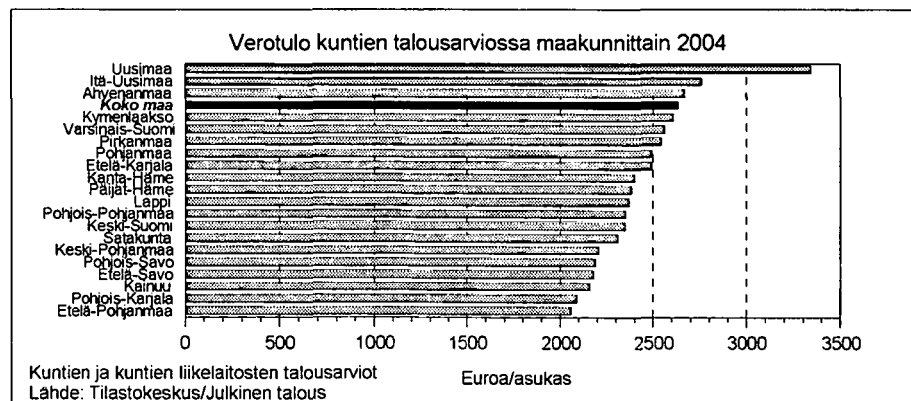
Kuntien henkilökunnan määrä vaihteli vuonna 2002 seutukunnissa Itä-Lapin 84 työntekijästä Ålands landsbygdin, Loimaan ja Kyrönmaan seutukuntien 46 työntekijään tuhanta asukasta kohti. Pohjoisen ja itäisen Suomen seutukunnissa henkilökuntaa oli suhteessa eniten. Kanta-Hämeen maakunnassa kunnilla oli verraten vähän henkilökuntaa vuonna 2002.

Kuva 14.1. Vuosikate kuntien talousarviossa maakunnittain 2004.

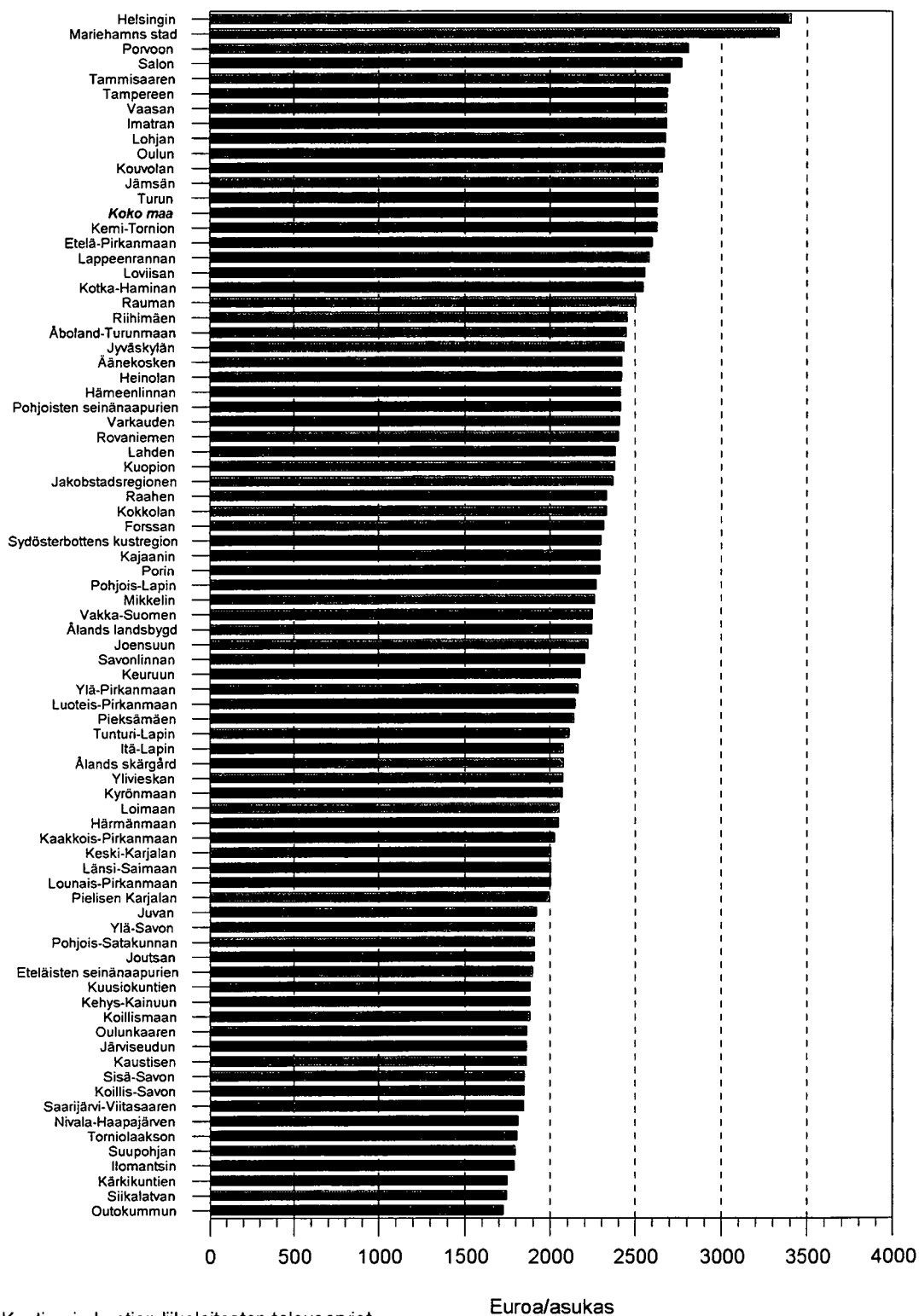
Kuva 14.2. Verotulo kuntien talousarviossa seutukunnittain 2004.

Kuva 14.3. Verotulo kuntien talousarviossa maakunnittain 2004.

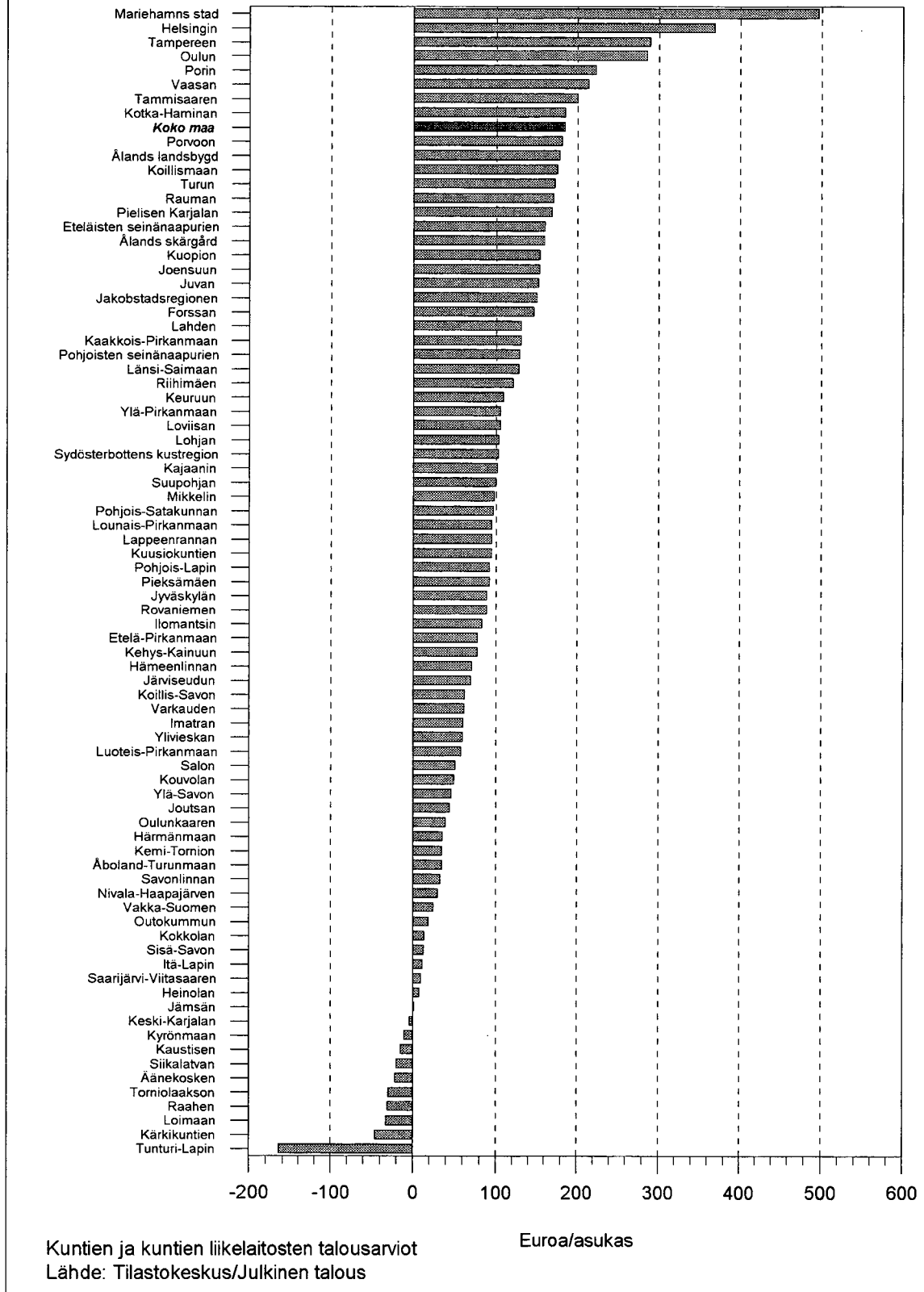
Verotulo kuntien talousarviossa seutukunnittain 2004

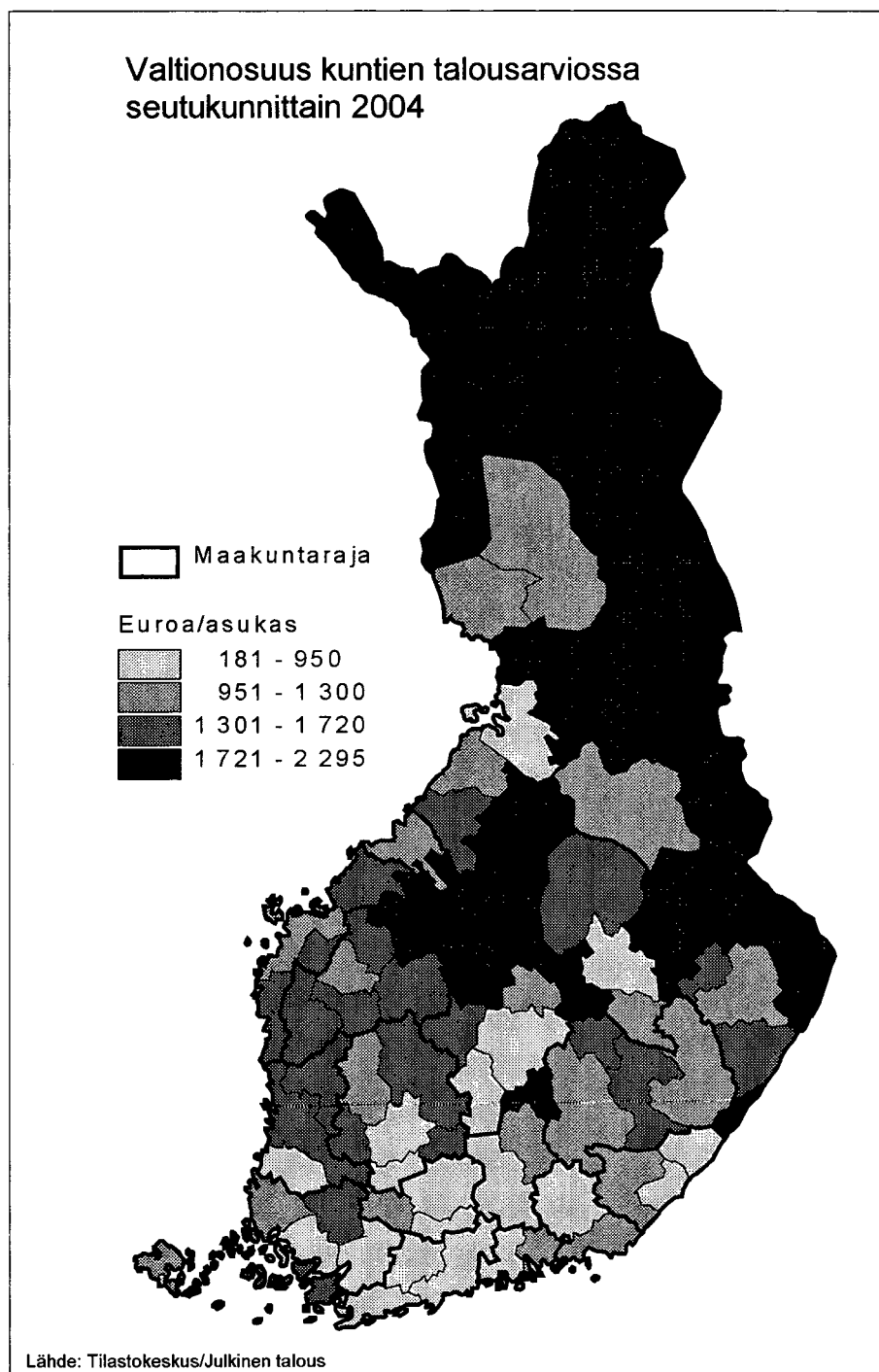
Kuntien ja kuntien liikelaitosten talousarviot
Lähde: Tilastokeskus/Julkinen talous

Kuva 14.4. Verotulo kuntien talousarviossa seutukunnittain 2004.

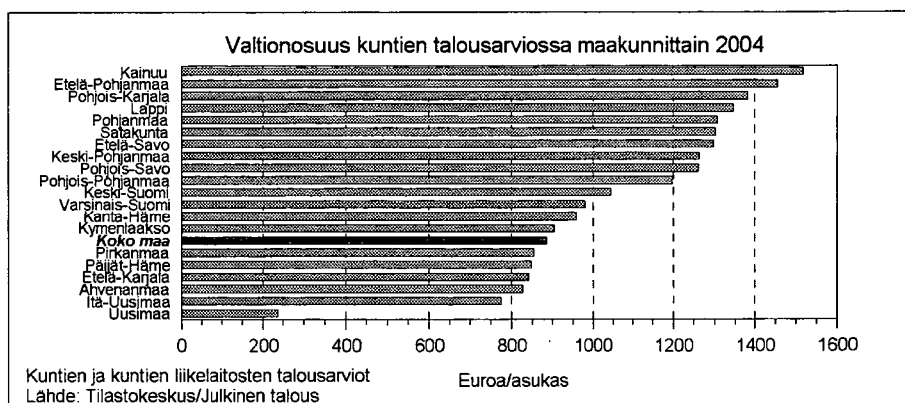
Vuosikate kuntien talousarviossa seutukunnittain 2004

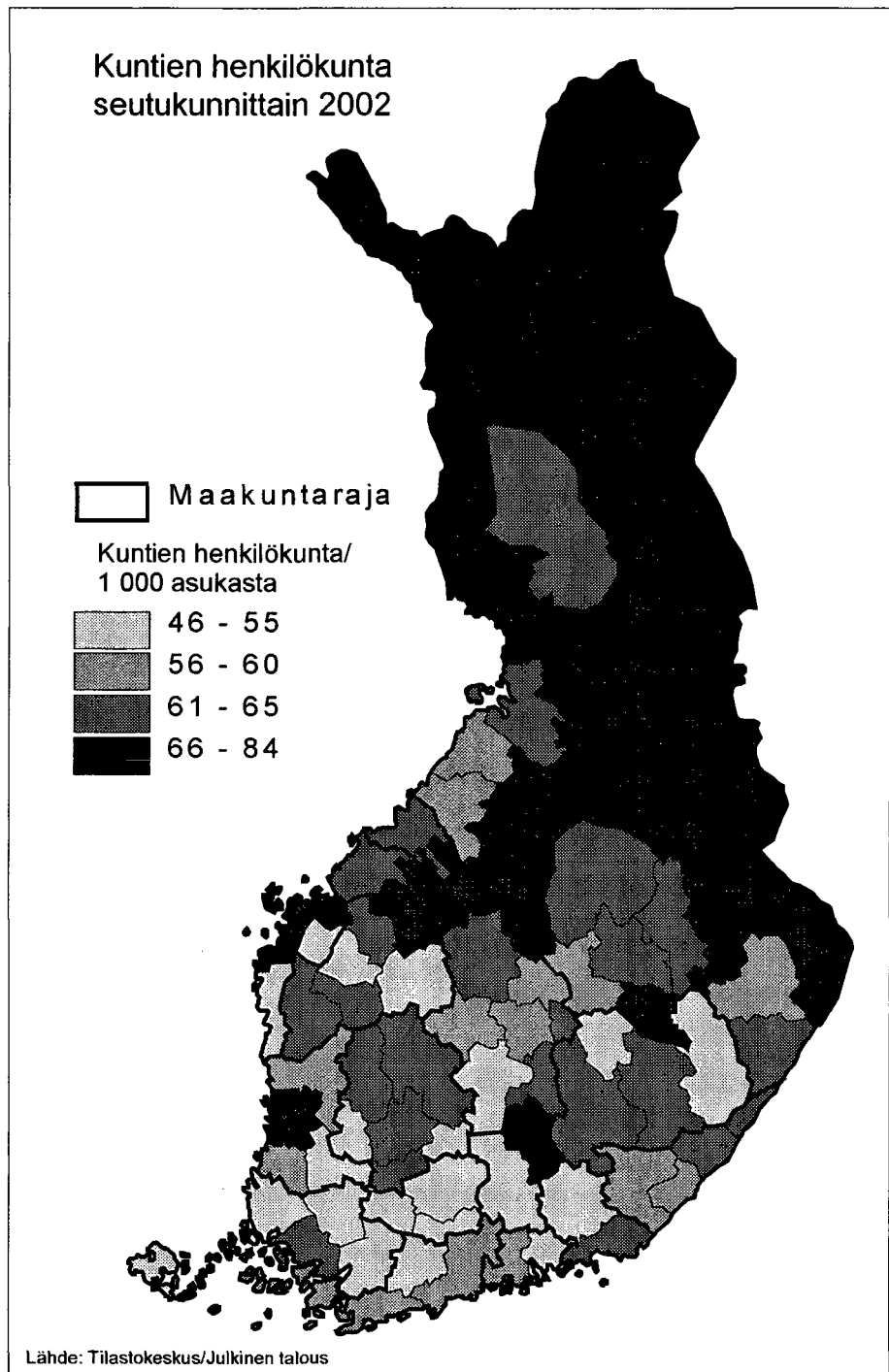
Kuva 14.5. Vuosikate kuntien talousarviossa seutukunnittain 2004.

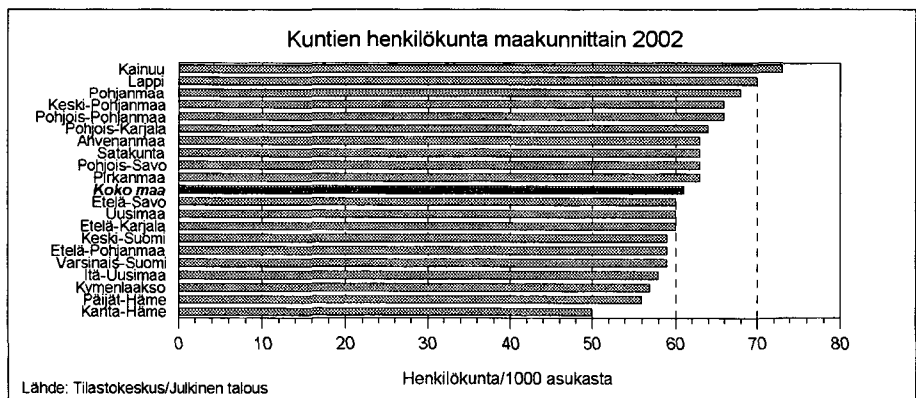
Kuva 14.6. Valtionosuus kuntien talousarviossa seutukunnittain 2004.

Kuva 14.7. Valtionosuus kuntien talousarviossa maakunnittain 2004.

Kuva 14.8. Kuntien henkilökunta seutukunnittain 2002.

Kuva 14.9. Kuntien henkilökunta maakunnittain 2002.

Toimialamuutokset

Toimialaluokitus 1995

Toimialaluokitus 2002

Koodi Luokan nimi

Koodi Luokan nimi

Jakautuneet toimialat

01110	Viljakasvien ja muiden viljelykasvien viljely	01111	Viljakasvien sekä palko- ja öljykasvien viljely
		01112	Muiden viljelykasvien viljely
01210	Nautakarjan hoito	01211	Lypsykarjatalous
		01212	Lihakarjan kasvatusta
		01213	Muu nautakarjatalous
01300	Yhdistetty kasvinviljely ja kotieläintalous	01301	Yhdistetty kasvinviljely ja kotieläintalous
		01302	Yhdistetty kasvinviljely ja muu kotieläintalous
29400	Työstökoneiden valmistus	29410	Voimakäyttöisten käsityökalujen valmistus
		29420	Muiden metallin työstökoneiden valmistus
		29430	Muualla luokittelemattomien muiden työstökoneiden valmistus
33100	Lääkintäkojeiden, kirurgisten kojeiden sekä ortopediavälineiden valmistus	33101	Lääkintäkojeiden, kirurgisten kojeiden sekä ortopediavälineiden valmistus
		33102	Hammasteesien valmistus
51659	Muualla mainitsemattomien koneiden ja tarvikkeiden tukkukauppa	51871	Teollisuudessa käytettävien koneiden tukkukauppa
		51879	Muualla mainitsemattomien koneiden ja laitteiden tukkukauppa
55400	Kahvi-, olut- ja drinkkibaarit	55401	Olut- ja drinkkibaarit
		55402	Kahvilat ja kahvibaarit
63300	Matkatoimistot ja muu matkailua palveleva toiminta	63301	Matkatoimistot
		63302	Muu matkailua palveleva toiminta
72200	Ohjelmistojen suunnittelu, valmistus ja konsultointi	72210	Ohjelmistojen kustantaminen
		72220	Muu ohjelmistojen suunnittelu, valmistus ja konsultointi
72400	Tietopankkitoiminta	72401	Tietokantapalvelut
		72402	Tietoverkkopalvelut
		64204	Internet-yhteyksien tarjoaminen
85110	Sairaalapalvelut	85111	Varsinaiset sairaalapalvelut
		85112	Kuntoutuslaitokset ja sairaskodit
85142	Laboratorio- ja röntgentutkimukset	85142	Laboratoriotutkimukset
		85143	Kuvantamistutkimukset
93010	Pesulatoiminta	93011	Pesulapalvelut yrityksille
		93012	Pesulapalvelut kotitalouksille

Eriytyneet toimialat

51389	Muualla mainitsematon elintarvikkeiden tukkukauppa	51362	Leipomotuotteiden tukkukauppa
		51383	Lemmikkieläinten ruokien tukkukauppa
51533	Metalli- ja kivennäistuotteiden tukkukauppa	51534	Kylpyhuonekalusteiden ja -tarvikkeiden tukkukauppa
52442	Muu sisustustarvikkeiden vähittäiskauppa	52489	Mattojen vähittäiskauppa
52469	Muu rauta- ja rakennusalan vähittäiskauppa	52463	Keittiö- ja saniteettitilojen kalusteiden vähittäiskauppa
		52464	Lukkoseppä- ja avainliikkeet
60240	Tieliikenteen tavarankuljetus	60241	Tieliikenteen tavarankuljetus
		60242	Muuttokuljetus
74300	Tekninen testaus ja analysointi	74301	Tekninen testaus ja analysointi
		74302	Autokatsastus
85329	Muu sosiaalitoiminta	85325	Neuvolat

Yhdistyneet toimialat

02011	Metsän uudistaminen	02011	Metsän kasvatus
02012	Metsänhoito		
23201	Öljyn jalostus	23200	Öljytuotteiden valmistus
23209	Voiteluaineiden ja muiden öljytuotteiden valmistus		
27100	Raudan ja teräksen sekä rautaseosten muu valmistus (ei ECSC-tuotteet)	27100	Raudan, teräksen ja rautaseosten valmistus
27350	Raudan, teräksen ja rautaseosten valmistus (ECSC-tuotteet)		
40131	Teollisuuden omatarpeinen sähkön tuotanto vesivoimalla	40115	Teollisuutta palveleva sähkön ja lämmön yhteistuotanto
40132	Teollisuuden omatarpeinen sähkön tuotanto lämpövoimalla mukaan lukien yhteistuotantolämpö		
40139	Teollisuuden omatarpeinen sähkön tuotanto muulla tavalla		
55110	Hotellit, joissa on ravintola	55100	Hotellit
55120	Hotellit, joissa ei ole ravintolaa		
85311	Lasten ja nuorten huoltolaitokset	85311	Lasten ja nuorten laitokset
85317	Perhehoito		

Toimialaluokitus 1995

Toimialaluokitus 2002

Koodi	Luokan nimi	Koodi	Luokan nimi
-------	-------------	-------	-------------

Siirtyneet toiminnot

Koodi	Luokan nimi	Koodi	Luokan nimi
	221 Kustantaminen	72210	Ohjelmistojen kustantaminen
Sähköisessä muodossa tapahtuva kustantaminen silloin, kun yritys ei harjoita perinteistä kustannustoimintaa.			
Äänitysstudiot	22140 Äänitallenteiden kustantaminen	92110	Elokuvioiden ja videoiden tuotanto
Autohajottamot	37100 Metallijätteiden ja -romun kierrätys	51570	Jätteiden ja romun tukkukauppa
Pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistus	45110 Raivaus, purku ja pohjarakentaminen	90032	Maaperän ja vesistöjen kunnostus
Turkishuutokauppiat	51110 Maatalousraaka-aineiden, teuraseläinten, tekstiiliraaka-aineiden sekä puolivalmisteiden agentuuritoiminta	51160	Tekstiilien, vaatteiden, jalkineiden ja nahkavalmistajien agentuuritoiminta
Kosmetiikan ja lääkkeiden sekä polkupyörien välityskauppa	51150 Huonekalujen, kotitaloustarvikkeiden ja rautakauppatavaroiden agentuuritoiminta	51189	Muulla mainitsematon erikoistunut agentuuritoiminta
Telemarkkinointi	51150 Huonekalujen, kotitaloustarvikkeiden ja rautakauppatavaroiden agentuuritoiminta	74860	Puhelinpalvelukeskusten toiminta
Huutokaupat kotitalouksille	51190 Yleisagentuuritoiminta	52630	Muu vähittäiskauppa muualla kuin myymälöissä
Yksityiset huutokauppiat	51190 Yleisagentuuritoiminta	74873	Messujen ja kongressien järjestäminen
Autojen hinaus	63219 Muualla mainitsematon maaliikennettä palveleva toiminta	50201	Moottoriajoneuvojen huolto ja korjaus
Panttilainaamot	67130 Muu rahoitusta ja sijoitusta palveleva toiminta	65220	Muu luotonanto

Seutukuntamuutokset 1.1.2004

Haukivuori (085) siirtyi Pieksämäen seutukunnasta (105) Mikkelin seutukuntaan (101).

Sulkava (768) siirtyi Juvan seutukunnasta (102) Savonlinnan seutukuntaan (103).

Saarijärven (136) ja Viitasaaren (137) seutukunnat yhdistyivät Saarijärven-Viitasaaren seutukunnaksi (138).

Jyväskylän seutukuntaan (131) siirtyivät Korpilahti (277) Jämsän seutukunnasta (134), Petäjävesi (592) Keuruun seutukunnasta (133) sekä Hankasalmi (077) ja Toivakka (850) Kaakkoisen Keski-Suomen seutukunnasta (132).

Kaakkoisen Keski-Suomen seutukunnan nimi muuttui Joutsan seutukunnaksi. Tunnuksena on edelleen 132.

Kaakkois-Satakunnan seutukunta (042) lakkautettiin. Sen seurauksena Köyliö (319) ja Säskylä (783) siirtyivät Rauman seutukuntaan (041). Porin seutukuntaan (043) siirtyivät Huittinen (102), Kokemäki (271), Punkalaidun (619) ja Vampula (913).

Merikarvia (484) siirtyi Pohjois-Satakunnan seutukunnasta (044) Porin seutukuntaan (043).

Lisää tietoa aluemuutoksista Tilastokeskuksen julkaisusta Kunnat ja kunta-pohjaiset aluejaot 2004 tai nettisivuilta: www.tilastokeskus.fi/luokitukset

KÄYTETYT TIETOLÄHTEET

Tilastokeskuksen Internet-palveluita:

AlueOnline www.tilastokeskus.fi/alueonline

StatFin-tilastopalvelu www.tilastokeskus.fi/statfin

Kaupunki- ja seutuindikaattorit www.tilastokeskus.fi/kasit

Tilastokeskus	www.tilastokeskus.fi	Sisäasiainministeriö	www.intermin.fi
Adato Energia Oy	www.energia.fi	TE-keskus	www.te-keskus.fi
Ilmailulaitos	www.ilmailulaitos.fi	Tullihallitus	www.tulli.fi
Metsähallitus	www.metsahallitus.fi	Tielaitos	www.tiehallinto.fi
Oikeusministeriö	www.om.fi	Työministeriö	www.mol.fi
Ympäristöhallinto	www.ymparisto.fi		

KÄYTETYT KÄSITTEET

Ahtaasti asuminen. Asunto määritellään ahtaasti asutuksi ja siinä asuvat henkilöt ahtaasti asuviksi, jos asunnossa asuu normi 3:n mukaan enemmän kuin yksi henkilö huonetta kohti, kun keittiö lasketaan huoneluukuun.

Alueella työssäkäyvillä tarkoitetaan kaikkia tällä alueella työssäkäyviä henkilöitä riippumatta heidän asuinpaikastaan. Alueella työssäkäyvät muodostavat ns. työllisen päiväväestön, jonka määrää voidaan pitää mittarina alueen työpaikkojen määrälle.

Aluetilinpidon tietosisältö on laajentunut ja tiedot ovat yhteensopivia koko maan tietojen kanssa. Uusittu aluetilinpito vastaa käsitteiltään ja luokituksiltaan Euroopan kansantalouden tilinpitojärjestelmän 1995 ohjeistusta (EKT95). Tieto- ja taloustoimista on suuralueittain, maakunnittain ja seutukunnittain

Asuntokunta. Kaikki henkilöt, jotka ovat vakinaisesti kirjoilla samassa asunnossa eli joilla on väestön keskusrekisterin henkilörekisterissä sama kotipaikkatunnus, muodostavat asuntokunnan.

Arvonlisäys on bruttokansantuotteen toimialoitainen arvo.

Bruttokansantuote (BKT). Bruttokansantuote on lopputulos kotimaassa vuoden aikana tapahtuneesta taloudellisesta tuotantotoiminnasta. Bkt:sta ei vielä ole vähennetty tuotantovälineistön kulumista (kiinteän pääoman arvon vähennemistä).

Informaatiosektorin laaja määritelmä (TOL2002)

Tavaratuotanto

3001 Konttorikoneiden valmistus, 3002 Tietokoneiden jne. valmistus, 3130 Eristettyjen johtimien ja kaapeleiden valmistus, 3210 Elektronisten piirien ja muiden elektronisten osien valmistus, 3220 Televisio- ja radiolähettimien sekä lankapuhelin- ja lennätinlaitteiden valmistus, 3230 TV- ja radiovastaanottimien, äänen- ja kuvantallennus- ja -toistolaitteiden valmistus, 3320 Mittauslaitteiden jne. valmistus, 3330 Teollisuuden prosessinsäätölaitteiden valmistus

Palvelutuotanto

51432 Viihde-elektronikan tukkukauppa, 51840 Tietokoneiden, oheislaitteiden ja ohjelmistojen tukkukauppa, 51862 Tietoliikennevälineiden tukkukauppa, 642 Teleliikenne, 7133 Konttorikoneiden ja -varusteiden sekä tietokoneiden vuokraus, 72 Tietojenkäsittelypalvelu

Sisältötuotanto

Laajaan sisältötuotantoon lasketaan kuuluvaksi toimialat:

221 Kustantaminen, 7413 Markkinatutkimus ja mielipideselvitykset, 7414 Liikkeenjohdon konsultointi, 744 Mainospalvelu, 921 Elokuva- ja videotuotanto, 922 Radio- ja televisiotuotanto, 924 Uutistoimistot, 222 Painaminen ja siihen liittyvät palvelut, 223 Tallenteiden jäljentäminen, 71401 Videofilmien vuokraus, 73 Tutkimus ja kehittäminen, 7485 Sihteeri- ja käännöspalvelu, 923 Muut kulttuuri- ja viihdepalvelut, 925 Kirjastot, arkistot, museot ja muut kulttuurilaitokset

Jalostusarvo (EU:n määritelmän mukainen arvonlisäys perushintaan sisältäen tukipalkkiot) mittaa eri tuotannon tekijöiden yhteenlaskettua jalostusarvoa toimipaikan liiketoiminnasta. Tuotannon bruttoarvon avulla voidaan laskea jalostusarvo seuraavasti: BRUTTOARVO - aine- ja tarvikeostot - ostot yrityksen muilta toimipaikoilta - varastojen muutos -

ulkopuoliset palvelut - muut kiinteät ja muuttuvat kulut pl. henkilöstökulut + kauppatavaroiden hankinta = JALOSTUSARVO.

Koulutusasteen mittaaminen perustuu koulutusaikaan.

Koulutustaso on koulutusta kuvaava kolminumeroinen mittainluku, joka on laskettu kunkin alueen 20 vuotta täytäneestä väestöstä tietyn kaavan mukaan. Mitä pitempi koulutuksen kokonaispituus on, sitä korkeampi on koulutustaso ja sitä suurempi on vastaava lukuarvo.

Kuntaryhmitys. Kaupunkimaiset kunnat: Väestöstä vähintään 90 % asuu taajamissa tai suurimman taajaman väkiluku on vähintään 15 000. **Taajaan asutut kunnat:** Väestöstä vähintään 60 % mutta alle 90 % asuu taajamissa ja suurimman taajaman väkiluku on vähintään 4 000 mutta alle 15 000. **Maaseutumaiset kunnat:** Väestöstä alle 60 % asuu taajamissa ja suurimman taajaman väkiluku on alle 15 000 tai väestöstä vähintään 60 % mutta alle 90 % asuu taajamissa ja suurimman taajaman väkiluku on alle 4000.

Muuttotase on nettomuutto suhteutettuna alueen asukaslukuun.

Nettomuutto on alueen tulomuutto - lähtömuutto.

NUTS (Nomenclature of territorial units for statistics) on EU:n hierarkkinen alueluokitusjärjestelmä, jonka mukaan laaditaan kaikki EU:n alueelliset tilastot: NUTS 1 (Manner-Suomi, Ahvenanmaa), NUTS 2 (suuralueet 5 kpl), NUTS 3 (maakunnat 20 kpl), NUTS 4 (seutukunnat 80 kpl) ja NUTS 5 (kunnat 444 kpl).

Pitkäaikaistyötön on henkilö, jonka työttömyys on kestänyt yli vuoden.

Rakennus on erillinen, sijaintipaikalleen kiinteästi rakennettu tai pystytetty, omalla sisäänkäynnillä varustettu rakennelma, joka sisältää eri toimintoihin tarkoitettua katettua ja yleensä ulkoseinien tai muista rakennelmista (rakennuksista) erottavien seinien rajoittamaa tilaa.

Rakentamisvuodella tarkoitetaan vuotta, jona rakennus valmistui käyttökuntoon.

Seutukunta on kuntien yläpuolelle luotu toiminnallinen välitaso. Niiden rajauksesta on päättänyt Sisäasiainministeriö. Seutukuntia on Suomessa 80 kpl.

Tutkinnon suorittaneeksi määritellään henkilö, joka on suorittanut perusasteen jälkeisiä tutkintoja. Perusasteen jälkeisiksi tutkinnoiksi katsotaan lukioissa, ammatillisissa oppilaitoksissa ja korkeakouluissa loppuun suoritettut tutkinnot, joissa koulutusaika on vähintään 400 tuntia. Työllisyyskoulutuksen osalta tutkinnoksi katsotaan vain työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksen koulutusammattiin tai tutkintoon johtaneen koulutuksen suoritus.

Työlliseen työvoimaan luetaan kaikki 15-74 -vuotiaat henkilöt, jotka laskentahetkellä ovat työllisiä.

Työllisyysaste lasketaan 15-64-vuotiaiden työllisten prosenttiosuutena samanikäisestä väestöstä.

Työpaikkaomavaraisuus on alueella olevat työpaikat/työlliset*100. Mikäli alueen työpaikkojen lukumäärä on suurempi kuin työllisten lukumäärä, alueen työpaikkaomavaraisuus ylittää 100 %.

Työttömyysasteella tarkoitetaan työttömän työvoiman prosenttiosuutta koko työvoimasta. Nuorten työttömyysasteella tarkoitetaan alle 25-vuotiaiden työttömien prosenttiosuutta saman ikäisestä työvoimasta.

Yritystoimipaikat on tilastoitu kunnittain. Toimipaikkoihin sisältyvät sekä yksitoimipaikkaiset yritykset että monitoimipaikkaisten yritysten toimipaikat.

KUNNALLISTALOUDEN KÄSITTEET:

Tehtäväkohtaiset nettokustannukset on laskettu seuraavasti: Käyttökustannuksiin on käytetä talouden menoista laskettu yhteen toimintamenot, käyttöomaisuuden poistot ja arvonalentumiset sekä vyörytyserät. Käyttötuottoihin on laskettu toimintatulot ja vyörytyserät. Nettokustannukset ovat käyttökustannusten ja käyttötuottojen erotus.

Vuosikate muodostuu seuraavasti: toimintakate + verotulot ja valtionosuudet - arvonlisäveron takaisinperintä + korkotuotot + osinkotulot + muut rahoitustuotot - korkokulut - muut rahoituskulut.

KUALUETTELO

Kuva 1.1. Läänit ja maakunnat 2004.....	8	Kuva 3.6. Toimipaikkojen lukumäärän muutos seutukunnittain 2001–2002.....	40
Kuva 1.2. Maakunnat ja seutukunnat 2004.....	9	Kuva 3.7. Toimipaikkojen lukumäärän muutos maakunnittain 2001–2002.....	40
Kuva 1.3. Väestöntiheys seutukunnittain 2003.....	10	Kuva 3.8. Toimipaikkojen henkilöstön muutos seutukunnittain 2001–2002.....	41
Kuva 1.4. Väestöntiheys maakunnittain 2003.....	10	Kuva 3.9. Toimipaikkojen henkilöstön muutos maakunnittain 2001–2002.....	41
Kuva 2.1. Maakuntien osuus koko maan väestöstä 1980, 1990 ja 2003.....	13	Kuva 3.10. Toimipaikkojen liikevaihdon muutos seutukunnittain 2001–2002.....	42
Kuva 2.2. Väestön ikärakenne koko maassa 1990 – 2003.....	14	Kuva 3.11. Toimipaikkojen liikevaihdon muutos maakunnittain 2001–2002.....	42
Kuva 2.3. Väestön ikä- ja sukupuolirakenne koko maassa 2003. 15		Kuva 3.12. Työllinen työvoima toimialoitain koko maassa 1995, 1998 ja 2002.....	43
Kuva 2.4. Väestö iän ja sukupuolen mukaan kuntaryhmittäin koko maassa 2003.....	15	Kuva 3.13. Työllisen työvoiman muutokset toimialoitain koko maassa 1995–2002.....	44
Kuva 2.5. Väkiluku seutukunnittain 31.12.2003.....	16	Kuva 3.14. Työllinen työvoima sukupuolen, iän ja toimialan mukaan koko maassa 2002.....	44
Kuva 2.6. Väkiluvun muutos seutukunnittain 2003.....	17	Kuva 3.15. Työllinen työvoima alkutuotannossa iän ja sukupuolen mukaan koko maassa 2002.....	45
Kuva 2.7. Väkiluvun muutos seutukunnittain 2003.....	18	Kuva 3.16. Alkutuotannon työllistyvyys seutukunnittain 2002.....	46
Kuva 2.8. Väkiluvun muutos maakunnittain 2003.....	18	Kuva 3.17. Alkutuotannon työllistyvyys maakunnittain 2002.....	46
Kuva 2.9. Alle 15-vuotiaat seutukunnittain 2003.....	19	Kuva 3.18. Elinkeinorakenne seutukunnittain 2002. Seutukunnat järjestetty alkutuotannon mukaan.....	47
Kuva 2.10. Alle 15-vuotiaat maakunnittain 2003.....	19	Kuva 3.19. Alkutuotannon työpaikkojen muutos seutukunnittain 2000–2002.....	48
Kuva 2.11. 15–64-vuotiaat seutukunnittain 2003.....	20	Kuva 3.20. Tilojen keskimääräinen peltoala seutukunnittain 2001.....	49
Kuva 2.12. 15–64-vuotiaat maakunnittain 2003.....	20	Kuva 3.21. Tilojen keskimääräinen peltoala maakunnittain 2001.....	49
Kuva 2.13. Yli 64-vuotiaat seutukunnittain 2003.....	21	Kuva 3.22. Tilojen keskimääräinen metsäala seutukunnittain 2001.....	50
Kuva 2.14. Yli 64-vuotiaat maakunnittain 2003.....	21	Kuva 3.23. Tilojen keskimääräinen metsäala maakunnittain 2001.....	50
Kuva 2.15. Yli 64- ja alle 15-vuotiaat seutukunnittain 2003.....	22	Kuva 3.24. Verotettavat tulot tilaa kohti valtionverotuksessa seutukunnittain 2001.....	51
Kuva 2.16. Väestön keski-ikä seutukunnittain 2003.....	23	Kuva 3.25. Verotettavat tulot tilaa kohti valtionverotuksessa maakunnittain 2001.....	51
Kuva 2.17. Väestön keski-ikä maakunnittain 1980 ja 2003.....	23	Kuva 3.26. Maatilatalouden velat tilaa kohti seutukunnittain 2001.....	52
Kuva 2.18. Väestön keski-ikä muutos seutukunnittain 2000–2003.24		Kuva 3.27. Maatilatalouden velat tilaa kohti maakunnittain 2001.....	52
Kuva 2.19. Väestön keski-ikä muutos maakunnittain 2000–2003. 24		Kuva 3.28. Työllinen työvoima jalostuksessa iän ja sukupuolen mukaan koko maassa 2002.....	53
Kuva 2.20. Sukupuolirakenne seutukunnittain 2003.....	25	Kuva 3.29. Jalostuksen työllistyvyys seutukunnittain 2002.....	54
Kuva 2.21. Sukupuolirakenne maakunnittain 2003.....	25	Kuva 3.30. Jalostuksen työllistyvyys maakunnittain 2002.....	54
Kuva 2.22. Syntyneet ja kuolleet koko maassa 1975–2003 sekä ennuste vuoteen 2030.....	26	Kuva 3.31. Elinkeinorakenne seutukunnittain 2002. Seutukunnat järjestetty jalostuksen mukaan.....	55
Kuva 2.23. Syntyneet ja kuolleet seutukunnittain 2003.....	27	Kuva 3.32. Jalostuksen työpaikkojen muutos seutukunnittain 2000–2002.....	56
Kuva 2.24. Syntyneiden enemmisyys seutukunnittain 2003.....	28	Kuva 3.33. Teollisuustoiminnan henkilöstö seutukunnittain 2002.....	57
Kuva 2.25. Syntyneiden enemmisyys seutukunnittain 2003.....	29	Kuva 3.34. Teollisuustoiminnan jalostusarvo seutukunnittain 2002.....	58
Kuva 2.26. Syntyneiden enemmisyys maakunnittain 2003.....	29	Kuva 3.35. Teollisuustoiminnan jalostusarvo seutukunnittain 2002.....	59
Kuva 2.27. Siirtolaisuus koko maassa 1945–2003.....	30	Kuva 3.36. Teollisuustoiminnan jalostusarvo maakunnittain 2002.....	59
Kuva 2.28. Muuttovoittoa saaneet seutukunnat 1980–2003.....	30	Kuva 3.37. Teollisuustoiminnan vienti seutukunnittain 2002.....	60
Kuva 2.29. Muuttotase seutukunnittain 2003.....	31	Kuva 3.38. Teollisuustoiminnan vienti seutukunnittain 2002.....	61
Kuva 2.30. Muuttotase seutukunnittain 2003.....	32	Kuva 3.39. Teollisuustoiminnan vienti maakunnittain 2002.....	61
Kuva 2.31. Muuttotase maakunnittain 2003.....	32	Kuva 3.40. Toimipaikat maakunnittain2004.....	62
Kuva 2.32. Nettomaahanmuutto seutukunnittain 2003.....	33		
Kuva 2.33. Nettomaahanmuutto maakunnittain 2003.....	33		
Kuva 2.34. Ulkomaalaisten määrä ja muutos 1976 - 2003 koko maassa.....	34		
Kuva 2.35. Suurimmat kansalaisuusryhmät sukupuolen mukaan koko maassa 2003.....	34		
Kuva 2.36. Ulkomaan kansalaiset seutukunnittain 2003.....	35		
Kuva 2.37. Ulkomaan kansalaiset maakunnittain 2003.....	35		
Kuva 2.38. Väestöntiheys maakunnittain2003.....	36		
Kuva 2.39. Muuttotase maakunnittain 2003.....	36		
Kuva 2.40. Alle 15-vuotiaat maakunnittain2003.....	36		
Kuva 2.41. Yli 64-vuotiaat maakunnittain 2003.....	36		
Kuva 3.1. Yritysten lukumäärä, henkilöstö ja liikevaihto toimialoitain koko maassa 2002.....	38		
Kuva 3.2. Teollisuuden ja vähittäiskaupan yritysten määrä koko maassa 1989–2002.....	38		
Kuva 3.3. Toimipaikkojen lukumäärä, henkilöstö ja liikevaihto maakunnittain 2002.....	38		
Kuva 3.4. Toimipaikat seutukunnittain 2004.....	39		
Kuva 3.5. Toimipaikat maakunnittain 2004.....	39		

Kuva 3.41. Työpaikkojen muutos maakunnittain 2000–2002.....	62	Kuva 6.6. Työllisyysaste seutukunnittain 2002.	89
Kuva 3.42. Teollisuustoiminnan jalostus arvo maakunnittain 2002	62	Kuva 6.7. Työllisyysaste maakunnittain 2002.	89
Kuva 3.43. Teollisuustoiminnan vienti arvo maakunnittain 2002.	62	Kuva 6.8. Taloudellinen huoltosuhde seutukunnittain 2002.	90
Kuva 3.44. Teollisten toimipaikkojen kehitys koko maassa 1994–2002.	63	Kuva 6.9. Työttömyyden muutos seutukunnittain 2003–2004.	91
Kuva 3.45. Huipputeknologian toimipaikat seutukunnittain 2004.	64	Kuva 6.10. Työttömyysaste seutukunnittain maaliskuussa 2004.	92
Kuva 3.46. Huipputeknologian toimipaikat maakunnittain 2004.	64	Kuva 6.11. Työttömyysaste seutukunnittain maaliskuussa 2004.	93
Kuva 3.47. Informaatioalan työpaikat seutukunnittain 2002.	65	Kuva 6.12. Työttömyysaste TE-keskuksittain maaliskuussa 2004.	93
Kuva 3.48. Informaatioalan työpaikat maakunnittain 2002.	65	Kuva 6.13. Pitkäaikaistyöttömät seutukunnittain maaliskuussa 2004 (osuus työttömistä).	94
Kuva 3.49. Informaatioalan toimipaikkojen osuus seutukunnittain 2004.	66	Kuva 7.1. Tutkinnon suorittaneet sukupuolen ja koulutusasteen mukaan kuntaryhmittäin koko maassa 2002.	95
Kuva 3.50. Informaatioalan toimipaikkojen osuus maakunnittain 2004.	66	Kuva 7.2. Koulutusaste seutukunnittain 2002.	96
Kuva 3.51. Informaatioalan toimipaikat seutukunnittain 2004.	67	Kuva 7.3. Koulutusaste seutukunnittain 2002.	97
Kuva 3.52. Työllinen työvoima palvelutoimialoilla iän ja sukupuolen mukaan koko maassa 2002.	68	Kuva 7.4. Koulutusaste maakunnittain 2002.	97
Kuva 3.53. Palvelutoimialojen työllistyvyys seutukunnittain 2002.	69	Kuva 7.5. Koulutuksen työllistyvyys seutukunnittain 2002.	98
Kuva 3.54. Palvelutoimialojen työllistyvyys maakunnittain 2002.	69	Kuva 7.6. Kuntien opetus- ja kulttuuritoimen nettokustannukset seutukunnittain 2002.	99
Kuva 3.55. Elinkeinorakenne seutukunnittain 2002. Seutukunnat järjestetty palvelutoimialojen mukaan.	70	Kuva 8.1. Terveystoimen ja sosiaalipalveluiden työllistyvyys iän ja sukupuolen mukaan koko maassa 2002.	100
Kuva 3.56. Palvelutyöpaikkojen muutos seutukunnittain 2000–2002.	71	Kuva 8.2. Kuntien sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset seutukunnittain 2002.	101
Kuva 4.1. Valtionveron alaiset tulot iän ja sukupuolen mukaan koko maassa 2002.	72	Kuva 8.3. Kuntien sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset maakunnittain 2002.	101
Kuva 4.2. Valtionveron alaisten tulojen muutos iän ja sukupuolen mukaan koko maassa 2001–2002.	72	Kuva 8.4. Kuntien sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset seutukunnittain 2002.	102
Kuva 4.3. Valtionveron alaiset tulot seutukunnittain 2002.	73	Kuva 8.5. Kuntien kotipalvelun nettokustannukset seutukunnittain 2002.	103
Kuva 4.4. Valtionveron alaiset tulot seutukunnittain 2002.	74	Kuva 8.6. Kuntien toimeentulotukimenot seutukunnittain 2002.	104
Kuva 4.5. Valtionveron alaiset tulot maakunnittain 2002.	74	Kuva 8.7. Terveystoimen ja sosiaalipalveluiden työpaikat sukupuolen mukaan seutukunnittain 2002.	105
Kuva 4.6. Valtionveron alaisten tulojen muutos tulonsaajaa kohti seutukunnittain 2001 – 2002.	75	Kuva 9.1. Asuntojen neliöhinnat maakunnittain 2002–2003.	106
Kuva 4.7. Valtionveron alaisten tulojen ja tulonsaajien lukumäärän muutos seutu- kunnittain 2001–2002.	76	Kuva 9.2. Valmistuneet asunnot neljännesvuosittain koko maassa 1994–2003.	106
Kuva 5.1. Bruttokansantuote 1975–2003.	78	Kuva 9.3. Asuntotuotanto seutukunnittain 2003.	107
Kuva 5.2. Bruttokansantuotteen muutos koko maassa 1976–2003.	78	Kuva 9.4. Valmistuneet rakennukset seutukunnittain 2002.	108
Kuva 5.3. Arvonlisäyksen muutos toimialoittain koko maassa 2002.	78	Kuva 9.5. Valmistuneet rakennukset maakunnittain 2002.	108
Kuva 5.4. Aluetilinpidon arvonlisäys asukasta kohti suuralueittain 2000–2002, EU 25 = 100.	79	Kuva 9.6. Ei vakinaisessa asuinkäytössä olevat asunnot seutukunnittain 2002.	109
Kuva 5.5. Toimialojen osuudet arvonlisäyksestä maakunnittain 2002.	79	Kuva 9.7. Ei vakinaisessa asuinkäytössä olevat asunnot maakunnittain 2002.	109
Kuva 5.6. Aluetilinpidon arvonlisäys asukasta kohti seutukunnittain 2002.	80	Kuva 9.8. Omistusasuminen seutukunnittain 2002.	110
Kuva 5.7. Aluetilinpidon arvonlisäys asukasta kohti maakunnittain 2002.	80	Kuva 9.9. Omistusasuminen maakunnittain 2002.	110
Kuva 5.8. Aluetilinpidon arvonlisäys seutukunnittain 2002 ja 1995.	81	Kuva 9.10. Asuntojen hallintaperuste seutukunnittain 2002.	111
Kuva 5.9. Arvonlisäyksen muutos seutukunnittain 2000–2002.	82	Kuva 9.11. Kesämökkien lukumäärä maakunnittain 2002.	112
Kuva 5.10. Maa-, metsä-, kala- ja riistatalouden arvonlisäys seutukunnittain 2002 ja 1995.	83	Kuva 9.12. Valmistuneet vapaa-ajan asuinrakennukset maakunnittain 2000–2002.	112
Kuva 5.11. Teollisuuden ja rakentamisen arvonlisäys seutukunnittain 2002 ja 1995.	84	Kuva 9.13. Kesämökit seutukunnittain 2002.	113
Kuva 5.12. Palvelutoimialojen arvonlisäys seutukunnittain 2002 ja 1995.	85	Kuva 9.14. Kesämökit maakunnittain 2002.	113
Kuva 6.1. Työttömyysaste kuukausittain koko maassa 1995–2004.	87	Kuva 10.1. Tieliikenteessä kuolleet koko maassa 1970–2003.	114
Kuva 6.2. Työttömät iän ja sukupuolen mukaan koko maassa 2002.	87	Kuva 10.2. Tieliikenteessä kuolleet maakunnittain 2003.	114
Kuva 6.3. Työllisyysaste ja työttömyysaste koko maassa 1990–2002.	87	Kuva 10.3. Henkilöautot seutukunnittain 2003.	115
Kuva 6.4. Työpaikkaomavaraisuus seutukunnittain 2002.	88	Kuva 10.4. Henkilöautot maakunnittain 2003.	115
Kuva 6.5. Työpaikkaomavaraisuus maakunnittain 2002.	88	Kuva 10.5. Tieliikenteessä loukkaantuneet seutukunnittain 2003.	116
		Kuva 10.6. Tieliikenteessä loukkaantuneet maakunnittain 2003.	116
		Kuva 10.7. Rautatieliikenteen matkustajien määrä kotimaan liikenteessä 1980–2002.	117
		Kuva 10.8. Yöpymisten muutos majoitusliikkeissä koko maassa 1991–2003.	118
		Kuva 10.9. Ulkomaalaisten yöpymiset asuinmaan mukaan koko maassa 2003 ja 2002.	118

<i>Kuva 10.10. Yöpymisvuorokaudet majoitusmuodon mukaan koko maassa 1993–2003.....</i>	<i>118</i>
<i>Kuva 10.11. Majoitus- ja ravitsemistoimipaikat seutukunnittain 2004.....</i>	<i>119</i>
<i>Kuva 10.12. Majoitus- ja ravitsemistoimipaikat maakunnittain 2004.....</i>	<i>119</i>
<i>Kuva 10.13. Majoitus- ja ravitsemistoimipaikkojen osuus seutukunnittain 2004.....</i>	<i>120</i>
<i>Kuva 11.14. Majoituskapasiteetti maakunnittain 1.1.2003.....</i>	<i>120</i>
<i>Kuva 10.15. Yöpymiset hotelleissa matkan tarkoituksen mukaan maakunnittain 2003.....</i>	<i>121</i>
<i>Kuva 10.16. Kotimaan vapaa-ajanmatkat maksullisessa majoituksessa kohdemaakunnittain 2002.....</i>	<i>121</i>
<i>Kuva 11.1. Sähkön kulutus eri käyttäjäryhmissä maakunnittain 2002.....</i>	<i>122</i>
<i>Kuva 11.2. Sähkön tuotanto maakunnittain 2002.....</i>	<i>123</i>
<i>Kuva 11.3. Vesivoimalla tuotettu energia maakunnittain 2002.....</i>	<i>123</i>
<i>Kuva 11.4. Sähkön kokonaiskulutus maakunnittain 2002.....</i>	<i>123</i>
<i>Kuva 11.5. Jalostuksen sähkön kulutus seutukunnittain 2002.....</i>	<i>124</i>
<i>Kuva 11.6. Jalostuksen sähkön kulutus maakunnittain 2002.....</i>	<i>124</i>
<i>Kuva 11.7. Maatalouden sähkön kulutus seutukunnittain 2002.....</i>	<i>125</i>
<i>Kuva 11.8. Maatalouden sähkön kulutus maakunnittain 2002.....</i>	<i>125</i>
<i>Kuva 11.9. Yksityinen sähkön kulutus seutukunnittain 2002.....</i>	<i>126</i>
<i>Kuva 11.10. Yksityinen sähkön kulutus maakunnittain 2002.....</i>	<i>126</i>
<i>Kuva 12.1. Luonnonpuistot ja kansallispuistot maakunnittain 2004.....</i>	<i>127</i>
<i>Kuva 12.2. Typen oksidien päästöt maakunnittain 2002.....</i>	<i>128</i>
<i>Kuva 12.3. Hiukkaspäästöt maakunnittain 2002.....</i>	<i>128</i>
<i>Kuva 12.4. Rikkidioksidipäästöt maakunnittain 2002.....</i>	<i>128</i>
<i>Kuva 12.5. Typen oksidien päästöt seutukunnittain 2002.....</i>	<i>129</i>
<i>Kuva 12.6. Hiukkaspäästöt seutukunnittain 2002.....</i>	<i>130</i>
<i>Kuva 12.7. Rikkidioksidipäästöt seutukunnittain 2002.....</i>	<i>131</i>
<i>Kuva 13.1. Konkurssiin haettujen yritysten määrä ja henkilökunta maakunnittain 2003.....</i>	<i>132</i>
<i>Kuva 13.2. Poliisin tietoon tulleet rikokset seutukunnittain 2003.....</i>	<i>133</i>
<i>Kuva 13.3. Poliisin tietoon tulleet rikokset maakunnittain 2003.....</i>	<i>133</i>
<i>Kuva 13.4. Rikoslakia vastaan tehdyt rikokset seutukunnittain 2003.....</i>	<i>134</i>
<i>Kuva 13.5. Rikoslakia vastaan tehdyt rikokset maakunnittain 2003.....</i>	<i>134</i>
<i>Kuva 14.1. Vuosikate kuntien talousarviossa maakunnittain 2004.....</i>	<i>135</i>
<i>Kuva 14.2. Verotulo kuntien talousarviossa seutukunnittain 2004.....</i>	<i>136</i>
<i>Kuva 14.3. Verotulo kuntien talousarviossa maakunnittain 2004.....</i>	<i>136</i>
<i>Kuva 14.4. Verotulo kuntien talousarviossa seutukunnittain 2004.....</i>	<i>137</i>
<i>Kuva 14.5. Vuosikate kuntien talousarviossa seutukunnittain 2004.....</i>	<i>138</i>
<i>Kuva 14.6. Valtionosuus kuntien talousarviossa seutukunnittain 2004.....</i>	<i>139</i>
<i>Kuva 14.7. Valtionosuus kuntien talousarviossa maakunnittain 2004.....</i>	<i>139</i>
<i>Kuva 14.8. Kuntien henkilökunta seutukunnittain 2002.....</i>	<i>140</i>
<i>Kuva 14.9. Kuntien henkilökunta maakunnittain 2002.....</i>	<i>140</i>

LÄÄNI:**Maakunta:**

Seutukunta Kunnat 2004

ETELÄ-SUOMEN LÄÄNI:**Uusimaa:**

Helsingin Espoo, Helsinki, Hyvinkää, Järvenpää, Kauniainen, Kerava, Kirkkonummi, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Siuntio, Tuusula, Vantaa
Lohjan Karjalohja, Karkkila, Lohja, Nummi-Pusula, Sammatti, Vihti
Tammisaaren Hanko, Inkoo, Karjaa, Pohja, Tammisaari

Kanta-Häme:

Hämeenlinnan Hattula, Hauho, Hämeenlinna, Janakkala, Kalvola, Lammi, Renko, Tuulos
Riihimäen Hausjärvi, Loppi, Riihimäki
Forssan Forssa, Humppila, Jokioinen, Tammela, Ypäjä

Päijät-Häme:

Lahden Artjärvi, Asikkala, Hollola, Hämeenkoski, Kärkölä, Lahti, Nastola, Orimattila, Padasjoki
Heinolan Hartola, Heinola, Sysmä

Kymenlaakso:

Kouvolan Anjalankoski, Elimäki, Iitti, Jaala, Kouvola, Kuusankoski, Valkeala
Kotka-Haminan Hamina, Kotka, Miehikkälä, Pyhtää, Virolahti

Etelä-Karjala:

Lappeenrannan Joutseno, Lappeenranta
Länsi-Saimaan Lemi, Luumäki, Savitaipale, Suomenniemi, Taipalsaari, Ylämaa
Imatran Imatra, Rautjärvi, Ruokolahti
Kärkikuntien Parikkala, Saari, Uukuniemi

Itä-Uusimaa:

Porvoon Askola, Myrskylä, Pukkila, Porvoo, Sipoo
Loviisan Lapinjärvi, Liljendal, Loviisa, Pernaja, Ruotsinpyhtää

LÄNSI-SUOMEN LÄÄNI:**Varsinais-Suomi:**

Åboland-Turunmaan Dragsfjärd, Houts kari, Iniö, Kemiö, Korppoo, Nauvo, Parainen, Västanfjärd
Salon Halikko, Kiikala, Kisko, Kuusjoki, Muurla, Pemiö, Pertteli, Salo, Somero, Suomusjärvi, Särkisalo
Turun Askainen, Kaarina, Lemu, Lieto, Masku, Merimasku, Naantali, Nousiainen, Paimio, Piikkiö, Raisio, Rusko, Rymättylä, Sauvo, Turku, Vahto, Velkua
Vakka-Suomen Kustavi, Laitila, Mietoinen, Mynämäki, Pyhäranta, Taivassalo, Uusikaupunki, Vehmaa
Loimaan Alastaro, Aura, Karinainen, Koski Tl, Loimaa, Loimaan kunta, Marttila, Mellilä, Oripää, Pöytyä, Tarvasjoki, Yläne

Satakunta:

Rauman Eura, Eurajoki, Kiukainen, Kodisjoki, Köyliö, Lappi, Rauma, Säskylä
Porin Harjavalta, Huittinen, Kokemäki, Kullaa, Luvia, Merikarvia, Nakkila, Noormarkku, Po-markku, Pori, Punkalaidun, Ulvila, Vampula
Pohjois-Satakunnan Honkajoki, Jämijärvi, Kankaanpää, Karvia, Kiikoinen, Lavia, Siikainen

Pirkanmaa:

Luoteis-Pirkanmaan Hämeenkyrö, Ikaalinen, Kihniö, Parkano, Viljakkala
Kaakkois-Pirkanmaan Kuhmalahdi, Luopioinen, Pälkäne, Sahalahti
Etelä-Pirkanmaan Kylmäkoski, Toijala, Urjala, Valkeakoski, Viiala
Tampereen Kangasala, Lempäälä, Nokia, Pirkkala, Tampere, Vesilahti, Ylöjärvi
Lounais-Pirkanmaan Mouhijärvi, Suodenniemi, Vammala, Äetsä
Ylä-Pirkanmaan Juupajoki, Kuru, Längelmäki, Mänttä, Orivesi, Ruovesi, Vilppula, Virrat

Keski-Suomi:

Jyväskylän Hankasalmi, Jyväskylä, Jyväskylän mlk, Korpilahti, Laukaa, Muurame, Petäjävesi, Toivakka, Uurainen
Joutsan Joutsa, Leivonmäki, Luhanka,
Keuruun Keuruu, Multia
Jämsän Jämsä, Jämsänkoski, Kuhmoinen
Äänekosken Konnevesi, Sumiainen, Suolahti, Äänekoski

Saarijärven-Viitasaaren Kannonkoski, Karstula, Kinnula, Kivijärvi, Kyyjärvi, Pihtipudas, Pylkönmäki, Saarijärvi, Viitasaari

Etelä-Pohjanmaa:

Suupohjan Isojoki, Jurva, Karijoki, Kauhajoki, Teuva
 Pohjoisten seinänaapurien Ilmajoki, Nurmo, Seinäjoki, Ylistaro
 Eteläisten seinänaapurien Jalasjärvi, Kurikka, Peräseinäjoki
 Kuusiokuntien Alavus, Kuortane, Lehtimäki, Soini, Töysä, Ähtäri
 Härmänmaan Alahärmä, Kauhava, Lapua, Ylihärmä
 Järvisuudun Alajärvi, Evijärvi, Korttesjärvi, Lappajärvi, Vimpeli

Pohjanmaa:

Kyrönmaan Isokyrö, Laihia, Vähäkyrö
 Vaasan Korsnäs, Maalahti, Maksamaa, Mustasaari, Oravainen, Vaasa, Vöyri
 Sydösterbottens kustregion Kaskinen, Kristiinankaupunki, Närpiö
 Jakobstadsregionen Kruunupyö, Luoto, Pietarsaari, Pedersören kunta, Uusikaarlepyy

Keski-Pohjanmaa:

Kaustisen Halsua, Kaustinen, Lestijärvi, Perho, Toholampi, Ullava, Veteli
 Kokkolan Hiimanka, Kannus, Kokkola, Kälviä, Lohtaja

ITÄ-SUOMEN LÄÄNI:

Etelä-Savo:

Mikkelin Haukivuori, Hirvensalmi, Kangasniemi, Mikkelin, Mäntyharju, Pertunmaa, Ristiina
 Juvan Joroinen, Juva, Puumala, Rantasalmi
 Savonlinnan Enonkoski, Heinävesi, Kerimäki, Punkaharju, Savonlinna, Savonranta, Sulkava
 Pieksämäen Pieksämäki, Pieksänmaa

Pohjois-Savo:

Ylä-Savon Iisalmi, Keitele, Kiuruvesi, Lapinlahti, Pielavesi, Sonkajärvi, Varpaisjärvi, Vieremä
 Kuopion Karttula, Kuopio, Maaninka, Siilinjärvi, Vehmersalmi
 Koillis-Savon Juankoski, Kaavi, Nilsia, Rautavaara, Tuusniemi
 Varkauden Kangaslampi, Leppävirta, Varkaus
 Sisä-Savon Rautalampi, Suonenjoki, Tervo, Vesanto

Pohjois-Karjala:

Outokummun Outokumpu, Polvijärvi
 Joensuun Eno, Joensuu, Kiihtelysvaara, Kontiolahti, Liperi, Pyhäselkä
 Ilomantsin Ilomantsi, Tuupovaara
 Keski-Karjalan Kesälahti, Kitee, Rääkkylä, Tohmajärvi, Värtsilä
 Pielisen Karjalan Juuka, Lieksa, Nurmes, Valtimo

OULUN LÄÄNI:

Pohjois-Pohjanmaa:

Oulun Hailuoto, Haukipudas, Kempele, Kiiminki, Liminka, Lumijoki, Muhos, Oulu, Oulunsalo, Tyrnävä
 Oulunkaaren Ii, Kuivaniemi, Pudasjärvi, Utajärvi, Yli-Ii, Ylikiiminki
 Raahen Pyhäjoki, Raahen, Ruukki, Siikajoki, Vihanti
 Siikalatvan Haapavesi, Kestilä, Piippola, Pulkkila, Pyhäntä, Rantsila
 Nivala-Haapajärven Haapajärvi, Kärsämäki, Nivala, Pyhäjärvi, Reisjärvi
 Ylivieskan Alavieska, Kalajoki, Merijärvi, Oulainen, Sievi, Ylivieska
 Koillismaan Kuusamo, Taivalkoski

Kainuu:

Kehys-Kainuun Hyrynsalmi, Kuhmo, Puolanka, Suomussalmi
 Kajaanin Kajaani, Paltamo, Ristijärvi, Sotkamo, Vaala, Vuolijoki

LAPIN LÄÄNI

Lappi:

Rovaniemen Ranua, Rovaniemi, Rovaniemen mlk
 Kemi-Tornion Kemi, Keminmaa, Simo, Tervola, Tornio
 Torniolaakson Pello, Ylitornio
 Itä-Lapin Kemijärvi, Pelkosenniemi, Posio, Salla, Savukoski
 Tunturi-Lapin Enontekiö, Kittilä, Kolari, Muonio
 Pohjois-Lapin Inari, Sodankylä, Utsjoki

AHVENANMAA:***Ahvenanmaa:***

Mariehamns stad
Ålands landsbygd

Ålands skärgård

Maarianhamina

Eckerö, Finström, Geta, Hammarland, Jomala, Lemland, Lumparland, Saltvik,
Sund

Brändö

Seutukunta- ja maakuntakatsaus 2004 on seutukunnittaiseen ja maakunnittaiseen aluejakoon perustuva vuosikatsaus. Se antaa päättäjille ja muille tiedontarvitsijoille valmiiksi muokattua aluetietoa Suomen 80 seutukunnasta ja 20 maakunnasta. Katsaus sisältää havainnollisia diagrammeja ja teemakarttoja eri aihepiireistä.

- väestöstä
- elinkeinoelämästä
- bruttokansantuotteesta
- työllisyydestä
- koulutuksesta
- rakentamisesta ja asumisesta
- terveys- ja sosiaalipalveluista
- liikenteestä ja matkailusta
- rikollisuudesta
- energiataloudesta
- kunnallistaloudesta

Seutukunta- ja maakuntakatsaus ja sen sisältämä materiaali on kokonaisuudessaan saatavana Internetistä AlueOnline-palvelun kautta. Myös yksittäisten kuvien tulostus on palvelusta mahdollista. Tutustu palveluun osoitteessa: tilastokeskus.fi/alueonline

Katsauksen on tuottanut Tilastokeskuksen Oulun aluepalvelu.

www.tilastokeskus.fi/aluekatsaus

Julkaisujen myynti: Tilastokeskus

<i>Aluepalvelut:</i>	<i>puhelin</i>	<i>faksi</i>	<i>sähköposti</i>	
Oulu	(08) 535 1410	(08) 535 1430	oulu@tilastokeskus.fi	
Seinäjoki	(06) 429 0600	(06) 429 0645	seinajoki@tilastokeskus.fi	
Tampere	(03) 3141 5900	(03) 3141 5950	tampere@tilastokeskus.fi	
Turku	(02) 274 3430	(02) 274 3440	turku@tilastokeskus.fi	
Myyntipalvelu	(09) 1734 2011	(09) 1734 2500	myynti@tilastokeskus.fi	

ISSN 1456-2480
ISBN 952-467-286-3
Tuotenro: 9726

9 789524 672863